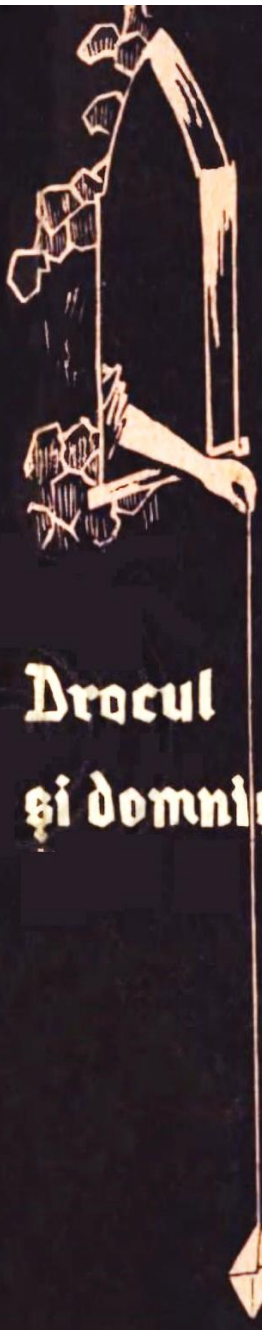

Paul Schuster

Dracul și domnișoara de la mănăstire

EDITURA TINERETULUI

Paul Schuster

Dracul şi domnişoara de la mănăstire

Traducere: **Emanuel Cerbu**
Ilustraţii: **Traian Brădeanu**
Coperta: **N. Moroşanu**

Preludiu la o secţie de poliţie

Hotărât lucru, în primii doi — trei ani după răscolitoarele evenimente din jurul lui 23 August 1944 n-a fost nicidecum o plăcere să fii german în ţara românească.

Faimoasa frăţie de arme, care fusese atât de trâmbiţată în timpul războiului şi pentru care s-au risipit atâtea vorbe mari şi late în ziare şi conferinţe publice s-a prăbuşit peste noapte ca un castel din cărţi de joc.

Soldaţii germani aflaţi în ţară au luat-o la goană într-un talmeş-balmeş care nu semăna de fel cu o „retragere elastică".

Un simţământ de copleşitoare teamă se aciuă în inimile bravilor saşi din orăşelul în care avea să se petreacă acţiunea povestirii mele. Şi oare nu cu drept cuvânt? N-au fost înscrişi în grupul etnic german? Nu s-au alăturat toţi „mişcării" şi n-au activat într-un fel sau altul, sufleteşte sau în văzul lumii? Ba bine că nu! Negustorii şi fabricanţii, pentru că războiul le asigura surse grase de câştig; micii funcţionari şi meseriaşi, pentru că fanfarele deşănţate ale propagandei îi induseseră în eroare sau pentru că se temeau să nu-și piardă pâinea ori clientela, dacă se vor îndărătnici într-o atitudine de împotrivire, fetișcanele și femeile tinere dintr-o amoroasă simpatie pentru soldaţii germani care le duceau la cinema, le povesteau tot felul de istorii abraca-dabrante și uneori se şi logodeau cu câte una, iar elevii de şcoală dintr-o sinceră admiraţie pentru uniforma cafenie pe care o purtau ca membri ai organizaţiei tineretului hitlerist entuziasmaţi de marşurile şi jocurile în aer liber, precum şi de eroismul soldaţilor simpli pe care-l proslăveau toate revistele ilustrate.

Și acum, iată, ruşii se aflau în capitala ţării, iar ca mâine vor trece munţii și vor intra în orășel. Și atunci? Atunci va fi vai şi amar de toţi saşii! Oamenii erau încredinţaţi că vor fi înghioldiţi ca vitele înghesuiţi în Piaţa Mare și seceraţi cu mitralierele. Bătrâni și copii, bărbaţi şi femei, fără deosebire. Aşa le prorociseră nemţii când au luat-o la sănătoasa, şi saşii din orașul nostru erau încredinţaţi că aşa se va întâmpla!

Ei, şi iată că nu mult după aceea ruşii au venit. În coloane nesfârșite au străbătut orașul în tancuri şi camioane, pe motociclete şi călări. Dar nu s-au atins nici atâtica de germanii din orăşel. Nu i-au înghioldit ca vitele în Piaţa Mare şi nu i-au împuşcat

— dând astfel peste cap toate sinistrele preziceri. Negreşit, încarti-ruiri s-au făcut în toate locuinţele, ba multe case au fost evacuate chiar pe de-a întregul dar lucrul acesta n-a supărat pe nimeni. Localnicii s-au minunat mai degrabă ce prietenoși și simpatici sunt ruşii şi ce bine se puteau înţelege cu ei.

În schimb, cu atât mai dușmănoasă a fost comportarea unora dintre românii din orășel.

Acum venise rândul lor să arate cine e mai mare în ţara asta, şi nu s-au sfiit s-o arate. Hotărât, pe vremea aceea n-a fost zi în care germanii să nu fie împroșcaţi cu insulte în plină stradă, n-a fost dimineaţă în care pe casele germanilor să nu apară azi aici, mâine colea, inscripţii provocătoare.

Dar asta nu trebuie să mire pe nimeni. Căci pe timpul ocupaţiei germane bravii saşi nu-și mai încăpuseră în piele de îngâmfare, de parcă toată ţara ar fi fost a lor, şi izbutiseră în felul acesta să-şi atragă ura unei bune părţi din populaţia românească a orășelului.

E drept însă că nu toţi românii îi priveau cu duşmănie. Ba poate că numai cei mai puţini le erau ostili. Dar se ştie de când lumea că niciodată o bine facere sau o generozitate nu se află atât de repede și nu oferă un atât de amplu prilej de conversaţie ca lucrurile în jurul cărora se face mare tărăboi. Şi de bună seamă s-ar fi putut crede că o desigur foarte mare majoritate a populaţiei românești nici nu avea înţelegere pentru germani, de vreme ce puţinii germanofobi se comportau atât de gălăgios, încât nu se auzea decât glasul lor. Efectiv, aveai impresia că în orăşel nu se găsesc decât oameni de teapa lor. La aceasta a contribuit de sigur — şi nu în mică măsură — şi conştiinţa nu tocmai curată a bravilor saşi.

În tot cazul, atmosfera era atât de încărcată, încât bieţilor saşi din orăşel începuse să le fie teamă de a mai vorbi nemţeşte pe stradă, ba se fereau să şi iasă din casă, dacă nu era absolut necesar.

Au fost vremuri grele. Fără să mai vorbim de mizeria generală şi de inflaţie, care lucrau mână în mână sugrumând totul în jur. De aceea nimic nu putea fi mai recomandabil pentru bravii saşi decât să stea cât mai liniștiţi, ferindu-se să atragă atenţia asupra lor. „Înghite şi taci”. Aceasta era parola tuturor fricoşilor a tuturor care se simţeau oarecum cu musca pe căciulă. Dar mai vârtos ea se aplică în liceul luteran de băieţi din orășel, îndeosebi de către profesori, oameni încărunţiţi într-o viaţă de muncă şi cinste şi dornici, fireşte, să trăiască în liniște şi pace.

Cel mai speriat dintre toţi era însă directorul Johannes Leisemann, care conducea liceul şi răspundea de buna lui reputaţie. Temerile lui erau cu atât mai aprige, cu cât fusese director şi pe timpul domniei glorioase a grupei etnice, adică în perioada când elevii săi purtaseră cămăși brune şi cântaseră cântece de care astăzi te temeai până şi să-ţi aminteşti.

E adevărat că Leisemann n-a avut nimic de suferit, cu toate că se aşteptase la cele mai cumplite sancţiuni. Românii nu l-au internat într-un lagăr de pedeapsă, cum au păţit destui dintre motanii încălţaţi de pe vremea grupei etnice germane, iar ruşii nu s-au atins nici de un fir de păr din capul lui, mulţumindu-se doar să transforme temporar localul școlii în spital.

Dar nici asta n-a durat mult. Chiar în toamna următoare liceul a fost redat destinaţiei sale şi elevii s-au putut întoarce în clasele lor.

Festivitatea revenirii în vechea şcoală s-a ţinut în aula liceului și a fost atât de solemnă și de emoţionantă, încât participanţii n-au mai simţit nici mirosul de spital care stăruia încă în zidurile clădirii.

La fel ca şi în anii dinaintea domniei grupei etnice festivitatea a fost inaugurată cu coralul „Mărite doamne, noi te proslăvim", după care Leisemann s-a suit la tribună și a rostit o scurtă alocuţiune. Adresându-se elevilor, care de data aceasta s-au comportat cu o uimitoare disciplină — la stânga cei mici din cursul inferior, la dreapta cei mari din clasele superioare, și nu orânduiţi în coloane, cum se obişnuia înainte de război — Leisemann le-a recomandat să fie silitori şi ordonaţi, şi a dat apoi cuvântul preotului şcolii, domnului paroh D. Martini, care pentru întâia oară după cinci ani a ţinut o predică în faţa întregului colectiv de elevi, vorbindu-le despre vremurile grele, despre aspra încercare hărăzită tuturor şi despre sarcina fiecăruia de a-şi îndeplini datoria fără vâlva şi cu modestie.

A vorbit mult. Ca un orator iscusit făcea incursitnni în istorie şi filosofie, amintea zicale din graiul popular, se lega de felurite aspecte ale naturii şi le îmbina în fel şi chip pentru a se apropia de ideea sa călăuzitoare, fără s-o precizeze însă înainte de a epuiza tot ce avea de spus. Punea întrebări retorice şi răspundea la ele cu citate din biblie, iar după vestita pauză cu care și în orele de religie pregătea totdeauna „concluzia inevitabilă", îşi împreună mâinile subţiri şi glăsui:

— Să credem în Dumnezeu şi să îndurăm toate încercările. Da, iubiţi fraţi. Niciun popor nu ştie să rabde suferinţele cu atâta stoicism ca noi, germanii. Dar datorită acestei tării sufleteşti, Dumnezeu ne va ocroti de toate primejdiile. Amin.

*

* * *

Dacă vă închipuiţi cumva că după reinstalarea în vechiul local al liceului starea sufletească a directorului Leisemann s-a îmbunătăţit cât de cât, vă înşelaţi amar.

Dimpotrivă, ea s-a înrăutăţit şi mai mult. Teama cea mai mare a directorului Leisemann era repercusiunea pe care noua situaţie o va avea asupra opiniei publice. Căci din clipa în care liceul luteran de băieţi a început să funcţioneze din nou, prezenţa germanilor a devenit din nou publică — ba chiar înfricoşător de publică!

Şi aceasta nu trebuie să ne mire: liceul e una din cele mai vechi şi mai arătoase clădiri ale oraşului — o construcţie masivă, legată de o veche tradiţie. Ctitorul lui, un om ieșit din rândurile poporului şi ajuns mare dregător pe vremea Mariei Tereza, a pus ca liceul să fie construit în Piaţa Mare, drept în faţa venerabilei biserici gotice a parohiei oraşului, vrând să simbolizeze în felul acesta, în calitatea lui de politician credincios bisericii, legătura istorică dintre biserică şi şcoală.

Butucănos, dintr-o bucată, clădirea se înalţa în două caturi, iar coama ei, construită din bârne de stejar, suie oblic de la cele patru ziduri către creastă; cu ţiglele ei înnegrite de vreme, coama aceasta dă edificiului o înfăţișare venerabilă, poate doar puţin cam greoaie. Cele două capete de lei, care ţin între colţii încleștaţi

inelele de bronz ale clopotului, ca și frontonul cioplit din gresie, cu ovalul bombat de la mijloc, purtând deviza fondatorului „Fidem genusquem servabo”[1] şi, în cifre romane, anul construcţiei, trădează stilul clădirii: un baroc foarte economicos care rotunjeşte totuşi în chip agreabil rigiditatea colţuroasă a zidurilor.

Ceea ce e însă mai important: de la întemeiere școala a fost totdeauna considerată drept simbol şi centru al vieţii intelectuale germane din oraș. Şi în centrul acestui centru se afla Leisemann.

Leisemann era de douăzeci şi cinci de ani directorul liceului luteran de băieţi. Gurile rele spuneau că are numai un singur rând de haine şi că acesta n-o să i se strice niciodată, deoarece în fiecare an îl dă cu catran, odată cu duşumelele claselor şi coridoarelor. Acestea erau însă, fireşte, numai vorbe scornite de răutăcioşi. Totuşi, nu e mai puţin adevărat că Leisemann purta totdeauna acelaşi rând de haine şi că el răspândea un uşor miros de catran. Dar izul acesta era de fapt mirosul tipic al şcolii. Şi Leisemann, după cum am spus, era de douăzeci şi cinci de ani directorul ei. Douăzeci şi cinci de ani în care spre deplina mulţumire a bravilor saşi, a vegheat ca fiii lor să fie educaţi în așa fel, încât să devină oameni harnici şi cetăţeni leali.

De marile probleme ale politicii nu s-a sinchisit niciodată. În cabinetul lui Leisemann, pe străvechiul birou de stejar, se afla, într-o ramă simplă cu picior deviza lui, caligrafiată cu slove gotice de toată frumuseţea: „Daţi cezarului ce e al cezarului şi domnului ce e al domnului”.

Deviza aceasta delimita sfera intereselor sale politice, căci ceea ce dădea Leisemann cezarului nu era mare lucru: la festivităţile şcolare şi de ziua regelui elevii lui cântau imnul regal. De altfel, mai mult nu-i cerea nimeni.

Bineînţeles că pe vremea naziştilor lucrurile nu s-au mai putut desfășura atât de simplu. Atunci Leisemann a fost nevoit să accepte, vrând-nevrând, ca în şcoală să se facă politică, ba a trebuit chiar să îndepărteze de pe masa sa de lucru deviza care-l călăuzise atâţia lui de zile. Căci profesorii cu cizme, care făceau pe grozavii în perioada aceea, ţineau numai cu cezarul şi nu voiau să ştie de dumnezeu, ba nici nu mai salutau ca înainte cu „bună ziua”, ci strigau „Heil Hitler”. Leisemann era nevoit să spună şi el „Heil Hitler”, măcar că nu-i venea de loc la socoteală.

Timpurile acelea au trecut însă, slavă domnului. Profesorii salutau din nou cu „bună ziua”, iar deviza se afla, ca mai înainte, la locul ei pe biroul lui Leisemann. Şi totuși directorul nu reuşea să-şi redobândească siguranţa de odinioară.

Pe vremea regelui, elevii cântau imnul regal şi în clase se afla portretul lui Carol. Apoi a venit Hitler s-a cântat „Deutschland, Deutshland über alles”[2] iar pe pereţii claselor a fost agăţat portretul „Führerului”. Toate acestea au decurs cât se poate de firesc.

Acum însă se înşira în clase un rând întreg de portrete: noul rege, președintele

---

[1] Rămân credincios credinței și poporului meu. (n. a.)

[2] Germania mai presus de orice, imn național al Germaniei hitleriste (n. r.)

Roosevelt, primul ministru englez Churchill și generalisimul Stalin. Se cântă iarăşi imnul regal, dar se cântă şi Internaţionala! Toate acestea erau foarte neliniştitoare pentru bietul Leisemann, căci vechea lui deviză nu se mai potrivea de fel cu noile împrejurări. În schimb, elevii săi se comportau de parcă vremurile nu s-ar fi schimbat de loc. Atmosfera de teamă şi de veşnică fereală începuse să-i plictisească. Spaima provocată în primul moment de marea cotitură de la 23 August trecuse; se potoliseră și toate repercusiunile ei. De mult se încredinţase fiecare că situaţia nu e nicidecum atât de înspăimântătoare cum se temuseră cei mai mulţi.

Se prea poate ca frumoasa teorie a preotului Martini despre măreaţa putere de a răbda a germanilor să fi fost justificată; elevilor, însă, nu le mai plăcea de fel. Şi ei îşi permiteau să umble din nou în grupuri prin oraș, să colinde parcurile şi să vorbească nemţește în gura mare.

De câte ori se suna recreaţia, Leisemann se crispă. Căci curtea școlii, terenul care se întindea între școală și biserică, era mare și despărţit de uliţă numai printr-un grilaj cu vergele foarte depărtate unele de altele, prin care fitecine putea să privească şi să vadă cum elevii germani se zbenguie și lărmuiesc. Un singur strigăt nelalocul lui, un singur român dușmănos care să-l audă — și halimaua era gata!

Directorul Leisemann nu mai avea nicio clipă de tihnă. Și iată că nu mai departe decât în primăvara următoare s-a produs cu adevărat un scandal care a stârnit o vâlva nemaipomenită în tot oraşul și era cât pe ce să-l îmbolnăvească de nervi pe director.

Trei dintre elevii săi din clasa a șasea, Bastl Acker, Rolf Zabranek și Herbert Windt, au făcut o excursie în prima duminică însorită din martie. Seara, întorcându-se în oraș, au avut imprudenţa să fluiere un cântec german, unul din acelea pe care obișnuiau să le intoneze și soldaţii nemţi.

Un poliţist care trecea pe lângă ei recunoscu melodia și-i opri. Cercetându-le rucsacurile, găsi la Rolf Zabranek un pumnal de pe vremea lui Hitler și o busolă Bézard. Asta a fost firește lovitura de graţie pentru cei trei prieteni.

Fără o clipă de șovăire, agentul ordinii publice i-a înșfăcat și, cu amenințări și înjurături, i-a dus la poliţie, unde au fost supuși mai întâi, de către un comisar, unui aspru interogatoriu. Zadarnic s-a străduit Rolf să-l asigure că melodia pe care au fluierat-o a fost doar inofensivul cântec popular german „Trei crini”, zadarnic s-a oferit Herbert să traducă textul pentru a dovedi cât este de inofensiv, zadarnic a căutat Bastl să explice comisarului cu nu-i vina lor dacă şi soldaţii germani au cântat pe vremuri melodia aceasta.

Corpurile delicte — pumnalul hitlerist și busola — spulberau toate scuzele și explicaţiile. Ba comisarul se îndărătnici atât de cumplit în ostilitatea lui, încât ajunse să formuleze nebunească bănuială că băieţii cunosc depozite ascunse de arme, și cu tot felul de amenințări căută să le smulgă o mărturisire. Dar cei trei prieteni nu se lăsară intimidaţi. Herbert înălţă doar din umeri, Roli se hlizi, iar Bastl propuse comisarului să aresteze mai degrabă pe un soldat german și să-l descoasă pe el, căci așa va putea să afle mai curând ceva despre depozite de arme ascunse.

Bineînţeles că impertinenţa aceasta îl scoase cu totul din sărite pe comisar.

Tunând și fulgerând, el începu să suduie ca un apucat, și o ţinu așa mai bine de un ceas. Dar apoi îşi aminti că e duminică și că nevastă-sa îl așteaptă acasă. Mârâind ceva despre bătaie și închisoare, se făcu deodată nevăzut. Cei trei băieţi îşi petrecură noaptea la poliţie, sub supravegherea unui agent.

A doua zi tot orașul vorbea de înspăimântătorul incident. Dimineaţa, la prima oră, un poliţist îl scoase pe directorul Leisemann din mijlocul slujbei religioase care se ţinea în fiecare luni la școală și-l duse la poliţie. Însoţit de agent și urmărit de privirile îngrozite sau compătimitoare ale cunoscuţilor, directorul ajunse la secţie scăldat în sudoare și cu o înfăţișare de adevărat martir. Iar când comisarul, aţintindu-l cu o căutătură cruntă, îi aduse la cunoștinţă cele întâmplate în seara precedentă cu cei trei elevi de la școala sa, Leisemann se cutremură la gândul că în clipa următoare va fi arestat și el.

Dar nu s-a întâmplat nimic de felul acesta. Comisarul i-a luat doar câteva declaraţii, pe care Leisemann, scuturat de spaimă, abia a reușit să le bâiguie și i-a dat apoi drumul, cerându-i doar să trimită la poliţie și pe părinţii celor trei „hitleriști”, cum le spunea el elevilor arestaţi.

După o oră, toată suflarea orașului știa ce s-a întâmplat. Toţi se temeau de soarta băieţilor și-i plângeau de milă pe părinţii lor.

*

* * *

Miercuri dimineaţa, iasă, cei trei uşuratici excursioniști se aflau din nou pe băncile școlii. Bineînţeles înconjuraţi de colegii lor de clasă, care voiau să afle o sută de amănunte.

Bastl dădu un raport exact. Era băiatul cel mai înalt din clasă, și fiindcă se așezase pe pupitrul băncii, întrecea cu un cap roata ascultătorilor, având astfel loc pentru gesticulările cu care-și însoţea povestirea. De altfel se pricepea de minune să-i imite pe oamenii cu care — după spusa lui — se împrieteniseră la poliţie.

— Va să zică noi fluieram cântecul cu cei trei crini și deodată am dat peste un poliţist muzical. Ăsta — niciuna, nici două — să-l fluierăm și comisarului lui, și noi — bine crescuţi cum suntem — ne-am grăbit firește să-l însoţim, ca să-i facem pe plac.

Ascultătorii râneau. Unul întrebă:

— Dar cu pumnalul ce-a fost?

— A, cu pumnalul? Păi ce să fie? Se afla în traista lui Rolf când poliţistul şi-a vârât nasul înăuntru. La început bietul om habar n-a avut ce bâzdâganie o mai fi și aia, căci l-a smucit afară…

Bastl îşi trase vijelios creionul din buzunarul de la piept și se lovi cu el de câteva ori pe palmă, încruntându-se aspru ca un poliţist oţărât… l-a smucit din traistă și ne-a întrebat ritos: „Asta ce-i?” Ar fi pus oare întrebarea dacă ar fi știut? Ei, și atunci m-am simţit dator să-l lămuresc că-i un pumnal.

Clasa se hlizi din nou.

Bastl îşi urmă povestirea. Despre domnul comisar care s-a întreţinut cu ei cu privire la arme și care părea a fi expert în materie; despre fermecătoarele nopţi

petrecute într-o cameră de gardă pe care amabilii amfitrioni au şi încuiat-o pentru a asigura liniștea oaspeţilor lor — „ba au fost chiar atât de discreţi, încât ne-au lăsat singuri, așa că Rolf a putut să fluiere nesupărat a doua și a treia strofă din „Cei trei crini" — precum și despre poliţistul de pază care deschidea din când în când ușa şi răcnea: „Legaţi căţeaua, hitleriștilor!

— Ăștia se tem încă și astăzi de noi — observă Rolf cu vădită trufie cu toate că am pierdut războiul.

Unul dintre băieţi se interesă cum de li s-a dat drumul atât de repede.

— A fost ca într-un roman. Tocmai se pregăteau să ne pună cătușele și să ne bage la gherlă, când ușa se deschise și salvatorul apăru în ultima clipă.

Bastl făcu o mică pauză și-l descrise apoi pe noul venit.

— Un tânăr grozav de simpatic, negru ca vremurile prin care trecem, și cu niște ochi ca un pui de lele. S-a uitat la noi, apoi a zâmbit și după aceea a dat din cap. Pe urmă ne-a rugat să-i spunem și lui cum a fost chestia cu cântecul. Herbert i l-a tradus. Apoi ne-a întrebat dacă pumnalul e într-adevăr de pe vremea lui Hitler. Sigur — i-am răspuns noi — de pe vremea lui Hitler.

— Ei, şi ce-i dacă e? întrerupse Rolf. Pumnalul e pumnal. Și afară de asta, lama n-are mai mult de doisprezece centimetri. De ce să nu fie voie să porţi aşa ceva? Svastica de pe el am scos-o încă de la 23 August. L-a folosit până și rusul care a fost cartiruit la noi…

— Fără ca din pricina asta să devină hitlerist! întregi Bastl. De altfel salvatorul nostru a înţeles numaidecât că pumnalul nu e o bombă, și a adăugat doar ca în viitor, când plecăm în excursie, să luăm mai bine bricege. Apoi ne-a întrebat cum mai stăm cu hitlerismul. Noi, firește, foarte diplomatic, am tăcut. Atunci tânărul a zâmbit iarăşi și ne-a spus că încetul cu încetul o să ne dezobișnuim. După aceea s-a interesat dacă drumurile de pădure din regiunea Morile s-au zbicit după dezgheţ. Din păcate a trebuit să-i dăm un răspuns negativ. Dar nici el n-a mai pus alte întrebări, ci ne-a dat mâna prietenește, fiecăruia în parte de parcă am fi fost prieteni de nu se ţine minte când, și a plecat. Trei ceasuri mai târziu am băut cafea cu lapte în bucătăria mamei.

— Dar pumnalul l-a oprit! bodogăni Rolf cu năduf.

— Cine, salvatorul vostru?

— Da' de unde! Idiotul de comisar.

— Nu face nimic, Rolf, îl îmbună Bastl. A meritat și el o mică amintire. Asta să ne fie toată paguba de pe urma aventurii noastre.

— Nu cumva și povestea cu salvatorul e scornită ca toate celelalte? întrebă cu îndoială unul dintre colegii de clasă.

De data aceasta răspunse Herbert în locul lui Bastl:

— Nu, în privinţa asta totul e adevărat.

Și când spunea Herbert ceva, nu se mai îndoia nimeni.

— Şi ce era? Român?

— Român, firește. Altceva ce?

În tonul lui Herbert era o asemenea uimire, de parcă lucrul acesta ar fi fost cel

mai natural din lume. Dar când simţi că băieţii totuși se îndoiesc, adăugă:

— Mai sunt și asemenea români. Nu toţi se ţin scai de capul sașilor şi-i beștelesc în plină stradă.

Johannes cel viteaz şi Marco Polo

Spiritele se potoliră repede. Rolf, Bastl și Herbert făceau din nou excursii. Fără pumnal și busolă, bineînţeles, dar fluierau ca mai înainte cântece nemţești și nu mai păţiră nimic.

— Ei, n-am avut dreptate când spuneam că toată daravera cu poliţia e cea mai bună dovadă că nu ni se poate întâmpla nimic? jubila Bastl de câte ori se întorceau dintr-o excursie.

Leisemann — sau „Johannes cel Viteaz", cum îl porecliseră elevii — era însă de altă părere. Tocmai pentru că incidentul cu cei trei infractori se rezolvase în chip atât de favorabil, directorul era încredinţat că urmările vor fi mult mai grave. Și astfel lunile până la vacanţa cea mare se scurseră pentru el în mistuitoarea așteptare a unei catastrofe.

La drept vorbind, directorul Leisemann nu se mai simţea în stare să facă faţă sarcinilor sale. Da, chiar aşa. Pentru prima oară, după douăzeci de ani de neîntreruptă activitate în fruntea școlii, omul se purta cu gândul să demisioneze din funcţia de director și să se consacre exclusiv marii lui pasiuni, catedra de limbă și literatură germană.

Era mai bine ca altul să preia răspunderea, iar el Leisemann, să-și cruţe nervii și în felul acesta s-o scoată mai bine la capăt cu elevii săi, ceea ce în decursul celor douăzeci și cinci de ani de directorat nu prea izbutise.

La aceste lucruri medita Leisemann în fiecare seară când ședea singur cuc în locuinţa sa de burlac și n-avea poftă să asculte radio și nici să citească.

Dimineaţa însă, când intra în școală și trecea pe lângă galeria de portrete care împodobea coridorul de la etajul întâi, se rușina de asemenea gânduri. Portretele reprezentau pe directorii școlii, de la întemeierea ei. El însuși veghease — și asta chiar din momentul când localul le fusese pus din nou la dispoziţie — ca fiecare portret să-și reia locul dinainte. Numai oameni onorabili, așezaţi și leali, sași de cea mai bună spiţă. Niciunuia dintre ei nu i-a trecut cândva prin minte să demisioneze de bunăvoie, darămite din slăbiciune. Cu ochi iscoditori căutau spre el, somându-l parcă și dintre toţi cu cea mai mare înverșunare — întemeietorul școlii, a cărui deviză se afla săpată pe frontonul de piatră de deasupra porţii. Avea oare dreptul ei, Leisemann, să trădeze moștenirea pe care i-au încredinţat-o? El, Leisemann, al cărui portret va figura într-o bună zi alături de ale lor, să fie un dezertor? Nu, lucrul acesta era cu neputinţă! Leisemann trebuia să rămână la datorie. Chiar dacă ar fi nevoit să înfrunte pe toţi diavolii din lume! Trebuia să înghită — și să rămână.

În fond, frământările lui Leisemann erau cu totul neîntemeiate. Căci în săptămânile următoare nu s-a mai întâmplat nimic grav.

Directorul n-a început însă să răsufle decât după ce școala și-a închis porţile

pentru vacanţa de vară. E adevărat că a avut o anumită strângere de inimă când s-a despărţit de elevi, după ce la serbarea se sfârşit de an i-a rugat stăruitor să aibă o atitudine cât mai rezervată în timpul vacanţei. Totuși s-a simţit parcă mai liniș-tit, căci chiar dacă ar fi să se întâmple ceva în aceste luni, eventualul incident nu l-ar atinge oficial.

De altfel, în vacanţă e normal ca și simţul de răspundere al unui director să se afle în vacanţă. Leisemann îşi permitea chiar ca pe înserate, după ce mamele cu cărucioare de copii plecau acasă și niciun zvon de glasuri nu mai tulbura liniștea asfinţitului să facă o plimbare de un ceas în grădina publică din dosul mănăstirii ursulinelor. Acolo se așeza pe o bancă, citea câteva pagini dintr-o carte savantă care nu amintea în niciun fel grelele timpuri în care-i fusese sortit să fie director, şi-şi înălţa uneori ochii pentru a și-i odihni o clipă pe pajiștea înverzită care nu mirosea a păcură ca sălile școlii, sau pentru a-și cufunda privirile în negura răcoroasă din coroanele castanilor, unde nu se aflau portrete de foști directori sau de mari oameni politici. Și Leisemann se bucura din toată inima când descoperea pe cel mai înalt creștet o ultimă geană de purpură a amurgului sau când deslușea ciripitul adormit al unei păsărele somnoroase.

*

* * *

Dar când se apropie toamna și noul an școlar bătea la ușă, amintirea incidentului cu pumnalul și cu poliţia începu să se trezească din nou în sufletul directorului Leisemann, căci era greu de crezut că cei trei infractori de atunci se vor fi cuminţit în timpul vacanţei. Dimpotrivă, o asemenea posibilitate ar fi dezminţit experienţa pe care Leisemann a acumulat-o zi de zi în decursul celor douăzeci și cinci de ani de activitate directorială, anume că elevii din clasa a șaptea sunt totdeauna mai greu de condus, decât au fost cu un an înainte, într-a șasea. Căci în clasa a șaptea băieţii sunt rafinaţi nevoie-mare, au ajuns să cunoască toate slăbiciunile profesorilor și sunt capabili să facă poznele cele mai deșuchiate cu cel mai candid aer de mironosiţe, nefiind încă frământaţi de grijile bacalaureatului ca elevii dintr-a opta, care n-au nici timp şi nici chei să se gândească la nerozii.

Și iată că cei trei clienţi ai poliţiei vor intra acum în clasa a șaptea. Nu, hotărât, lui Leisemann nu-i era dat să se bucure de viaţă!

De aceea îl cuprinse o mare neliniște când într-o zi, puţin înainte de deschiderea școlii, inspectorul Wagner, epitropul şcolii şi superiorul său, îl chemă la telefon și-l anunţă că peste un sfert de oră se va prezenta la el un tânăr profesor de geografie, anume Karl Knorr. Biserica îl angajase cu câteva clipe înainte, deoarece putea fi de folos școlii din punct de vedere politic. Numitul a luptat în război alături de români împotriva germanilor, și școala nu putea decât să profite având şi un asemenea profesor în corpul ei didactic.

Wagner îi puse în vedere lui Leisemann să-l iniţieze imediat pe noul profesor în atribuţiile sale, repetând că tânărul a și pornit spre școală.

Zece minute mai târziu, domnul Zakel, portarul și îngrijitorul liceului, intră în cabinetul directorului și anunţă pe profesorul Knorr.

— Să intre, să intre! rosti directorul, ridicându-se de pe scaun, căci ca om politicos voia să-l primească în picioare.

Profesorul Knorr intră. Era cu capul gol și purta un pardesiu de culoare deschisă.

Leisemann îl salută și-l rugă să se dezbrace și să ia loc. Sub pardesiu profesorul Knorr purta un sacou sport, verde deschis și cu buzunare aplicate. Fără să vrea, Leisemann îşi aminti că pe vremuri profesorii trebuiau să se prezinte cu pălărie și în haine negre.

Knorr se așeză pe scaunul ce-i fusese arătat şi-şi trecu mâna, cu degetele răsfirate, prin părul scurt castaniu.

Leisemann îşi reluă locul la masa de scris și se pregăti să formuleze fraza cu care voia să înceapă convorbirea.

Knorr zâmbea; părea că simte nesiguranţa directorului. Și de aceea vorbi el cel dintâi:

— Domnul Wagner mi-a comunicat că aveţi nevoie de un profesor de geografie.

Dacă un elev ar fi cutezat să spună, numai așa „domnul Wagner", Leisemann s-ar fi zbârlit la el cu toată asprimea: „Se spune „domnul inspector", dacă nu te superi!" Până și profesorii respectau cu sfinţenie acest titlu. Dar faţă de noul venit Leisemann nu putea să-și arate nemulţumirea. Se strădui deci să zâmbească și răspunse:

— Da, într-adevăr. De când doctorul Fabius și-a aranjat drepturile la pensie, suntem obligaţi să predăm orele de geografie ca suplinitori, ca să zic așa. Le-am împărţit între noi cum s-a putut.

Knorr încuviinţă din cap. Și în timp ce Leisemann îşi urma expunerea, noul profesor îşi aruncă discret privirile prin încăpere. Când zări deviza directorului un zâmbet i se furișă pe faţă. Observând însă că aceasta îl tulbură pe director, se grăbi să schimbe vorba, întrebându-l cum sunt elevii din clasele superioare.

Domnul director oftă. Apoi începu să vorbească pe ocolite despre neliniștile care-l frământau. Văzând că noul profesor îl ascultă cu înţelegere, prinse curaj şi-şi deschise toată inima.

Când ajunse la incidentul cu poliţia, ai cărui eroi fuseseră cei trei elevi din clasa a șasea, stărui atât de mult asupra amănuntelor şi se înfierbântă atât de cumplit, încât noul profesor avu un simţământ de adevărată compătimire pentru el.

— Dar bine, domnule director — îi spuse Knorr pe un ton liniștitor — lucrurile acestea nu sunt chiar atât de grave. După războaie se săvârșesc uneori nedreptăţi și mai mari. Dar cu timpul atmosfera se liniștește. Se înţelege că și eu osândesc orice acţiune provocătoare. Dar asta nu înseamnă că trebuie să tremurăm de frică. Ştiţi desigur și dumneavoastră că oamenii fricoşi sunt mai adesea muşcaţi de câini decât aceia care nu se tem.

Leisemann îl privi cu uimire. Cu ce calm rostise toate acestea! Și ce sincer îi zâmbea! Directorul nu mai știu efectiv ce să spună și amuţi.

Întrevederea se sfârşise. Profesorul Knorr se ridică şi-şi luă pardesiul din cuier. Leisemann îl rugă să revină a doua zi la aceeaşi oră. Iar după o călduroasă strângere de mână și un cordial „la revedere" Knorr deschise ușa și ieşi. Leisemann

constată cu plăcere că o închide cu băgare de seamă şi fără zgomot.

După două minute, ducându-se la fereastră, îl zări pe stradă, cu pardesiul lui de culoare deschisă. Avea mersul sigur și apăsat. Cu degetele răsfirate îşi trecea mâna prin părul castaniu.

*

* * *

Leisemann hotărî să încredinţeze noului profesor dirigenţia clasei a șaptea. Căci Knorr părea să fie un om energic, iar a șaptea a fost totdeauna clasa cea mai zburdalnică din toată şcoala și avea nevoie de o mână de fier.

De aceeași părere se brodiră a fi înșiși elevii clasei a șaptea după prima oră pe care o avură cu noul diriginte.

— Slavă domnului! exclamară ei. Acesta e omul care ne trebuie.

Knorr îi cucerise pe toţi, și asta din primele zece minute.

Se înţelege că la început încordarea fusese deosebit de puternică. Căci noul profesor care intră în clasă și pe care numai doi sau trei dintre elevi îl văzuseră mai înainte era atât de mărunţel, că până și cel mai scund dintre elevii clasei îl întrecea cel puţin cu un lat de palmă. În schimb catalogul cu scoarţe albastre de sub braţul lui era atât de mare, încât mai-mai că-l ascundea de tot pe noul profesor, ceea ce-i făcu pe elevi, care la intrarea lui se ridicaseră vijelios din bănci și stăteau acum smirna ca soldaţii, să nu poată ascunde rânjetul ce le apăruse pe faţă.

Profesorul cel mărunţel se prefăcu însă că nu observă aceasta. Înaintă tacticos până la catedra care se înălţa pe o platformă cu două trepte și care din pricina aceasta îi ajungea numai până la bărbie, zvârli catalogul pe ea cu un gest degajat şi-şi roti apoi privirea asupra clasei. Ochii lui cuprinseră în treacăt pe fiecare din cei douăzeci și nouă de elevi, dar faţa sa nu schiţă nici cea mai ușoară tresărire.

În atmosfera aceasta de supremă încleștare nu se putea ști dacă în clipa următoare se va dezlănţui o explozie nebunească de ilaritate sau se va naşte simţământul unui profund respect.

Profesorul Knorr simţea crisparea aceasta care juca pe-o muchie de cuţit. De aceea spuse în tonul cel mai firesc din lume:

— Deschideţi ferestrele, vă rog.

Un vlăjgan din ultimele rânduri, cu un zâmbet copios pe faţa lată, sări din bancă și le deschise.

— Cum te cheamă? îl întrebă profesorul Knorr după ce băiatul se întoarse la locul lui.

— Rolf Zabranek.

Noul profesor zâmbi:

— Aha! Am auzit de tine. Tu eşti cel cu pumnalul și busola… domnişorul care a cam feştelit-o cu poliţia?

Roli se roși până peste urechi şi-şi pocni călcâiele rânjind.

Profesorul dădu din mână.

— Lasă-te de farafastâcurile astea. Aici suntem la școală, nu la militărie.

Apoi îşi întoarse capul către ceilalţi, care continuau să stea smirnă lângă băncile

lor, dar cu priviri în care începea să se citească o uşoară satisfacţie.

— Staţi jos.

Elevii se așezară. Iar profesorul, cu un singur pas fără să folosească cele două trepte, se sui pe estradă și rămase în picioare lângă catedră. Băieţii se așteptau acum că va deschide catalogul și-i va striga pe rând, ca să-i cunoască. Dar profesorul nu procedă astfel, ci spuse:

— Mă numesc Karl Knorr. Începând de azi, predau geografia în clasa aceasta. Sunt și dirigintele vostru. Nădăjduiesc că vom duce casă bună împreună.

Își trecu mâna prin părul scurt, castaniu, și adăugă după o clipă:

— N-am activat încă niciodată ca profesor. Da, băieţi, asta este prima oră pe care o predau în viaţa mea. Văd că sunteţi nedumeriţi. Nu-i de mirare. Şi eu mă minunez oarecum. Șapte ani bătuţi pe muchie am așteptat clipa asta, îndoindu-mă adeseori că voi mai apuca s-o trăiesc. Mi-am terminat studiile în primăvara dinaintea izbucnirii războiului. Mă aflam într-o călătorie prin Grecia și Turcia când s-a aprins pârjolul. A trebuit, firește, să mă întorc numaidecât în patrie. Dar în loc să mă consacru învăţământului am îmbrăcat uniforma militară. Şi abia anul trecut mi-a fost dat s-o pot lepăda.

Elevii ascultau înmărmuriţi. Sorbeau cu nesaţ fiecare cuvânt. Acum profesorul conteni, dar privirile lor îi cereau stăruitor să urmeze.

Knorr ridică din umeri.

— Asta e tot, zise el. Acum ştiţi ce e mai important. Ce să vă mai spun?

— Povestiţi-ne despre călătoria dumneavoastră! strigă cineva.

— Cum te cheamă?

— Bastl Acker.

Profesorul Knorr zâmbi amuzat. Băiatul care sărise din bancă îl întrecea cu două capete și făcea grimase ca un adevărat actor.

— Aha, va să zică Rolf e unul din cei trei, iar tu ești al doilea… Şi cine e al treilea? Vreau să vă cunosc pe toţi.

Acum trebui să se ridice și Herbert. Profesorului Knorr îi plăcu că salută mai puţin milităreşte decât ceilalţi.

Dar rugămintea lui Bastl — care se bucura de altfel de aprobarea întregii clase — nu fu satisfăcută și profesorul nu povesti nimic din călătoria sa în Grecia.

— Nu — zise el — despre călătoria aceasta o să vă vorbesc poate altă dată. Astăzi aș vrea să-mi spuneţi voi câte ceva. Nu cunosc încă orașul vostru și împrejurimile sale, dar de vreme ce între voi se găsesc câţiva cărora le place să facă excursii, aţi putea să-mi daţi unele lămuriri.

Elevii se iânvoiră cu plăcere. Începură să povestească. Profesorul Knorr trebuia să se îngrijească numai ca elevii să vorbească pe rând și nu mai mulţi deodată. Şi ora se scurse neobișnuit de repede. Pe negândite auziră clopotul care vestea recreaţia.

Profesorul Knorr luă sub braţ uriașul catalog pe care nici nu-l deschisese, și, întorcându-se cu faţa spre clasă, rosti prietenos:

— La revedere, băieţi.

Cu un zvâcnet scurt elevii săriră din bănci și încremeniră în poziţia reglementară de „drepţi!” Dar ca răspuns la salutul noului profesor se produse un jalnic talmeş-balmeș de glasuri. Până atunci, la plecarea din clasă profesorii spuseseră totdeauna „bună Ziua”, și tot „bună ziua” Fusese și răspunsul automat al elevilor. Profesorul Knorr stârnise însă acum o mare încurcătură cu neobișnuitul său „la revedere”. Riposta cu „bună ziua” nu ţâşni prompt din piepturile elevilor. Iar când unii dintre ei îşi veniră în fire se iscă un amestec confuz din ambele saluturi, care avu un efect destul de caraghios după ostășeasca încremenire în poziţia de „drepţi”.

Râzând din toată inima, noul profesor ieși din clasă. Și fiecare din cei douăzeci și nouă de elevi simţi ironia ce se desprindea din acest hohot de râs.

*

* * *

Sâmbătă, ieșind de la prima sa oră de curs, profesorul Knorr îl găsi pe directorul Leisemann în cancelarie, șezând la masa lungă de ședinţe și corectând caietele de lucrări la limba germană.

— Mâine fac o excursie cu elevii din clasa a șaptea domnule director, zise el.

Leisemann scăpă din mână creionul roșu și exclamă speriat:

— Aud?

— Da, o excursie.

— Cu toată clasa?

— Nu chiar cu toată, ci numai cu aceia care vor să vină.

— Dar asta e… asta e.

Leisemann era atât de descumpănit, încât nu mai fu în stare să sfârșească fraza. Se ridică şi-şi scoase ochelarii.

— N-aveţi nicio grijă! căută profesorul Knorr să-l liniștească. Elevii mi-au spus atâtea lucruri frumoase despre împrejurimile orașului dumneavoastră încât aș vrea să le admir și eu. Şi apoi, zilele acestea de toamnă sunt atât de minunate, încât ar fi păcat să nu profităm de ele.

Leisemann trebui să se opintească din răsputeri ca să alunge spaima care-l cuprinsese și numai după aceea izbuti să îngăimeze, cu o privire plină de îngrijorare:

— Desigur, desigur. Mă tem numai să nu se producă vreun incident neplăcut. Ştii doar și dumneata că românii nu ne prea au la stomac. N-aș vrea să mai provocăm pe cineva. Printre români sunt destui care… Și de aceea te-aș ruga să mă înţelegi, dragă Knorr și să renunţi.

— Cu neputinţă, domnule director. Elevii au fost convocaţi pentru mâine la orele șapte dimineaţa. Și cred că ar fi bine să nu plece singuri în excursie, ci întovărășiţi de un profesor. De altfel vă făgăduiesc că de data aceasta poliţia nu ne va face niciun fel de neajuns.

Leisemann încuviinţă cu inima îndoită, îl rugă însă stăruitor pe Knorr să se întoarcă înainte de căderea nopţii. Şi noul profesor îi dădu-şi această făgăduială.

— Numai de n-ar mai face vreo prostie băieţii! obiectă totuși Leisemann. Ca

director eu port în definitiv…

— Nicio grijă! îl întrerupse Knorr. Îmi iau toată răspunderea.

Apoi îşi puse pardesiul de culoare deschisă și ieși din cancelarie.

Leisemann se aplecă oftând peste caiete și luă gânditor creionul roşu de pe masă.

*

* * *

În dimineaţa următoare, când elevii din a șaptea se adunară la staţia de tramvai de la Poarta Veche și începură să cumpănească unde ar fi mai bine să plece — căci ţinta excursiei nu fusese stabilită — profesorul Knorr, care venise îmbrăcat cu o scurtă de ploaie și bineînţeles cu capul gol, curmă repedei nfierbântatele dezbateri:

— Mie mi-e absolut indiferent unde plecăm. Cu o singură condiţie: să nu mă duceţi pe drumuri prea umblate. Numai căile noi și necunoscute sunt atrăgătoare. Și cel mai bun lucru e de-a curmezișul câmpului — unde s-o nimeri. Numai în felul acesta poţi să cunoști temeinic împrejurimile unui oraș. Locurile tradiţionale de excursii îmi stau în gât. Acolo dai la tot pasul de aceleași liote de gură-cască și peste cojile de ouă și resturile de hârtie pe care le lasă ca amintire a dragostei lor pentru natură.

— Atunci unde să plecăm? întrebă Rolf.

— Ne suim în primul tramvai și mergem până la capătul liniei. Duminica viitoare plecăm în direcţia opusă, și continuăm tot astfel excursiile noastre până ce descoperim tot ce ne interesează.

— Strașnic! exclamă Bastl. Sunteţi un adevărat Marco Polo!

Și cu un gest teatral îşi zvârli braţul în sus, în timp ce pe faţă i se întipări o expresie de supremă admiraţie.

Din ziua aceea profesorul Knorr a rămas cu această cinstitoare poreclă.

*

* * *

A doua mare spaimă îl cutremură pe Johannes cel Viteaz în ziua în care — puţin timp după prima excursie a profesorului Knorr cu elevii clasei a șaptea — Rolf Zabranek îşi făcu apariţia la școală cu șapca albastră pe care o interziseseră până și hitleriștii și pe care după 23 August nu mai cutezase nimeni s-o poarte, de teamă ca nu cumva să treacă drept o provocare.

Leisemann îl opri și-i ceru socoteală. Dar Rolf nu se fâstâci, îl salută și răspunse:

— Profesorul Knorr ne-a spus că putem să le purtăm din nou.

Iar când Leisemann întrebă mai târziu, cu mult tact şi foarte politicos, pe profesorul Knorr, dacă nu crede că şepcile albastre ar putea întărâta pe anumiţi germanofobi, tânărul profesor izbucni în râs.

— Firește că ar putea să-i întărâte, ripostă el. Dar din pricina asta nu trebuie să ne temem. Dimpotrivă. Cu cât mai vârtos o să le arătăm că nu ne temem de ei, cu atât mai curând o să-i punem cu botul pe labe. La urma urmei nimeni n-a oprit pe elevii noștri să poarte șepcile albastre. Lăsaţi-i fără grijă să le pună. Iar dacă se va

găsi cineva să vă facă mizerii din pricina asta, trimiteţi-l la mine.

Leisemann a trebuit să cedeze, bineînţeles. Nu voia ca profesorul Knorr să aibă despre el impresia că e laș.

Elevii dintr-a șaptea începură deci să poarte iarăși șepcile albastre şi exemplul lor molipsi treptat și celelalte clase.

Și iată că nu s-a întâmplat nimic supărător. Leisemann n-a avut nicio neplăcere și putu să răsufle ușurat.

„Hic Rhodos — Hic Salta”[3]

Elevii din clasa a şaptea cutreierau acum în toate duminicile, cu Marco Polo, împrejurimile orașului. Şi fricosul director se deprinse și cu acest obicei. Ultima excursie au făcut-o băieţii în a patra duminică a lui octombrie.

Toată ziua, vremea a fost minunată și aerul atât de răcoros, încât mersul prin meleagurile scăldate în strălucirea toamnei fu o adevărată desfătare, purtându-i până departe în coclaurile munţilor care înconjurau în semicerc orașul. Seara însă, la întoarcere, când ajunseră în vale, iar în zare apăru geana pădurii îndărătul căreia se ascundea orașul, excursioniștii fură surprinși în plin câmp de o ploaie rece, biciuită de vijelie. Norii negri care se fugăreau pe cer înghiţiseră ultimele pale de lumină ale asfinţitului, învăluind întreaga fire în zăbranicul cernit al nopţii.

După un cros sălbatic peste o miriște plină de hârtoape, elevii izbutiră, cu chiu, cu vai, să se adăpostească, uzi de-a binelea, într-o șură din apropiere.

Afară ploua cu găleata, iar vijelia care-și schimba direcţia din clipă în clipă da ploii ce răpăia năprasnic pe acoperişul şurii o melodie ce creștea și descreștea un ritm bizar și înfiorător.

Cinchiţi în adăpostul lor vremelnic, elevii începuseră să dârdâie de frig.

— Afurisită vreme! mârâi Rolf.

— Ar trebui să facem foc, opină Herbert.

În acest timp, dibuind de-a lungul pereţilor, Bastl descoperise într-un colţ câteva scânduri putrezite.

— Un briceag! strigă el.

Unul dintre băieţi îi întinse cuţitașul său, și peste puţin se auzi hârşâitul lamei în răslogi şi zgomot de surcele sparte.

— Faceţi loc.

Bastl se poticni de niște picioare, se smuci ca să-și recapete echilibrul, se izbi de altcineva, apoi trânti jos braţul de surcele.

Marco Polo era singurul care avea chibrituri uscate. Hârtie se găsea din belșug.

Flacăra ţâşni, cuprinse surcelele, crescu, se înteţi duduind, și peste puţin lumina pâlpâitoare se strecură șovăielnie în toate ungherele. Căldură nu prea răspândea flacăra aceasta, dar în schimb trezi tot romantismul tinereţii în sufletul băieţilor.

---

[3] Locuțiune latină: „Aici e Rhodos, aici sări!“, cu înțelesul: „Aici să ne arătați ce știți“.(n.a.)

În vreme ce unii se aşezară în jurul focului și începură să turuie verzi şi uscate, alţii cotrobăiră în fundul sacului de merinde după vreo coajă de pâine sau vreo felioară de salam.

Unul dintre băieţi zise oftând:

— Cred că asta a fost ultima noastră excursie. Acum vine iarna, şi odată cu ea cumplita plictiseală din toate iernile.

— Care plictiseală? întrebă Marco Polo.

— Păi care! Școala. Clocitul acasă, toată vremea cu nasul în cărţi, şi nicio posibilitate de a întreprinde ceva ca lumea. Şi zi de zi aceeași îmbâcseală.

— N-aveţi decât să născociţi ceva ca să nu vă plictisiţi, grăi Marco Polo. La vârsta voastră, când eram şi eu elev, noi nu ne plictiseam niciodată. Ce naiba doar nu sunteţi babe! Dacă v-aţi pune cu nădejde pe treabă, nu v-ar fi greu să aduceţi puţină viaţă în liceul nostru.

— Ehei, dacă ar fi după noi, am şti ce să facem! întâmpină unul dintre băieţi.

— Ce-nseamnă: „dacă ar fi după noi”? Şi ce vorbă-i asta: „am şti”? La vârsta voastră nu se vorbește la optativ. „Putem” și „vom face” — așa trebuie să vorbiţi.

— Sigur, sigur, răspunse altul. Dar azi nu avem posibilităţile pe care le-aţi avut dumneavoastră, domnule profesor. Azi toate sunt atât de…

— Da, cunosc, cunosc! Vă agăţaţi totdeauna de scuza asta ieftină: vitregia timpurilor. Dar n-aveţi decât să vă creaţi singuri posibilităţile! *Hic Rhodos hic salta*, domnilor latiniști! Cine știe să sară, n-are nevoie de terenuri de sport. Cine știe să sară, face tumbe și pe masa de bucătărie a mămicii, dacă nu găsește alt loc mai prielnic.

Rolf mârâi ceva printre dinţi.

— Ce-ai spus? întrebă Marco Polo.

— Afurisiţi de români nu ne lasă să ridicăm capul! pufni Rolf. Își fac mendrele cu noi cum le vine la socoteală. Ne-am curăţat. Asta e.

Marco Polo zâmbi cu bunăvoinţă, căci explozia de indignare a lui Rolf îi plăcuse. Apoi îl întrebă agale:

— Ia spune, măi băiete: ţie ţi-ar fi dragi germanii astăzi, dacă ai fi român? Văd că taci. Vrea să răspundă altcineva în locul lui? Nu? Păi atunci? Firește că nu suntem bine văzuţi. Dar asta ne-am căşunat-o noi înșine. Ba ceva mai mult: suntem chiar dispreţuiţi. Dar ia gândiţi-vă ce gură mare au avut mulţi germani pe vremea grupei etnice și ce fricoși și înspăimântaţi sunt azi. Credeţi că treaba asta v-ar face o impresie bună dacă aţi fi români? Văd că iar tăceţi. Dar dacă le-aţi arăta că și fără a fi îndrumaţi de comandanţi hitleriști sunteţi în stare, chiar și în aceste vremuri grele, să întreprindeţi ceva de nădejde, ceva mai inteligent în tot cazul decât să strigaţi „Heil Hitler” și să vă jucaţi de-a războiul, nu credeţi că atitudinea, lor față de voi s-ar schimba în favoarea voastră? Ba aţi izbuti chiar săcâştiga ţi prieteni printre ei. Gândiţi-vă numai la necunoscutul acela — și mai ales tu, Rolf — care v-a ajutat astă-primăvara să scăpaţi de închisoare. Omul acela a avut de bună seamă mai multă înţelegere pentru voi decât mulţi germani de-ai noștri — și asta, cu toate că e român!

O clipă, elevii rămaseră pe gânduri. Apoi, Bastl se ridică în picioare, îşi cuprinse cu mâna stângă reverele hainei şi întinzând cu înţeles degetul arătător al mâinii drepte, imită cu glas dogit pe preotul Martini, parohul școlii:

— Niciun popor nu știe să rabde suferinţele cu atâta tărie de suflet ca noi, germanii.

Vorbele acestea dezlănţuiră, în sfârșit, un hohot de râs izbăvitor. Discuţia se sfârșise. Nu mai era nimic de spus. Între timp ploaia contenise și elevii putură porni spre casă.

*

* * *

Cuvintele lui Marco Polo au prins cheag în mintea elevilor din clasa a șaptea și toţi lâncepură să chibzuiască ce anume s-ar putea face.

Marţi după ora de geogratie, Bastl, Rolf și Herbert așteptară în clasă până când ieșiră toţi colegii și se apropiară apoi de diriginte.

— Domnule profesor, vrem să jucăm o piesă de teatru.

Marco Polo căscă niște ochi cât roata.

— Ei, nu zău! Bravo! Și ce piesă?

— Asta nu știm încă, răspunse Herbert. Tocmai de aceea am vrut să vorbim cu dumneavoastră. N-aţi putea să ne indicaţi dumneavoastră una?

— Dar. Cât mai deșuchiată! sări Basil.

Marco Polo rămase o clipă pe gânduri. Apoi spuse:

— Veniţi azi după amiază la mine acasă. O să căutăm o piesă după gustul lui Bastl.

La ora stabilită, viitorii actori se înfiinţară în mansarda profesorului Knorr. Între timp, dirigintele găsise piesa cerută.

— Iat-o, zise el, întinzându-le un volumaș subţire.

— „Glumă, satiră, ironie și o seamă de înţelesuri. De Christian Dietrich Grabbe”, citi Bastl titlul de pe copertă.

— Numai că are cam multe personaje, atrase atenţia Marco Polo. Nouăsprezece. Și pe lângă acești nouăsprezece inşi, mai sunt treisprezece croitorași pe care trebuie să-i omoare un baron.

Rolf sări entuziasmat de pe scaun:

— Fantastic! Asta e piesa care ne trebuie. Pe cei treisprezece croitorași îi omor eu înainte de reprezentaţie, așa că nu mai avem nevoie decât de ceilalţi nouăsprezece interpreţi.

— Cum e piesa? întrebă Herbert.

Marco Polo le istorisi subiectul. Era vorba de o comedie, scrisă, ce e drept, acum mai bine de o sută de ani, dar satisfăcând pe de-a întregul gustul elevilor din a șaptea.

Domnul von Wemthal e logodit cu domnișoara Liddy von Haldungen, căreia îi dă târcoale și un oarecare baron von Mordax. În schimbul obligaţiei de a ucide treisprezece croitorași, Mordax e sprijinit în intriga sa împotriva lui Wemthal de însuşi Dracul care apare viu și natural pe scenă. În piesă mai figurează un poet cu

numele de Rattengift (Şoricioaică) iar rolul principal îl joacă un învăţător ceapcân, mojic şi veșnic beat, care profită de prostia oamenilor din înalta societate. Distribuţia mai cuprinde și pe domnul Molliels, omul cel mai bocciu de pe suprafaţa pământului, cu picioare încovrigate, dar cu o inimă curată ca lacrima, și el se căsătorește până la urmă cu Liddy. În piesă mai sunt patru cărturari, un fierar care e chemat să potcovească o copită a Dracului, un chiabur putred de bogat, dar prost de dă în gropi, feciorul său Gottliebchen, un și mai mare nătărău, din care apelpisitul de învăţător vrea să facă un geniu precum și câteva roluri de figuranţi.

— Da, asta-i tocmai ce ne trebuie! strigă Bastl. Piesa asta o vom juca! O năzbâtie mai deșuchiată nu cred să existe în tot teatrul lumii.

Şi cei trei elevi luară cartea, mulţumiră încă o dată din toată inima și plecară.

*

* * *

Cel dintâi dintre colegii de clasă care primi să joace în piesă era Klaus Schneider, un filfizon foarte încrezut în frumuseţea lui, purtând totdeauna — chiar și la școală — cele mai elegante cravate.

La început, Rolf s-a împotrivit să-l accepte în distribuţie, deoarece Klaus nu lua niciodată parte la excursiile clasei.

— Ăsta nu știe decât să se plimbe pe bulevard — obiectă el — și să scrie poezii proaste.

— Nu te împotrivi, întâmpină Herbert. Teatrul — și în general literatura — sunt pasiunea lui. Ai să vezi că o să facă treabă bună. Chiar numai perspectiva de a se produce pe scenă o să-i dea aripi. Iar în ce privește talentul, are desigur măcar atât cât ai tu sau eu.

Dar înflăcărarea cu care luni dimineaţă întreaga clasă discutase despre piesă se stinse din păcate foarte repede. Vineri nu mai vorbi nimeni despre proiectul teatral. Băieţii ridicau din umeri, strâmbau din nas și în cele din urmă lăsară totul baltă. Nici măcar Klaus nu mai arătă tragere de inimă să joace.

— Ce ticăloșie! bodogăni Rolf vineri la amiază ieșind cu Bastl și cu Herbert din clădirea școlii.

Afară ploua.

— Ce porcărie sinistră! Cu gura sunt toţi grozavi dar când e vorba să spună un „da” hotărât, fac o mutră de parcă le-ai cere să-și dea pielea de pe ei.

— Să lăsăm asta, îl întrerupse Bastl. Mai bine să ne gândim ce e de făcut. Situaţia e afurisit de grea. L-am vârât și pe Marco în daravera asta. Și n-am poftă să ne facem de râs.

— Nimic mai simplu: pornim la lucru fără ei! îşi dădu Herbert cu părerea.

— Da? Şi crezi c-o vom putea scoate la capăt? întrebă Bastl.

— Numai noi trei? Eşti caraghios zise Rolf.

— De ce numai noi trei? Mai sunt câţiva care ni se vor alătura. Să începem numai, că ceilalţi vor veni fără să-i mai rugăm. Cinci sau şase să fie, şi e de ajuns.

— Bine, bine, Herbert, dar asta încă nu e toată clasa! întâmpină Bastl. Şi scopul este doar să înjghebăm o reprezentaţie a întregii clase.

— Pagubă-n ciuperci în loc de o reprezentaţie a clasei noastre, vom da un spectacol pe întreaga şcoală. Dacă mai găsim câţiva băieţi dintr-a şasea şi a cincea…

— Dacă! repetă Rolf cu pesimism.

Dar Bastl încuviinţă sugestia lui Herbert.

— Atunci chestia s-a lămurit, încheie Herbert. Mâine distribuim rolurile.

*

* * *

Sâmbăta, în prima recreaţie, clasa a şaptea se transformă într-un adevărat furnicar.

Imediat după prima oră, Bastl dădu fuga la clasa a cincea, deschise vijelios uşa şi răcni:

— Cine vrea să joace teatru, să vină imediat jos în a şaptea.

Apoi se repezi în clasa a şasea:

— Cine vrea să joace teatru, să vină imediat sus în a şaptea!

Şi băieţii din a cincea alergară jos, iar cei din a șasea se năpustiră sus. Pe scări şi în coridoare se porni o zarvă atât de năprasnică, încât însuşi domnul Zakel, îngrijitorul fudul de urechi, sări ca fript din cabina lui şi o porni în goană, cu spume la gură, mai întâi la etajul doi, apoi la parter şi în sfârșit în clasa a şaptea, unde se dezlănţui un tărăboi infernal.

— Afurisiţilor! Netrebnicilor! tună el. Am să vă rup urechile! Urechile am să vi le rup, pramatiilor blestemaţilor! Urechile…

— Aveţi nevoie de urechi? Vreţi să le schimbaţi pe ale dumneavoastră, domnule-dumnezeu Zakel? i-o întoarse Bastl, răcnind tot atât de tare.

Băieţii se tăvăleau de râs.

Îngrijitorul se gândârji însă şi mai rău, ca totdeauna când i se spunea „domnule-dumnezeu Zakel”. Porecla lui consta numai din această adăugire a cuvântului „dumnezeu” după obișnuitul „domnule”, era însă de bună seamă cea mai ingenioasă poreclă născocită vreodată pentru un îngrijitor de şcoală. Băieţii i-o puteau adresa cu cea mai nevinovată mutră din lume căci nu era doar nimic jignitor în expresia aceasta biblică, şi totuşi pe Zakel îl apucau pandaliile numai când simţea că după reglementarul „domnule” avea să urmeze cuvântul „dumnezeu”. Se făcea roşu ca racul şi nu-şi recăpăta culoarea obişnuită decât dacă vorbitorul renunţa la agasantul „dumnezeu”.

De astă dată, însă, impertinenţa lui Bastl îl scoase cu totul din sărite.

— Haidamacilor! Derbedeilor! Ce-i hărmălaia asta? Să vă duceţi numaidecât în clasele voastre, că altfel vă dau afară, eu şi domn director, de nu mai păpaţi şcoală câte zile aveţi, puşlamalelor.

Dar Bastl i-o întoarse din nou:

— Din mila celui de sus şi voinţa naţională am hotărât şi hotărâm.

Noi hohote de râs zguduiră pereţii clasei.

— Din mila celui de sus şi voinţa naţională am hotărât să punem în scenă o piesă de teatru, domnule-dumnezeu Zakel.

— Dracu' să vă ia cu piesele voastre de teatru! Am să vă… Oasele am să vi le-adun de pe trotuar când o să vă zvârl pe fereastră! Oasele, spurcaţilor!

Şi spumegând de mânie ieşi din clasă, în huietul de râsete al băieţilor.

Tratativele din clasa a şaptea nu mai fură tulburate de nimeni. Nici în celelalte recreaţii. Şi asta prinse cât se poate de bine, căci în aceste recreaţii se distribuiră rolurile.

Rolul cel mai amplu, al învăţătorului beţiv, fu preluat de Herbert. E adevărat că băiatul acesta nu se manifestase încă niciodată pe scenă, dar fiindcă era unul dintre cei mai serioşi elevi din clasă şi avea o voinţă de fier, era mai mult ca sigur că va şti s-o scoată la capăt. În afară de asta era mărunţel şi pirpiriu, adică tocmai cum trebuia să fie învăţătorul din piesă, şi apoi, la drept vorbind, nu-i cerea nimeni o creaţie de înaltă măiestre artistică.

Bastl primi rolul Dracului. Toţi fură de acord că-l va întrupa admirabil, căci ştia să-şi schimonosească faţa într-un chip atât de magistral, încât şi fără perucă, fără picior de cal şi fără coadă de aghiuţă putea să treacă drept dracul gol. Fruntea-i înaltă se prelungea — aidoma ca la un diavol autentic — în muchii tăioase până peste tâmple şi se pierdea în chica de păr negru, lins, pieptănat fără cărare şi dat pe spate. În colţurile buzelor subţiri şi în ochii negri ca tăciunele stăruia permanent un zâmbet batjocoritor pe care-l accentua şi mai mult nasul ascuţit şi coroiat. Lung şi deşirat cum era, nici nu putea găsi un rol mai potrivit decât pe al căpeteniei dracilor.

Bastl şi Herbert preluară şi punerea în scenă a piesei.

Apoi veni rândul lui Rolf. Era foarte îndoielnice dacă băiatul acesta va putea să joace, căci calitatea lui cea mai de seamă era forţa muşchiulară, bicepsul. El nu făcu însă nicio obiecţie când Herbert îi propuse rolul fierarului.

— Numai să n-am mult de învăţat, zise el. Altminteri, să ştiţi c-am să vă trântesc un fierar să-i meargă vestea.

Rolf era ca făcut pentru rolul acesta. Un hojmalău numai muşchi şi ciolane.

— Va trebui să apari pe jumătate despuiat, îl înştiinţă Bastl. Vei purta doar nişte pantaloni ordinari iar după ceafă îţi vom atârna un şorţ de piele. Spinarea şi braţele ţi le vom unge cu ulei de maşină, ca să luceşti ca o statuie de bronz.

— În regulă! S-a făcut! Dar la actriţe nu s-a gândit încă nimeni până acum? exclamă deodată Rolf. De unde le luăm?

— Le recrutăm de la liceul de fete, declară Basil.

— Şi cine se ocupă de treaba asta?

— În cel mai rău caz le răpim! Dar fără glumă: până ce nu le avem pe ele, nu putem începe. Asta se înţelege de la sine.

— Dar eu? Eu ce joc? întrebă deodată Klaus.

În clipa când auzise de fete, se trezise din nou într-însul entuziasmul pentru piesă.

— Tu vei juca rolul bocciului de Mollfels, hotărî Bastl.

Dar Klaus se împotrivi cu toată tăria. Ca Adonis al clasei considera drept o jignire însuşi faptul că i s-a putut propune să întruchipeze pe scenă figura cea mai

slută şi respingătoare din piesă. Bastl îl luă însă cu binişorul:

— N-ai niciun motiv să te pierzi cu firea. E adevărat că Mollfels e o pocitanie, dar Grabbe a murit acum mai bine de o sută de ani, aşa că nu mai putem să-l tragem la răspundere. În schimb te alegi cu frumoasa contesă Liddy von Haldungen, şi după ce te logodeşti cu ea, n-ai decât să te demaşti. Şi asta o să fie o surpriză cât se poate de plăcută pentru ea. De altfel, scumpul meu Adonis, nimeni nu va putea să joace mai bine decât tine deznădejdea lui Mollfels că-i atât de slut.

Klaus făcu o mutră acră-dulce, dar argumentele lui Bastl erau atât de convingătoare, încât până la urmă trebui să accepte.

Astfel fură distribuite primele patru roluri. Alte douăsprezece urmau să fie preluate de elevi din clasele a şasea şi a cincea.

Îngrijitorul sună terminarea recreaţiei şi viitorii actori se răspândiră în clase.

*

* * *

Ploaia încetase de o jumătate de oră, dar norii învăluiau încă oraşul într-o pânză cenuşie.

În faţa porţii liceului de fete aşteptau patru elevi din clasa a şaptea a liceului de băieţi. Toţi patru aveau genţile sub braţ, căci abia ieşiseră de la şcoală.

E drept că la ora asta ar fi trebuit să se afle în sala de muzică şi să cânte împreună cu ceilalţi: „Aleluia fiică a Sionului!", dar azi aveau ceva mai bun de făcut decât să înveţe cântece de crăciun. Dacă n-ar fi chiulit, n-ar fi putut ajunge la timp în faţa liceului ca să pândească fetele la ieşirea din şcoală. Şi că trebuiau să le iasă înainte, nu mai încăpea vorbă; prin urmare au fost nevoiţi să chiulească.

Era ora unu și douăzeci. Herbert se uită pentru a zecea oară la ceas:

— Încă zece minute şi sună.

— Și peste cincisprezece minute vom fi în toiul unei adevărate revoluţii culturale, întregi Bastl.

Klaus, care clocotea din nou de entuziasm pentru spectacol şi stăruise să-i însoţească pe ceilalţi trei îşi trecea mereu cu pieptenul prin păr.

Numai Rolf tăcea. Rolf tăcea totdeauna când n-avea nimic de spus.

În schimb, din gura lui Bastl se revărsau adevărate cascade de vorbe, care-i făceau pe ceilalţi să izbucnească mereu în hohote de râs.

În fundul clădirii se auzi în sfârșit mult aşteptatul clopot. Şcoala, care până atunci păruse moartă, începu să freamăte. Îndărătul geamurilor se iscă deodată zumzet de voci, la etajul întâi, o mână nevăzută deschise brusc o fereastră, un cap de fată apăru în pervaz şi un glas voios strigă:

— Ploaia a încetat.

Îndărătul portalului din mijloc se auziră paşi grăbiţi, fetele coborau scările sărind peste mai multe trepte odată, apoi unul din canaturile uşii se deschise vijelios şi — ţuşt! – o fată năvăli drept în mijlocul grupului de băieţi.

— Măgarilor! strigă ea furioasă, şi în clipa următoare dispăru după colţ, în strada alăturată.

— Aoleu! exclamă Bastl îngrozit. Dacă în şcoala asta or fi numai asemenea

amazoane, va trebui să înlocuim piesa noastră cu o tragedie.

Dar nu mai avu timp să facă alte reflecţii, căci paşii de pe scări se auzeau tot mai puternic. Erau acum zece, o sută de picioare care alergau, răpăiau bocăneau pe trepte, şi elevă după elevă, grup după grup, ieşiră din şcoală. Toate fetele se uitau uluite la cei patru băieţi care se simţiră deodată stânjeniţi neştiind ce să facă. Dar Bastl, cu îndrăzneala lui proverbială, salvă situaţia.

În faţa lor apăruse un nou grup de fete, de astă dată mai mărişoare. Bastl avu doar timpul să spună în pripă:

— Astea sunt actriţele de care avem nevoie! Ia seama, Klaus, să nu le displaci. Mai piaptănă-te repede o dată!

Apoi se apropie de ele:

— Opriţi-vă oleacă, nobile fiice ale Sionului viteze amazoane: sunteţi sortite unui măreţ destin. Aţi fost alese… Dar mai întâi îngăduiţi-mi să vă prezint pe aceşti neîntrecuţi eroi. Ici — un făurar vestit singurul din breasla lui care a avut cinstea să-l potcovească pe însuşi Dracul — în viaţa de toate zilele Rolf Zabranek. Colo — un eminent învăţător numit Herbert Windt, care e înzestrat cu darul de a face un geniu din fiecare nătărău. Iar dincolo…

Bastl se înclină ceremonios, arătându-l pe Klaus:

— Vedeţi în faţa dumneavoastră cel mai pocil exemplar din grădina zoologică a lumii, pe domnul von Mollfels, înmatriculat cu numele de Klaus Schneider, care are agreabila menire de a se îndrăcosti de una dintre dumneavoastră şi a o salva din ghearele unor tâlhari de rând. Nu râdeţi, doamnelor căci s-ar putea ca dumneavoastră să vă îndrăgostiţi de el — şi atunci o să vă piară râsul. Iar dumneata stimate domnule Molifels, n-ai încă niciun motiv să roşeşti. Asta vine abia în ultima scenă din actul final. Deocamdată mai sunt şi eu pe lume. Mă numesc foarte prozaic Bastl. Numele de familie l-am uitat deocamdată, din motive tehnice. Sunt însă în schimb — ceea ce e mult mai important, şi vă rog să nu vă speriaţi, doamnele mele — Maria sa Diavolul în persoană, travestit în arhiepiscop catolic. Aţi văzut? V-a pierit graiul. Nu-i nimic. O să vă facem să vi-l recăpătaţi. Şi asta chiar acum. Pe dumneata de pildă te vom înnobila. Ai nişte bucle castanii atât de minunate, încât nu vei avea nevoie de perucă pentru a interpreta pe contesa Liddy von Haldungen. Tu scumpa mea copilă, vei fi prea-cinstita mamă a Dracului, iar pe tine, ţigăncuşo, te angajăm ca slujitoare. Voi celelalte veţi avea onoarea să ne serviţi drept croitorese şi garderobiere, iar tu cea de colo — ce coincidenţă miraculoasă! – cu guriţa ta dulce și ţuguiată, te potrivești de minune pentru a ne servi drept… hm.

Bastl îşi frecă mâinile cu un zâmbet șugubăţ și ridică semnificativ din sprâncene:

— Nu roși, îngeraș picat din ceruri, căci voiam să spun că te potrivești de minune pentru a ne servi drept sufler. Ne-am înţeles? Jucaţi cu noi?

— Ce te-a apucat?

— Unde să jucăm?

— Aţi căpiat?

— Băgaţi lumea în sperieţi!

Tirada lui Bastl venise, incontestabil, prea pe nepusă-masă. Trebui să treacă deci o bună bucată de vreme până când se potoliră hohotele de râs. Abia atunci putu lua cuvântul Herbert. Dar de cum deschise gura, se aşternu o linişte mormântală.

Fetele ascultară cu feţele aprinse şi cu ochii larg deschişi expunerea pe care le-o făcu Herbert, şi nu băgară de seamă că vremea trece și că celelalte eleve, mari și mici, care ieșeau pe poarta școlii, le priveau pline de uimire, aruncându-le căutături piezişe şi păşind apoi mai departe spre casele lor. Chiar după ce pieri la cotitură şi cea din urmă întârziată, fetele zăboviră nemişcate în acelaşi loc, adâncite în discuţii aprinse.

Când terminară cu tot ce aveau de lămurit, trecuse de ora două. Dar nu-și pierduseră vremea de pomană.

Fetele consimţiră să ia parte la acţiunea întreprinsă de băieţi.

— Atunci mâine seară, la șase și jumătate, ne întâlnim în faţa școlii noastre, zise Herbert. Vă rog să fiţi punctuale. Vom distribui definitiv toate rolurile și vom citi apoi piesa. Veniţi sigur?

— Ei, asta-i, Herbert! Ce mai întrebi? Sigur că vin! răspunse Bastl în locul fetelor. Vom avea grijă să-l postăm la poartă pe domnul-dumnezeu Zakel, ca să le facă o primire cum scrie la carte.

Klaus şi Rolf pufniră în râs.

— Se înţelege că vom veni, zise o fată înaltă cu cosiţe negre şi strălucitoare, de n-ar fi decât ca să nu înşelăm încrederea pe care ne-a arătat-o Basil! De altfel permiteţi-ne să ne prezentăm şi noi. Cea de colo, contesa, se numeşte Lotte; cea de lângă ea e Johanna, asta e Else, dânsa e Maria, iar pe mine mă cheamă Jutta. Aşa, acum ne cunoaşteţi şi voi. Ne vedem aşadar mâine la şapte şi jumătate.

— Pardon, la şase şi jumătate.

— Bine, la şase şi jumătate. Dar acum o iau la picior, că dacă mai stau un minut, cad grămadă de foame. De altfel e şi timpul s-o ştergem, ca să nu bată la ochi că zăbovim atâta vreme în faţa şcolii. Te pomeneşti că s-a şi observat.

— La revedere.

— Omagiile mele, scumpe doamne! strigă Bastl în urma lor, cu o plecăciune exagerată.

În drum spre casă cei patru prieteni se ciorovăiră care dintre cele cinci fete e cea mai drăguţă.

— Aia oacheşă, înaltă, opină Klaus.

— Adică Jutta?

— Cum Jutta? O cheamă Lotte.

— Te înşeli, Klaus. O cheamă Jutta.

— Da’ de unde! Lotte.

— Fii serios! Lotte e şatena cea micuţă, contesa.

— Eroare! Pe contesă o cheamă Maria.

— Nu mai zăpăci lucrurile, măi Klaus, băiete! îl apostrofă Herbert.

— Cum să nu le zăpăcească — observă Basil — de vreme ce fetele l-au zăpăcit

pe el!

Klaus se îmbujoră la faţă şi-şi potrivi cravata.

*

* * *

Viitorii actori şi viitoarele actriţe se întâlniră la şase şi jumătate în faţa portalului liceului de băieţi. Erau douăzeci în cap. Piaţa zăcea cufundată în beznă adâncă, cu toate că cerul era senin. Doar stelele licăreau slab prin aerul umed.

Numai Klaus nu-şi făcuse încă apariţia.

— E desigur foarte ocupat cu pieptănatul şi cu manichiura, zise Bastl, dar de venit vine sigur. Pun mâna în foc pentru el.

— Atunci n-avem ce să mai aşteptăm.

— Nu, fireşte. Veniţi! îi pofti Herbert. Dar cât se poate de încet şi cu multă băgare de seamă, căci altfel „domnul Dumnezeu" e în stare să ne alunge din rai.

Apăsă binişor clanţta de bronz a uşii.

— Intraţi, doamnelor şi domnilor. Uşurel, cătinel, copăcel, până când am pătruns în locaş. Nu, Rolf, nu aprinde lumina. O aprindem pe cea de sus.

Cincisprezece băieţi şi cinci fete se strecurară dibuind pe scările întunecoase, până la etajul întâi.

Bastl îi conducea.

— Aşa… şi acum drept înainte.

Alunecară tiptil prin coridorul de la capătul scării.

— Și acum la stânga. Sunteţi toţi? N-a mai rămas nimeni în urmă?

— Nu lipseşte nimeni.

— Aveţi grijă de domnişoare. Ţineţi-vă de-a lungul peretelui. Scândurile de la mijloc scârţâie de se aude până la gară. Aşa, am sosit. Intraţi.

Bastl suci întrerupătorul. Tinerii actori ajunseră cu bine în clasa a şaptea.

— Tii, ce urât miroase aici! zise bruneta cea înaltă, aruncându-și privirile în jur. Ferestre atât de mici şi ziduri atât de groase.

— Ce să-i faci? răspunse Bastl în chip de scuză. De două sute de ani n-a pătruns aici niciun pic de aer curat. Dar lucrurile se vor schimba îndată ce vom începe repetiţiile.

— Pe mine nu mă deranjează, zise fata râzând şi se aşeză în cea mai apropiată bancă.

Dar trebui să se ridice numaidecât, deoarece băieţii începuseră, sub conducerea lui Bastl, să rânduiască băncile în semicerc.

Făcuseră rost de încă trei exemplare din piesă astfel că lectura putea începe fără greutate. Rolurile fură distribuite încă o dată, dar acum în mod definitiv.

— Dă-i drumul, învăţătorule!

Şi Herbert începu:

— *„Utile cum dulci"*[4] … Rachiu cu zahăr…"

---

[4] Citat latin din „Arta poetică" a lui Horaţiu: „să îmbini ce-i folositor cu ce-i plăcut" (n. t.)

Dar mai departe nu ajunse. Tocmai în momentul când vru să exclame: „Ei, la naiba, tocmai acum pică și crăcănatul ăsta de Tobies”, ușa se deschise vijelios şi Klaus se năpusti în clasă cu strigătul plin de groază:

— Domnul-dumnezeu Zakel!

Şi temutul îngrijitor se şi ivi în prag. Ceea ce văzu, îl făcu să rămână cu gura căscată: fete într-o şcoală de băieţi! Toţi îşi bleojdiră ochii la el. Capul îngrijitorului se făcu tot mai stacoţiu, ochii i se bulbucară gata să sară din orbite, iar mustaţa îi tremura amenințător. Şi deodată începu să tune şi să fulgere:

— Haidamacilor! Derbedeilor! Ce căutaţi aici la ora asta? Cine v-a dat voie? Cine? Hai? Nu ştiţi că fără învoirea mea şi al’ domn director seara n-are nimeni voie… Puşlamalelor! Cine v-a dat drumul înăuntru de v-aţi adunatără aici? Vreau să ştiu cine! Hai? De aia am făcut eu curăţenie, mârlanilor împieliţaţilor, ca să năvăliţi ca tâlharii şi să daţi peste cap mobilierul? Şi cine le-a adus pe mucoasele astea? Aici nu-i cafenea, blestemaţilor, aici e şcoală maica ta Hristoase, e şcoală, nu cârciumă! Am să vă spun l’ domn director ca să vă beştelească până o scoate tot untul din voi, haimanalelor!

Și după o pauză în care-şi trase sufletul, zvârli nişte urlete de se cutremurară ferestrele:

— Afară, cioflingarilor! Afară!… Afa-a-ară.

Şi se îndreptă cu pumnul ridicat spre cel mai apropiat elev, un băiat din clasa a cincea.

Orice împotrivire, orice stăruinţă ar fi fost în zadar. Cu toată părerea de rău, ruşinaţi mai ales de faptul că incidentul se petrecuse în faţa fetelor, elevii fură nevoiţi să părăsească şcoala.

— Trebuie să vorbim cu Marco, zise Herbert, când ajunseră în curtea şcolii şi se sfătuiră ce este de făcut.

— De jucat jucăm în tot cazul! declară Bastl.

— Nici vorbă! răspunseră toţi în cor.

— Dar dacă ne opreşte directorul nostru, Johannes cel Viteaz? E de ajuns ca „domnul-dumnezeu” să-i sufle o singură vorbuliţă despre tărăboiul de adineauri, şi s-a zis cu planurile noastre!

— Lasă că Marco o să aranjeze totul cum e mai bine, rosti Bastl cu încredinţare.

— Atunci când ne mai întâlnim?

— Și unde?

— Sâmbătă după masă, propuse Herbert. În grădina publică, în dosul mănăstirii ursulinelor. Acolo nu ne vede nimeni şi putem discuta în liniște. Poate că va fi nevoie să lucrăm într-ascuns. În tot cazul, până atunci vom şti în ce ape ne scăldăm.

Când viitorii interpreţi ai lui Grabbe se urniră în sfârșit spre casele lor, orologiul din turnul vecin bătu al treilea sfert înainte de ora nouă. După regulamentul şcolii, la ceasul acesta niciun elev nu avea voie să se afle pe stradă.

Klaus murea de necaz că nu se poate apropia de Jutta. Încă de ieri la prânz îi căzuseră cu tronc cosiţele negre şi ochii ei ca tăciunii, iar azi se dichisise anume

pentru ea şi-şi înnodase cea mai frumoasă cravată. Îşi pusese în gând ca după repetiţie s-o conducă acasă… şi acum Jutta stătea numai lângă Herbert şi nu se mai despărţea de el. Discutau tot felul de probleme în legătură cu costumele, căci Jutta nu avea niciun rol în piesă, dar ţinea să asiste la toate repetiţiile: părea să fie, ca şi Herbert, cât se poate de serioasă. Vorbea domol şi chibzuit, cu o voce limpede şi caldă.

Şi acum iată că Herbert o conducea acasă. Klaus ar fi putut, de bună seamă, să li se alăture. Dar era prea mândru ca să se mulţumească a fi a cincea roată la căruţă. Salută scurt şi se depărtă furios. La urma urmei va mai avea destule prilejuri să-l eclipseze pe Herbert; în niciun caz nu era dispus să se dea bătut.

Nici Bastl nu însoţi pe niciuna din cele cinci ete cu toate că Johanna, cea cu guriţa ţuguiată, care avea să fie suflerul piesei, îl întrebase foarte diplomatic unde locuieşte.

— La părinţii mei, răspunsese Bastl cu mutra cea mai încuiată din lume, îndepărtându-se agale.

Pentru el, fetele nu prezentau interes decât dacă-i dădeau prilejul să plaseze o impertinenţă spirituală.

În schimb Rolf porni spre casă cu două fete: cu Johanna, care fusese respinsă de Bastl, şi cu Maria dur-dulia mumă a Dracului din piesă, care locuia în acelaşi cartier şi care pe drum îl copleşi pe atleticul ei însoţitor cu zeci de întrebări, la care însă nu primea răspunsuri mai lungi decât „da” sau „nu”, „poate” sau „fireşte”. După câteva minute se sătură însă de acest fel de conversaţie şi continuă să trăncănească numai cu Johanna. Rolf rămase mut tot drumul. O singură dată, când fură nevoiţi să sară peste o băltoacă, strigase: „Hop!” Dar datoria şi-o făcu până la capăt. Aduse pe fiecare fată până la uşa casei unde locuia.

Celelalte două — Lotte, gingaşa contesă cu ochii căprii, şi Else, visătoarea ei slujitoare — lipsite de însoţitori vrednici de ele, fură conduse acasă de un grup mai mare: contesa de către trei băieţi, printre care se afla şi elevul dintr-a cincea, căruia i se încredinţase rolul lui Gottliebchen, ţărănoiul cel nerod, şi care pe drum nu conteni o clipă să fluiere şi să scuipe, iar Else, slujnicuţa, de către cei patru cărturari din piesă, elevi din clasa a şasea.

A fost pentru toţi o seară deosebit de însemnată.

Ajută, Sfinte Vincenţiu!

Construit tocmai la mijlocul pantei care desparte cartierul de pe deal al oraşului de cel din vale, complexul de clădiri al bisericii şi mănăstirii călugăriţelor ursuline se zăreşte de departe deasupra raselor bătrânești cu labirintul lor de acoperişuri. Cu vreo sută de ani în urmă n-o fi avut poate nicio vecinătate, căci aici se sfârşea urbea. De atunci însă oraşul a crescut şi s-a revărsat şi dincolo de mănăstire, pe lângă ea coboară azi spre gară cea mai animată stradă a oraşului. Numai piaţeta care a rămas în triunghiul îngust, format de latura de la răsărit a bisericii şi faţada principală a mănăstirii, s-a păstrat ca o insulă amorţită în vâltoarea zgomotoasă

dimprejur. Doar porumbei se plimbă aici pe caldarâmul bolovănos, năpădit de iarbă, şi numai arare trece tacticos câte o băbuţă, încovoiată de ani, îndreptându-se spre biserică.

În spatele mănăstirii domneşte aceeași linişte adâncă şi totul odihneşte într-o netulburată reverie. Aici s-a păstrat şi o lungă bucată din vechiul zid al cetăţii, tot aici se întinde marea grădină publică a urbei, cu copaci înalţi şi cu poteci umbrite. Cu totul altă lume decât aceea de pe strada care duce spre gară.

Mănăstirea, la rândul ei, era ferită de freamătul vieţii din afară. Clădirea înaltă, cenuşie, lungul şir de ferestre cu geamuri mate, zidul de cărămidă care-i împrejmuia parcul, o făceau să se asemene mai degrabă cu o închisoare. Şi pentru numeroasele fete care populau internatul şcolii mănăstireşti şi care trebuiau să se supună unei discipline deosebit de rigide, mănăstirea era cu adevărat o închisoare. Disciplina aceasta ţintea în primul rând să ferească sufletul fetelor din internat de stricăciunea lumii din afară. Nimic nu trebuia şi nu putea pătrunde în dosul acestor ziduri cenuşii şi îndărătul geamurilor mate până când nu era tămâiat şi piep-tănat de o sută de ori, întocmai ca părul de pe capul unui ieromonah pe a cărui ţeastă se găsesc tocmai atâtea fire câte sunt necesare pentru a-i scoate mai bine la iveală luciul cheliei.

*

* * *

În marea aripă laterală a clădirii, a cărei faţadă dădea spre grădina publică, se aflau sus, la etajul al doilea, dormitoarele elevelor, iar în catul de jos încăperile rezervate exclusiv călugăriţelor, „clauzura”. Aranjamentul acesta nu era întâmplător, ci avea drept scop să înlesnească supravegherea severă a elevelor, fete între treisprezece şi optsprezece ani. Numai trecând prin faţa sălii de intrare a clauzurii se putea ajunge în dormitoare şi numai prin faţa ei se putea coborî în curtea mănăstirii. Dar pentru ca nici în dormitoare să nu se petreacă lucruri ce nu-şi aveau locul în sfântul lăcaş, într-un ungher al fiecăreia din cele şase săli spaţioase era scobit în zid câte un alcov, şi în acest alcov, despărţit prin perdele cenuşii de restul încăperii, dormea sora de gardă. Fetele n-o puteau vedea, dar ştiau că orice mişcare a lor putea fi observată şi de aceea păstrau cea mai mare linişte şi se purtau cu cea mai profundă smerenie.

Din coridor, prima uşă la stânga dădea în dormitorul Nr. 1, sala de culcare a fetelor de șşaisprezece ani.

Zilele şi săptămânile se scurgeau aici atât de uniform, atât de monoton, ca şi cum n-ar fi existat nici timp, nici trecut, nici viitor. Ziua de ieri era la fel cu cea de azi, iar cea de azi semăna aidoma cu cea de mâine şi fără îndoială că o zi din secolul trecut nu s-a deosebit cu nimic de oricare din mohorâtele zile de noiembrie ale anului acesta.

Înainte de ora şase dimineaţa, când liniştea nu era încă tulburată de niciun zgomot, când pe culoare și în săli domnea beznă adâncă, iar fetele dormeau duse, clauzura se trezea la viaţă.

Sora care avea de îndeplinit serviciul de zi, ieşea cea dintâi din chilia ei. Trecând

ca o umbră de la chilie la chilie și bătând încetișor la fiecare uşă, trezea pe celelalte călugăriţe şi suia apoi cu paşi uşori treptele care duceau la etajul al doilea. Mersul ei era atât de vătuit, încât nu se auzea decât clămpănitul chibriturilor din cutia pe care o ţinea în mâneca largă de la mâna stângă.

Ajunsă sus, întorcea un comutator, şi becul instalat deasupra îerestruicii de la celălalt capăt al coridorului începea să răspândească o lumină firavă ce părea că abia se trezeşte din somn şi se înteţea numai încetul cu încetul. Sora aluneca apoi până la capătul culoarului, unde se afla ultima sobă de gaz. Se apleca încetişor la uşiţa sobei şi dădea foc arzătorului. Flacăra ţâşnea cu o mişcare vie şi vâjâitul ei sfâşia subit tăcerea dimprejur. Pe rând, sora aprindea focul şi în celelalte sobe, și apoi cobora cu aceiaşi paşi uşori în clauzură.

Sobele erau zidite în peretele dintre dormitoare şi culoar, putând astfel să încălzească deopotrivă odăile și coridorul, iar paturile surorilor din dormitoare se aflau chiar lângă sobe, aşa că iarna aprinderea focului servea totodată şi drept semnal pentru deşteptare.

Când arzătorul începea să fâsâie, sora din dormitor se trezea. Așa se petreceau lucrurile de obicei. Uneori, firește, ea se deştepta mai înainte, ca de pildă sora Benignă care dormea cu fetele din dormitorul Nr. 1. Ea se trezea chiar în clipa când sora de serviciu apărea cu paşii ei abia simţiţi la capătul culoarului.

Sora Benignă avea auzul foarte fin şi tresărea la orice freamăt. Zgomotele îi pricinuiau adevărate dureri fizice. De aceea se ferea ea însăşi, pe cât putea să facă gălăgie.

Fără să aprindă lumina, se îmbrăca în dosul perdelelor alcovului. Apoi ieşea din ascunziş. Mai înainte îndrepta însă o scurtă rugăciune către sfânta Clara din Assisi care ajutorează pe toţi bunii creştini împotriva bolilor vederii, căci sora Benignă șuferea mai toată vremea de dureri de ochi, îndeosebi la lumină prea puternică. De aceea se simţea bine între zidurile sumbre ale mănăstirii, mai ales când cerul era și înnorat. Și — slavă ţie, sfinte Adalbert! – azi vremea era ca de poruncealã: rece şi ceţoasă. Dintr-un moment într-altul sta să ningă.

Sora Benignă trase perdeaua şi ieşi din alcov. Mai întâi aruncă o privire cercetătoare asupra celor douăzeci de paturi din dormitor, apoi şopti atât de încet, de parcă s-ar fi temut de propriul ei glas:

— Lăudat fie Domnul nostru Iisus Christos!

Rostise aceste cuvinte cu vocea atât de stinsă, încât murmurul ei n-ar fi putut trezi din somn pe niciun om sănătos. Dar dintre fetele care dormeau în dormitorul acesta, câteva erau totdeauna treze la ivirea surorii Benignă. Ele îi auzeau șoapta şi făceau apoi gălăgia cuvenită ca să trezească şi pe celelalte eleve.

La șapte şi jumătate se dădea ceaiul. Până atunci fetele mai aveau timp să intre în clasă şi să memorizeze la repezeală câteva cuvinte latinești sau să asiste la utrenia care se slujea în biserica mănăstirii, să îngenuncheze în faţa altarelor sfinţilor şi să le implore ajutorul.

Dimineaţa era un necurmat du-te-vino în lungul culoar de la parter care dădea în naosul din partea de miazăzi a bisericii. Şi dacă la ora asta matinală ţi-ai fi

aruncat ochii prin biserică, ai fi zărit în toate firidele grupe de eleve înghesuite unele într-altele sau îngenunchind și închinându-se pe scăunelele de rugăciune din faţa icoanelor de gips colorat ale sfinţilor.

În biserică se aflau opt altare. Cel mai răsărit era altarul sfintei Ursula, patroana mănăstirii, înveșmântată cu o largă hlamidă de purpură și purtând o coroană de aur pe cap. În jurul ei era firește cea mai mare îmbul-zeală. Aici îngenuncheau toate fetele, către ea îndreptau rugi fierbinţi elevele care nu-și învăţaseră bine lecţiile şi se temeau să nu fie scoase la tablă. Și nicăieri nu atârnau atât de multe tăbliţe de mulţumire ca aici. Căci era obiceiul ca după fiecare examen trecut cu succes fetele să agaţe o asemenea tăbliţă de piedestalul sfintei Ursula sau de peretele de lângă statuie. Elevele înstărite puneau să se sape cu litere de aur, în plăci de marmură, tradiţionalul „Graţias tibi" sau „Îi mulţumesc", cele mai puţin procopsite se mulţumeau cu tăbliţe de lemn, iar cele sărace îşi scriau cuvintele de mulţumire, fără niciun alt dichis, pe simple dreptunghiuri de carton.

Dintre ceilalţi sfinţi, Vincenţiu de Paul era cel mai puţin luat în seamă, și pe soclul lui nu se găseau decât foarte puţine tăbliţe de mulţumire. În biserica mănăstirii, sfântul Vincenţiu de Paul era oropsit ca un orfan, ceea ce i se potrivea de minune. Căci era doară ocrotitorul orfanilor.

Una singură din marele număr de eleve venea în liccare dimineaţă la el. O fată plăpândă, cu cosiţe bălaie şi ochii mari, căprui, în care se răsfrângeau pâlpâiri de dor și deznădejde. Era singura orfană din mănăstire.

Îngenunchea sfios pe tăblia scăunelului de rugăciune şi-şi făcea cruce. Apoi îşi rezema bărbia de guleraşul alb al uniformei cenușii, îşi împreună mâinile subţiri și se ruga. Se închina în şoaptă şi rugăciunea ei era mereu aceeași:

— Sfinte Vincenţiu, tu care ai fost încătuşat în lanţurile robiei și ai suferit printre străini, ajută-mă și azi. Dăruiește-mi o cât de mică bucurie.

Dar nu se uita la el în timp ce se ruga. Privirile ei erau aţintite spre altă lume, ca şi cum ar fi vrut să străpungă zidurile groase şi reci de piatră şi să alerge în depărtări unde, cine știe, poate că o aştepta bucuria pe care sfântul Vincenţiu nu i-o hărăzise încă şi nici nu putea să i-o hărăzească vreodată.

*

* * *

Era într-o sâmbătă, după o săptămână ca atâtea altele.

Dimineaţa fusese pustie şi monotonă, cel puţin pentru Bärbel, codana cu cosiţe bălaie care se închina în fiecare dimineaţă sfântului Vincenţiu de Paul, ocrotitorul orfanilor. Celorlalte fete din internat dimineaţa le trecuse ca vântul, căci după amiază aveau voie să plece acasă și să se întoarcă abia duminică seara. În mod

excepţional și cu încuviinţarea specială a maicii Benedicta, stareţa mănăstirii, unele eleve puteau să lipsească chiar până luni dimineaţa. Dar fie pentru o noapte, fie pentru două, învoirea se dădea numai elevelor care erau luate de la școală de părinţi sau cel puţin de o rudă apropiată. În privinţa aceasta, regulamentul mănăstirii nu îngăduia nicio excepţie.

Părinţii şi rudele veneau între orele unu și patru după amiază.

În asemenea zile fetele erau cuprinse de o neliniște febrilă. Și în neastâmpărul lor li se părea că orele de curs şi masa din sufrageria comună nu se mai sfârșesc. În așteptarea mamei sau a mătuşii, fiecare minut era un chin. Şi când mult dorita se ivea în sfârșit, îşi îmbrăcau ca fulgerul paltonul, luau vijelios gentuţa sau valiza care sta gata împachetată lângă pat, şi apoi zbughio! jos pe scări, de-a lungul coridorului aripii principale, până în salonul de primire unde erau aşteptate.

Şi îndată ce ieșeau pe poarta școlii și se aflau pe stradă, uitau ca prin farmec întreaga mănăstire, cu toate maicile din ea, și orarul zilnic, şi zidurile reci şi groase. Un tramvai se îndrepta duduind spre gară un vizitiu îşi îndemna mârţoaga, un du-te-vino fără preget însufleţea trotuarele de ambele laturi ale străzii… Fetele răsuflau din adâncul pieptului. Zgomotul şi frământarea le prindeau în mrejele lor, şi deodată năvălea într-însele simţământul la care jinduiseră atâta vreme: libertatea.

Numai Bärbel nu cunoștea această bucurie.

De opt ani împliniţi, de când murise mama ei, se afla aici, la mănăstire. Și în tot acest timp n-a fost nicio sâmbătă în care să vină cineva s-o scoată dintre zidurile care o împresurau. Bärbel ştia că într-un sat oarecare trăia o verişoară îndepărtată a mamei sau a tatălui ei, mort cu câţiva ani înainte de soţia sa, dar fiinţa aceasta a uitat-o de mult pe codana de la mănăstire.

Nu, de bună seamă, Bärbel nu avea nicio rudă.

Și lucrul acesta o durea, negreşit. Dar nu numai pentru că n-avea parte de iubirea nimănui, ci şi pentru că ea însăşi nu cunoștea pe lume niciun om la care să se poată gândi cu drag.

Numai în maica Ferdinande avea încredere şi numai ei îi putea destăinui uneori suferinţa care o rodea. Iar maica Ferdinande n-o mângâia niciodată cu vorbe goale, n-avea pe buze precepte seci despre credinţă, dragoste și speranţă, ba nici măcar n-o îndemna să se închine. Vorbea cu ea de la om la om și în felul acesta o alina mai mult decât dacă ar fi îndopat-o cu zeci de sfaturi cuvioase.

Bärbel stătea mâhnita la fereastra dormitorului. Nu voia să audă goana fetelor pe scări, nu voia să le vadă părăsind una după alta internatul. Deschisese aripa dinăuntru a ferestrei cu geamuri mate şi visa cu mâinile rezemate de pervaz, cu fruntea lipită de sticla rece, purtându-și privirea împăienjenită peste copacii despuiaţi, peste labirintul de acoperișuri ale oraşului de jos, dindărătul cărora fuioarele de fum și abur de la gară se risipeau până hăt-departe, acolo unde, cine știe, poate că o aştepta şi pe ea un pic de bucurie: acolo, în spatele dealurilor împădurite, departe, unde o firavă lumină se cernea printre norii cenușii, împânzind văile din preajma munţilor abia vizibili.

Încetul cu încetul se făcu linişte în dormitor. În afară de Bärbel nu mai

rămăseseră acolo decât Emmi şi Hilde. Amândouă erau din alte oraşe, şi fiindcă vacanţa de crăciun, când aveau să plece acasă pentru două săptămâni, bătea la uşă, ai lor nu veniseră de data aceasta să le ia.

Bärbel le văzu adâncite într-o convorbire aprinsă dar nu putu să audă ce vorbesc, deoarece se întreţineau în șoaptă. Feţele lor schimonosite trădau însă că se sfădesc.

Bärbel scoase lucrul de mâna dintr-un sertăraş trase un scaun lângă patul ei şi începu să brodeze fără să se mai sinchisească de Emmi şi Hilde. Lucra la o apărătoare de carte: un model frumos, în cruciuliţe. Voia s-o dăruiască maicii Ferdinande. Era singurul dar pe care-l pregătea pentru crăciun.

Emmi şi Hilde se certau tot mai zgomotos. Bärbel se străduia să nu asculte, dar până la urmă se opri din lucru, puse broderia în poală şi se uită descumpănită la cele două fete.

Hilde se zvârcolea, înnebunită de dureri de dinţi şi o bruiftuia pe Emmi pentru că nu voia să-i împrumute iconiţa sfintei Apollonia care lecuiește de durerile de dinţi.

— Nici prin gând nu-mi trece să ţi-o dau! răspunse Emmi cu arţag. Nici tu n-ai vrut să mi-l împrumuţi pe sfântul Bernhardin acum două săptămâni când am fost răguşită.

Şi ca s-o zgândărească şi mai mult pe biata Hilde care gemea neputincioasă, Emmi scoase iconiţa sfintei Apollonia din cartea ei de rugăciuni şi i-o flutură sub nas, râzând cu răutate.

Bärbel ascultase ciorovăiala cu un simţământ de stânjeneala, dar la un moment dat nu-şi mai putu ţine firea: voi să le împace, neștiind însă cum să înceapă. În aceeaşi clipă se produse un incident cu totul neaşteptat, care curmă subit gâlceava celor două potrivnice.

Jos, în Uliţa Călugăriţelor, care se aşternea între zidul orașului și faţada mănăstirii și dădea în grădina publică, se iscase deodată o zarvă aprigă, îndârjită, un amestec de glasuri întârâtate care pătrundea în dormitorul fetelor chiar şi prin ferestrele închise.

Cât ai clipi, Emmi şi Hilde se năpustiră la fereastră și o deschiseră.

Bärbel nu era mai puţin curioasă. Dar ea rămase nemişcată, cu lucrul în mână, căci nici în ruptul capului nu s-ar fi înghesuit lângă Emmi şi Hilde ca să vadă şi ea ce se întâmpla. De altfel, dacă-şi ciulea puţin urechile, putea să audă și de la locul ei ce se dezbătea pe stradă.

— Tăceţi o dată, fir-ar dracul al dracului! răcniţi de parc-aţi vrea să spargeţi zidurile mănăstirii. Mai pune lacăt gurii, Rolf! Cu înjurăturile nu îndreptăm nimic şi nu ajungem la niciun rezultat.

Dar grupul de jos nu se potoli nici acum. Bärbel desluși şi glasuri de fete.

— Rolf are dreptate! strigă una. Directorul vostru e un… e un.

— Da, e un măgar, exact. Un fricos şi jumătate! izbucni un glas gros. Acum s-a mântuit cu planurile noastre teatrale. Și toate astea din pricina dobitocului de îngrijitor. Domnul-dumnezeu Zakel ne-a făcut toată tărăşenia. Da, Herbert, ar fi

trebuit să prevezi ce ne poate aştepta. Nu să ne chemi la şcoală, seara, din propria ta iniţiativă, fără să fi vorbit mai înainte cu Johannes cel Viteaz sau măcar cu Marco Polo.

Pentru Bärbel disputa din ulicioară n-avea niciun înţeles. Nici Emmi şi Hilde nu pricepeau ce anume îi făcea pe cei de jos să se sfădească atât de înverşunat. Văzând însă şepcile albastre, îşi dădeau seama că e vorba de nişte elevi de la liceul luteran şi se distrau privind la ei şi schimbând păreri despre băieţii și fetele care făceau o asemenea hărmălaie în colţişorul liniştit de lângă zidul mănăstirii.

Dar distracţia nu le fu de lungă durată. Căci uşa se deschise şi sora Benignă intră în dormitor.

— Ce căutaţi acolo, toantelor? şuieră ea, zărind pe cele două fete uitându-se în stradă. Plecaţi imediat de la fereastră.

Emmi şi Hilde se traseră speriate înapoi.

În locul lor trecu sora Benignă. O clipă, călugăriţa stătu în cumpănă dacă să închidă geamul sau să asculte ce se petrece pe stradă. Căci zgomotoasa discuţie continua cu aceeași înverșunare.

— Și totuși vom juca! se auzi un glas de jos. Rolurile sunt distribuite și începutul s-a făcut. Sau e cumva vreunul care vrea să renunţe?

— Al dracului să fie cine renunţă! răspunse glasul gros care proferase adineauri cuvintele acelea atât de grele.

Dar exclamaţia aceasta puse capac până şi curiozităţii surorii Benignă. Ea se aplecă în afară şi adresându-se gălăgioșilor, strigă indignată și atât de tare, încât Bärbel tresări speriată:

— Ei, voi de colo! Tocmai în faţa mănăstirii v-aţi găsit să faceţi gălăgie? Ce înseamnă asta? Noi avem nevoie de liniște.

— Ce înseamnă asta? o îngână acelaşi glas gros. Asta înseamnă să închideţi fereastra, domnişoară dacă aveţi nevoie de liniște.

Apoi Bärbel mai putu desluşi o aspră mustrare:

— Ce te-a apucat, Rolf? Ai înnebunit? Dacă alea de colo ne reclamă inspectorului, s-a zis cu noi.

În clipa următoare sora Benignă închise furioasă fereastra şi ieşi cu pași repezi.

Jos se făcu liniște. Nu se mai auzea nicio şoaptă.

Bärbel închise broderia în sertar şi se duse la fereastră. Îşi rezemă fruntea de geamul rece şi fu cuprinsă din nou de o nesfârşită mâhnire.

De ce n-avea parte să trăiască și ea afară, în libertate, să aibă prietene în jurul ei… și prieteni? De ce? De ce?

Ah, sfinte Vincenţiu!

Adio teatru.

Insolenţa lui Rolf s-a răzbunat cumplit.

Clocotind de indignare, sora Benignă s-a dus de-a dreptul la maica Benedicta, stareţa mănăstirii, și i-a povestit cele întâmplate. Stareţa și-a făcut cruce, și numai

după ce şi-a venit oleacă în fire a întrebat:

— Dar cine erau netrebnicii care s-au încumetat la asemenea vorbe?

— Nu ştiu.

— N-aveau niciun semn după care să poată îi recunoscuţi?

— Ba da, purtau șepci albastre.

— Aha!

Și maica Benedicta scrise o scrisoare pe care o trimise cu poşta domnului Wagner, inspectorul liceului luteran de băieţi.

*

* * *

Directorul Leisemann — Johannes cel Viteaz — nu i-a oprit pe elevi să joace teatru, ci le-a interzis doar să facă repetiţiile la școală. În afară de aceasta a accentuat că nu poate acorda aula liceului pentru o reprezentaţie teatrală. Declaraţiile acestea au fost date de Leisemann două zile după repetiţia ratată din seara în care elevii au fost surprinși de către îngrijitorul Zakel și ca răspuns la intervenţia făcută de profesorul Knorr, în numele interpreţilor comediei lui Grabbe.

Judecând bine, hotărârea directorului era în fond explicabilă. În linii mari, faptul că profesorul Knorr făcea excursii cu elevii, că-i încuraja să poarte şepcile albastre ca înainte de război și că nu era fricos ca toţi ceilalţi colegi ai săi şi ca saşii în general, începuse să-i placă directorului. Ba însăși temerile sale personale începuseră să se domolească, şi aceasta nu numai pentru că avantajosul trecut politic al tânărului profesor exercita asupra lui un efect liniştitor nu numai pentru că de la venirea lui nu s-a mai produs niciun incident neplăcut, ci și pentru că părinţii elevilor, de câte ori stăteau de vorbă cu directorul aveau numai cuvinte de laudă pentru inovaţiile introduse de profesorul Knorr.

Ei, dar intenţia de a juca teatru era cu totul altceva. Lucruri de felul acesta ieșeau din cadrul strict al şcolii. Când profesorul Knorr i-a vorbit despre proiectul înscenării unei piese, Leisemann a văzut în minte puhoaie de spectatori năvălind în şcoală, ba i s-a părut chiar că aude poliţia fluierând și arestând pe capete întreaga adunare. Nu, hotărât, o asemenea manifestare nu se putea sfârşi decât cu o catastrofă pentru şcoală.

Și cu toată părerea de rău profesorul Knorr a fost nevoit să transmită elevilor această hotărâre a directorului lor. De-aci s-a tras cumplita îndârjire şi toată hărmălaia de strigăte şi sudălmi, care i-a făcut pe tinerii interpreţi ai lui Grabbe să tulbure liniştea mănăstirii.

*

* * *

După severa admonestare a surorii Benignă şi răspunsul obraznic al lui Rolf, actorii şi actriţele s-au retras într-un colţ mai îndepărtat al grădinii publice şi şi-au continuat dezbaterile. Acolo, Herbert a izbutit după câtva timp să liniştească spiritele înfierbântate.

— Nu e niciun motiv să ne facem sânge rău, a declarat el. Directorul nostru are cuvânt să se teamă. De aceea nu vom mai ţine repetiţiile la şcoală, ci vom căuta o

încăpere potrivită, într-o locuinţă particulară. Chestia asta o rezolvăm până cel mai târziu luni. Mâine e duminică, aşa că avem cu toţii timp destul să ne interesăm pe la cunoscuţi. Iar până când vom fi gata cu piesa, ca s-o putem juca în public cred că vom fi în luna februarie, şi atunci poate Johannes cel Viteaz va fi mai ușor de înduplecat să ne aprobe aula liceului.

Însușindu-și, această perspectivă, băieţii și fetele se risipiră, fără să bănuiască că poate tocmai atunci maica Benedicta semna scrisoarea adresată inspectorului Wagner.

*

* * *

Inspectorul școlar Karl Friedrich Wagner era un nesuferit. Asupra acestui lucru erau de acord toţi elevii liceului luteran de băieţi, de la cel mai neastâmpărat fluierător şi până la cel mai cuminţel puişor al mamei. Avea o faţă galbenă ca lămâia, îşi dregea mereu glasul când vorbea și purta pe stradă o pălărie englezească şi un baston gălbui de bambu.

În ierarhia şcolară, Wagner era superiorul direct al lui Leisemann. Din punctul de vedere al devizei directorului, inspectorul ţinea în chip liniştitor balanţa între cezar şi dumnezeu. Mai bine zis, el îi întruchipa pe amândoi. Ca epitrop al bisericii, cu alte cuvinte ca mandatar laic al treburilor bisericeşti avea căderea de a rezolva problemele politice, iar ea inspector școlar veghea ca toţi elevii şi profesorii germani din oraş să rămână credincioşi bisericii.

Îndată ce citi scrisoarea maicii Benedicta, Wagner se grăbi să-l convoace pe Lleisemann în cabinetul său, îi oferi fotoliul cel mai confortabil şi-i întinse tăcut adresa stareţei. El însuşi nu se așeză, ci începu să se plimbe, cu mâinile la spate, pe dinaintea biroului său lustruit.

— Ei bine? întrebă el după ce directorul sfârși de citit scrisoarea. Ce ai de spus?

— Eu… eu… Desigur… Incidentul este foarte neplăcut.

Wagner se opri din mers şi-l privi pe deasupra ochelarilor cu o căutătură plină de mustrare. Leisemann se corectă numaidecât:

— E revoltător, de bună seamă. Vinovatul trebuie pedepsit. Dar scrisoarea stareţei nu ne indică, din păcate, cine.

— E datoria dumitale să-l descoperi pe vinovat! îl întrerupse inspectorul, săgetându-l cu o privire tăioasă. Şi asta în cel mai scurt timp.

Apoi peroră câteva minute în legătură cu prestigiul bisericii luterane şi ceru pedepsirea exemplară a insolentului.

După ce se achită astfel de atribuţiile sale bisericeşti, găsi cu cale să intercaleze o pauză îndelungată, iar când se încredinţă că Leisemann e de ajuns de tulburat, puse pe tapet latura politică a incidentului. Luă din mâna directorului scrisoarea care încă mai atârna între degetele lui, şi zise:

— Presupun că ai citit şi pasajul acesta: „… în afară de faptul că locul menţionat nu este desigur cel mai potrivit pentru discutarea unei reprezentaţii școlare, dar şi din pricină că asemenea dezbateri — cel puţin după concepţiile noastre pedagogice — ar trebui să se desfăşoare în prezenţa unui delegat al conducerii

școlii. În consecinţă vă rugăm…” și aşa mai departe. N-ai vrea să fii atât de amabil, domnule director, să mă lămureşti şi pe mine ce e cu toate astea? Ai fost informat despre pregătirile elevilor pentru reprezentaţia teatrală de care se pomeneşte aici — ori nu?

Leisemann, care chiar în timpul citirii scrisorii se îngrozise că elevii din a şaptea n-au renunţat la planul lor în ciuda opreliştii sale, dar şi mai mult din pricină că afla aceasta într-o împrejurare atât de penibilă, nu găsi niciun răspuns, cu toate că se aşteptase cu îngrijorare şi teamă la o apostrolă a inspectorului.

— Te-am întrebat dacă ai fost informat, domnule Leisemann.

Felul acesta de a i se adresa îl izbi pe director ca o lovitură de măciucă. Era întâia oară că inspectorul nu-i spunea „domnule director” — şi bietului om i se păru că a şi fost destituit din funcţia sa. Cu frumtea bro-bonată de sudoare mărturisi cu inima cât un purice:

— Am fost informat, domnule inspector. Dar am interzis reprezentaţia. De unde era să ştiu că în ciuda interzicerii mele.

— Ei, poltim! Asta agravează şi mai mult situaţia. În viitor va trebui să fii de o sută de ori mai vigilent!

Apoi Wagner stărui asupra tulburei situaţii politice care, pe de o parte, în urma unei reprezentaţii teatrale în limba germană, putea să suscite o foarte primejdioasă reacţiune din partea românilor, iar pe de altă parte — și lucrul acesta era cel mai primejdios — ar contribui ca în orice caz, dar mai ales dacă spectacolul va ieși bine, tineretul german să vină în atingere cu tot felul de idei subversive, absolut străine firii germane.

În consecinţă Wagner interzise formal orice tentativă de a organiza o reprezentaţie teatrală şi încheie răspicat:

— Te fac direct răspunzător, domnule director!

*

* * *

După o oră, Leisemann trimise după Herbert Windt și Bastl Acker și le aduse la cunoștinţă cele hotărâte de inspectorul şcolar.

— Aţi înţeles? îi întrebă, după ce-şi încheie expunerea.

— Da, domnule director, răspunseră cei doi, ieşind din cancelarie.

Nu era greu de înţeles.

Chestiunea pedepsirii vinovatului fu rezolvată în doi timpi şi trei mişcări. Bastl şi Herbert îl luară pe Rolf în mijlocul lor şi-i traseră un zavrac cum numai băieţii de şaptesprezece ani ştiu să-l tragă unui prieten. Îi spuseră pe şleau, de la obraz, părerea lor.

— Eşti o vită încălţată, domnule Rolf! îl repezi Bastl. Iată cu ce ne-am ales din impertinenţa ta! Numai tu eşti de vină că am ajuns în situaţia asta. Dacă ţi-ai fi ţinut pliscul, călugăriţele nu s-ar fi apucat să scrie şi nesuferitul de inspector nu şi-ar fi vârât coada în chestia noastră cu teatrul. Ai merita să-ţi tragi singur o pereche de palme.

— Și ca să ni se dea pace — adăugă Herbert — ai să faci bine să te duci imediat

la Leisemann şi să-i spui că tu eşti ăl cu obrăznicia. Altminteri directorul e în stare să-i facă lui Marco Polo mizerii. Da, dragul meu, prostia ta l-a atins şi pe el.

Rolf era năucit. Cu dragă inimă s-ar fi pălmuit pe sine însuşi, dacă prin aceasta ar fi putut îndrepta ceva. De director nu se temea. Ce i se putea întâmpla? Şi se şi urni din loc spre a se duce la Leisemann şi a-i mărturisi că el e vinovatul. Dar după câţiva paşi se întoarse şi întrebă cu îngrijorare:

— Şi ce facem acum cu piesa?

Interzicerea era categorică, aşa că în privinţa asta lucrurile stăteau destul de prost.

Herbert mârâi ceva printre dinţi.

— Ce-ai spus? îl întrebă Bastl. Vorbeşte mai desluşit.

— Ce naiba să facem? Eu unul aş fi, bineînţeles pentru continuarea repetiţiilor. Numai Marco să nu aibă cumva neplăceri din pricina asta. Pe mine mă doare în cot de ceea ce spune domnul inspector Wagner. Dar cu Marco Polo se schimbă chestia… Inspectorul e superiorul lui şi poate să-i facă neajunsuri.

— Ce fel de neajunsuri?

— Să-i ia dirigenţia de la noi și să-l treacă în altă clasă. Ni s-a spus răspicat că nu mai avem voie să jucăm. Și noi am luat cunoştinţă de această oprelişte.

Străfulgerat de o idee, Bastl se lumină deodată la faţă.

— Da, am luat cunoştinţă. Dar… am făgăduit cumva directorului că nu vom mai juca?

— Asta nu.

— Ei, păi atunci? Continuăm repetiţiile într-ascuns, şi nu va afla nimeni. De altfel am şi găsit încăperea care ne trebuie. Iar dacă până la urmă nu ni se aprobă aula liceului, o să găsim altă sală.

— Adevărat? Ai găsit o încăpere pentru repetiţii? întrebară Herbert şi Rolf într-un glas.

— Da, şi încă una foarte sigură. Acolo nu ne mai descoperă niciun Zakel din lume!

— Unde?

— Asta o să vă spun după amiază, când vom fi cu toţii laolaltă, ca să discutăm ce-avem de făcut. Şi numai dacă vom hotărî definitiv să continuăm repetiţiile.

— Le continuăm, nici vorbă! exclamă Rolf.

— Şi vom juca! întregi Herbert.

— Vom juca! adăugă şi Bastl cu un gest teatral lărgindu-şi gura într-un rânjet cu adevărat diabolic.

*

* * *

Rolf îşi primi pedeapsa. Directorul îi scăzu cu un punct nota la purtare. De fapt, pentru a da satisfacţie inspectorului, s-ar fi cuvenit ca vinovatul să fie eliminat din şcoală pe cel puţin două săptămâni. Dar pentru că tatăl lui Rolf, bătrânul fabricant de instrumente muzicale Zabranek, a reparat de mai multe ori în ultimii ani, în mod cu totul gratuit, orga din biserica luterană, şi biserica îi era deci îndatorată din

pricina aceasta, însuşi inspectorul renunţă la sancţiunea eliminării.

Unul dintre cei mai bucuroşi de acest rezultat era însuşi directorul Leisemann. El nu ţinea la pedepsele prea aspre.

Numai intenţia elevilor de a juca teatru îl mai neliniștea puţin. Vor ţine oare cont de opreliște, ori nu? După câtva timp se linişti însă și în privinţa aceasta. Trecu o săptămână, trecu încă una, și nimeni nu mai suflă o vorbă despre reprezentaţia teatrală.

Să fi știut Johannes cel Viteaz că în timpul acesta grupul de actori și actriţe repeta fără preget, de parc-ar fi dat strechea în ei!

*

* * *

Bastl vorbise cu mătuşa Dolly, sora mai mică a mamei sale.

Mătuşa Dolly îl iubea mult pe Bastl, fiindcă era singurul om care venea din când în când pe la ea făcând-o să uite pentru câteva clipe suferinţa pricinuită de moartea soţului ei, căzut în ultimul război. Nici două luni nu trecuseră de la nunta lor şi hitleriştii îl înrolaseră într-o unitate SS, iar puţin după aceea mătuşa Dolly primise din Ucraina vestea morţii sale.

Ducându-se la ea şi spunându-i baiul cu repetiţiile interzise, Bastl nu trebui să facă vorbă multă: mătuşa Dolly primi numaidecât să le dea o mâna de ajutor. Și de atunci interpreţii comediei lui Grabbe repetau de zor în bucătăria care servea mătuşii Dolly şi ca locuinţă.

După amiază, pe la patru şi jumătate, când greu încercata femeie venea de la lucru — se angajase la o fabrică de ciorapi ca să-şi agonisească strictul necesar pentru trai, dar şi pentru ca măcar opt ore pe zi să scape de gândurile ei apăsătoare — zărea încă de departe doi sau trei dintre tinerii actori pe trotuarul din faţa casei, așteptând-o să le dea drumul înăuntru.

Şi de câte ori îi vedea, mătuşa Dolly se bucura. Era recunoscătoare băieţilor şi fetelor care veneau la ea aducând voioșie în bucătăria ei pustie, se împrieteni cu ei, îi ajută ea însăși să mute mobilele din loc, nu uita niciodată să le facă un ceai de mentă, pe care toţi îl savurau, deşi trebuiau să-l bea neîndulcit, deoarece zahărul nu se găsea decât tare anevoie și era aiurisit de scump din pricina inflaţiei. Iar împreună cu Jutta cea oacheşă, mătuşa Dolly lucra la confecţionarea costumelor pentru piesă.

Repetiţiile se desfășurau într-o atmosferă de nestăvilit entuziasm. Scenele se închegau din ce în ce mai bine, replicile se legau între ele, piesa se rotunjea tot mai mult şi — lucrul cel mai important — nicio ureche nechemată nu află de reuniunile secrete din bucătăria mătuşii Dolly.

Numai Marco Polo era în curent cu pregătirile tinerilor actori. Şi-i sprijinea din tot sufletul, încurajându-i să nu renunţe la piesă. Ba făgăduise chiar să intervină energic pe lângă inspectorul Wagner când repetiţiile vor fi destul de avansate ca piesa să poată fi reprezentată. Căci atunci trebuiau să obţină cu orice preţ aula liceului.

În căutarea unei săli

Cu cât se apropia crăciunul, cu atât mai singuratică se simţea gingaşa Bärbel, bălaia elevă de la mănăstire, care se închina în fiecare dimineaţă sfântului Vincenţiu de Paul. Și tot mai mult o dezgustau certurile mărunte şi meschine ale colegelor ei sau trăncănelile neroade cu care umplea dormitorul din două în douăsăptămân i, lunea, când se întorceau la mănăstire după ziua petrecută dincolo de zidurile internatului.

Apoi veni timpul cel mai greu: vacanţa de crăciun. Douăsprezece zile nesfârșite, pe care Bärbel trebuia să le petreacă singură-singurică în mănăstirea pustie. Singură în mănăstirea uriaşă şi întunecată, între zidurile-i groase şi reci, prin care nu putea răzbate nicio scânteiere de bucurie, din care totuşi evadau dorurile şi se avântau visurile ei, rătăcind peste codrii troieniţi până într-o vale scăldată în soare sau într-o cămăruţă caldă, primitoare, în care poate că o fată tânără, cu cosiţe bălaie și cu ochi că ai ei, ședea în mijlocul părinţilor şi fraţilor dragi la o masă aşternută de sărbătoare.

Bärbel zăbovea adesea la fereastră, visând cu ochii duși în depărtări necunoscute, şi fără voie lacrimile o podideau. Și nimeni nu se afla în clipele acelea lângă ea, ca să-i şoptească un cuvânt de mângâiere. Maicile şi surorile o înconjurau cu toată bunătatea și însăşi maica Benedicta, stareţa, care de obicei era rece şi dură ca zidurile mănăstirii, dăruia câteodată o privire prietenoasă singuratecei fete, îngăduindu-i ca în zilele acestea să ia masa în sufrageria călugăriţelor. Surorile o considerau de pe acum intrată în rândurile lor şi-şi dădeau toată osteneala să-i câştige încrederea. Bärbel simţea însă motivul bunăvoinţei lor și se încuia în sine. Nu voia să fie călugăriţă alături de aceste maici şi surori cenuşii, care păreau să fi uitat că dincolo de zidurile mănăstirii zburdă tinereţea şi clocoteşte o altă viaţă. Cum puteau înţelege ele dorul ei?

Și totuşi Bärbel nu izbutea să-şi făurească nicio imagine despre viitor. Unde să se ducă? N-avea pe lume nici un singur om, pe nimeni care să se gândească la ea și s-o ajute. Părea cu adevărat blestemată să putrezească între zidurile mănăstirii. Şi tot mai ades stătea la fereastră, visa şi plângea. Nu o puteau înduioșa nici zâmbetele maicii Benedicta și nici cuvintele de mângâiere ale celorlalte surori.

Singura care se străduia fără niciun gând ascuns şi numai din adânca compătimire să îndulcească tristeţea tinerei fete era maica Ferdinande. Bärbel îi dăruise apărătoarea de carte, dar și maica Ferdinande o bucurase cu un dar: un jurnal intim, de format mic legat în pânză albastră, pe care i-l înmânase cu cuvintele:

— Făgăduieşte-mi însă că nu vei scrie într-însul decât bucuriile tale.

— Vai, maică, dar atunci sunt sigură că va rămânea pururea nescris! Nu pot să mă bucur nici măcar la gândul că surorile sunt atât de bune cu mine în zilele acestea. Nu știu cum să spun… Totul e numai din pricina sărbătorilor… dar pentru mine nu există sărbătoare.

— Nu, Bärbel, nu trebuie să vorbeşti aşa. Păcătuieşti. Dacă te îndoieşti că vei

avea şi tu parte de bucurii, Dumnezeu te va părăsi. Odată şi odată o să păşeşti şi tu în viaţă. Ai grijă ca atunci să nu ai sufletul acrit, căci în acest caz e sigur că nu vei întâmpina nicio bucurie, i-a răspuns maica Ferdinande uitându-se adânc şi îndelung în ochii ei şi mângâindu-i părul bălai.

Poate că se gândea la vremea când avusese ea însăşi şaisprezece ani…

Mai târziu, pitind jurnalul printre lucruşoarele ei Bärbel nu bănui că-i va fi dat să-l folosească foarte curând. Dar și mai puţin… în ce fel.

*

* * *

Elevii din clasa a şaptea a liceului luteran de băieţi au petrecut în alt fel vacanţa de crăciun.

Herbert, Bastl și Klaus au făcut în munţi antrenament de schi. Rolf nu i-a însoţit.

— În primul rând n-am schiuri, declarase el, şi în al doilea rând tatăl meu n-are parale.

— Pentru asta nu-i nevoie de parale, îi răspunsese Bastl. Crezi că noi avem? Bani îţi trebuie numai pentru patul de la cabană, şi atâta poate să-ţi dea şi tatăl tău. Toate celelalte le cărăm în rucsac. Și un vlăjgan ca tine poate să ducă şi doi saci în spinare.

— Fireşte. Dar eu plec la nişte neamuri, la Bârsa. Zăpadă am şi acolo, dar friptură de porc pe varză călită şi un pahar cu vin vechi nu găsesc în cabana voastră. Plecaţi singuri.

Și totuşi n-au plecat singuri. În ultimul moment au reușit să convingă trei fete din ansamblu, pe Lotte Jutta şi Johanna, să-i însoţească în excursie.

O săptămână întreagă s-au zbenguit, din zori şi până în noapte, pe povârnişurile albe ale Văii Coţofenei. În fiecare zi au avut parte de soare şi de o minunată zăpadă prăfuită. Și bineînţeles că aceasta le dădea o bună dispoziţie pe care o gustau din plin.

Numai Klaus umbla toată vremea cu nasul în pământ. Mereu era zădărit: ba de fete din, pricina cochetăriei lui, ba de Herbert, dar şi mai mult de Bastl din cauza stăruinţii cu care făcea curte fetelor, fără a înregistra cel mai mic sutees.

La început Klaus a încercat să se apropie de Jutta dar după foarte puţin timp s-a convins că fata îl preferă pe Herbert. Cei doi erau mereu împreună. De mult costumele nu mai constituiau unicul lor subiect de conversaţie, iar în ultimul timp nu păreau de loc dispuşi să tolereze prezenţa unui al treilea în societatea lor.

Iar într-o dimineaţă, când Jutta suia cu schiurile pe zăpada proaspătă, în tovărăşia lui Herbert, spre creasta Coţofenei, fata s-a descotorosit fără multă vorbă de Klaus, care li se alăturase nepoftit. Pe drum nu schimbară nicio vorbă, iar Jutta, care mergea aproape lipită de Herbert, nu-şi întoarse nici măcar o singură dată capul spre Klaus. Nădăjduise că până la urmă nepoftitul îşi va da seama că-i stinghereşte. Dar când ajunseră sus şi Klaus încă nu pricepuse că trebuie să-i lase singuri, Jutta se întoarse brusc spre Herbert şi-i spuse:

— Vino, dragă. La revedere, Klaus.

Și fără alt cuvânt se năpusti la vale cu Herbert.

Afrontul fusese cu ochi şi cu sprâncene. Klaus îi urmări cu privirea hăbăucă până când dispărură într-un nor scânteietor de pulbere argintie. Apoi o luă şi el la vale, dar în altă direcţie, şi de atunci n-a mai îndrăznit să se apropie de Jutta.

Totuşi, chiar a doua zi a încercat să constate dacă n-are cumva mai multe şanse la Lotte sau Johanna. Dar nici ele nu-i dădură nicio atenţie, deoarece se osteneau să-l cucerească pe Bastil. Pe întrecute îi ungeau marmeladă pe pâine, îi coseau nasturi, îi făceau ceai. Iar el le lăsa să-l răsfeţe, dar altminteri nu se sinchisea de niciuna. În ochii lui dragostea era o îndeletnicire pentru fanfaroni, o pierdere de timp sau — după cum spusese într-o seară la cabană:

— Ceva asemănător cu o pădure brăcuită, peste care a căzut zăpadă proaspătă. Vrei să te avânţi cu schiurile prin luminişul ei, nu bănuieşti nimic şi deodată te izbeşti de un ciot. Cu ce te alegi dintr-o asemenea păţanie? Cu schiurile făcute praf. Foarte mulţumesc! Aşa ceva nu-i pentru mine. Prefer să evit cioturile.

Rezultatul acestei sincerităţi fu că Lotte şi Johanna se îndrăgostiră și mai tare de el. Klaus îşi dădu seama de asta şi neşansa lui începu să-l usture la ficaţi.

Avea deci destule motive să nu se simtă bine. În fiecare zi i se ivea câte o supărare. Dar cea mai neplăcută l-a izbit în drumul spre casă, când Lotte i-a spus în treacăt, dar destul de muşcător, că-l găseşte foarte simpatic, dar că nu-i tocmai inteligent din partea lui să curteze şapte fete în acelaşi timp.

*

* * *

Vacanţa — ca toate vacanţele — se sfârși dezamăgitor de repede.

Elevele de la mănăstire s-au întors în dormitoarele lor, băieţii din liceul luteran au sărbătorit revederea cu domnul-dumnezeu Zakel, tartorul şcolii, iar interpreţii comediei lui Grabbe au reînceput repetiţiile.

În bucătăria mătuşii Dolly se desfăşura aproape în fiecare zi o activitate febrilă. Premiera piesei urma să aibă loc la mijlocul lunii februarie.

Actorii îşi ştiau rolurile pe dinafară. Masa la care se ţinuseră repetiţiile de lectură fusese de mult dată la o parte. Acum nu se mai citea, ci se juca. O jumătate din bucătăria mătuşii Dolly fusese transformată în scenă. Băieţii înghesuiseră la perete, claie peste grămadă, toate mobilele de care nu aveau nevoie, pentru ca interpreţii să se poată mişca în voie. Şi mătuşa Dolly îi şi ajutase la treaba asta!

Un bun prieten al activităţii lor era şi Marco Polo. Se interesa mereu cum merg repetiţiile, iar de două — trei ori a venit el însuşi să asiste la ele şi a luat parte la punerea în scenă cu asemenea râvnă și pasiune, încât mătuşa Dolly i-a spus într-o zi:

— Domnule Knorr, dacă n-aş şti că sunteţi profesor vă jur că v-aş crede şi pe dumneavoastră elev!

— Foarte explicabil, pentru că eu nici nu sunt numai profesor, răspunse el râzând.

Apoi se adresă imediat Lottei, care juca rolul contesei:

— Vezi, aşa se face o reverenţă protocolară. În acelaşi timp trebuie să apară însă pe faţa ta un zâmbet acru. Înţelegi? Ia încearcă.

Şi-i arătă cum să interpreteze scena.

Zilele treceau ca vântul şi spectacolul se închegase între timp atât de bine, încât putea fi prezentat publicului.

*

* * *

Inspectorul Wagner crezu că visează când profesorul Knorr veni la el să-i ceară învoirea ca elevii să dea o reprezentaţie teatrală în aula liceului.

O reprezentaţie teatrală? Adică cum? Nu se ţinuse seamă de interzicerea lui? Ba ceva mai mult: însuşi profesorul Knorr venea cu revendicări din partea acelora care-i călcaseră ordinul?

Era strigător la cer. Şi inspectorul Wagner s-ar fi dezlănţuit cu toată furia, dacă atitudinea calmă a profesorului Knorr nu l-ar fi intimidat. Omul stătea în faţa lui cu o siguranţă de parcă nici n-ar exista vreo îndoială că va primi încuviinţarea. Ba mai şi zâmbea.

Ei, comedie! Zâmbetul acesta îl dădu pe inspector peste cap. Un gând sinistru îi fulgeră prin minte. În război Knorr a luptat alături de români împotriva germanilor… adică de partea bolșevicilor. Asta l-a și determinat pe Wagner, toamna trecută, să-l angajeze la școală. Dar dacă și Knorr era cumva bolșevic? Cum de nu i-a trecut prin minte încă din toamna trecută? Acum era prea târziu.

Inspectorul îşi drese glasul. Apoi luă garafa de cristal de pe biroul său lustruit, umplu un pahar cu apă şi-l goli până la fund.

Profesorul Knorr continua să zâmbească.

Hotărât, inspectorul Wagner trebuia să-şi stăpânească nervii, ca să nu explodeze. Se strădui deci să surâdă şi el şi zise apoi cu glasul puţin acoperit:

— Nu, o asemenea învoire nu pot să dau. Mi-e peste putinţă. Trebuie să-ţi mărturisesc însă — şi-şi drese din nou glasul — că curajul pe care l-au avut băieţii dumitale de a repeta piesa în ciuda interzicerii mele este ceva cu totul remarcabil. Pe cinstea mea! Te asigur că elanul acesta îmi place foarte mult. Dar în calitatea mea de inspector sunt nevoit să ţin seama nu numai de starea de spirit a elevilor dumitale, ci și de aceea a cercurilor românești. Or, starea aceasta de spirit ne este încă — deocamdată cel puţin — mult prea nefavorabilă ca să ne putem permite o manifestare publică.

— Cred că vedeţi lucrurile într-o lumină prea sumbră, domnule inspector, glăsui Knorr, continuând să zâmbească. Socot că nu e cazul să generalizăm starea de spirit despre care vorbiţi. Se prea poate ca unii români să ne fie ostili, dar nu toţi, asta în niciun caz. Şi în privinţa aceasta pot să vă dau un exemplu din propria mea experienţă. Acum doi ani, fiind singurul german într-un regiment din munţii Tatra…

— Asta nu dovedeşte nimic, îl întrerupse Wagner cu violenţă. Nu contest că părerile despre noi sunt împărţite. Din păcate însă, în administraţia oraşului nostru nu lucrează camarazii dumitale de regiment ci o seamă de șovinişti învederaţi. Dacă ţii, pot să-ţi enumăr o serie întreagă de fapte care vădesc aceasta în chipul cel mai pregnant şi pe care ţi le va putea confirma orice cetăţean din urbea noastră.

Faţa lui Knorr se întunecă.

— Şi totuşi, domnule inspector, sunt de părere că…

— Eu însă sunt de altă părere, domnule profesor. Îmi pare foarte rău.

Și Knorr îşi dete seama că orice alt argument din partea lui era de prisos.

*

* * *

Mijlocul lui februarie, fixat pentru premiera piesei, trecuse de mult. În aula liceului nu se putea juca şi actorii începură să devină nerăbdători. Bastl şi Herbert observaseră de câtva timp neastâmpărul acesta şi umblau de colo până colo în căutarea unei săli.

Se duseră mai întâi la asociaţia birtaşilor. Sala lor de festivităţi ar fi fost tocmai bună pentru nevoile elevilor. Dar n-o obţinură. Un incendiu mistuise grajdul asociaţiei, şi fiindcă birtaşii sototiseră că nu mai e rentabil să construiască altul în loc, au transformat sala de festivităţi în grajd şi remiză.

Băieţii se gândiră atunci la sala de gimnastică de lângă cimitirul vechi. Aceasta aparţinuse pe vremuri bisericii, iar după aceea, în perioada grupei etnice slujise drept atelier pentru construcţia de aeromodele.

Acum toate ferestrele şi uşile erau sparte, instalaţiile electrice înseseră ridicate şi biserica n-avea bani să facă reparaţiile necesare. Sala aceasta nu mai era azi pare-se, a nimănui.

— Unde să mai mergem? se întrebară Bastl şi Herbert, descumpăniţi.

— La biblioteca orăşenească. Ştiu că acolo e o încăpere mare în pivniţă, fără scenă ce e drept, dar asta nu contează, o facem noi.

Încercară deci şi acolo. Sigur că nu era o plăcere să joci într-o pivniţă, dar în lipsă de altceva… Băieţii înghiţiră în sec. Nici aici nu făcură nimic. În beci zăceau mii de cărţi claie peste grămadă, mucegăind în aerul umed şi răspândind o duhoare infernală.

Directorul bibliotecii îi primi foarte cordial:

— Dacă găsiţi un loc unde să puneţi cărţile, vă dau sala fără nicio vorbă.

Dar băieţii se lipsiră. Căci chiar dacă ar fi reuşit să scoată terfeloagele din pivniţă — ceea ce ar fi însemnat în primul rând o muncă titanică — mirosul de mucegai tot ar fi rămas.

Situaţia devenea din ce în ce mai critică.

În bucătăria mătuşii Dolly se produse într-una din zile o adevărată insurecţie. Impulsul îl dădu Klaus întârziind cu un ceas întreg de la repetiţie.

Herbert îi ceru socoteală, dar Klaus înălţă doar din umeri şi-i spuse cu nepăsare:

— Nu mai umbla cu cioara vopsită. Cel mai bun lucru ar fi fost să nu mai vin de loc. Nu vezi că ne pierdem vremea de pomană cu repetiţiile astea fără sfârșit? În tot cazul, eu, unul, m-am săturat. Ne-aţi făgăduit sus şi tare că veţi face rost de o sală. Şi de aproape patru luni repetăm, repetăm, repetăm, şi nu vedem niciun rezultat. Ce înseamnă asta? Vreau să joc. Găsiţi o sală!

Bastl se zbârli:

— Ei, nu mai spune, vericule! Faci pe grozavul? Dacă te-ai săturat, stai acasă. Opt şi cu a brânzei nouă! Vom repeta fără tine. De căutat, am căutat destul. Asta

o ştiţi foarte bine şi voi. Din păcate însă până acum nu ne-a picat din cer nicio sală potrivită.

Acum se amestecă şi Rolf:

— Ştim că aţi căutat… dar asta nu ne ţine de cald. Noi vrem să jucăm.

— Da, vrem să jucăm! întări şi Jutta.

Herbert simţi imputarea din cuvintele fetei. Nu îndrăzni să-şi ridice ochii din pământ.

Ceilalţi tăceau. Însuşi Bastl, care avea totdeauna la-ndemână o glumă salvatoare, stătea buimăcit dezorientat, şi-şi muşca buzele.

În clipa aceasta mintea lui Herbert fu săgetată de o inspiraţie cu adevărat năstruşnică.

— Mai există o sală în oraş! izbucni el cu ochii fulgerători. O sală minunată, încăpătoare, cu scenă şi cu tot dichisul.

— Unde? strigară cu toţii electrizaţi.

— La Mănăstirea Ursulinelor.

— Şi ai de gând să joci acolo?

— Ai căpiat?

— După conflictul pe care l-am avut cu maicile?

— Domol, domol! Nu vă repeziţi aşa! zise Herbert calm. Da, acolo am de gând să joc. Și n-am căpiat de fel. Chestia e cât se poate de simplă. Mă duc la episcopul catolic şi-i cer aprobarea. De ce n-aş obţine-o?

— Evident! exclamă Rolf cu înfrigurare. Îi spui că jucăm o piesă bisericească, ceva foarte sfânt, şi episcopul aprobă numaidecât.

Jutta izbucni în râs:

— Atât de uşuratici îi crezi tu pe episcopii catolici?

— Dacă bunul nostru Rolf va fi vreodată episcop — zise Bastl — o să-l fac să ne cedeze până şi bisericile ca să jucăm în ele! Este?

Herbert expuse planul care-i încolţise în minte. Și toţi îl ascultară într-o liniște încordată.

— Totul este doar o chestiune de prestigiu. Biserica luterană nu vrea să aprobe aula liceului pentru ele-vii ei. Atunci elevii liceului luteran se adresează bisericii catolice. Iar mai-marii bisericii catolice îi ajută. Care va fi urmarea? Vaza bisericii catolice va creşte şi vaza bisericii noastre va scădea.

Cuvintele lui Herbert erau cu adevărat convingătoare. Numai mătuşa Dolly avu de făcut o obiecţie:

— Nu ştiu dacă e cinstit să jucăm pe această carte. Căci nu biserica vă face greutăţi, ci inspectorul Wagner. Iar dacă planul va izbuti, prestigiul bisericii noastre ar fi într-adevăr ştirbit. Și asta nu se cade.

— Politica e politică! exclamă Bastl.

Dar Herbert nu trecu cu aceeaşi uşurinţă peste reflecţia mătuşii Dolly.

— E foarte adevărat, zise el. Dar asta se poate remedia tot cu ajutorul nostru. Căci comedia lui Grabbe nu va fi singura piesă pe care o vom juca… Vom reprezenta şi altele. Și după o asemenea înfrângere inspectorul nostru se va feri

de bună seamă să ne mai facă mizerii: Afară de asta vom da de veste tuturor cunoscuţilor că Wagner e vinovat de toate, şi nu biserica.

Cuvintele acestea o liniştiră pe mătuşa Dolly. Și în seara următoare interpreţii lui Grabbe se întâlniră la Poarta Veche. Îi înmânară lui Herbert banii de drum. Fiecare adusese câte ceva. Era tocmai cât îi trebuia.

*

* * *

Mai târziu, Herbert bătu la uşa mansardei profesorului Knorr.

— Iertaţi-mă, domnule profesor, că vă deranjez la ora asta, dar…

— Intră şi spune-mi ce s-a întâmplat. la loc.

Herbert se aşează şi-i expuse aventura la care se hotărâse să pornească.

— După cele ce s-au întâmplat — încheie el — nu ne mai rămâne altă cale, şi de aceea am vrut să vă rog, domnule profesor…

— Ştiu: să-ţi dau voie să lipseşti mâine, ca să poţi pleca la episcopul catolic.

Profesorul Knorr zâmbi înţelegător.

— Când pleacă trenul?

— Mâine dimineaţă la patru fără un sfert. Seara sunt înapoi.

— Hm! făcu profesorul Knorr după o pauză îndelungată, aţintindu-l pe Herbert cu o privire scrutătoare. La drept vorbind, aş avea de făcut câteva obiecţii. Dar curajul tău îmi place. Când mă gândesc la anii mei de şcoală… Fireşte, am pus şi noi la cale tot felul de năzdrăvănii… Dar la o asemenea ispravă nu ne-am fi aventurat. Pleacă liniştit, băiete. Am făgăduit să vă ajut să duceţi comedia lui Grabbe la bun sfârșit… Voi motiva deci şi absenţa ta.

„Ce băieţi extraordinari!" îşi zise apoi, după plecarea lui Herbert. „Ce resurse minunate se găsesc într-înşii! Noroc că barem ei nu se lasă copleşiţi de vremurile grele prin care trecem. Băieţii aceştia vor şti să le transforme în vremuri bune şi fericite!"

Rareori i se întâmplase profesorului Knorr să simtă atât de precis ca acum ce minunat lucru este să fii învăţătorul unor asemenea băieţi. În ciuda… adică nu! tocmai datorită vitregiei vremurilor.

*

* * *

A doua zi, Herbert lipsi de la şcoală.

— Windt e bolnav. Am fost aseară la el. Tocmai îşi punea o cataplasmă, anunţă Bastl înaintea fiecărei ore, cu cea mai nevinovată mutră din lume.

Şi în catalog, în dreptul numelui lui Herbert fu trecută menţiunea: „bolnav".

Cu aceleaşi cuvinte, Bastl motivă absenţa lui Herbert și la ora profesorului Knorr. Dar pe diriginte îl cam supără, comunicarea aceasta, căci îi venea tare greu să nu zâmbească.

*

* * *

În primele ore ale dimineţii, Herbert coborî din tren în gara necunoscutului oraș.

Era un orășel mic și lui Herbert nu-i fu greu să afle adresa episcopului catolic.

Înaltul prelat îşi avea reşedinţa într-o clădire lungă dintr-o străduţă retrasă și liniștită.

Înainte de a intra, Herbert se oglindi în soclul de marmură, negru și lucios, al crucii care se înălţa la dreapta intrării. Apoi îşi luă inima în dinţi şi intră.

Uşierul îl îndreptă spre cancelaria unui părinte subaltern. Acesta îl conduse la un preot mai înalt în grad unde Herbert fu rugat să aștepte.

Și Herbert aşteptă până când i se aduse la cunoştinţă că pentru moment nu poate fi primit de înalt-prea-sfinţia sa episcopul. Dar dacă dorește să stea de vorbă cu prea-sfinţia sa protosinghelul episcopal, va fi ascultat de îndată.

Herbert fu introdus într-o anticameră mică, dar foarte elegant mobilată. Perdelele grele, mobilele elegant tapisate, vitrinele încărcate cu volume in-folio legate în pergament şi aur şi purtând cifre romane pe cotoare, precum și icoana de la peretele dintre ferestre, cu candela aprinsă dedesubt, stârniră luarea aminte a lui Herbert.

După câteva minute, un slujitor deschise ușa cabinetului alăturat și-l pofti să intre. Herbert păși peste prag. Inima îi bătea năvalnic.

— Bună ziua, zise el tare, oprindu-se în dreptul uşii.

— Apropie-te, tinere frate.

Se afla în faţa sfinţiei sale protosinghelul episcopal ai cărui ochi erau îndreptaţi cu bunăvoinţă asupra lui.

„Un prim succes”, îşi zise Herbert, făcând câţiva paşi înainte. Apoi aşteptă să i se pună întrebări.

Mai întâi cum îl cheamă.

Pe urmă despre familia lui.

După aceea, de unde vine.

În sfârșit, ce dorește.

Herbert răspunse cu modestie la fiecare întrebare. Apoi formulă cererea pentru care venise. Descrise greutăţile cu care actorii au avut să lupte luni de-a rândul, zadarnicele lor străduinţe de a găsi o sală potrivită pentru spectacol, temerile profesorilor în legătură cu situaţia politică, şi încheie, repetând rugămintea de a se acorda grupului de actori sala de spectacol de la Mănăstirea Ursulinelor.

Sfinţia sa protosinghelul îl ascultase cu luare aminte. Încheiat până sub bărbie în haina lui preoţească de culoare neagră şi strânsă pe corp, din care numai la gât și la încheietura mâinilor răsărea dunga subţire a gulerului și manșetelor albe, șezuse toată vremea cu ochii pe jumătate închişi. Mâinile-i îngrijite se odihniseră nemişcate pe placa de cristal de pe biroul masiv, de culoare închisă, dându-i lui Herbert un simţământ de neţărmurită liniște.

Acum îl privi pe băiat drept în ochi şi un zâmbet blând însufleţi trăsăturile sale de cărturar.

— Ai dreptate, tinere frate, grăi el. Nimic nu poate fi mai nesocotit decât fereala fără rost. Omul trebuie să păşească totdeauna cu fruntea sus şi să arate că există. Eu personal n-am nimic împotriva unei reprezentaţii teatrale în sala de la Mănăstirea Ursulinelor. În principiu, însă, lucrul acesta e imposibil. Va trebui deci

să vorbesc cu înalt-prea-sfinţia sa episcopul. Și aceasta cu atât mai mult cu cât este foarte probabil că cercurile protestante vor ridica glasul împotriva amestecului nostru în treburilie voastre bisericeşti.

— Această problemă va fi soluţionată de noi înșine, întâmpină Herbert cu tărie, repetând cele spuse alaltăieri mătuşii Dolly.

Protosinghelul episcopal încuviinţă din cap. Apoi întrebă:

— Și care este piesa ce se va juca?

Herbert ocolise până acum această chestiune, dar diplomaţia nu-i ajutase la nimic. Fu deci nevoit să destăinuiască numele autorului și titlul piesei.

Sfinţia sa protosinghelul clătină din cap cu multă îndoială, pungându-și gura și închizând ochii.

— Foarte neplăcut. Mai ales pentru o mănăstire catolică. Să fi fost o piesă de Schiller sau eventual de Grillparzer, treacă-meargă… Dar Grabbe.

— Dacă am fi știut… începu Herbert.

Protosinghelul îi luă vorba din gură:

— … că va trebui să solicitaţi aprobarea unui episcop catolic, aţi fi ales desigur altă piesă. Știu. Mă rog să vedem ce se poate face. Întoarce-te peste două ceasuri.

Așteptarea fu grozav de chinuitoare. Herbert umbla teleleu prin oraş, fără a se uita măcar la vitrinele magazinelor. Nu-l interesa nimic. Se opri doar în faţa prăvăliei unui ceasornicar ca să vadă cât e ora. Și nu se mai mișcă de acolo. Din minut în minut îşi arunca ochii pe ceas.

Comedia lui Grabbe, într-o mănăstire de călugăriţe! Un drac, un învăţător beţiv și un baron care-și vinde logodnica, pe o scenă unde zeci de ani s-au prezentat numai legende din viaţa sfinţilor sau au fost cântate imnuri religioase… Lucrul era prea grotesc ca Herbert să poată nădăjdui o soluţionare favorabilă a demersului său.

Mânat de nerăbdare, se întoarse la reședinţa episcopală cu un sfert de oră înainte de termenul stabilit ferm convins că nu va primi aprobarea.

Dar când intră în vestibul, ușierul îi ieși înainte și-i înmână într-un plic închis, prevăzut cu sigiliul episcopului, o adresă către maica Benedicta, stareţa mănăstirii.

— Sfinţia sa protosinghelul vă înștiinţează că cererea dumneavoastră a fost aprobată, spuse el pe un ton plin de bunăvoinţă.

Lui Herbert îi căzu o piatră de pe inimă.

*

* * *

În ciuda regulamentului școlar, actorii zăboviră în seara aceea până la nouă și jumătate în bucătăria mătușii Dolly. Şi dacă trenul ar fi avut o întârziere de ceasuri întregi, niciunul nu s-ar fi urnit înainte de sosirea lui Herbert. În mijlocul lor se afla și Marco Polo.

Când mult-aşteptatul îşi făcu în sfârşit apariţia, însoţit de Bastl care se dusese să-l ia de la gară, toţi se năpustiră cu întrebări asupra lui.

— Întâi v-aş ruga să-mi daţi un ceai fierbinte, zise Herbert, aşezându-se.

Șapte cești îi fură întinse imediat din toate colţurile mesei. Dar el nu luă decât

una: ceașca pe care i-o oferi Jutta.

După o sorbitură lungă și lacomă, Herbert puse cana pe masă.

— Azi e marţi, zise el cu un aer important și cu o bucurie pe care abia putea s-o ascundă. Duminică jucăm comedia lui Grabbe în sala de festivităţi a Mănăstirii Ursulinelor!

În clipa aceasta se dezlănţui în bucătărie o hărmălaie infernală, un urlet de bucurie din care nu se putea înţelege nici un singur cuvânt.

— Strașnic, Herbert!

— O să-ţi ridicăm un monument!

— Ministru de externe trebuie să te faci!

Tinerii se felicitau unii pe alţii, ca și cum fiecare s-ar fi ilustrat printr-o ispravă deosebit de meritorie. Apoi îl rugară pe Herbert să povestească. Și el povesti de-a fir a păr tot ce se întâmplase.

Când termină, rugă pe toţi actorii să nu scoată deocamdată nicio vorbă despre cele auzite.

— Ai dreptate, încuviinţă Marco Polo. Mai sunt de rezolvat două chestiuni foarte importante: autorizaţia oficială și formalităţile fiscale.

Bastl și Herbert se uitară consternaţi la el. În special lui Herbert i se opri inima în loc. De astea uitase cu desăvârșire! Ce se făceau dacă până vineri nu obţineau cele două autorizaţii? Sau dacă — mai ştii — nu le obţineau de loc?

— De obţinut le obţinem! rosti Bastl cu hotărâre.

— Dar pentru asta va trebui să mai lipsesc o zi de la școală. Mă învoiţi, domnule profesor? întrebă Herbert.

— Hm… de… Dacă nu se poate altfel.

Seara târziu — mult prea târziu după paragrafele regulamentului școlar — când tinerii actori ieșiră în stradă, Rolf exclamă cu un elan nestăpânit:

— Acum n-au decât să ne urmărească şi trei mii de inspectori școlari!

Dar nu-i urmări nimeni. O adiere molcomă de primăvară plutea printre case, iar din înaltul cerului scânteiau blând mii de stele.

Mănăstirea căluga Ariţelor îşi deschide porţile

Primăvara se grăbise nevoie-mare anul acesta. Încă din primele zile ale lui martie zăpada se topise, și numai ici și colo, în colţurile mai umbrite, se mai pitea câte o grămăjoară murdară de omăt. Porumbeii suri care se plimbau pe caldarâmul din faţa mănăstirii se lăfăiau sub razele soarelui de dimineaţă, de parcă nicio clipă nu i-ar fi dus lipsa. Îşi aşteptau tainul în fiecare dimineaţă, o călugăriţă le aducea un paneraș plin cu fărâmituri de pâine, de ajuns ca să mai rămână ceva și pentru vrăbii. Porumbeii erau mărinimoși şi nu se supărau de musafirii aceştia nepoitiţi. Vrăbiile însă se certau între ele de parcă le-ar fi precupeţit cineva fărâmiturile.

În mănăstire începuse școala. Fetele ședeau în băncile lor înguste, ascultau cu gândurile în altă parte şi trăgeau cu ochiul la geamurile mate pe care se desenau umbrele ramurilor și crengilor de afară — contururi gingaşe care alunecau domol

pe sticla alburie. Căci afară adia un vânt de primăvară, ușor și căldicel.

Altminteri însă fetele din clasă nu puteau vedea nimic. Nici pe cei trei băieţi care în clipa aceasta străbăteau piaţeta din faţa mănăstirii, îndreptându-se spre una din cele două porţi ale întinsei faţade. Şepcile de liceu dispăruseră de pe capetele lor; le ascunseseră în buzunare. Poate pentru că le făcea plăcere să simtă adierea vântului prin păr, poate pentru că în urma regretabilului incident de deunăzi nu voiau să fie recunoscuţi, dar poate și pentru că la ora asta nu erau la școală.

Numai porumbeii se cam minunară de apariţia celor trei străini şi se feriră grabnic din calea lor. Iar unii îşi luară chiar zborul, pentru ca după câteva clipe să aterizeze în spatele lor pe caldarâm.

Băieţii se opriră în faţa porţii și ciocăniră. Mai întâi încetișor și cu sfială, dar după un răstimp, văzând că nu primesc răspuns, bătură ceva mai tare.

Deasupra ușii, într-o ghirlandă de stucatură, era cioplit cuvântul „SALVE”.

— Asta e pus aici anume pentru noi, glăsui Bastl. Căci până acum — sunt sigur — n-a pătruns în mănăstire niciun om cu scaun la cap.

Și aruncă o bezea cuvântului latin.

— Dacă m-or recunoaşte — îngăimă Rolf, scărpinându-se gânditor după ceală — sau dacă va trebui să-mi spun numele, fac prinsoare că ne dau afară pe toţi trei. Sunt convins că n-au uitat măgăria mea de atunci. Oricum, mor de curiozitate cum o să decurgă revederea.

Îndărătul porţii se auzi un foșnet. Fereastra mobilă cu geam mat, din ușă, fu trasă la o parte. În deschizătură apăru un văl cenușiu, sub văl un fruntar alb, lipit de cap, iar dedesubt, pe o faţă stafidită, doi ochi bolnavi și fără expresie, care se străduiau cu anevoinţă să deosebească ceva, pe semne pentru că lumina soarelui îi făcea să lăcrămeze.

— Lăudat ţie Domnul Iisus Christos! rosti Herbert.

— În vecii vecilor, amin! murmură călugăriţa cu sufletul la gură.

Molipsit de glasul stins al călugăriţei, Herbert urmă tot în șoaptă:

— Avem o scrisoare… o adresă a prea-sfinţiei-sale episcopul către cuvioșia sa stareţa mănăstirii.

— Daţi-mi-o. I-o voi preda.

— Nu, trebuie să i-o înmânam chiar noi. E ceva personal şi am dori să vorbim cu cuvioşia sa.

— Vă voi anunţa maicii Benedicta.

Ferestruica mobilă se închise. Îndărătul ușii, pașii călugăriţei se stinseră încetul cu încetul.

— De ce-o fi vorbind în șoaptă? întrebă Rolf.

— Poate din pricina bandajului alb pe care-l poartă peste urechi. Aude slab ce se vorbește și crede pe semne că nu se cade să vorbească nici ea mai tare, explică Bastl. Dar i-aţi văzut ochii? Tulburi ca nişte băşici de săpun. Numai privindu-i, au început să mă doară și ai mei. Biata femeie!

Îndărătul ușii se auzi din nou un freamăt ușor. De data aceasta cei trei băieţi fură poftiţi înăuntru.

Intrară într-un culoar scurt și întunecos. Un miros ciudat — „mirosul secolelor conservate", gândi Bastl — îi izbi în faţă. Două călugăriţe îi aşteptau. Cea de adineauri şi încă una. O călugăriţă le arătă drumul iar cealaltă îi urmă până într-o săliţă, de unde pornea un lung coridor lateral. Călugăriţa din faţă deschise o ușă și-i pofti pe cei trei băieţi să intre.

— Luaţi loc. Vă rog să aşteptaţi o clipă.

Apoi băieţii rămaseră singuri în mica încăpere: patru pereţi albi, iar într-un colţ un crucifix negru sub care atârna un șirag de mătănii. Ferestrele, firește, din sticlă mată; numai ochiurile de sus aveau gemuleţe transparente. Prin ele se puteau vedea mugurii graşi şi pietroși ai castanilor din curtea mănăstirii.

După câteva clipe uşa se deschise şi maica Benedicta, stareţa, păși în încăpere.

— Lăudat fie Domnul nostru Iisus Christos! fonfăi ea, săgetându-i pe băieţi cu o privire severă, fără să dea mâna cu ei.

— Bună ziua, răspunse Herbert, întinzându-i scrisoare cu pecetea episcopului. Prea-sfinţia-sa episcopul m-a îndemnat să vă rog s-o citiţi de faţă cu noi.

Maica Benedicta deschise scrisoarea și o citi. Ochii i se bulbucară. „Sfinte dumnezeule", gândi Bastl: „acuși-acuși o să-i cadă din orbite!" Se putea vedea ca sub bonetă fruntea călugăriţei făcuse creţuri-creţuri.

Rolf stătea ca pe ghimpi. Era convins că totul va merge anapoda.

Stareţa nu trădă prin nicio mişcare că a avut vreodată neplăceri din pricina elevilor liceului luteran de băieţi. După o clipă faţa ei îşi recăpătă expresia dură şi severă de totdeauna.

Herbert fu nevoit să povestească totul de la început până la sfârșit. Stareţa îl ascultă cu luare-aminte, iar când sfârși, spuse cu acreală în glas:

— Vă rog, dragi fraţi, să aşteptaţi o clipă.

Și ca un fulg pieri din încăpere.

— E de speriat! constată Bastl.

Rolf izbucni în râs:

— Ei, nu zău, te-ai speriat de ea?

Dar Herbert îi dădu un ghiont:

— Ce aci, mă? Ai înnebunit? Cum poţi să râzi aici?

— Aoleu! Mi-a scăpat!

Bastl răspunse la întrebare:

— Da, m-am speriat. Dar nu de ea, ci de spaima pe care o va trage. Măciucă o să i se facă părul când vom intra cu toţii în mănăstire.

— Care păr, frate, că n-are de loc! exclamă Herbert. Astea sunt toate rase.

— Serios? făcu Rolf, rămânând cu gura căscată. Era ceva cu totul nou pentru el.

— Mare plictiseală prin cotloanele astea! constată Bastl.

Dar n-avu timp să se plictisească multă vreme. Deodată se auzi de undeva un cântec îngeresc. Corul elevelor de la mănăstire avea ora de canto.

Bastl îşi dădu numaidecât seama că nu erau glasuri de călugăriţe.

— Fete de șaisprezece, cel mult șaptesprezece ani! aprecie el.

Cei trei băieţi urmăreau cu atenţie încordată textul imnului pe mai multe voci:

— „Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis, suscipe deprecantionem nostram".

— Patru voci. Probabil secolul al şaptesprezecelea. Măi, să fie!

Herbert era cunoscător în muzică.

— Ce credeţi: or fi ştiind să cânte şi romanţe de dragoste? întrebă Bastl.

Rolf puse o întrebare mai serioasă:

— Dar acum ce cântă?

— Mielul lui Dumnezeu, care ridici păcatele lumii miluieşte-ne pre noi, primeşte rugăciunea noastră!" tălmăci Herbert versurile latinești.

Dacă ar fi fost după el, Rolf s-ar fi miluit fără să mai fie rugat.

Dar în clipa următoare ușa se deschise din nou și maica Benedicta intră însoţită de o călugăriţă.

— Asupra amănuntelor aveţi să vă înţelegeţi cu maica Ferdinande, zise ea scurt şi ieși imediat din odaie.

Maica Ferdinande era o ființă înţelegătoare. Ea îndreptă imediat convorbirea asupra condiţiilor tehnice.

Într-o oră discutară toate amănuntele şi puseră la punct întregul plan de activitate.

— Rămâne aşadar stabilit că vineri veniţi să aranjaţi scena, încheie maica Ferdinande. Vă voi aştepta şi voi da de veste şi surorii de la poartă. Și acum spuneţi-mi cum vă cheamă.

Băieţii se prezentară.

— Bine, zise maica Ferdinande. Voi ţine minte. Rolf, Herbert și Bastl. Şi tu ești conducătorul ansamblului, nu este așa, Herbert?

De unde știa?

— Iar tu — urmă ea, arătându-l pe Rolf — ești probabil specialist în treburile scenice — mașinistul care plantează decorurile.

Maica Ferdinande îl catalogă și pe Bastl:

— Iar tu pari a fi un adevărat ştrengar — unul dintre aceia pe care dumnezeu i-a sortit numai distracţiilor. Aşa e?

Un zâmbet fin îi ilumină faţa, când puse această întrebare.

— Așa e. Patronul meu este Păcală, răspunse Bastl cu îndrăzneală.

Zâmbetul maicii Ferdinande se accentuă și deveni aproape matern.

— Dar acum trebuie să plecaţi. La zece am oră.

Îi însoţi până la poartă și acolo le mai spuse:

— Vedeţi ca vineri să aduceţi şi autorizaţia. Altfel nici nu vă las să intraţi. Ne-am înţeles?

Când se aflară din nou pe stradă, Rolf îşi scutură capul:

— Drept să vă spun, n-am știut până acum că maicile sunt în stare să și râdă.

— Garantat că nu toate sunt ca ea. În tot cazul Ferdinande e o grădină de om. Păcat!

— Ce e păcat?

— Mă rog, toată șandramaua asta, răspunse Herbert, schiţând un gest plin de înţelesuri în direcţia mănăstirii. Tu ce părere ai despre maica Ferdinande, Bastl?

— Cred că o să ne ajute.

— Păcat, de o mie de ori păcat! repetă Herbert. Cum poate să trăiască cineva acolo? Numai geamuri mate, ziduri și maici…

— Și încă ceva, îl îndreptă Bastl. Ai uitat lucrul cel mai de seamă. Fetele!

— La asta ne vom gândi altă dată! schimbă vorba Herbert. Acum trebuie să alergăm după autorizaţie.

*

* * *

Și cei trei prieteni alergară. De la primărie la secţtia culturală, de la secţia culturală la administraţia financiară, de la administraţia financiară înapoi la primărie și de acolo iarăși la secţia culturală și la administraţia financiară. Să-ţi iasă părul prin căciulă şi mai multe nul!

Li se puseră cele mai deșuchiate condiţii. Una dintre autorităţi le ceru să joace mai întâi piesa în faţa unei comisii speciale sau cel puţin s-o înainteze în traducere completă. La altă instituţie li se spuse că fără încuviinţarea scrisă a direcţiei teatrului orăşenesc nici nu putea fi vorba de reprezentarea piesei. În alt birou i se puse în vedere că formalităţile trebuiau făcute cu cel puţin două săptămâni înainte.

Un birocrat tipicar îi trimise chiar la serviciul sanitar, unde li se impuie capul cu niște instrucţiuni privitoare la paralizia infantilă. La o altă autoritate li se spuse că trebuie să vorbească mai întâi cu directorul, care însă era plecat din oraș și nu se întorcea decât peste douăsprezece zile. Pretutindeni se loviră de decizii şi decrete, ţinute ca niște relicve în dumnezeu știe ce dosare prăfuite.

La primărie, un impiegat chel și soios îi repezi într-un mod de-a dreptul provocator:

— Ce face? Nemţii vor să joace teatru? Haha, s-a isprăvit cu teatrul vostru. O dată pentru totdeauna! În curând n-o să mai aveţi voie decât să măturaţi străzile.

Lui Rolf îi veni să-l strângă de gât.

— Ei, fir-ar să fie de câine afurisit! N-am spus eu totdeauna că valahii ăștia sunt împotriva noastră? Numai din pricina lor nu putem juca!

Dar Herbert nu-l lăsă să urmeze.

— Vorbeşti prostii! îi ripostă în ton dojenitor. Nu toţi sunt șoviniști. Și apoi ce-nseamnă că nu mai putem juca? Crezi că o să ne lăsăm intimidaţi de unul ca ăsta? Câinii latră, caravana trece.

— Bine, bine, dar ce-i de făcut? întrebă Rolf oţărit.

— Vom merge și în alte locuri! zise Herbert cu hotărâre.

— Unde? La societatea pentru protecţia animalelor? făcu Bastl cu ironie.

— Cât despre mine și la balamuc! Vom bate la toate ușile, până vom da de forul care ne va satisface cererea.

Şi băieţii continuară să alerge. Ba, la un moment dat, se și despărţiră. Herbert porni singur, iar Bastl şi Roli se îndreptară spre alte autorităţi. La două fără un sfert se duseră pentru a patra oară la secţia culturală. Și pentru a patra oară se ciorovăiră cu un funcţionar miop care le spuse pentru a patra oară:

— Veniţi săptămâna viitoare.

În momentul acela, însă, se opri lângă ei un tânăr funcţionar. El ascultă cu interes argumentarea deznădăjduită cu care Rolf și Bastl căutau să-l convingă pe miopul din faţa lor. Dar băieţii nu-l văzură decât în clipa când le vorbi. Şi atunci tresăriră ca fripţi și nu le venea să-şi creadă ochilor.

În faţa lor se afla același om, care cu un an înainte când fuseseră reţinuţi la poliţie, intervenise cu atâta înţelegere pentru ei. Da, era chiar el, în carne și oase și le zâmbea. Expeditiv, îi opri de a mai discuta cu funcţionarul cel miop şi-i pofti să iasă cu el pe culoar.

— Despre ce este vorba? îi întrebă prietenos. De ce sunteţi atât de necăjiţi?

— Cum naiba să nu fim! izbucni Bastl plin de ciudă.

Şi abia putându-și stăpâni indignarea, înșiră toate neajunsurile de care se loviseră.

— Și în asemenea condiţii să mai fim și veseli? Fir-ar să fie de birocraţi şi șoviniști!

În timp ce Bastl povestea, tânărul funcţionar se încrunta tot mai tare. Îl lăsă să-şi spună păsul până la capăt și nu-l întrerupse nici o singură dată. Iar când Bastl conteni, făcu ochii mici și întrebă:

— Aşa v-a spus? Că o să ajungeţi măturători de stradă?

— Da, domnule!

— Cine? Cine v-a spus asta? N-aţi putea să mi-l descrieţi? Sau măcar în ce birou lucrează?

— Cum să nu! Pe ăsta, n-am să-l uit cât voi trăi. Era unul chel, răspunse Rolf.

— Unde lucrează?

— La primărie. Camera 36, dacă nu mă înșel.

— La secţia de învăţământ?

— Da. Și nimeni nu ne-a mai vorbit așa.

— Fuma ţigări de foi?

— Exact, coniirmară cei doi băieţi.

— Să fie cu putinţă?

— Ce spuneţi?

— Nu, nimic, nimic! făcu tânărul.

Dar lăsă să treacă un lung răstimp până când luă din nou cuvântul. Se vedea bine că-l munceşte un gând.

— Spuneţi-mi cine v-a mai pus beţe în roate, zise el după aceea.

Iar când Rolf și Bastl descriseră şi celelalte persoane de care se loviseră în drumul lor, tânărul păru să-i cunoască pe toţi acești birocraţi. Apoi îi întrebă pe băieţi ce piesă vor să joace și-l rugă pe Bastl să-i istorisească subiectul.

— Admirabilă comedie! Minunată! exclamă râzând după ce-i află conţinutul. Vă felicit pentru alegerea ei! Nici că se putea una mai potrivită. Dar uitai să vă întreb: sală aţi găsit?. Căci asta-i cea mai gingașă problemă…

— Da, la Mănăstirea Ursulinelor.

— Unde?

Bastl îi istorisi acum amănunţit tot ce se petrecuse până atunci. Când ajunse la aventuroasa călătorie a lui Herbert la episcopul catolic, tânărul funcţionar pufni în râs.

— Așa e bine! izbucni el. Până și cele mai groase ziduri de mănăstire să cadă în faţ asaltului vremurilor noi! Și acum veniţi cu mine.

Îi duse într-un birou şi-i rugă să-l aștepte câteva minute.

Rolf şi Bastl se priviră uimitţi.

Dar n-avură timp să se mire multă vreme, căci după zece minute tânărul se întoarse. Cu o adresă în mână.

— Asta vă trebuia, nu-i așa? îi întrebă râzând. Sunteţi mulţumiţi?

Bastl și Rolf îşi aruncară ochii pe hârtie — și li se păru că visează.

Era — negru pe alb — autorizaţia oficială! Cu semnătură și ștampilă!

— „Se aprobă”, citiră cu ochii cât roata.

Apoi se uitară la necunoscutul lor prieten și iarăşi la adresă și din nou la el. Tânărul râdea.

— Şi acum scrieţi repede o cerere, ca să facem pe plac şi birocraţilor noștri.

Clipi șiret din ochi şi-i ajută la întocmirea textului. Când fură gata, le făgădui să rezolve tot el și formalităţile de la administraţia financiară.

— Până mâine dimineaţă. Pe la zece puteţi veni să luaţi hârtia. O să aveţi timp?

— Mâine dimineaţă avem şcoală… dar putem să lipsim, zise Rolf.

— Nu, asta în niciun caz! Învăţătura primează.

— Dar ieșim abia la două!

— Nu face nimic. Vă aștept. Cred că acum totul e lămurit. Iar când veniţi, întrebaţi de tovarășul Constantinescu. Așa mă cheamă. Numele voastre le mai ţin minte. Tu ești Zabranek și tu Acker. Așa e?

— Exact! confirmară amândoi.

— Atunci la revedere, pe mâine!

— Mii de mulţumiri, domnule Constantinescul spuse Rolf.

Iar Bastl:

— Ce coincidenţă că v-am întâlnit! Și ce noroc!

— Coincidenţă? De ce? Aţi umblat pe la toate autorităţile din oraș, era firesc să daţi peste mine. Și nici de noroc nu poate fi vorba. E ceva de la sine înţeles. Dar aş avea o rugăminte către voi. Nu-mi mai spuneţi „domnule". „Domni" sunt ceilalţi… aceia care v-au făcut mizeriile de care mi-aţi vorbit. În viitor suntem deci tovarăși. De acord?

— De acord, tovarăşe Constantinescu.

Învierea lui Grabbe

Cu ferăstraie și lădiţe de unelte în mână, cu sârme şi fire electrice peste umăr și suluri imense de hârtie albă şi cenușie sub braţ, Rolf, Bastl și doi elevi din clasa a cincea apărură în faţa mănăstirii și bătură la poartă.

Maica Ferdinande le deschise și porni cu ei spre sala de festivităţi. Sora Benignă, care nu putea suporta lumina vie şi niciun fel de zgomot, îi însoţea ca supraveghetoare, ca nu cumva băieţii să facă vreo năzdră-vănie.

Drumul spre scenă ducea peste mai multe trepte sub bolţi întunecoase, prin coridoare reci și întorto-chiate, pe lângă ferestre cu geamuri mate. Mănăstirea părea pustie. Pe drum, elevii încărcaţi cu unelte nu întâlniră nicio călugăriţă. Şi niciun zgomot nu se auzea în jur, în afară de ecoul propriilor lor paşi şi de foșnetul ușor al largilor veșminte pe care le purtau cele două însoţitoare.

Bastl se simţea ca un explorator care a pătruns pentru întâia oară într-o regiune neumblată și plină de primejdii. Schimbă cu Rolf priviri pline de înţeles.

Amândoi îşi dădeau seama de importanţa clipei. Inima le ciocănea atât de tare în piept, încât aproape că-i auzeau bătăile.

Deodată, maica Ferdinande se opri în faţa unei uși cu două canaturi, deasupra căreia se putea citi, într-un oval de stucatură, inscripţia „LĂUDATE DOMINUM".

Călugăriţa o deschise și grăi:

— Iată-ne ajunşi. Intraţi, băieţi.

În clipa următoare Bastl, Rolf și cei doi elevi dintr-a cincea se găsiră în mult dorita sală de spectacol. Dar de văzut n-o prea văzură, deoarece perdelele ce acopereau cele trei ferestre boltite erau închise aproape pe de-a întregul și numai sus aveau o mică despicătură. În slaba dâra de lumină care se strecura printr-însa, băieţii începură să deosebească, încetut cu încetul unele detalii. Sala era înaltă și boltită și cobora în pantă până la rampa scenei, deasupra căreia se înălţa o perdea grea, de culoare închisă.

— Asta e, băieţi! rosti maica Ferdinande. Eu trebuie să plec. Sora Benignă rămâne cu voi. Vă rog să vă supuneţi tuturor dispoziţiilor ei.

Apoi maica Ferdinande se îndepărtă, şi cei patru „tehnicieni" rămaseră în sală.

— Dacă-i așa — grăi Rolf —, să ne apucăm de lucru. În primul rând daţi la o parte perdelele şi deschideţi ferestrele!

Dar sora Benignă se și arăbi să dea o dispoziţie:

— Nu! Perdelele nu se trag și ferestrele nu se deschid. Maica Benedicta, starea noastră, nu dă voie.

— Dar trebuie să aerisim sala şi să măturăm.

Sora Benignă zâmbi acru:

— De asta am avut noi grijă. Chiar azi dimineaţă. Iar treburile voastre le puteţi face și la lumina electrică.

— Curată nebunie! mârâi Roll în barbă. Cine a mai pomenit să lucrezi ziua-n amiaza mare la lumină electrică? Și totuși, grozav aș vrea să putem trage perdelele și să deschidem ferestrele! Mor de curiozitate ce-o fi îndărătul lor!

— Păi nu-ţi închipui de ce nu ne lasă? Ca nu cumva să vedem pe vreuna din dulcineele care învaţă aici! îl lămuri Bastl.

— Sau invers — chibzui Rolf — ca nu cumva să ne vadă ele pe noi!

— Ei, dar să lăsăm asta și să ne apucăm de treabă.

Aprinseră lumina electrică, și după câteva minute se porni pe scenă un asemenea du-te-vino și o zarvă atât de cumplită, încât sora Benignă, care nu putea suporta nici cel mai mic zgomot, avu impresia că toate chinurile iadului s-au năpustit asupra ei.

*

* * *

Tovarășul Dinu Constantinescu s-a ţinut de cuvânt. Joi la orele două fix a predat lui Herbert şi Bastl zece carnete de câte o sută de bilete, numerotate consecutiv de la 1 până la 1.000. Fiecare bilet purta ştampila administraţiei financiare. Dinu le mai înmâna și o adresă oficială: scutirea de taxe.

— Dar cu o condiţie: să nu percepeţi preţuri fixe la intrare. Aveţi dreptul să primiţi numai contribuţii benevole. Se înţelege că veţi da bilet oricărei persoane care plătește, dar în general biletele au numai scopul de a evita aglomeraţia. Spectatorii nu vor putea intra decât pe baza acestor bilete. Va trebui să număraţi exact locurile din sală și să eliberaţi biletele numai în limita scaunelor disponibile. Ne-am înţeles?

— S-a făcut! Vă mulţumim din toată inima, tovarășe Constantinescu.

Herbert desprinse primul bilet din primul carnet biletul cu numărul!…

— … şi vă rugăm să asistaţi la reprezentaţia noastră.

*

* * *

În după amiaza aceleiași zile, Rolf cutreieră orașul împreună cu doi elevi din clasa a cincea. În ajun, toţi actorii şi actriţele făcuseră muncă voluntară și pictaseră afișe pentru reprezentaţia comediei lui Grabbe.

Acum băieţii alergau din stradă în stradă, cu sulurile mari de hârtie colorată sub braţ, și intrau la toţi negustorii, meseriașii și frizerii cunoscuţi:

— Ne daţi voie să punem un afiș în vitrina dumneavoastră?

Supărăcioşii îi dădeau afară, dar cei binevoitori ascultau cu interes cele puse la cale de elevi, și apoi râzând, le dădeau voie să lipească afișul pe fereastră. Rolf mulţumea, oferea amabilului negustor sau frizer câteva bilete — „pentru dumneavoastră și membrii familiei” — şi pornea mai departe cu cei doi elevi dintr-

a cincea.

Aşa că trecătorii putură citi încă în ziua aceea:

LICEUL LUTERAN DE BĂIEŢI
Duminică 16 martie 1947 — orele 4 d.a. şi 8 seara
în sala Mănăstirii Ursulinelor
GLUMĂ, SATIRĂ, IRONIE ŞI O SEAMĂ DE ÎNŢELESURI
Comedie în patru acte de Gh. D. Grabbe

Oamenii se opreau, se minunau şi începeau să discute.

— Teatru în limba germană?

— Să nu-ţi vie să crezi!

— Uite, domnule, ce sunt în stare băieţii noştri!

— Trebuie neapărat să mergem și noi, ca să vedem despre ce e vorba.

— Dar unde?

— Nu vezi? Scrie pe afiş. La Mănăstirea Ursulinelor.

— Ce face? La Mănăstirea Ursulinelor?

— Asta nu pot să înţeleg.

— Nici eu. Cum naiba? Nu e cumva destul de frumoasă aula liceului german?

— Ce trăsnaie mai e și asta, să joci la o mănăstire catolică?

— Și de ce nu în aula școlii?

— Asta mă întreb și eu!

— Poate că nu e utilizabilă.

— Da’ de unde! E în perfectă stare. Băiatul meu mi-a spus că acolo se ţin orele de desen.

— Poate că nu li s-a dat voie!

— Ar fi o măgărie!

— Şi totuşi ăsta trebuie să fie motivul.

Vestea trecu din gură în gură, fu comentată, şi seara întreaga populaţie germană a oraşului cunoştea marele eveniment. Cei mai mulţi erau însă uimiţi, ba chiar indignaţi că piesa se va juca la mănăstirea catolică şi nu la liceul luteran.

*

* * *

Cel mai înfuriat dintre cetăţenii germani ai orașului a fost însă episcopul bisericii luterane. În aceeaşi zi îl convocă pe Wagner în cabinetul său și avu cu el o scurtă convorbire. Ce i-o îi fost dat inspectorului să audă cu acest prilej n-a ajuns la urechile nimănui căci cuvintele prea-sfinţiei-sale n-au răzbit prin ușa capitonată a cabinetului în care a avut loc convorbirea.

Cert este doar că faţa inspectorului a fost albă ca varul, când zisa ușă capitonată s-a închis în urma lui. Plin de tulburare a intrat în cancelaria lui Leisemann conjurându-l să vorbească cu profesorul Knorr.

Directorul Leisemann l-a chemat pe Knorr și l-a rugat stăruitor să intervină pe lângă actori.

Ei însă răspunseră categoric „Nu!”

Inspectorul Wagner făcu o ultimă încercare. Îl rugă pe directorul Leisemann să-l lase singur în cancelarie şi trimise după elevii Bastl, Acker şi Herbert Windt. Iar când îi avu în faţa sa, nu-şi mai încăpu în piele de atâta amabalitate.

— Dragă Acker, şi tu, dragă Windt… vă rog să mă înţelegeţi… Gândiţi-vă şi voi… N-aveam de unde să ştiu… Credeţi-mă: a fost o simplă neînţelegere. Vă rog deci încă o dată: renunţaţi la ideea voastră. Nu jucaţi la mănăstire. Jucaţi în aula liceului. Faceţi-mi hatârul ăsta!

Broboane de sudoare rece i se înşiruiau pe frunte.

Bastl şi Herbert rămaseră neclintiţi.

— Chiar dumneavoastră, domnule inspector — zise Herbet — ne-aţi silit să recurgem la această cale. Şi acum vreţi să înfăţişaţi lucrurile drept o neînţelegere? Pentru noi n-a fost nicio neînţelegere: a fost cât se poate de deslușit. Acum nu mai avem nevoie de aula liceului. Jucăm la mănăstire. De altfel, biletele au şi fost vândute. Până la unul!

— Dar bine, dragă Windt — reluă Wagner pe un ton aproape implorator — gândește-te şi dumneata ar fi o înjosire pentru liceul nostru! Avem la școală o sală atât de frumoasă, și elevii noștri să joace la mănăstire?… Ce-o să spună lumea?

— Ce să spună? Ceea ce e foarte normal să spună că n-am întâlnit la școala noastră nici cea mai mică înţelegere! răspunse Herbert calm.

— Vă rog, vă conjur, jucaţi în aula noastră! Vă voi pune la dispoziţie tot ce vă trebuie.

Și inspectorul căută înfrigurat, cu disperare, un ultim argument convingător — dar nu-l găsi. Herbert și Bastl ieșiră din cancelarie cu o scurtă înclinare a capului.

Inspectorul se prăbuși gemând în fotoliu.

*

* * *

În sfârșit.

Totul a mers strună, sala e plină ochi şi reprezentaţia poate să înceapă.

Directorul Leisemann — Johannes cel Viteaz — e și el printre spectatori, are un loc în prima bancă şi i se pare că visează. În primul moment n-a vrut să vină: pe de o parte pentru că-i crapă obrazul de rușine, iar pe de alta, fiindcă tot se mai teme că ar putea să se întâmple ceva neplăcut. Dar profesorul Knorr l-a convins că nu se cade să lipsească. Şi acum şade lângă el, atât de stingherit şi de emoţionat, încât nu poate scoate o vorbă.

Cortina se desface încet. Cinci sute de perechi de ochi se îndreaptă cu încordare spre scenă. Spectatorii îngrămădiţi în fundul sălii, care din pricina neobișnuitei afluenţe n-au mai găsit decât locuri în picioare se înghesuie cât pot ca să vadă mai bine, şi uitând o clipă strânsoarea în care abia îşi mai trag sufletul urmăresc captivaţi deșuchiata acţiune ce prinde să se desfăşoare pe scenă. După mai bine de doi ani și jumătate, pentru întâia oară o piesă germană în acest oraş.

Comedia începe cu monologul lui Herbert. Dar pe scenă nu se află Herbert, ci însuși învăţătorul beţivan creat de Grabbe. În hainele-i soioase, hărtănite, cu

peruca zbârlită pe cap, și-a repezit capul pe spate și trage cu sete din sticla de rachiu.

— „Utile cum dulci — rachiu cu zahăr!" rosteşte cu un zâmbet gras și îndestulat, punând pe masă sticla pe care a golit-o dintr-o singură înghiţitură. „Zi grea mă aşteaptă azi! Trebuie să-l învăţ pe ţărănoi întâia declinare. Haha, un ţărănoi și întâia declinare! E ca și cum ai vrea să îmbraci o cioară cu o cămașă curată.

Herbert joacă admirabil. Niciunul dintre spectatori nu-și mai aduce aminte că asistă la o reprezentaţie de elevi. Fiecare cuvânt, fiecare gest e degajat spumos și înaripat de umorul viu și sănătos pe care bătrânul Grabbe l-a risipit în jerbe de scântei acum o sută douăzeci de ani.

Dar nici Tobies, chiaburul îngâmfiat, și nici Gottliebchen, feciorul lui îndobitocit — care numai la simpla lor apariţie, înainte de a fi rostit un singur cuvânt, au stârnit râsul spectatorilor — nu joacă mai puţin bine.

Iar când chiaburul cel fudul iese din scenă și învăţătorul rămâne cu matracuca lui de fiu, ca să-i predea întâia lecţie de „genialitate", hohotele de râs se succed fără încetare.

Lecţia începe cu o palmă zgomotoasă, pe care învăţătorul i-o cârpește ţăranului neghiob.

— „Utile cum dulci… Utilă e scatoalca și dulci îi sunt foloasele…"

Şi scena se termină cu plecarea învăţătorului, care vrea să-l ducă pe Gottliebchen la castel, ca să-l prezinte curtenilor drept geniu al timpurilor viitoare.

În ropotele de aplauze ale spectatorilor, cortina se închide după primul act.

După câteva minute e trasă iarăși în lături și al doilea tablou începe să se desfăşoare.

Pe scenă se înalţă o movilă mică, acoperită cu flori. În vârful ei stă Dracul, tremurând ca frunza, cu toate că-i o zi toridă de vară.

— „Ce frig e, neică, aoleu, ce frig e! În iad e mult mai cald. E drept că împieliţata mea de mamă, știind că-n biblie cifra șapte se repetă de cele mai multe ori a pus pe mine șapte cămăși de blană, șapte cojoace îmblănite și șapte căciuli miţoase, dar tot mi-e frig lua-m-ar dumnez…"

Hohotele de râs ale spectatorilor nu mai contenesc.

— „Lua-m-ar dumnezeu, că-i frig al dracului! Măcar de-aș avea de unde fura niscaiva lemne sau de-aș putea aprinde o pădure… aprinde o pădure! Mii și milioane de îngeri!"

Sala izbucnește din nou în râs.

— „Mii și milioane de îngeri! Cine a mai pomenit vreodată să îngheţe Dracul? Trebuie să fur niscaiva lemne… trebuie să dau foc unei păduri… Să ard pădurea… să tur lemne…"

Dracul a îngheţat. Spectatorii îşi ţin răsuflarea. Ce se va întâmpla acum?

În clipa aceasta se produce un incident neașteptat.

Nu departe de rampă, în rândul al treilea, șed doi domni care au tulburat și în cursul primului act, cu conversaţia lor neîntreruptă și gălăgioasă, pe spectatorii dimprejur. Acum însă se întreţin cu glasul și mai ridicat. Vorbesc românește, și atât

de tare, încât actorii de pe scenă aproape că nu mai pot fi auziţi iar vorbele pe care le proieră devin din ce în ce mai agresive și mai provocătoare: aprecieri muşcătoare despre „imbecilitatea și obrăznicia nemţilor”.

Deodată, însă, dintr-o bancă dindărătul lor se ridică un om şi strigă cu glas aspru și tăios:

— Liniște, domnilor! Sau afară din sală!

Speriat, unul dintre cei doi domni îşi întoarce capul, nu-i altul decât șovinistul care cu câteva zile înainte a adresat lui Rolf și Bastl cuvintele provocătoare la adresa populaţiei germare. Acum însă, zărindu-l pe omul care i-a repezit, se face alb ca varul în clipa următoare se aşterne din nou liniștea în sală.

Necunoscutul care a strigat „liniște!” se așază la locul lui, fără a-şi îndepărta privirea de la scenă.

Vecinul din dreapta lui îi șoptește pe nemţește:

— Foarte bine ai făcut! I-ai pus cu botul pe labe. Să se isprăvească odată cu șoviniștii ăștia! Peste tot îşi vâră coada în treburile noastre.

Dar necunoscutul ridică doar uşor din umeri și răspunde cu un zâmbet prietenos:

— Îmi pare rău, nu ştiu nemţește.

La care celălalt, cuprins de spaimă, îşi întoarce faţa şi nu mai ştie ce să creadă despre șovinism.

Necunoscutul are în buzunar biletul de intrare Nr. 1.

*

* * *

Dinu Constantinescu şi profesorul Knorr s-au cunoscut în antract, după tabloul al doilea. Venind din direcţii diferite, s-au suit aproape în acelaşi timp pe scenă ca să arunce o privire între culise, şi s-au oprit deodată, nedumeriţi, faţă în faţă. Dar în clipa următoare s-a apropiat de ei Herbert, în costumul lui de magistru şi cu peruca în mână, şi fără să aştepte vreun cuvânt din partea lor, a făcut prezentările:

— Tovarăşul Constantinescu… Profesorul Knorr dirigintele nostru.

Şi îndată după aceea se făcu nevăzut.

— Mi-am închipuit, zise Constantinescu, strângând cu căldură mâna lui Knorr. Meritaţi toate felicitările pentru băieţii dumneavoastră.

— Iar dumneavoastră, dacă nu mă înşel, sunteţi sprijinitorul lor de la secţia culturală. Băieţii mi-au vorbit de dumneavoastră. Îmi pare bine că v-am cunoscut.

Urmăriră apoi împreună pregătirile tinerilor actori care plantau repede și fără zgomot decorul pentru actul următor. Niciunul nu stătea degeaba; fiecare mişcare era la locul ei, iar pe feţele machiate ale actorilor care alergau de colo până colo se citea o râvnă atât de vie, încât Constantinescu îşi exprimă râzând regretul că nu face şi el parte din ansamblu. Şi într-adevăr, băieţii se dăruiau cu atâta seriozitate activităţii lor, încât nu salutară decât în treacăt pe cei doi vizitatori dragi, dar cam nepoftiţi în clipa aceea, și nu păreau să aibă de loc intenţia să-și piardă vremea cu discuţii inutile.

— Se pare că nu prea sunt bucuroşi de oaspeţi zise Knorr cu un zâmbet fin.

— Asta cam aşa e. Veniţi, domnule profesor. Cred că e mai cuminte să aşteptăm afară sfârşitul antractului.

Și când reintrară în sală, Marco Polo îl prezentă pe Dinu Constantinescu directorului Leisemann.

*

* * *

Când cortina căzu după ultimul act, se dezlănţuiră în sală tunete de aplauze. Reprezentaţia de după amiază se sfârşise. Spectatorii adulţi băteau din palme, băieţii de şcoală şuierau printre degete şi-şi fluturau şepcile, toţi se ridicaseră în picioare, dar nimeni nu se gândea să părăsească sala. De nenumărate ori actorii trebuiră să iasă la rampă şi să se încline de nenumărate ori cortină fu trasă în lături şi de câte ori se închidea la loc, furtuna de aplauze se înteţea, până când actorii se înclinau din nou.

Numai Rolf nu se arăta publicului. El se afla între culise şi manevra cortina: pe jumătate despuiat plin de ulei şi leoarcă de sudoare, aşa cum apăruse pe scenă în rolul potcovarului; până şi peruca roşie o mai avea pe cap. Cu amândouă mâinile învârtea manivela: deschide cortina — închide cortina, deschide cortina –închi de cortina. Şi număra conştiincios toate deschiderile.

A noua oară, a unsprezecea oară, a cincisprezecea oară… a şaisprezecea oară… şi în sfârşit a şaptesprezecea oară.

Apoi sala începu să se golească.

Numai actorii rămaseră pe scenă şi se felicitară unii pe alţii. Își strângeau mâinile, se băteau pe umăr, râdeau şi trăncăneau.

Cele mai bucuroase erau fetele. Încaltea Lotte „contesa”, foindu-se în crinolina care-i cam stânjenea mişcările, îşi ieşise cu totul din fire şi nu ştia dacă trebuie să râdă sau să plângă de felicitările care se ţineau lanţ.

Asupra lui Bastl și Herbert laudele se revărsară ca o adevărată grindină. Se achitaseră admirabil de rolurile lor.

— Bravo, învăţătorule.

— Ai fost un Drac extraordinar!

— Aţi jucat dumnezeieşte.

— Improvizaţiile tale au fost delicioase, Bastl!

— Felicitările mele, Herbert! Scena beţiei ai jucat-o magistral!

— Păcat că n-a fost şi inspectorul Wagner la spectacol! Dacă venea, am fi avut probabil şi un mort în sală!

Cu multă căldură i se strânse mâna şi lui Klaus care fusese la înălţime în rolul lui Mollfels. Măgulit, el mulţumi colegilor, dar Lotte îi tăie din aripioare, spunându-i verde:

— Ai văzut, Klaus, ce frumos a mers totul şi cât de mult a plăcut spectacolul? Ce rost a avut să cobeşti toată vremea? Asemenea lucruri nu te prind bine. Poţi să mă crezi: ai fi de o sută de ori mai simpatic dacă n-ai fi atât de îngâmfat.

Și fără altă vorbă, Lotte trecu mai departe, lăsându-l cu buzele umflate. Klaus se uită după ea şi-i dădu dreptate. Vorbele ei răspicate: „ai fi de o sută de ori mai

simpatic" i se întipăriseră în minte.

Între timp veniseră pe scenă şi profesorul Knorr, Dinu Constantinescu, mătuşa Dolly, tatăl lui Rolf, ba chiar şi directorul Leisemann. Luând în piept valul de spectatori care zoreau spre ieşire, ei se strecuraseră cu chiu, cu vai, până aici, şi acum se revărsă un nou torent de felicitări, dar de astă dată nu asupra tinerilor actori, ci asupra lui Dinu, Marco Polo şi mătuşii Dolly, care contribuiseră într-o măsură atât de mare la reuşita spectacolului.

— Fără dumneavoastră, domnule profesor, fără dumneata, tovarăşe Dinu, şi fără tine, mătuşă Dolly — glăsui Bastl — n-am fi putut înfăptui nimic. În special tu, mătușă Dolly, ai fost admirabilă.

După aceste cuvinte se încinse o adevărată dispută între actori şi protectorii lor. Cui i se cuveneau de drept laurii marelui succes? – era marea întrebare. Căci şi unii şi alţii îşi declinau cu energie această cinste. Bastl propuse atunci, în râsetele tuturor, ca meritul să fie atribuit călugăriţelor.

Bunul director Leisemann stătea stânjenit deoparte, neştiind ce să spună. Şi nu-şi veni în fire decât în clipa când profesorul Knorr îi scutură şi lui mână.

— Aţi văzut, domnule director, ce bine a mers totul? Ca de poruncealã. Şi v-aţi dat seama ce sunt în stare să realizeze elevii dumneavoastră? Ce mai spuneţi acum?

Leisemann era emoţionat ca o fetişcană de şaisprezece ani. Zâmbea. Căuta cuvântul. Potrivit. Apoi deodată, îşi scoase batista din buzunar, şi-o trecu peste faţa îmbujorată şi îngăimă în sfârșit:

— Dragii mei băieţi… şi voi, fetelor… vedeţi că n-am putut să ştiu… Iertaţi-mă.

Unde e dracul?

Până la reprezentaţia de seară mai era un ceas şi jumătate. Nu destul timp ca actorii să-şi scoată costu-mele și să se degrimeze, dar de ajuns ca să mănânce ceva — fiecare îşi adusese de acasă un pacheţel cu de-ale gurii — şi să adune puteri pentru reprezentaţia următoare.

Actorii se instalară cât putură mai confortabil. Pe scenă, între culise, pe mobilele și scaunele împrumutate sau chiar pe păturile verzi, pe care degerase Dracul în piesă, se adunară în grupe, începură să îmbuce, se întinseră la vorbă şi-şi istorisiră bancuri.

Elevii dintr-a cincea jucau cărţi: tabinet şi Popa-Prostu. La mănăstire Gottliebchen adusese cărţile pentru orice eventualitate.

Herbert se apropie de ei:

— Nu l-aţi văzut cumva pe Bastl? îl caut de un sfert de ceas. Unde-o fi?

Era vădit neliniștit.

— Pe aici n-a fost. Vezi îndărătul scenei.

Dar Bastl nu era nici acolo. Herbert continuă să-l caute şi să întrebe de el.

Într-un colţ al scenei dădu de Klaus şi Lotte care ședeau pe o băncuţă. Lotte îi dăduse lui Klaus să muşte din felia ei de pâine cu unt.

— Nu ştiţi cumva unde e Bastl? repetă Herbert pentru a zecea oară.

— Nu e în cabina de machiaj? întrebă Klaus mestecând.

— L-am căutat şi acolo. Nu e.

— Întreabă-l pe Rolf, îl sfătui Lotte. Au fost tot timpul împreună.

Dar şi Rolf dispăruse. Herbert nu observase până atunci că şi el lipsea. Deveni şi mai neliniștit.

— Nu cumva s-au… izbucni el îngrozit.

— Ce anume?

Dar Herbert nu răspunse. Ca fulgerul se repezi la intrare, unde doi elevi dintr-a şasea numărau de zor banii încasaţi. Un teanc gros de bancnote soioase se afla în faţa lor pe masă. Îl întâmpinară pe Herbert cu o exclamaţie de bucurie:

— Peste opt milioane! Dar n-o scoatem la capăt cu gioarsele astea de hârtii. De trei ori le-am numărat până acum.

Pe Herbert nu-l interesa asta.

— Spuneţi-mi mai bine dacă Bastl și Rolf n-au ieșit cumva pe aici.

— Când?

— Adineauri.

— Nu i-am văzut.

— Siânteţi siguri? Vă aduceţi bine aminte?

— Ei, asta-i! Vrei să-ţi spunem de o sută de ori? Nu i-am văzut!

Herbert se depărtă clătinându-se. Nu mai exista decât o singură posibilitate: Rolf şi Bastl pătrunseseră în interiorul mănăstirii! Şi asta după ce el Herbert, făgăduise solemn stareţei Benedicta că va purta de grijă ca actorii să nu calce în nicio altă încăpere afară de acelea care le fuseseră îngăduite culoarul de la poartă până la scară şi, bineînţeles sala de spectacol. Herbert îşi dăduse cuvântul de onoare și ţinea să și-l respecte.

*

* * *

— Numai să aruncăm o privire… Ne întoarcem numaidecât. Mor să ştiu cum o fi într-o mănăstire! îi spusese Rolf lui Bastl.

Și apoi s-au strecurat prin ușiţa îngustă care se ascundea aproape nevăzută în cel mai depărtat ungher al scenei. Au închis-o binişor după ei şi au dispărut fără să fie observaţi.

O scară strâmtă cobora într-un culoar întunecos pe care abia-abia îl puteau desluşi în lumina tulbure a înserării.

— Numai până la capătul culoarului. Nu-i nicio primejdie. Pe aici nu vin călugăriţele.

Culoarul dădea în unghi drept într-un coridor mai larg. Înainte de a coti într-însul, Bastl se uită cu luare aminte la dreapta şi la stânga.

Nicio mişcare.

— Să mai înaintăm puţin?

— Hai!

Coridorul ducea într-o săliţă mică, din care porneau mai multe culoare. O

fereastră era deschisă. Băieţii îşi aruncară ochii în curtea mănăstirii; un gang boltit o înconjura de jur-împrejur. În curte se înălţau câţiva castani.

— Ce într-aiurea e totul construit aici! şopti Rolf.

— Dar ce romantic! îi răspunse Bastl tot în şoaptă.

Şi deodată simţiră că li se taie răsuflarea.

— Bastl! murmură Rolf tulburat, apucându-și prietenul de braţ. S-o ştergem! Dacă ne prind călugăriţele în halul ăsta.

Băieţii se uitară unul la altul; erau îmbrăcaţi ca în piesă: Rolf cu costumul de fierar, cu perucă roşie cu pantaloni groşi, destrămaţi, cu un şort scorţos de piele pe pieptul gol şi uns cu ulei; Bastl cu costumul de drac, cu coarne pe frunte, cu sprâncene negre, arcuite până la tâmple, cu un frac de culoare închisă, decoraţie pe piept şi copită de diavol la piciorul stâng.

Îngrijoraţi, băieţii voiră să se întoarcă. Dar nu mai știau prin care culoar ajunseseră aici.

— Prin ăsta.

— Nu, prin ăstălalt!

— Crezi?

— Garantat!

— Să încercăm.

Străbătură culoarul în vârful picioarelor, dar când ajunseră la capătul lui, constatară îngroziţi că au nime-rit în altă săliţă. Era asemănătoare cu cea dinainte, dar nu aceeaşi prin care trecuseră. Şi dintr-însa porneau tot atâtea coridoare.

Deodată auziră paşi. Bastl îl smuci pe Rolf într-un ungher.

— Numai de nu ne-ar vedea.

Paşii se apropiau.

Încă o clipă… apoi zgomotul paşilor se stinse.

— Slavă domnului!

Bastl răsuflă uşurat. Dar teama lui Roli se înteţea din clipă în clipă.

— Ne-am rătăcit, Bastl!

— Pe dracu'! Ăsta-i culoarul pe care am venit. Colo în fund trebuie să fie coridorul care duce la scenă. Vino. Ai să vezi.

Dar nici Bastl nu era în apele lui. „Numai de n-ar da peste noi!" gândi el.

Porniră tiptil de-a lungul coridorului… şi într-adevăr: ajunseră în faţa culoarului îngust care ducea spre scenă.

— Uf, slavă domnului! răsuflă Rolf din adâncuri.

— Da' de unde! Ăsta nu-i culoarul de adineauri. Noi am venit de la dreapta. Nu e posibil s-o cotim acum tot la dreapta.

— Ba da, Bastl, e în regulă, vino!

Rolf n-avu răbdare să judece cuvintele lui Bastl. Voia să ajungă cât mai repede pe scenă.

Suiră fără zgomot treptele de la capătul culoarului. Dar lui Bastl i se păru că scara e acum mai lungă decât la venire.

— Aşa e totdeauna. La urcat, scările par totdeauna mai înalte, îl liniști Rolf,

deschizând uşiţa de sus.

Dar în faţa lor nu era scena. Rolf şi Bastl îşi dădură seama că s-au rătăcit într-adevăr.

Cele două aripi laterale ale mănăstirii erau construite identic şi de aceea culoarul cel strâmt i se păruse atât de cunoscut lui Rolf. În realitate băieţii se aflau în cealaltă aripă, şi anume iarăşi într-una din afurisitele de săliţe din care porneau nenumărate culoare. De astă dată, însă, la etajul al doilea.

— Ai avut dreptate, Bastl. Ne-am prins în propria noastră capcană. Ce facem?

Namila de Rolf începu să tremure.

— În primul rând trebuie să ne întoarcem la etajul întâi, zise Bastl.

Coborâră în vârful picioarelor scara pe care se suiseră cu un minut înainte, dar greşiră din nou drumul. În fund se vedea un perete de sticlă cu o ușă la mijloc. Roli se repezi la ea:

— Fie ce-o fi, trebuie să ies de aici! Puse mâna pe clanţă şi crăpă încetișor ușa descuiată.

Umbrele înserării se înteţiseră. În faţa celor doi băieţi se înălţau ziduri reci și goale. Liniştea mormântală care-i împresura era atât de înăricoșătoare încât Rolf simţi că-l apucă nebuniile.

Deznădăjduit, deschise uşa următoare… şi în aceeași clipă răsună dinăuntru un ţipăt strident care se sparse înfiorător de zidurile, colţurile și coridoarele din jur.

Imediat după aceea se deschiseră mai multe uşi şi din toate părţile se auzi un clăpăit mărunt de paşi grăbiţi.

Acum era prea târziu. Rolf nu mai putu să fugă. Un roi întreg de călugăriţe îl înconjură. Gesticulând cu spaimă, într-un amestec de glasuri speriate, îl străpungeau cu priviri duşmănoase.

Rolf nimerise în clauzură, în sanctuarul rezervat călugăriţelor, încăperea în care de două sute de ani de când a fost zidită mănăstirea, n-a călcat picior de profan. Sfântul lăcaş fusese pângărit!

Năucit, Rolf stătea în pragul uşii deschise, holbându-și ochii la dezastrul pe care-l provocase: o călugăriţă zăcea lungită pe dușumea cu faţa la pământ. Îngenuncheată în faţa crucifixului, cu cartea de rugăciuni în mână, zărise deodată o dihanie cu părul roșu și cu trupul pe jumătate despuiat; cuprinsă de groază, dăduse un ţipăt asurzitor și leșinase.

Cea dintâi care-și veni în fire fu maica Benedicta.

— Afară! răcni ea ca ieșită din minţi. Afară, pramatie blestemată… afară, nelegiuitule care… care ţi-ai călcat cuvântul… păcătosule! Asta ţi-e recunoștinţa că…

Și maica Benedicta îşi întinse braţul cu un deget poruncitor şi-i arătă lui Rolf uşa.

— Vino şi dumneata, maică Ferdinande!

Cu degetele răschirate, stareţa se trase în lături când Rolf trecu pe lângă ea. Apoi strigă călugăriţelor adunate:

— Peste cinci minute adunare în refectoriu[5].

Și urmată de maica Ferdinande, care, cu toată simpatia ce-o arătase întreprinzătorilor băieţi, era acum şi ea tulburată, stareţa porni după monstrul cu părul roșu și pe jumătate despuiat. Celelalte călugăriţe îşi făcură cruce, luară mătăniile între degete şi se grăbiră să execute ordinul stareţei.

— Mai repede… spurcatule! se răsti maica Benedicta la Rolf care mergea la trei paşi în faţa însoţitoarelor sale, neîndrăznind să-și întoarcă măcar capul.

— La stânga!… Acum la dreapta… Şi acum tot la dreapta!… Iarăşi la stânga… şi acum din nou la dreapta! Da, acolo… uşa din faţă! O să dai socoteală! Ţi-ai bătut joc de ospitalitatea noastră! Pedeapsa lui dumnezeu te va lovil şi Rolf care nu izbuti să-şi ia inima în dinţi şi să spună: „Mai e încă unul aici!", apăsă clanţa ușii care-i fusese arătată şi se pomeni… pe scenă, unde fu primit cu o avalanşă de întrebări uimite, dar şi pline de indignare.

Rolf nu răspunse însă nimănui şi rămase nemişcat. Doar când i se puse întrebarea: „Dar unde e Bastl?", ridică din umeri şi bodogăni abia auzit:

— L-am pierdut.

*

* * *

Ce se întâmplase cu Bastl? Unde era?

În clipa în care auzise ţipătul de groază al călugăriţei, avusese prezenţa de spirit să se refugieze în cel mai apropiat culoar. Acolo se afla o scară care ducea la etajul al doilea. Bastl nu stătu mult pe gânduri şi sui treptele într-o clipită, ferindu-se să facă zgomot. Dar nu ajunse bine sus, şi auzi şi aici paşi care se apropiau în grabă. Nu mai avu decât timpul să deschidă o ușă îngustă pe care o zări în faţă — chit că avea să facă aceeaşi nerozie ca adineauri Rolf — şi dispăru îndărătul ei. Apoi, ţinându-și răsuflarea, trase cu urechea la paşii care se auzeau afară şi care treceau, treceau mereu.

I se păru o veșnicie până când se făcu în sfârşit liniște. O liniște adâncă, mormântală.

Abia atunci îşi întoarse capul.

Se afla într-un gang lung şi foarte îngust. În dreapta şi stânga se înşiruiau, unele lângă altele dulăpioarele de lemn ale elevelor de la mănăstire.

Iar în fund, printr-o fereastră boltită, licărea lumina muribundă a asfinţitului.

La dreapta, chiar lângă fereastră, uşa unui dulăpior era deschisă, şi sub ea Bastl zări poala unei rochii, din care răsăreau gleznele unor picioruşe subţiri. Băiatului i se tăie răsuflarea. Era oare cu putinţă ca fiinţa dindărătul dulăpiorului să nu îi auzit nimic? Ba auzise, dar crezuse că a intrat o colegă şi de aceea nu se sinchisise.

Închizând însă ușa dulăpiorului, îl zări pe Bastl și îngălbeni.

— Necuratul! îngăimă ea îngrozită, făcându-şi cruce. O, maică prea curată, mântuiește-mă de cel rău!

---

[5] Sală unde se mănâncă împreună, sufragerie comună (n. tr.)

„Numai de nu s-o apuca să ţipe!” gândi Bastl. Şi se grăbi să-i curme dintr-odată tulburarea. Își smulse de pe cap peruca și de la gheată copita care-i dădea înșelătoarea înfăţișare de diavol întrupat, i le arătă pe amândouă şi glăsui apoi cu voce imploratoare:

— Nu, nu te teme, nu sunt drac! Sunt doar un biet actor care s-a rătăcit. Dacă aş fi cu adevărat necuratul, crezi că n-aş fi ştiut să mă strecor de aici? Te rog din toată inima să mă ajuţi să ies din mănăstire.

Fata stătea uluită în faţa lui, tremurând din tot corpul, dar când văzu că nici Bastl nu era mai puţin înfricoșat decât ea și că tremura tot atât de cumplit se liniști pe dată.

Bastl nu pierdu nicio secundă. Îi povesti în grabă tot ce-i putea spune în mai puţin de un minut — despre reprezentaţia care avusese loc, în ce împrejurări se rătăcise, dar mai ales că nu era diavol adevărat, ci că jucase doar rolul Dracului din piesă — şi stărui din nou cu voce rugătoare:

— Scoate-mă de-aici!

Abia acum îşi luă fata inima în dinţi. În vârful picioarelor se duse la uşa pe care intrase Bastl, o descuie încetişor, se uită afară dacă nu mai e nicio primejdie și şopti apoi:

— Vino.

Şi în vreme ce călugăriţele se îndreptau zorite spre refectoriu, iar stareţa şi maica Ferdinande îl conduceau pe nelegiuitul de Rolf de-a lungul coridoarelor ce dădeau spre scenă, o elevă de şaisprezece ani se strecura cu Bastl pe căi tăinuite ca să-l scoată din labirintul nesfârșit al mănăstirii.

Coborâră o scară, o luară imediat la stânga, trecură apoi printr-o lungă galerie.

La un moment dat fata se opri atât de brusc încât Bastl se ciocni de ea.

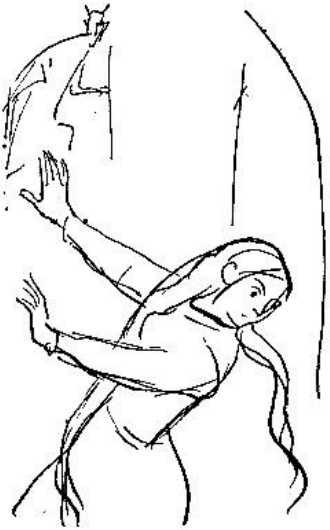

— Iartă-mă! bolborosi el.

Un val de fierbinţeală îi trecu prin tot trupul şi fără voia lui simţi că se înroșește. Noroc că era întuneric.

— Ssst!!

Fata deschise încă o ușă… Aerul proaspăt şi călduţ de martie le răcori feţele. Fata îşi duse arătătorul la buze şi spuse încă o dată:

— Ssstl

— Ce s-a întâmplat?

— Nimic. Numai băgare de seamă! Dacă avem şi acum norocul să nu ne vadă nimeni, ai scăpat. În refectoriu e lumină. Vino repede.

Luă mâna lui Bastl şi-l trase după ea.

În umbra galeriei se strecură cu el de-a lungul zidului, până la o scăriţă cu câteva trepte pe care coborâră în grădina mănăstirii.

— În sfârșit! zise ea cu glasul scoborât.

Se opri şi scoase un suspin de uşurare.

— În sfârșit! răsuflă Bastl din adâncuri, uitându-se la ea.

Era zveltă şi mlădie şi avea cosiţe lungi, bălaie.

Pe băiat îl năpădi un simţământ neasemuit de cald un fior ciudat, aiuritor, pe care nu-l mai cunoscuse niciodată.

— Aşa! şopti din nou fata. Şi acum repede, ca să nu se bage de seamă că lipsesc.

Şi sprintenă o luă înainte de-a lungul unui aluniş cufundat în umbră. Un mâţișor pufos atinse în treacăt faţa lui Bastl; din iarbă suia o uşoară mireasmă de viorele. Apoi fata se opri.

— Pe-aici poţi sări, şopti ea, arătându-i zidul grădinii.

Dar Bastl şovăi o clipă.

— Te-aş mai putea vedea?

— Cu neputinţă! exclamă ea speriată.

— Nici să-ţi scriu?

Fata îşi scutură capul cu tristeţe.

— Unde e cameră ta? întrebă Bast.

— Sus, la etajul doi. În faţa Uliţei Călugăriţelot

— Acolo? Păi atunci merge de minune. E foarte simplu. Tu-mi scrii, legi scrisoarea de o aţă şi-i dai drumul în jos. Iar eu agăţ de aceeași aţă răspunsul meu. Nimeni nu va băga de seamă. Mâine seară voi fi aici. Dar ia spune-mi: care e fereastra ta?

— Cele două de lângă zidul bisericii.

În aceeaşi clipă fata se sperie de propria ei îndrăzneală și închizându-se subit în sine, îngăimă:

— Dar eu nu-ţi scriu!

— Voi veni totuşi. Cu o scrisoare.

Și vru să sară zidul. Dar mai zăbovi o secundă.

— Am uitat să-ţi mulţumesc. Nici dracul nu m-ar fi scos de aici cum ai făcut-o

tu! Apoi, cât ai clipi, îşi puse peruca pe cap, băgă copita în buzunar şi se săltă cu îndemânare peste zidul mănăstirii.

*

* * *

În timpul acesta călugăriţele, în păr, ţineau sfat în refectoriu. Turuiau toate deodată, cu aprindere şi fără preget. Cea mai limbută era călugăriţa care leșinase la vederea lui Rolf.

Surorile hotărâră să închidă mănăstirea şi să oprească reprezentaţia de seară. Maica Benedicta trimise grabnic trei călugăriţe mai inimoase la poartă. Dar după câteva minute ele se întoarseră descumpănite.

— La poartă sunt sute de oameni care intră în mănăstire, vestiră ele cu sufletul la gură. Cum să-i oprim? Veniţi dumneavoastră cu noi, prea-cuvioasă stareţă. Singure nu putem face nimic.

Dar stareţa preferă să-şi înghită supărarea, se ridică şi mormăi:

— Trebuie să mă mai gândesc.

Apoi făcu semn călugăriţelor s-o lase singură.

*

* * *

În vremea aceasta Bastl alerga, în costumul lui de drac, pe uliţa din jurul mănăstirii, îndreptându-se spre intrare. Era duminică seara și pe stradă mișunau zeci de oameni. Oricine îşi poate închipui uimirea lor când văzură deodată un drac printre ei. Și dracul deghizat fugea de parcă în urma lui ar fi gonit o sută de diavoli adevăraţi.

Când ajunse în faţă mănăstirii și se năpusti pe uşa de la intrare, zări primii spectatori care veneau la reprezentaţia de seară.

Cei doi elevi din clasa a șasea tocmai sfârşiseră cu număratul banilor. Buimăciţi, se uitară în urma lui.

— Va să zică tot pe aici a ieșit, spuse unul dintre ei.

— Curios! Aş putea să jur că nu l-am văzut!

Scrisori pe un fir de aţă

Luni, în dimineaţa următoare spectacolului, fata cu cosiţe bălaie de la mănăstire nu se putu închina ca şi în celelalte zile. Îngenunchease ca totdeauna pe scăunelul din faţa statuii de gips a sfântului Vincenţiu de Paul, ocrotitorul ei, dar nu găsi cuvinte pentru rugă.

Și de bună seamă că niciun sfânt din lume nu i-ar fi putut veni în ajutor, de vreme ce ea însăşi nu-şi dădea încă socoteală ce se întâmplase cu dânsa peste noapte.

Biata ei inimă era aprig răscolită: bătea sălbatic şi fără astâmpăr, apoi se oprea deodată şi în clipa următoare ciocănea și mai năprasnic, gata să-i spargă pieptul. La drept vorbind, tinerei fete i se păru că-l simte azi bătăile pentru întâia oară. Teamă și bucurie, nădejdi şi disperare, dar mai ales o tulburătoare ameţeală îi descumpănea întreaga fiinţă.

Imaginea dracului care-i apăruse în seara precedentă şi care nici nu era drac, ci un biet actor rătăcit nu-i mai ieşea din minte. Și-l amintea atât de desluşit, încât i se părea — când închidea o clipă ochii — că-l zăreşte aievea, înalt şi subţire, cu fruntea înaltă şi cu părul negru, lins. Vedea ochii lui rugători, auzea glasul lui implorator… şi retrăia fiecare mişcare, fiecare pas cu atâta intensitate, ca şi cum în clipa aceasta s-ar întâmpla din nou ceea ce, vai, n-avea să se mai întâmple niciodată.

Cum să-l mai vadă, cum să-i vorbească? Să-i scrie? Dar va veni oare să ia scrisoarea? Şi dacă n-o să vină? Degeaba, e tot una, căci ea nu-i va scrie. Şi dacă totuşi îi va scrie? Ar fi un păcat? Nu… nu — nu putea fi un păcat. Căci băiatul acela era om nu diavol… cel dintâi om pe care l-a văzut în viaţa ei.

Cel dintâi? Nu, cel dintâi nu era, de bună seamă căci oameni a văzut ea și înainte, în rarele plimbări pe care le-a făcut în oraş alături de colegele de școală, sub supravegherea călugăriţelor. Dar oamenii aceia erau atât de departe, atât de străini… şi cu alte fiinţe decât cu surorile cenuşii dindărătul zidurilor sure ale mănăstirii n-a vorbit niciodată. Da, hotărât el era cel dintâi om.

Dar maica Ferdinande? Ce-ar spune ea?

Maica Ferdinande! Da, şi ea era om. Nu semăna cu celelalte călugăriţe. Și maica Ferdinande ar înţelege-o desigur, şi n-ar osând-o.

Încetul cu încetul, gândurile fetei se limpeziră, inima i se potoli şi hotărârea de a scrie băiatului prinse rădăcini

— Nu-i aşa, sfinte Vincenţiu — şopti ea cu ochii spre icoană — nu-i așa că nu-i un păcat? Ajută-mă tu ca… totul să iasă bine şi… băiatul să vină se rugă din toată inima.

Apoi se ridică de pe scăunel şi alergă cu paşi înaripaţi spre încăperea unde o surprinsese Bastl. Până la gustarea de dimineaţă mai erau câteva minute tocmai de ajuns ca să scoată din dulăpiorul ei jurnalul cu scoarţe albastre pe care i-l dăruise maica Ferdinande de crăciun… Trecu dezmierdător, cu degete ușoare, peste copertă şi peste filele gălbui și lucioase. Apoi strânse albumul la piept, dădu fuga în sala de studii, îl ascunse, între caietele ei şi se grăbi să ajungă la timp în sala de mese.

Se aşeză repede şi-şi bău în grabă ceaiul, fără să ia în seamă pe colegele de lângă ea, care o scrutau cu coada ochiului.

— Nu te simţi bine, Bärbel? Eşti aşa de roşie la aţă… Ai temperatură? o întrebă Emmi.

Bärbel tresări.

— Nu, n-am nimic. De ce? îngăimă ea încurcată. Mă simt foarte bine.

Apoi, deodată, se înroşi din nou, căci fără să-şi ridice ochii, simţea privirile lor mirate aţintite asupra ei. Neliniştea se cuibări din nou într-însa, inima începu să-i bată iarăşi cu putere şi toată siguranţa de sine se mistui.

Cum ar fi putut să aştearnă măcar un singur rând când toată vremea era observată? Colegele ei, curioase şi batjocoritoare, ar prinde de veste şi i-ar smulge scrisoarea din mână.

Dar când luă apoi în mâna jurnalul cu scoarţe albastre, chipul lui Bastl îi apăru din nou înaintea ochilor, mai desluşit decât oricând şi atât de aproape încât părea chiar lângă ea.

„Trebuie să-i scriu", gândi Bärbel sub imperiul acestei năluciri. Şi deodată îi reveniră în minte cuvintele pline de blândeţe cu care maica Ferdinande îi înmânase la crăciun albumul:

— „Făgăduieşte-mi că nu vei scrie într-însul decât bucuriile tale, Bärbel".

Ziua aceasta fu pentru Bärbel un lanţ de nesfârşite chinuri. De o sută de ori luă hotărârea de a scrie şi de tot atâtea ori stătu în cumpănă, neştiind ce să facă. În fiecare recreaţie voi să înceapă scrisoarea dar tot mereu trebui să dea la o parte jurnalul cu scoarţe albastre, deoarece simţea că ochii colegelor erau îndreptaţi fără preget asupra ei.

Dimineaţa a trecut şi Bärbel n-a scris încă nimic. S-a mângâiat cu gândul că poate măcar în timpul repausului de după masă va rămâne câteva minute singură. Dar a trecut şi ora de repaus şi Bärbel n-a ajuns să aştearnă nici un singur rând.

Totuşi, cu cât seara se apropia şi cu cât posibilitatea de a scrie i se părea mai anevoioasă, cu atât era mai neclintit hotărâtă să nu se dea bătută. Fără îndoială a fost mai uşor să-l scoată pe băiat din mănăstire decât să-i scrie.

Era aproape șase şi jurnalul albastru rămăsese tot nescris. Bärbel începu să piardă orice nădejde. Şi totuşi ştia acum cu toată certitudinea, ştia cu toate bătăile inimii ei că trebuie să-i scrie. Simţea că întâlnirea ei atât de minunată, atât de tulburătoare, de aseară, n-a fost o simplă întâmplare. Și i se părea că va pierde totul, că nu va mai avea parte de nimic în viaţă, dacă nu va scrie acest răvaș.

Când soarele în asfinţit vrăji pe cerul primăverii o fantasmagorie de purpură strălucitoare, Bärbel găsi în sfârşit soluţia salvatoare. Până la masa de seară mai era o oră întreagă de repaus. De ea trebuia să profite, orice s-ar întâmpla.

Neobservată de nimeni, reuşi să desprindă din jurnal o filă gălbuie, lucioasă. O împături binişor şi ieşi din sala de recreaţie.

Plecarea ei nu bătu la ochi, căci la ora asta era acolo un necurmat du-te-vino. Dificultatea cea mai mare venea abia acum: cum să se furișeze în grădină? Nu trebuia s-o vadă nimeni, cu niciun preţ!

Dar azi îi fu mult mai greu să se strecoare din mănăstire decât aseară cu băiatul cel necunoscut. În tot momentul se ivea câte o călugăriţă, şi maicile erau tare curioase când întâlneau la anumite ore şi în anumite locuri câte o elevă care în clipa aceea n-avea ce căuta acolo. Bärbel trebui să se ascundă şi să le ocolească de nenumărate ori, ca să nu fie găsită. Dar după o bucată de timp tot izbuti să iasă.

Pe nesimţite se duse până în fundul grădinii şi se aşeză pe o bancă retrasă, care nu putea îi văzută de la mănăstire. Şi aici, fără să piardă o clipă, aşternu pe fila ruptă din jurnal, la iuţeală:

„Dragă.

Nu ştiu nici cum te cheamă, Numele meu e Bärbel Gärtner. Nu te-ai lovit aseară când ai sărit zidul? Aici n-a observat nimeni nimic Mai mult nu pot să-ţi spun. E aproape șapte şi eu abia acum pot să-ţi scriu, A trebuit să mă ascund în grădină,

şi mi-a fost foarte greu să ajung aici. Acum trebuie să mă grăbesc ca să nu se observe lipsa mea.

Sâmbăta îţi scriu din nou. La aceeaşi oră. Mai curând nu se poate. Spune: e un păcat că-ţi scriu? Mi-e atât de dragă primăvara!

M-am rugat şi de sfântul Vincenţiu să vii.

Bärbel".

Împături repede scrisoarea, o vârî în pantof şi fugi înapoi în mănăstire.

Acolo se ciocni de maica Ferdinande.

— Bärbel? Ce cauţi tu aici? o întrebă ea cu uimire.

Bärbel se cutremură.

— Eu, maică… să vedeţi… am vrut să ies puţin în grădină… am vrut… să fiu oleacă singură.

Și începu să plângă. Simţea că trebuie să mărturisească totul. Dar maica Ferdinande o mângâie pe părul auriu şi-i spuse cu blândeţe:

— Vino, Bärbel. Să mergem sus. Și nu mai plânge. Iar altă dată, cum vei simţi nevoia să te duci în grădină, spune-mi mie. Voi veni cu tine şi nimeni nu te va mustra. Hai, Bärbel.

*

* * *

Lui Bastl i-a fost mult mai ușor să-i scrie lui Bärbel. El nu avea de cine să se teamă.

Ar fi putut să scrie chiar în clasă, fără să fie deranjat de nimeni şi în aşa fel, ca nici cel mai vigilent profesor să nu-l poată prinde. Băieţii din a şaptea aveau o tactică specială în asemenea împrejurări. Bastl se şi pusese să conceapă scrisoarea către Bärbel, dar chiar în ora a doua renunţă. Tocmai pentru că avea atât de mult timp, putea să cumpănească pe îndelete fiecare cuvânt — nu ca Bärbel care trebuia să se ferească în tot momentul de curiazitatea colegelor.

Bastl îşi începu scrisoarea de douăzeci de ori, dar de fiecare dată, recitind rândurile scrise, era nemulţumit de ele, rupea foaia și începea un nou răvaş.

Și în vremele lui Bärbel ziua îi trecuse pe negândite lui Bastl i se păru că durează o veșnicie. Când trebuie să stai cu mâinile încătuşate şi să observi — așa cum i se întâmplase bietei Bärbel — că vremea trece și ceasul hotărât se apropie fără să poţi face ceea ce ai vrea, ceea ce simţi că trebuie să faci, o zi ţi se pare un minut. Dar când, ca Bastl, poţi să scrii nestânjenit şi ai înaintea ta o zi întreagă pentru o scrisoare care nu vrea cu niciun chip să se închege după placul tău, făcându-te să mori de ciudă şi să aștepţi tot mai deznădăjduit pustia de inspiraţie care întârzie să vină, o zi se scurge atât de încet, încât ţi se pare că n-o să se sfârșească niciodată.

Nu, Bastl nu era mulţumit de scrisorile lui. Prima i se păru prea lungă, a doua prea scurtă. A treia nu-i plăcu pentru că vorbea într-însa despre lucruri care nu aveau nicio legătură cu fată bălaie de la mănăstire. A patra i se păru cea mai neghioabă pentru că se dedase într-însa la tot felul de aiureli filosofice. Într-a cincea înşirase numai baliverne. Într-a şasea se lăudase prea mult pe sine însuşi. Iar celelalte şase nu erau nici ele mai de doamne-ajută.

Abia când umbrele înserării începură să se îndese în jurul lui, nu-i mai rămase nici lui Bastl prea mult timp. Acum, vrând-nevrând, trebui să se aşeze la masă şi să scrie definitiv scrisoarea către Bärbel.

Bine, rău, cum o ieși. Şi astfel se făcu că-și scrise răvaşul cam tot în același timp cu Bärbel.

„N-am ce să fac", îşi zise înciudat după ce-l termină, „unul mai bun tot n-am să pot scrie". Îl împături și se îndreptă cu inima îndoită spre mănăstire. La urma urmei, nici Bastl nu mai scrisese niciodată o asemenea scrisoare.

*

* * *

Uliţa Călugăriţelor e una din cele mai romantice străduţe ale oraşului. Înghesuită între peretele înalt al mănăstirii, care nu are nicio fereastră la parter și e lipit în unghi drept de naosul dinspre miazănoapte al bisericii, şi o parte din vechiul zid de centură al urbei — străduţa aceasta a fost pe vremuri uliţă înfundată, un fel de şanţ care a jucat un rol de seamă la apărarea orașului împotriva turcilor. Acum însă, după ce în zidul de centură, chiar lângă peretele mănăstirii, s-a tăiat o poartă poreclită „Gaura şobolanilor", uliţa face legătura cu grădina publică a oraşului, care se întinde de la poalele zidului de centură până la „Aleea Voluntarilor". Totuși ea nu e decât rareori umblată, și chiar şi atunci numai ziua. Căci seara e foarte neprietenoasă.

Și era seară când Bastl sosi acolo.

Pe tot întinsul ei nu ardea niciun felinar. Chiţăind încetişor lilieci alunecau ca nişte umbre în jurul nege-lariţei care năpădise coama zidului.

Bastl îşi purta paşii, neliniștit, de colo până colo sub arcadele care se înşiruiau între zidul de apărare și peretele mănăstirii: de la „Gaura șobolanilor" până la grădina mănăstirii, de unde izbutise ieri să evadeze, şi iarăşi înapoi. Timpul trecea chinuitor de încet. Bastl coborî prin „Gaura şobolanilor" în grădina publică. Începu să numere treptele. Nu reuşi. Căută să-şi întipărească în minte contururile mănăstirii, dar nici asta nu izbuti să-l liniştească. Mereu se întorcea în colţul întunecos dindărătul „Găurii şobolanilor", şi cu capul răsturnat în ceafă îşi pironea ochii la ferestrele de la etajul al doilea, pe care blonda necunoscută i le arătase ieri. O licărire slabă pătrundea de acolo în beznă, dar canaturile rămâneau închise.

Un trecător singuratic apăru în cale. Bastl îl opri.

— N-aţi putea să-mi spuneţi cât e ceasul?

— Cum să nu.

Și domnul îşi scoase ceasornicul din buzunar.

— Şapte şi jumătate, spuse el.

Apoi îşi văzu de drum.

Abia şapte și jumătate! Avea deci o jumătate de oră de aşteptat.

Neliniștea lui Bastl creştea. Poate că… aştepta în zadar! Poate că necunoscuta şi-a bătut joc de el. Te pomenești că aseară s-a dus glonţ la maici şi l-a denunţat.

Dar Bastl alungă îndată gândul acesta. „E o prostie!" îşi zise. Și i se păru c-o vede din nou pe fata cea bălaie scuturându-și capul cu tristeţe, ca aseară și-i simţi

mâna într-a lui… „Nu, asta n-a făcut-o!” Bastl era atât de adâncit în gânduri încât nu băgă de seamă cum trece vremea. Abia în clipa când auzi deasupra lui un zgomot abia perceptibil, se dezmetici brusc. Îşi săltă capul şi văzu sus, la etajul al doilea deschizându-se o fereastră. O mână subţire apăru în crăpătura luminată. Și mai înainte ca Bastl să-şi dea seama ce se întâmpla, zări în faţa sa o hârtie împăturită. În întuneric nu putu să deosebească firul de aţă neagră.

Cu mâinile înfrigurate desprinse răvaşul din laţul care-l înconjura, scoase degrabă scrisoarea lui din buzunar, o vârî în laţ şi simţi în aceeaşi clipă că cineva începe să tragă aţa în sus.

„Ce ciudat!” gândi el. „Un fir negru mă leagă de ea…” Și dori ca şi necunoscuta blondă să gândească acelaşi lucru. În acest timp scrisoarea lui suia încet și lin de-a lungul zidului întunecat, o mâna subţirică se strecură prin crăpătura ferestrei, o prinse între degete şi dispăru cu ea în încăpere.

Bastl rămase încă multă vreme cu ochii pironiţi asupra ferestrei de la etajul al doilea. „Poate că — măcar pentru o clipă — va mai scoate odată capul pe fereastră”, gândi el. Dar fereastra se închise, trasă de încuietoarele dinăuntru, astfel că Bastl nu mai putu vedea nici măcar mână subţire a fetei.

Atunci se năpusti în goană pe treptele terasei până în grădina publică, şi aici, sub primul glob electric despături scrisoarea şi o citi.

„Bärbel… Bärbel o cheamă! Bärbel… Bärbel… Ce nume minunat!”

Pierdut în visuri, se îndreptă spre casă. Se strădui să-şi zugrăvească în minte ce va simţi Bärbel când va citi scrisoarea lui, fără să bănuiască cât de greu îi fusese ei să-i scrie acele câteva rânduri, dar încă să găsească un moment prielnic ca scrisoarea legată de firul negru să ajungă până la dânsul, fără să fie observată.

*

* * *

Piesa jucată la mănăstire n-a fost numai pentru Bastl un eveniment răscolitor. Ea a stârnit vâlva şi în rândurile bravilor saşi din orăşel. Peste tot se vorbea numai despre reprezentaţia cu comedia lui Grabbe. La frizerii, în tramvai, la cozile de pâine. Şi se auzeau numai elogii şi exclamaţii de uimire.

— Să te cruceşti şi mai multe nul!

— Da, da, sunt daţi naibii băieţii noştri.

— În vremurile astea să ai asemenea curaj — ehei nu-i de glumit!

— În tot cazul, băieţii noştri nu sunt fricoşi.

— Şi ce bine au ştiut să se descurce!

— Da, frate! Şi încă unde? La Mănăstirea Ursulinelor. Haha!

— Ba chiar un român i-a ajutat. Cum naiba îl cheamă? Începe cu C… Crăciunescu… Costescu…

— Cum? Un român?

— Fireşte. El le-a scos autorizaţia.

Unii aflaseră chiar că protectorul băieţilor era acelaşi care-i scăpase primăvara trecută din ghiarele comisarului de poliţie.

— De necrezut! spuneau cei mai mulţi.

— Românul acesta este, hotărât, o excepţie! adăugară alţii.

Marţi, uimirea luă proporţii şi mai mari. Într-un ziar românesc apăruse o dare de seamă asupra spectacolului. Şi în ce cuvinte frumoase erau îmbrăcate aprecierile! Lumea începu deodată să vorbească mai mult despre această cronică decât despre reprezentaţia de la Mănăstirea Ursulinelor.

„Un început curajos" era titlul articolului. Și frazele din cuprinsul său erau o adevărată încântare!

Fireşte că şi inspectorul Wagner citi articolul. Dar el îl citi cu alţi ochi şi fu cuprins de o neţărmurită îngrijorare. Căci apăruse în ziarul comunist din oraş.

Temerile sale au fost deci întemeiate. Comuniştii au început să facă curte elevilor germani. Acesta era rezultatul reprezentaţiei.

Dar ce mai putea face inspectorul Wagner? Entuziasmul era atât de unanim, succesul atât de categoric, Knorr un diriginte atât de periculos, încât inspectorul n-ar fi îndrăznit să spună nicio vorbuliţă, dacă marţi nu s-ar fi produs un incident, pe cât de neplăcut pe atât de neaşteptat, care-i dădu posibilitatea să intervină neîntârziat.

În dimineaţa zilei de marţi, secretarul său îi anunţă foarte uimit, pe două călugăriţe de la Mănăstirea Ursulinelor. De data aceasta stareţa n-a mai trimis o scrisoare, ci două delegate, pentru a aduce la cunoştinţa inspectorului irupţia în clauzura călugăriţelor a unui actor pe jumătate despuiat, cu o perucă roşie pe cap şi cu un şorţ de piele după gât, şi pentru a cere sancţionarea exemplară a nemaipomenitei nelegiuiri.

Wagner primi penibila veste cu indignarea de rigoare şi făgădui să ia măsurile cele mai aspre. Cu capetele strâns înfăşurate şi cu mâinile ascunse în mânecile largi, cele două călugăriţe încuviinţară tăcute asigurările inspectorului şi, salutând scurt, ieşiră ca două arătări din cabinetul lui Wagner.

Inspectorul chemă imediat pe Leisemann la telefon şi-l întrebă care este actorul pe jumătate despuiat şi cu perucă roşie. Când directorul rosti numele lui Rolf Zabranek, n-a lipsit mult ca Wagner să fie lovit de dambla. Din nou derbedeul de deunăzi, fiul fabricantului de instrumente care a reparat orga bisericii să înnebuneşti şi mai multe nu! Dar de data aceasta Wagner nu mai era dispus să cruţe pe nimeni.

— Vino te rog numaidecât la mine cu profesorul Knorr şi cu elevul Zabranek! răcni el, zvârlind receptorul în furcă.

Iar când îi avu în faţă, se dezlănţui ca un vulcan.

Profesorul Knorr nu mai putu să spună nimic de data aceasta. Nici să zâmbească nu mai putea. Incursiunea lui Rolf era cu adevărat o faptă de o excepţională gravitate.

— Dat fiind că este a doua infracţiune — încheie Wagner diatriba sa — aşadar un caz de flagrantă recidivă, mă văd silit să cer cu toată stăruinţa ca Zabranek să fie eliminat din şcoală. Și anume pe cel puţin patru săptămâni. Îmi pare foarte rău de părinţii tăi, Zabranek, care sunt oameni de treabă şi la locul lor, dar singur eşti vinovat de consecinţele purtării tale. Nu pot proceda altfel, căci înainte de toate sunt dator să mă gândesc la prestigiul şcolii germane. Şi acest prestigiu, pe care tu l-ai ştirbit în mod brutal trebuie să-l apăr cu toată rigoarea.

După aceste cuvinte făcu semn infractorului şi dirigintelui să plece. Dar profesorul Knorr mai avea de spus ceva.

— Se înţelege că şi eu condamn fapta lui Zabranek, începu el. Socot însă, domnule inspector, că pedeapsa pe care i-o aplicaţi nu e îndreptăţită.

— Serios?

Wagner încreţi din sprâncene. Apoi zâmbi batjocoritor:

— Eşti foarte amabil, domnule profesor, că-mi comunici părerea dumitale. Permite-mi însă ca — tot atât de amabil — să ţi-o spun şi eu pe a mea: găsesc că sancţiunea este mult prea blajină. Numai de dragul părinţilor lui Zabranek am renunţat la o pedeapsă mai aspră.

Profesorul Knorr îşi pierdu stăpânirea de sine. Hohoti scurt şi zise:

— Blajină? Eu o găsesc învechită şi fără niciun efect. După mine, o pedeapsă trebuie să fie…

Lui Wagner îi năvăli sângele în obraz.

— Nu pot tolera, domnule profesor — şuieră el — să primesc lecţii din partea dumitale asupra felului cum trebuie să fie o pedeapsă, câtă vreme nu ai habar cum se cuvine să se poarte un profesor. În tot cazul în învăţământul nostru nu se obişnuieşte ca un profesor să-şi critice superiorii în faţa unui elev, mai ales când acesta a călcat în picioare toate regulile de ordine şi disciplină şi s-a comportat ca protejatul dumitale. Cred că nu mai avem să ne spunem nimic.

Profesorul Knorr și Rolf ieșiră din cabinetul lui Wagner.

Leisemann fu însă reţinut şi trebui să înfrunte explozia de mânie a inspectorului.

— Un asemenea individ este prin urmare profesorul dumitale! răcni el ca ieşit din minţi. Are neobrăza-rea să-mi ceară socoteală în faţa acestui derbedeu mie, inspectorului! Azi-mâine e în stare să aţâţe toată clasa, întreaga şcoală, împotriva mea. Iar dumneata domnule Leisemann…

Omise din nou titlul de director şi Leisemann simţi o împunsătură în inimă.

— Da, dumneata, domnule Leisemann — urmă inspectorul — stai nepăsător şi nu scoţi o vorbă, ca şi cum treaba asta nici nu te-ar privi. Dacă nu-i iei lui Knorr — și încă săptămâna asta — dirigenţia clasei a șaptea, află că… află că…

Și gâfâind se opinti să găsească o încheiere zdrobitoare.

Privindu-l din fotoliul moale în care şedea, Leisemann glăsui pe tonul cel mai umil și atât de încet, încât se părea că-i e teamă să nu fie auzit:

— Dar chiar dumneavoastră, domnule inspector l-aţi angajat pe Knorr toamna trecută. Şi motivele care v-au îndemnat la aceasta.

— Ştiu, îl întrerupse Wagner.

Şi Leisemann nu mai cuteză să urmeze.

Dar mânia inspectorului se stinse ca prin farmec.

Stingherit, îşi drese glasul. De fapt, voise să-i spună lui Leisemann cu totul altceva. Şi iată că însuşi directorul îi amintea aceasta, şi într-o formă destul de neplăcută.

După o scurtă tăcere, Wagner trecu la obiectul care constituia îngrijorarea lui de căpetenie.

Zâmbind acru, îi întinse lui Leisemann ziarul cu articolul elogios despre spectacolul de la mănăstire.

— Ce părere ai despre asta? îl întrebă pe un ton destul de accentuat de reproş.

Leisemann se simţi jignit.

— Ce am eu cu asta? exclamă el. De altfel articolul nu conţine nimic supărător.

— Fireşte că dumneata n-ai nicio vină. Şi tot atât de adevărat e că articolul nu conţine nimic supărător. Aşa, de pildă, nici fraza aceasta nu conţine nimic supărător.

Și inspectorul arătă cu degetul un pasagiu subliniat cu roşu. Leisemann citi: „… ar trebui deci ca secţiunile noastre culturale să înceapă în sfârșit să se intereseze şi de activitatea culturală a tineretului german şi s-o sprijine cu toată eficacitatea”.

— Ei, cum se poate asta, dominule director? „Un început curajos” — haide, treacă-meargă. Dar care va fi sfârșitul? La asta te-ai gândit? Cred că ştii, stimate domn, că foaia din mâna dumitale este comunistă. Ei bine, şcoala noastră n-are nevoie, de niciun ajutor din partea aceasta.

Un fior îngheţat îi săgetă lui Leisemann inima.

Acum înţelese de ce l-a reţinut Wagner. Inspectorul avea dreptate. Se dădea comuniştilor ocazia să și vâre nasul în treburile școlii germane.

Rugăciunea întreruptă

Avalanşa se urnise şi nimeni nu mai putea s-o oprească.

E adevărat că inspectorul Wagner şi-a uşurat inima aplicându-i lui Rolf cea mai grea pedeapsă şi spunându-i lui Leisemann, cu diplomaţie, dar de la obraz părerea despre cele întâmplate. Satisfacţia lui a fost însă de scurtă durată. N-au trecut nici trei zile, şi a trebuit să anuleze apriga sancţiune.

Rolf, care în cabinetul lui Wagner primise sentinţa bărbăteşte, a izbucnit în lacrimi când a ieşit pe stradă cu Marco Polo. Plângea de deznădejde, dar și de necaz împotriva lui însuşi. Şi Marco Polo n-a izbutit să-l liniştească.

În următoarele două zile a executat pedeapsa şi n-a venit la şcoală. Dar după aceea a început să se frământe opinia publică, şi intervenţia ei l-a salvat.

Bravii saşi au discutat temeinic tot ce privea spectacolul: piesa, faptul ruşinos că a fost reprezentată la mănăstirea catolică, articolul din ziarul comunist. E drept că numai puţini au fost la reprezentaţie, dar tocmai din pricina aceasta ceilalţi erau atât de curioşi, încât ţineau cu tot dinadinsul s-o vadă şi ei, şi astfel se porni un adevărat asalt la direcţia şcolii.

Miercuri veniră, doi, joi se înfiinţară douăzeci, iar vineri dădură iureş cel puţin o sută de cetăţeni care stăruiră să stea de vorbă: cu Leisemann. Şi toţi întrebau când va fi reluată piesa.

Iar Leisemann, care nu știa ce să răspundă, făcu lucrul cel mai înţelept pe care-l putea face în această împrejurare: îl puse pe domnul Zakel să-i îndrepte pe solicitanţi la inspectorul Wagner.

Sâmbăta Wagner îi dete un telelon:

— Mâine să se joace piesa din nou! Dă două reprezentaţii. Dă trei! Şi dacă e nevoie, joacă piesa şi duminica viitoare.

— Imposibil! După cele întâmplate nu mai putem obţine cu niciun chip sala de la mănăstire. Însuşi dumneavoastră aţi.

— În aula liceului! îl întrerupse Wagner răcnind.

Leisemann tresări. Dar se stăpâni numaidecât. Şi foarte calm îl întrebă pe inspector ce să facă cu Rolf Zabranek:

— Fără el nu putem juca. Are un rol important şi nu poate fi înlocuit peste noapte „Răspunsul” nu veni numaidecât. Leisemanin era fericit că-l pusese şi el o dată pe inspector în încurcătură.

— Să fie imediat rechemat la școală! porunci Wagner după o lungă tăcere.

Numai că glasul lui ajunse cam sugrumat la urechea lui Leisemann.

La şcoală se dezlănţui acum un tumult frenetic.

Ultimele două ore de curs fură suspendate. Suspendate cu concimţământul suprem al lui Wagner! Era un eveniment fără precedent în istoria liceului luteran de băieţi, unic în cei două sute de ani de la înfiinţarea sa. Toţi elevii, de la cei mai mici până la cei mai mari fură mobilizaţi. Zeci de treburi se cereau îndeplinite cu cea mai mare iuţeală.

Construirea unei scene în aula liceului!

Improvizarea unei cortine din pături!

Evacuarea unei clase pentru actori!

Încă o clasă pentru actriţe!

Procurarea de culise!

Scaune!

Instalaţii electrice!

Afişe!

Înştiinţarea actriţelor!

Îngrijitorul Zakel fu trimis în goană la Rolf Zabranek, ca să-l cheme la şcoală.

Totul merse ca pe roate.

Profesorul Knorr se duse la Dinu Constantinescu, îl informă despre reluarea comediei lui Grabbe și-l rugă să intervină din nou pe lângă autorităţi pentru ca școala să poată da reprezentaţia.

Râzând, Dinu îl bătu pe Marco Polo pe umăr și exclamă:

— Bravo! Dar cea mai reușită glumă e că jucaţi piesa în aula liceului.

Apoi alergă cu Marco Polo de la primărie la secţia culturală și de acolo la administraţia financiară, iar la orele două după amiază Marco Polo se întoarse triumfător la liceu. Avea în buzunar aprobarea scrisă pentru trei mii de bilete de intrare.

Singurul care nu participă la zbuciumul general era Bastl. El, care în toate acţiunile se afla totdeauna în frunte, el, care contribuise în cea mai mare măsură ca piesa să poată fi jucată, el, care interpretase cu atâta măiestrie rolul Dracului, părea acum că nu se sinchisește de nimic.

Dar cine putea bănui că Bastl avea de scris o scrisoare care-l preocupă mai intens decât triumful celor două sute de elevi ai școlii, decât curiozitatea aprinsă a unui întreg oraş!

*

* * *

Sâmbăta aceasta elevele de la mănăstire erau din nou învoite să plece acasă. Și iarăși veniră părinţi și neamuri să ia fiice, nepoate sau fine. Și iarăși rămase Bärbel singură. Ba de astă dată chiar singură cuc căci Emmi și Hilde plecaseră și ele.

Și totuși nu era singură. Căci acum avea scrisoarea lui Bastl. O recitea în fiecare zi, cu toate că de mult o ştia pe de rost. Și de câte ori o recitea, îi năvălea în suflet ceva ameţitor de nou, un simţământ pe care nu-l mai cunoscuse. Teamă? Bucurie?

Așteptare? Nu știa nici ea. Simţea doar că-i ceva fără seamăn de frumos și că i se opreşte răsuflarea numai când se gândește la scrisoare, la Bastl și la spaima pe care i-a pricinuit-o întâlnirea cu el.

Acum însă o chinuia o întrebare la care nu găsea, răspuns ce va urma? Tot mai năvalnic se aprindea în ea dorinţa de a găsi pe cineva căruia să-i poată încredinţa taina ei. Pe cine însă? Niciuna dintre colegele de la mănăstire n-ar fi păstrat secretul pentru sine. Și Bärbel suferea nespus din pricina aceasta. Ceva o îndemna să se destăinuiască maicii Ferdinande poate că ea ar fi înţeles-o. Dar cumpănind mai bine, nu se putu decide, și renunţă.

Cu atât mai smerită îngenunchea acum în faţa altarului sfântului Vincenţiu. Lui, da, putea să-i spună totul. El va tăcea. Și Bärbel îi vorbea, se închina la el și-i mulţumea atât de cald, cu atâta însufleţire, ca și când ar fi fost om în carne și oase și nu chip cioplit. În preajma lui, Bärbel afla mângâiere, și o liniște adâncă îi alina sufletul când îi spunea aleanul ei.

Azi era deci iarăși sâmbăta. Elevele plecaseră acasă și dormitorul Nr. 1 era pustiu. Bärbel ședea singură la masă. Până la șase n-o va tulbura nimeni. Sora Benignă care sta la fereastră, rostind rugăciune după rugăciune pentru păcate pe care nu le-a săvârșit niciodată, era atât de mioapă, încât nu putea să observe nimic. Bärbel despături scrisoarea lui Bastl și o reciti pentru a nu știu câta oară, cu aceeași încântare și cu aceeași strângere de inimă:

„M-am străduit toată ziua şi ţi-am scris scrisori peste scrisori, dar n-am fost mulţumit de niciuna și le-am rupt pe toate. Asta e însă cea din urmă. De alta nu mă mai apuc, Nu știu ce să-ţi spun. N-am scris încă niciodată unei fete.

Reprezentaţia noastră a avut mare succes. Tot orașul vorbește de ea. Rolul meu mi-a făcut multă plăcere. Păcat că nu pot să-ţi spun mai multe despre el.

Te-am speriat tare cu costumul meu de drac? Sper că n-ai avut vreo neplăcere. Am fost toată ziua foarte îngrijorat. Te rog din suflet, draga mea, să nu spui nimănui de întâlnirea noastră. Nici eu n-am vorbit despre ea. Nu trebuie să afle nimeni.

Scrie-mi dacă s-ar putea să ne mă, vedem o dată. Aș vrea să ne întâlnim undeva. Încearcă, poate merge. Mi-ar face multă plăcere să te cunosc mai bine.

Mâine seară vin din nou. La aceeași oră. Da? Numele meu e

Bastl”.

Nici vorbă nu putea să fie ca Bärbel. Să răspundă chiar a doua zi. Colegele ar fi băgat de seamă dacă şi-ar fi făcut din nou de lucru la fereastră.

De aceea, în seara următoare, Bärbel nu l-a văzut pe Bastl umblând un ceas întreg în sus și în jos sub arcadele din uliţa întunecoasă, privind fără încetare spre fereastra de la dormitorul Nr. 1 și apoi plecând mâhnit şi plin de amărăciune. Dar îndată după aceea s-a întors din nou, și a mai așteptat zece minute, și după scurgerea lor încă cinci, pentru orice eventualitate.

Şi în acest timp Bärbel era sus în dormitor şi știa bine că Bastl este jos și așteaptă o scrisoare. Și ea nu-i putea da niciun semn de viaţă! Un ghimpe îi pătrunse în inimă la gândul că Bastl ar putea tălmăci greșit tăcerea ei. Dacă-și închipuie cine știe ce și nu mai vine sâmbăta? Atunci… atunci ce se va întâmpla?

Atunci nu va mai avea nicio cale să se înţeleagă cu el!

În fiecare dimineaţă se rugase fierbinte de sfântul Vincenţiu ca Bastl să vină sâmbăta și totul să meargă cum e mai bine. Şi acum şedea la masă şi scria a doua ei scrisoare:

„Dragă Basil!

Nu ţi-am putut, scrie marţi seara. Nimic, nimic nu poţi să faci aici fără să fii văzut. Toţi ochii stau la pândă să te iscadească. Și eu sunt atât de singură! Uneori nu mai pot de dorul de a scăpa odată din închisoarea asta. Măcar pentru o singură zi. Dar n-am pe nimeni pe lume.

De întâlnirea noastră n-am vorbit nimănui.

Ce frumoasă trebuie să fie primăvara, afară, în libertate!

Nu, Basil, nu e cu putinţă să ne întâlnim. Nimeni nu poate intra în mănăstire, iar noi n-avem voie să ieşim neînsoţite. Cred că cel mai bun lucru ar fi să nu ne mai scriem. De ce ţii, să mă xunoşti tocmai pe mine? Sunt doar atâtea fete dincolo de zidurile înfricoșătoare ale mănăstirii. Duminică seara, când colegele mele se întorc la şcoală — din două în două săptămâni au voie să plece acasă la părinţii lor — povestesc atâtea lucruri minunate! Uneori spun şi prostii și câteodată se ceartă pentru nimicuri — caraghioase și îndrugă tot felul de minciuni. Eu însă îmi dau seama că există şi altă viaţă decât cea de aici. Numai mie nu mi-e sortită nicio bucurie. Ah, de-aş putea să scap odată din… iartă, sfinte Vincenţiu, gândurile mele păcătoase! A fost voia Celui-de-Sus să-mi duc zilele aici. Și nu se cade să cârtesc şi să fiu nerecunoscătoare.

Dragă Bastl, află că toată săptămâna m-am rugat să vii. Numai de n-ai fi supărat că te-am lăsat să aştepţi data trecută. Dar atunci n-am putut să-ţi scriu.

Astăzi pot, fiindcă fetele sunt plecate şi eu sunt singură de tot. Aş dori mult să-ţi scriu mai des. Dar nu se poate. Chiar şi pe tine te rog să vii abia peste două săptămâni, când voi fi iarăși singură. Te rog din suflet, Bastl, nu mai înainte! Şi fii cu băgare de seamă, ca să nu se observe. Mi-e frică de nu mai pot!

O să mai vii, Bastl? Scrie-mi care sfânt te ocroteşte, ca să mă rog şi eu de el.

Vai, sunt sigură că n-o să mai vii. O să te duci acolo unde te îmbie primăvara. Dar şi acolo să te gândești din când în când la mine.

Adică nu — mai bine să nu te mai gândești.

De azi în două săptămâni, la aceeași oră, te aştept.

Bärbel".

Împături scrisoarea de multe, multe ori — era a doua filă pe care o rupsese din jurnalul ei —, o legă bine cu o aţă lungă, neagră, și o ascunse în mâneca uniformei. Apoi așteptă să se facă seară. Stătea ca pe ghimpi. Ceasurile treceau chinuitor de încet.

Și tot atât de chinuitoare erau și gândurile care se învălmășeau în mintea fetei. „N-ar fi mai bine", se întrebă ea tulburată, „să nu-i mai trimit scrisoarea? Tot n-are niciun rost. Dacă nu iau azi această hotărâre, data viitoare îmi va fi și mai greu. Ajută-mă sfinte Vincenţiu! Dacă opresc scrisoarea și Bastl o va aștepta zadarnic, nu va mai veni niciodată și totul se va sfârși… Totul?… Da, totul… Să se

sfârșească, da să se sfârșească totul… Ah, sfinte Vincenţiu!”

Dar când se apropie ora hotărâtă, nu mai avu puterea să reziste. Încetișor, se duse la fereastră și o deschise. Picioarele îi tremurau.

— Ce faci acolo, Bărbel? tresări sora Benignă, scuturându-se din toropeală.

Un fior de spaimă o săgetă pe fată.

— Ah, soră, e atât de cald! bolborosi Bărbel cu şuetul la gură. Îngăduiţi-mi să deschid puţin fereastra… să aerisesc un pic odaia… Vă rog!

— Bine, dar numai cinci minute!

Bărbel înfășură în grabă capătul atei negre pe depetul arătător, o strânse bine în mână, ca nu cumva să se desprindă — căci dacă-i scăpa, pierdea pentru totdeauna legătura cu Bastl — și strecură scrisoarea pe fereastră. Cu fluturări ușoare, jucăușe, pe care Bărbel le simţea în deget, răvașul alunecă încetișor de-a lungul zidului, ajunse jos, se mai săltă o dată şi rămase în nemișcare. O clipă, aţa atârna slobod, fără nicio greutate. Dar imediat după aceea Bărbel simţi o atingere ușoară la capătul de jos al aţei, şi după o secundă încă un zvâcnet. Și întocmai ca Bastl în prima seară Bărbel tresări cu o negrăită fericire la gândul că aţa neagră, spânzurată în întuneric, o unea cu băiatul care îi aşteptase jos răvașul.

Apoi înfășura din nou firul pe deget. Ghicea că Bastl stă cu privirile aţintite în sus, dar nu îndrăznea să se aplece pe fereastră, de teamă că nu cumva băiatul s-o strige și sora Benignă să audă. Și după câteva clipe avu în mână a doua scrisoare a lui Bastl.

Tocmai bine! Căci în aceeași secundă văzduhul fu sfâșiat de șuieratul unei locomotive de la gară și sora Benignă, care nu putea să suporte niciun zgomot, o zori să închidă repede fereastra.

— Şi acum, la culcare, Bărbel! E târziu! porunci ea cu glasul scoborât. Peste două minute sting lumina.

Întrerupătorul se afla chiar lângă alcovul ei.

Bărbel ştia că trebuie să se supună. „O să citesc scrisoarea mâine”, se consolă ea. „Mâine sunt încă singură în mănăstire”.

Se dezbrăcă degrabă şi se culcă.

Sora Benignă stinse lumina.

În întunericul care o învălui, Bărbel se simţi negrăit de bine, acoperi cu mâinile împreunate scrisoarea pe care o ţinea la piept, și începu să se închine:

— Sfinte Vincenţiu, bunul meu ocrotitor! Îţi mulţumesc din toată inima că m-ai ajutat, că mi-ai ascultat ruga și că l-ai făcut pe Bastl să vină. Priveşte sfinte Vincenţiu, până în adâncul sufletului meu. Nu poate fi nimic nelegiuit, nimic nedrept într-însul, de vreme ce m-ai ajutat. Ajută-mă şi de-acum încolo. Fă o minune. Îngăduie să-l văd numai o dată, să stau numai o clipă de vorbă cu ei! Sunt sigură că-i om bun… Nu-i așa, sfinte Vincenţiu?

Bărbel nu-şi sfârși rugăciunea. Ușa dormitorului fu dată brusc de perete, și maica Benedicta, stareţa, urmată de o călugăriţă, năvăli vijelios în încăpere. În doi pași ajunse la alcovul surorii de gardă, răsuci întrerupătorul, și mai înainte ca Benignă să-și dea seama că se făcuse lumină, stareţa se răsti la ea:

— Cine a stat acum cinci minute la fereastră?

— Bărbel… răspunse sora Benignă uluită.

— Tu, Bărbel, tu? Dă numaidecât scrisoarea!

Bărbel păli, tremurând din tot corpul. Încremenită întinse stareţei scrisoarea necitită a lui Bastl și zăpă-cită, pierilă, cu mintea înceţoșată, execută poruncile maicii Benedicta care se prăvăleau ca nişte bolovan asupra ei:

— Scoală-te!

Îmbracă-te!

Urmează-ne!

Bărbel trebui să se sprijine de perete ca să nu cadă. Ca într-o ameţeală, clătinându-se, ieși din odaie cu cele două însoţitoare. În faţă mergea maica Benedicta în spate sora cealaltă. Era călugăriţa care leșinase la apariţia fierarului, cu 4 părul roşu și pe jumătate despuiat.

Cu zece minute mai înainte, sora aceasta se aflase în chilia ei din catul de jos și se uitase pe fereastră. Și deodată văzuse ceva alb coborând de-a lungul geamului, și imediat după aceea ceva tot atât de alb, doar puţin mai mare, suind spre fereastra de deasupra ei. Deoarece în întuneric aţa neagră nu se vedea, călugăriţa nu se dumirise în prima clipă ce poate fi, dar după câteva clipe de gândire îşi dăduse seama despre ce e vorba şi alergase într-un suflet la stareţă. Bărbel mărturisi totul. Trebui să mărturisească, deoarece „corpul delict" era prea învederat ca să îngăduie vreo tăgadă.

Destăinui totul: cum l-a ajutat pe Drac să iasă din mănăstire, cum s-a înfiripat corespondenţa dintre ei, când, unde şi cum a scris scrisorile şi în ce fel le-a transmis.

În cele din urmă, cu toată deznădăjduita ei împotrivire, trebui să predea şi prima scrisoare a lui Bastl.

Vinovăţia lui Bărbel era vădită. Săvârșise o faptă neasemilit de gravă: dăduse o mâna de ajutor unui intrus sfruntat, unui om care-şi călcase cuvântul, care abuzase de ospitalitatea mănăstirii şi pătrunsese fără scrupul în clauzură, în sfintele chilii ale călugăriţelor. Şi în loc să vestească pe loc nelegiuirea şi să-l denunţe pe răufăcător, îl mai și sprijinise în acţiunea lui. Ba înjghebase chiar, pe căi lăturalnice — ce-i fuseseră insuflate de diavol, fireşte — un schimb de scrisori cu acest scelerat.

Ca să întărească şi mai mult asprimea judecăţii ei, stareţa citi un pasagiu din scrisoarea confiscată, în care Bastl spunea:

Nu te supăra, dragă Bărbel, dar găsesc că chestia cu sfântul protector e o prostie. Dacă te închini sau nu, e tot una. Cunosc atâţia oameni care nu ţin de fel la mofturile astea şi totuşi sunt foarte cumsecade şi săritori.

— Iată — spuse stareţa cu dezgust — iată ce poamă e iubitul tău actor! „Prostie"… „mofturi". Asta-i părerea lui despre credinţa noastră creştinească de buni catolici! Şi cu un asemenea nemernic schimbi. Scrisori?

Stareţa îşi făcu cruce.

— O, maică prea-curată! O, sfânta Ursula! Cum veţi putea voi s-o iertaţi vreodată? Dar aşa îţi trebuie! Tot: sfinţii să te părăsească! Niciun cuvânt de

îndurare nu meriţi înaintea domnului din ceruri şi a lui Iisus Christos! Eşti o păcătoasă… o păcătoasă nărăvită, stăpânită de diavol! Asta ţi-e mulţumirea că de atâta vreme te creştem şi te înconjurăm cu toată dragostea noastră?

Bărbel stătea dreaptă, neclintită, ca o stană. Văzând că niciunul din cuvintele ei n-a răscolit-o, stareţa o vesti cu ameninţare că va întruni chiar în dimineaţa următoare un sobor de judecată pentru a hotărî o pedeapsă pe care Bărbel n-avea s-o uite câte zile va trăi.

— Şi pentru ca şi actoraşului tău să-i piară pofta de a se mai strecura hoţeşte în mănăstirea noastră — încheie ea cu o satisfacţie diabolică, abia tăinuită — vom înştiinţa de îndată şi conducerea şcolii lui cerând să fie pedepsit cu cea mai mare asprime.

La aceeaşi oră, Marco Polo şi optsprezece actori făceau spume la gură din pricina lui Bastl. Îmbrăcaţi în costume, așteptau în aulă, jos şi pe scenă, şi nu ştiau ce să facă. Aveau repetiţie generală şi Dracul lipsea.

Au terminat primul act, în care Dracul nu apare. Dar acum trebuia să înceapă actul al doilea. Moviliţa înflorită pe care urma să îngheţe Dracul era gata montată… Dar Bast! lipsea.

Uitând toate necazurile prin care trecuse, Rolf suduia de mama focului:

— Fir-ar al naibii de netrebnic! Nu l-oi prinde eu? Cuţu să-mi spuneţi dacă nu i-oi zdrobi oasele!

Bastl veni totuşi. Cu mare întârziere, dar veni. Însă nici gând să spună un cuvânt de scuză. Şi, ce era mai revoltător: luă parte la repetiţie cu un aer de asemenea indiferenţă, vorbind în timpul replicilor celorlalţi cu atâta lipsă de bun simţ şi făcând atâtea glume nesărate, că strică dispoziţia tuturor.

N-ar fi lipsit mult ca Rolf să-şi pună în aplicare ameninţarea de adineauri, dacă profesorul Knorr enervat de atitudinea lui Bastl, nu s-ar fi răstit la el:

— Ascultă, Bastl! Dacă nu încetezi cu prostiile astea, ne lipsim de prezenţa ta la repetiţie. Voi citi eu replicile tale şi vom continua să jucăm în felul acesta. În tot cazul n-am de gând să mai. Apelez o dată la buna-cuviinţă ta.

De astă dată, Basil se stăpâni și continuă să joace cu o mutră plictisită și blazată.

*

* * *

După ce stareţa a dezvăluit maicilor şi surorilor nelegiuita faptă a lui Bärbel, s-a pornit în mijlocul lor un huiet atât de năprasnic, atât de unanim de indignare, că a trebuit să treacă o bună bucată de vreme până când stareţa a putut lua din nou cuvântul.

— V-am adunat aici, surori întru Christos — glăsui ea cu tărie — ca împreună să hotărâm un canon, datorită căruia nevrednica să poată ispăşi cum se cuvine păcătoasa-i rătăcire şi pe dată dădu în vileag propunerea ei: în următoarele două săptămâni, ca semn al vinovăţiei şi în faţa tuturor elevelor, Bärbel să poarte „rasa neagră” iar în fiecare dimineaţă să se scoale la cinci şi să se roage în biserica mănăstirii pentru mântuirea sufletului ei.

— Dacă vreuna dintre voi, surori întru Christos — încheie ea — poate propune ceva mai potrivit sau are de făcut vreo obiecţie, o rog să ia cuvântul.

Stareţa aruncă o privire severă asupra călugăriţelor adunate în jurul mesei lungi. Toate tăceau smerite, cu capetele în piept.

Numai maica Ferdinande îi înfruntă privirea

— Cred — rosti ea cu glasul potolit — că pedeapsa va fi destul de aspră şi dacă vom renunţa la rasa neagră. Mai puţin în privinţa lui Bärbel cât în legătură cu celelalte fete. Căci văzând-o pe Bärbel în veșmântul acesta umilitor, nu vor înceta să trăncămească despre cele întâmplate, şi socot că ar fi bine să evităm asemenea discuţii.

Maica Ferdinande făcu o mică pauză. Cuvintele ei o puseră pe stareţă pe gânduri. Şi pentru a o atrage deplin de partea ei, maica Ferdinande adăugă:

— Să ţinem seama şi de faptul că în decursul anilor de când se află în miniilocul nostru, Bärbel este singura care n-a părăsit zidurile mănăstirii. Toate celelalte fete se pot duce, din două în două săptămâni la părinţii lor. Numai Bärbel n-are părinţi. Nici măcar în vacanţă nu poate pleca de aici. Și totuşi, o mică variaţie i-ar fi mai necesară decât oricăreia dintre colegele ei. De altfel nu cred, dragi surori, că vreuna dintre noi îşi închipuie că Bärbel este singura care caută prietenia unui băiat de vârsta ei. Pentru celelalte lucrul acesta este de bună seamă mult mai uşor: la fiecare două săptămâni se pot întâlni cu prietenele şi prietenii lor şi nu sunt silite să recurgă la un schimb nepermis de scrisori. Dacă nu vom ţine seama d toate acestea, pedeapsa ce-o vom da lui Bärbel nu va fi dreaptă.

Ar fi fost mai bine să păstreze pentru sine gândurile pe care le exprimase. Căci în loc s-o potolească pe stareţă, dezlănţuise şi mai cumplit indignarea ei. Şi maica Benedicta se năpusti sălbatic, cu glas plin de venin:

— Aşa? Dar scrisorile pe care le-am citit adineauri? Dar faptul că netrebnicul acela de Bastl, la fel ca şi acolitul său care a pătruns în clauzură, şi-a bătut joc de ospitalitatea noastră? Toate astea nu sunt de ajuns? Îmi pare foarte rău. Eu una nu socot că pedeapsa e prea aspră. Nici chiar. Dacă o vom pune pe vinovată să poarte rasa neagră.

Apoi întrebă pe călugăriţe dacă vreuna din ele se alătură cumva părerii expuse de maica Ferdinande. Dar toate tăcură chitic.

— Prin urmare propunerea mea a fost acceptată în unanimitate, încheie ea.

Maica Ferdinande zâmbi cu mâhnire.

Stareţa trecu acum, cu şi mai mare asprime, la a doua problemă care o frământa sancţionarea lui Bastl. Sugeră din nou o seamă de pedepse, şi ca și mai înainte, maicile şi surorile încuviinţară fără să crâcnească. Numai maica Ferdinande nu le ţinu hangul.

Și în clipa în care stareţa se pregătea să alcătuiască delegaţia care — la fel ca deunăzi în cazul lui Rolf Zabranek — urma să transmită inspectorului Wagner cererea mănăstirii, maica Ferdinande se amestecă, de data aceasta chiar fără a fi întrebată:

— N-am de gând să iau apărarea lui Bastl Acker, rosti ea cu un zâmbet ciudat.

Sunt însă ferm încredinţată că problema dezbătută aici cu atâta ardoare va deveni obiectul de discuţie al întregului oraş dacă vom lua măsuri pripite. Nu este exclus ca pe o cale sau alta chestiunea să ajungă şi la urechile înalt-preasfinţiei sale episcopul nostru. Nu afirm aceasta cu certitudine. Dar presupun cazul şi atunci mă îndoiesc că pe înalt-prea-sfinţia sa îl va interesa cine e Bastl şi ce pedeapsă i s-a aplicat. În schimb se va interesa fără doar și poate de ce n-am împiedicat noi, din capul locului, cele întâmplate. Ar fi fost de ajuns să punem două-trei călugăriţe să supravegheze încăperile din apropierea scenei, şi nu s-ar mai fi ivit niciun neajuns. O parte din vină — şi nu cea mai neînsemnată — o purtăm deci noi înşine. Dar asta încă nu e totul. De ieri sunt expuse în oraş afișe care vestesc repetarea piesei în duminicile viitoare. Şi anume în aula liceului luteran de băieţi. Se pare că succesul spectacolului a fost foarte mare. Iar dacă se va afla ce-a făcut Bastl în mănăstirea noastră, succesul lui personal va crește simţitor. Or, dacă în acest caz conducerea şcolii va mai avea posibilitatea să aplice o pedeapsă exemplară, mi se paté cât se poate de problematic. Dată propun deci să se renunţe, la orice măsură, n-o fac de dragul lui Bastl, ci gândindu-mă numai la noi. Şi de aceea cred — încheie ea cu acelaşi zâmbet trist — că e de ajunssă împiedicam legăturile de orice fel. Ale lui Bastl cu Bärbel… ceea ce, de altminteri, s-a şi întâmplat. Asta este o pedeapsă şi pentru Bastl — și încă o pedeapsă destul de mare.

De data aceasta stareţa nu ştiu numaidecât ce să răspundă. Dar ca să nu se vadă cât e de stingherită trebuia să spună totuşi ceva. Rosti deci pe un ton de trufaşă superioritate:

— Am să mă mai gândesc la sugestia maicii Ferdinande.

Cu aceste cuvinte, soborul de judecată se încheie.

Maica Ferdinande ştia că stareţa nu va mai lua nicio măsură… ca totdeauna când spunea „am să mă mai gândesc”, ca să amâne pronunţarea unei hotărâri.

S-a rupt aţa!

În următoarele două duminici, tinerii actori au jucat comedia lui Grabbe încă de patru ori.

Toate spectacolele s-au reprezentat cu casa închisă iar încasările s-au ridicat la o sumă atât de mare, încât la început s-a pus pentru toţi marea întrebare cum şi pentru ce anume să fie utilizaţi banii. De aceea interpreţii lui Grabbe au ţinut o şedinţă la care au invitat atât pe profesorul Knorr, cât și pe directorul Leisemann.

Directorul îşi exprimă părerea că suma de care dispuneau elevii putea servi pentru repararea sălii de gimnastică, şi propunerea întâmpină aprobarea tuturor.

Dar imediat după aceea se produse o mare încurcătură, căci Rolf veni cu o idee mai originală. După părerea lui, banii puteau fi utilizaţi cu mai mult folos organizându-se o fanfară. E drept că suma nu ajungea decât pentru cumpărarea a cel mult trei sau patru instrumente noi, dar celelalte puteau fi luate cu împrumut şi reparate. Și Rolf adăugă că tatăl său va prelua cu siguranţă recondiţionarea instrumentelor şi va accepta negreşit să se ocupe şi de pregătirea tehnică a viitorilor

muzicanţi.

Se încinse o vie discuţie, care dură aproape un ceas fără ca interlocutorii să ajungă la o înţelegere. Pe de o parte, o fanfară pusă la punct ar fi fost cât se poate de bine venită, oferind cel mai prielnic mijloc de a risipi atmosfera de lâncezeală şi delăsare care domnea de o veșnicie în şcoală şi nu putea fi înviorată de două — trei reprezentaţii teatrale. Pe de altă parte, însă în fanfară nu putea cânta decât un număr redus de elevi, pe când sala de gimnastică ar fi grupat în jurul ei tot efectivul de elevi ai şcolii, ba chiar şi pe elevele de la liceul de fete.

— Pentru ce atâta ceartă? exclamă Bastl în cele din urmă. Dacă pe calea discuţiilor nu putem cădea de acord, să tragem la sorţi.

— La ce bun? pufni Herbert enervat. Prin tragerea la sorţi n-am mulţumi decât pe unii, iar ceilalţi…

— Atunci sfădiţi-vă mai departe!

— Ei, asta-i acum! Vorbești ca să nu taci. Peste o săptămână banii noştri nu vor mai avea nici jumătate din valoarea de azi. Inflaţia creşte zi de zi… şi tu spui să ne sfădim mai departe. Ceva mai deştept nu ţi-a trecut prin minte?

— Atunci să ne decidem pentru sala de gimnastică!

— Uşor de zis: „să ne decidem pentru sala de gimnastică!”. Nu uita însă că o fanfară…

— Perfect! Atunci să ne hotărâm pentru fanfară. Sau şi mai bine pentru amândouă. În felul acesta împăcăm și capra, și varza… și facem gimnastică pe muzică. Ar fi ceva să-ţi stea ceasul! Nu?

Dar de data aceasta nu râse nimeni de gluma nesărată a lui Bastl. Însuși Marco Polo îl privi cu mustrare.

Dacă nu s-ar fi amestecat fetele, care fuseseră chemate și ele la consfătuire, este probabil că şedinţa s-ar fi încheiat fără niciun rezultat.

La început, au stat liniștite într-o bancă, comentând cu jumătate glas disputa vehementă a băieţilor. Văzând însă că discuţiile se prelungesc și că nu se ajunge la nicio încheiere, Jutta se ridică şi declară:

— Noi, fetele, suntem pentru fanfară. Fanfara e mult mai folositoare. Gândiţi-vă şi voi ce minunat ar fi să dansăm în acordurile propriei noastre muzici!

— Se poate, întâmpina Herbert. Dar vezi că și sala de gimnastică.

Lotte îl întrerupse:

— Ia mai slăbeşte-ne cu sala ta de gimnastică! Peste două săptămâni suntem în plină primăvară şi terenul de sport ne stă la dispoziţie. Ce ne mai trebuie atunci sală? Facem gimnastică în aer liber.

— Lotte are dreptate, zise Rolf. Și dacă ţinem neapărat, până la sfârșitul anului şcolar putem avea şi sala de gimnastică. E de ajuns să dăm câteva concerte, și cu banii din bilete punem la punct și sala. Asta e părerea mea.

— Ridicol! hohoti Klaus cu ironie. Vorbeşti de concerte, când n-avem încă toate instrumentele şi nici nu știm măcar să cântăm!

— Instrumentele le vom avea peste o săptămână.

Băieţii tăceau. Toate privirile erau îndreptate asupra lui Marco Polo. Acesta îşi

trecu mâna prin păr şi zise:

— Lotte şi Rolf au dreptate. În felul acesta se poate realiza şi una şi alta. Votez deci pentru fanfară.

Cu soluţia aceasta fu de acord şi directorul Leisemann. Din proprie iniţiativă el făgădui elevilor şi o sală de studii, în care viitorii muzicanţi să-şi poată face repetiţiile în cele mai bune condiţii.

A doua zi, Rolf şi Herbert trecură din clasă în clasă ca să recruteze instrumentiști pentru noua fanfară.

*

* * *

Câteva zile mai târziu, într-o sâmbăta, se ţinu întâia repetiţie. Sau, mai bine zis, întâia lecţie.

Seara, la șapte fix, membrii noii fanfare se aflau adunaţi în păr, în frunte cu bătrânul Zabranek, tatăl lui Rolf, care se învoise să dea tinerilor muzicanţi primele noţiuni și să verifice instrumentele împrumutate.

Numai unul lipsea: clarinetistul.

Și clarinetistul era Bastl.

Pentru a doua oară încurca socotelile colegilor săi. Era revoltător.

Chiar şi la şedinţa de întemeiere a fanfarei avusese a atitudine de profundă nepăsare. Făcuse numai glume proaste. Dar colegii erau deprinşi cu bancurile lui nesărate şi nu le dădură nicio importanţă, cu atât mai mult cu cât a doua zi Bastl declarase cu însufleţire că e gata să facă parte din fanfară şi să cânte din clarinet.

Atunci de ce lipsea acum?

— Iar o să întârzie! zise Herbert înciudat.

— Lasă că-l învăţ eu să vină la timp! mârâi Rolf.

Rolf mai ameninţase odată că-i va frânge oasele, dar îl cruţase atunci, deoarece Bastl trebuia să joace nevătămat rolul Dracului din comedia lui Grabbe. Azi se jură însă că nu va mai avea milă de el:

— Acum nu mă las până nu-i sfărâm propriul lui clarinet pe spinare!

Dar nimeni n-a bănuit tainicul motiv care a prilejuit delăsarea lui Bastl şi care, în fond, scuza atitudinea lui necolegială. Căci absenţa sa era în strânsă legătură cu o elevă de la mănăstire — cu fata bălaie care avea de îndurat o pedeapsă atât de aprigă din pricina lui. De aceea uitase că are astăzi repetiţie.

Şi în vreme ce Rolf îl înjura, ameninţând cu violenţe care făceau să ţi se zbârlească părul, Bastl se afla din nou în Uliţa Călugăriţelor, așteptând scrisoarea legată de aţă.

Aşteptarea fu de data aceasta îngrijorător de lungă. Bastl era gata să plece, când auzi la etajul al doilea deschizându-se fereastra. Cu ochii holbaţi căută să străpungă bezna prin care avea să alunece mult aşteptata scrisoare.

Dar deodată tresări înspăimântat. De data aceasta scrisoarea n-a alunecat fluturând la capătul firului de aţă neagră, ci i-a căzut brusc la picioare.

Bastl ghici îndată că trebuie să se fi întâmplat. E ceva înspăimântător. Şi-şi dădu seama, mai mult decât oricând, că prietenia lui cu Bärbel atârna de un fir… și că

acum firul se rupsese.

Bastl ridică scrisoarea. Mâinile îi tremurau. Simţi în întuneric că e scrisă pe o hârtie mai aspră decât înainte. Alergă într-un suflet în grădina publică. Despături şi citi la lumina unui felinar rândurile prin care Bärbel îi aducea la cunoştinţă celeîntâmpl ale. Scrisoarea se sfârşea cu cuvintele:

„Duminica viitoare, dragă Bastl — și dacă e vremie rea, peste două duminici — facem o mică excursie cu clasa. Nu ştiu unde. Nu ştiu nici dacă dimineaţa sau după amiază.

Ah, Bastl, aș dori atât de mult să ne întâlnim. Vino după noi. Poate se iveşte un prilej să ne vedem. Şi să vorbim. Dar trebuie să fii foarte atent. Ca să nu se observe. Auzi, Bastl?

Iartă-mă, Bastl. Nu sunt de vină că am fost prinsă.

Bärbel".

*

* * *

În fiecare dimineaţă Bärbel trebuia să se scoale la cinci şi să se roage în biserica mănăstirii pentru iertarea păcatelor.

La ora asta era întuneric în biserică și nu se auzea niciun zgomot. Numai candelele din faţa icoanelor răspândeau ici şi colo o licărire firavă și aruncau pe pereţi umbre nălucitoare, care făceau ca stâlpii şi băncile să pară uriaşe şi înfricoşătoare. Doar într-un colţ al bisericii, lângă coridorul de jos al mănăstirii, în dreptul altarului sfântului Vincenţiu de Paul, sclipea lumina mai vie a unei lumânări, şi în faţa ei îngenunchea Bärbel în fiecare dimineaţă. Flacăra se înălţa nemişcată din sulul de ceară albă şi numai vârful ei roşiatic pâlpâia uşor în şuviţa de fum care suia drept în sus. De zile întregi Bärbel îngenunchea în fiecare dimineaţă aici. Frigul o pătrundea până în măduva oaselor, şi în ochii ei nu se citea decât amar şi deznădejde.

Dar de rugat nu s-a rugat nici o singură dată. Nu putea şi nici nu voia să se roage. Se simţea nevinovată, ştia că n-a făcut nimic rău… Atunci de ce o umileau așa? De ce, dacă n-a păcătuit?

În sufletul ei se aprinse un aprig simţământ de ură împotriva maicii Benedicta, împotriva călugăriţelor împotriva întregii mănăstiri, un simţământ de dușmănie împotriva tuturor colegelor de școală care o jigneau la fiecare pas cu privirile lor răutăcioase, de când purta „rasa neagră".

De ce?" se întreba Bärbel zi de zi. „De ce sunt blestemată să putrezesc în mănăstirea asta?" Şi-şi rezema plângând capul pe braţe.

Într-o dimineaţă a auzit paşi repezi ce se apropiau din mănăstire. Și-a înălţat privirea împăienjenită şi a zărit în faţa ei chipul iluminat de zâmbet al maicii Ferdinande.

— De ce plângi, Bärbel? i-a şoptit călugăriţa. Ia vino puţin încoace.

Și maica Ferdinande a luat-o de mână şi s-a aşezat cu ea pe o bancă.

— Spune-mi tu totul cum a fost. Am auzit povestea de la alţii, dar nu mă încred în vorbe. Vreau să te cred pe tine.

Călugăriţa şi-a petrecut braţul după umerii fetei şi Bärbel a simţit deodată o negrăită uşurare. Lipindu-se mai strâns de maica Ferdinande, a început să povestească. Șovăitoare la început, şi cu sfială, apoi însă tot mai curgător și mai nestingherit, a povestit totul din fir până în aţă.

Maica Ferdinande a ascultat-o zâmbind. Apoi a mângâiat-o blând pe păr şi i-a spus:

— Nu, Bärbel, n-ai făcut nimic rău şi fapta ta nu-i un păcat. L-am cunoscut şi eu pe Bastl. E un băiat vesel și de ispravă. Mi-a plăcut mult. Ce-i drept — şi aici maica Ferdinande nu-și putu reţine un zâmbet — e un drac și jumătate, dar asta-i este firea și nu strică.

— Un drac? a izbucnit Bärbel speriată, uitându-se nedumerită la maica Ferdinande. Un drac aţi spus? Dar atunci…

— Ah, Bärbel, ce prostuţă eşti! Fiecare om are pe dracul şi pe Dumnezeu în el. Acolo trebuie. Să-i căutăm şi nu pe aiurea.

— Asta… nu mi-a spus încă nimeni până acum.

Maica Ferdinande şi-a aţintit în gol privirea gânditoare și apoi, cu glasul potolit, a început să-i vorbească fetei despre Dumnezeu.

— Dumnezeu, dragă Bärbel, se află mai ales în oameni. Acolo — şi cu deosebire în legăturile dintre ei — îl putem vedea în adevărata lui lumină. Acelaşi lucru se întâmpla și cu dracul. Deosebirea dintre ei este numai că Dumnezeu vrea să unească oamenii într-o frăţie mare, însufleţită de iubire, pe când dracul vrea să-i dezbine. Acela care în cursul vieţii sale nutreşte neîncetat năzuinţa de a iubi toţi oamenii şi de a trăi numai pentru Binele lor e un om bun. Acela însă care se ţine departe de oameni, urând și învrăjbind, e om rău. Da, draga mea, aşa este — şi o să înţelegi şi tu cândva acest mare adevăr.

Bastl se furișează prin pădure

Zilele creșteau văzând cu ochii. Teii de pe străzi se gătiră cu haina lor de un verde proaspăt, străveziu în grădina publică dindărătul mănăstirii înflori liliacul, violetele îşi răspândeau mireasma în iarba tânără a pajiştelor, mugurii graşi şi cafenii ai castanilor stau gata să plesnească, iar mierlele și piţigoii fluierau de zor, cât era ziua de mare, cu atâta râvnă şi încântare, de parcă primăvara ar fi venit numai de dragul lor.

Zile amăgitoare de april. Vremea se schimba din ceas în ceas; ici se burzuluia, făcând să cadă o burniţă de ploaie dar cât ai clipi, cerul se însenina din nou şi soarele sclipea biruitor pe cer. Numai adierea blândă și molcuţă a vântului de la apus trecea mereu ziua și noaptea, peste oraș şi peste câmpiile din împrejurimi, iar zăpada care se topea pe dealuri şi la munte umila pâraiele şi râurile răscolite.

*

* * *

Pe bătrânul Zabranek noua lui activitate îl bucura nespus. Iar după prima repetiţie, când Herbert îl întrebă ce onorar dorește să primească, bătrânul ceh i-a

răsputis cu un zâmbet mucalit:

— Afaceri de astea nu fac eu. Dacă domnul Windt o să-mi plătească, n-o să mai am dreptul să înjur. Aşa că-i mai bine să nu iau niciun ban, ca în schimb să pot să înjur cât mi-o plăcea, când veţi cânta anapoda.

Şi aşa a rămas. La repetiţii bătrânul Zabranek înjura ca la uşa cortului. Dar îi făcea plăcere să lucreze cu băieţii. În mijlocul lor se simţea cu ani şi ani mai tânăr. Voios şi sprinten împărţea notele. Un marş. O polcă uşoară. Și un cântec bisericesc.

— Cântecul bisericesc e pentru ca să învăţaţi să scoateţi sunete susţinute și curate. Asta e foarte important, domnilor. Extrem de important. Când sufli repede, poţi să greşeşti și greşeşti într-una; dar când sufli încet, înveţi disciplina.

De cele mai multe ori bătrânul ceh se zbârlea chiar după primele tacte:

— Ei, fir-ar dracul al dracului, Rolf! Iar îmi cânţi fals? Stuchi-te-ar mâţele, momie! Îmi crapă obrazul de ruşine că eşti feciorul meu! Acolo e mi bemol măgarule, auzi? E mi bemol, nu mi! Încă o dată!

Și când Rolf reuşea în sfârșit să sufle din trombon fără să mai dea nicio notă falsă, greşea cu siguranţă cornistul de lângă el.

— Ascultă, domnule! se repezea la el bătrânul Zabranek. Vrei să-mi smulg şi ultimele fire de păr din cap? Nu vezi, că sunt aproape chel? Ce e cu dumneata? Eşti, om sau porc mistreţ? Nu staccato! Legaaato! Nu tam-ta-tatam, ci tra-rara-ram! Ia dă-mi instrumentul dumitale încoace!

Și-i arătă cum trebuie să intoneze. Să te cruceşti cum mai știa să cânte moșul.

Apoi băieţii continuară repetiţia.

— Uf, slavă domnului! spuse bătrânul Zabranek când terminară bucata. Acum cel puţin am ajuns s-o meșterim în așa fel ca măcar surzii şi oamenii care nu au habar de muzică să poată înghiţi producţia voastră.

Apoi trecu la coral. Și după aceea la polcă.

Astfel bătrânul Zabranek se îngriji ca fanfara să meargă din zi în zi tot mai bine. Repetau acum a cincea bucată, un vals. Într-una din zile, la o repetiţie, avură şi doi ascultători: pe Dinu (Constantinescu şi pe Marco Polo. Dirigintele clasei a şaptea îl informase pe Constantinescu de intenţia elevilor săi de a alcătui o fanfară și Constantinescu îşi exprimase dorinţa de a asista la o repetiţie.

A ascultat cu luare-aminte întreg programul şi după repetiţie l-a întrebat pe Zabranek cât timp i-ar trebui ca să mai adauge în repertoriu o polcă uşoară sau un marş.

— Ne-ar trebui cam două săptămâni, răspunse Zabranek, dar cu condiţia ca zevzecii ăștia să exerseze ca lumea și să nu mai cânte atât de fals. În primul rând însă, să înveţe să respecte intrările.

— Asta înseamnă că într-o lună nu puteţi pune la punct decât cel mult două bucăţi?

— Cu mare greutate, trei.

— Dar dacă prelungim repetiţiile cu câte douăzeci de minute? se amestecă Rolf.

— Şi dacă facem în fiecare săptămână trei repetiţii în loc de două ca până

acum? exclamă micul toboşar.

— Atunci vom putea avea gata două bucăţi în plus.

— Aşadar cinci în total? întrebă Constantinescu.

— Şapte, domnule, şapte! Două dintre ele le ştim mai mult sau mai puţin, de pe acum. Le-aţi ascultat chiar adineauri.

— Aşa e, da. Păi atunci e foarte bine.

Apoi Constantinescu şi Marco Polo au plecat. Dar vizita lui Dinu i-a intrigat grozav pe băieţi şi ei au început să discute cu aprindere despre cele auzite.

— De ce-o fi venit?

— Ce l-o fi îndemnat să se informeze atât de amănunţit?

— Ce-a căutat la noi?

Dar mai intens îi frământa o altă enigmă:

— Cine e acest Dinu?

— Probabil un funcţionar superior de la secţia culturală.

— De ce „superior"? De unde ai scos-o pe asta?

— Ba eu cred că nu e nici măcar la secţia culturală.

— Atunci poate că e inspector.

— Inspector?

— Păi da. Altminteri cum ar cunoaşte atât de bine pe toţi birocraţii?

— Nu, băieţi. E de la secţia financiară.

— Aiurea.

Dar în zadar se frământau; n-o scoteau la capăt. Un lucru era însă sigur: Constantinescu se arătase a fi un om şi jumătate. Şi… deşi român, nu era germanofob.

*

* * *

Purtarea lui Bastl începuse să bată la ochi; se vedea bine că are ceva pe suflet. Nimic nu-i mai făcea plăcere, la repetiţiile fanfarei era atât de neatent, încât bătrânul Zabranek nu mai contenea să-i facă observaţii. Pierdea tactul, cânta fals, ba uneori se întrerupea chiar în mijlocul unei bucăţi, iar când Herbert sau Roli se răsteau la el, ridica doar din umeri.

Lucrul cel mai de neînţeles pentru colegii lui era însă faptul că nu mai venea la excursiile pe care elevii din clasa a şaptea le reluaseră sub conducerea lui Marco Polo. Şi în primăvara asta băieţii făcuseră două până acum, neasemuit mai frumoase decât cele din toamna trecută, căci la ele luaseră parte şi fetele care au jucat în faimoasele reprezentaţii teatrale.

La una din excursii, în timpul unei popas pe un tăpşan înflorit, Rolf aduse vorba despre inexplicabila atitudine a lui Bastl din ultima vreme.

— Ce-o fi cu Bastl? întrebă el pe neaşteptate.

— Da, zău, ce-o fi cu el? întări Johanna care încă îşi mai făcea iluzii în privinţa lui Bastl şi resimţea intens lipsa lui. S-ar zice că nu-i mai convine să stea de vorbă cu noi. De când s-a schimbat aşa?

— De la spectacolul nostru, răspunse Herbert.

Marco Polo sugeră că strania lui comportare ar putea fi în legătură cu întâmplarea din ziua premierei, când Bastl s-a rătăcit în labirintul de coridoare din mănăstire. Dar Rolf dădu din cap cu toată: tăria nu putea crede așa ceva.

— Dar atunci ce-o fi?

— E probabil îndrăgostit.

— Îndrăgostit? Tot ce se poate. Dar de cine?

— Mofturi! Pe Bastl nu-l interesează fetele.

— Atunci poate s-a întâmplat ceva neplăcut în familia lui.

— Nici asta nu e posibil. Dacă ar fi intervenit ceva de felul ăsta, mi-ar fi spus.

— Atunci e cu siguranţă îndrăgostit. Aș putea pune rămăşag că asta e cauza schimbării lui.

*

* * *

Că la aceeași oră Bastl se afla şi el într-o excursie, nu știa, fireşte, nimeni.

Trei duminici în şir a stat la pândă în preajma mănăstirii. Și azi la fel. De la șapte dimineaţă dădea raită după raită, furișându-se dintr-un loc într-altul ca nu cumva să-i scape momentul când elevele vor ieşi la plimbare. Cu ochii în patru, pândea toate ieșirile mănăstirii. Neobosit, alerga de la o poartă la alta; din faţa clădirii, pe Uliţa Căldărarilor, până la poarta cea mare a grădinii mănăstirii, apoi înapoi până în faţa clădirii şi iarăşi la poarta grădinii, tremurând toată vremea ca nu cumva în clipa când el se afla la una din porţi elevele să iasă pe cealaltă. În tot cazul, este cert că alergătura asta l-a făcut să parcurgă mai multe sute de metri decât colegii lui de clasă în toată excursia lor.

Abia la ora două după amiază elevele ieşiră în sfârșit din mănăstire, şi anume pe poarta grădinii. Bastl le văzu — şi nu-i venea să-şi creadă ochilor: nu purtau uniforma școlii, halatele mănăstirești de culoare cenușie, ci rochiţe uşoare, vaporoase, primăvăratice. Bineînţeles tu mâneci lungi, cu gulere închise până sub bărbie, cu fuste care mergeau până la glezne — totuși colorate, în zeci de nuanţe, cu tot felul de flori și desene.

Numai cele şase călugăriţe care însoţeau coloana — Bastl recunosecu printre ele pe maica Ferdinande — purtau veşmântul lor obișnuit. Și ele încadrau sever şirul de fete: în faţă două, în spate două, şi câte una la dreapta și la stânga. Cu priviri scormonitoare, călugăriţele supravegheau coloana, ca nu cumva vreuna din ele să-şi arunce ochii într-o parte sau în alta cât timp mergeau pe uliţele orașului.

Bastl aşteptă la locul lui de pândă până când dispărură după primul colţ. Apoi porni pe urma lor la o distanţă la care nu putea fi observat.

Până la marginea orașului, elevele au mers în ordine, cuminţi, două câte două. De acolo însă rânduiala se dezlâna puţin. Totuşi fetele păşeau şi acum grupate în jurul maicilor însoţitoare. Lăsară la dreapta satul Morile, suiră poteca îngustă ce ducea pe grindul cu acelaşi nume, trecură pe lângă vechiul cimitir al eroilor și se îndreptară spre poiana de la Izvorul-Rece.

Bastl îşi încetini paşii, ca să mărească distanţa ce-l despărţea de coloană, căci între grindul Morilor şi periferia orașului se întindea un câmp deschis, cu ogoare

verzi, abia însămânţate, cu lanuri de cartofi în şiruri cafenii, cu ţelini şi paragini, unde era mai greu să rămână nevăzut.

Numai după ce convoiul dispăru după culmea dealului, Bastl îşi iuţi mersul ca să scurteze distanţa dintre el şi fete. Uită de foame şi de oboseală şi alergă de-i sfârâiau călcâiele.

Când ajunse pe muchia grindului, se ascunse în dosul unui porumbrel înflorit şi scrută zarea. Tocmai în clipa aceasta maicile dispăreau cu elevele în pădurea de la capătul văii, unde se afla poiana Izvorul-Rece.

„Era de la sine înţeles că vor veni aici", îşi zise Bastl, din toate împrejurimile oraşului niciun alt loc nu e atât de puţin umblat ca acesta". Văzu cele din urmă fete dispărând în pădure şi se pregăti să le urmeze, dar în aceeași clipă se ascunse iarăşi. O fată într-o rochie azurie ieșise din pădure și cerceta cu ochii tocmai în direcţia în care se afla Bastl. Cosiţele-i bălaie sclipeau ca aurul în soare.

Bărbel! Bastl o recunoscu îndată. „Aşadar mă aşteaptă!" jubilă el.

Dar nu făcu nicio mișcare. Stătea pitit şi nu se arăta. Ştia că de acum înainte trebuia să fie şi mai prevăzător. Aşteptă până când Bărbel dispăru din nou în pădure, apoi mai zăbovi oleacă și numai după aceea porni mai departe.

Rotindu-şi ochii în toate părţile, scrutând cu grijă fiecare loc, păşind tiptil ca vânătorul care a prins o urmă, înaintă pe drumul străbătut mai înainte de fetele de la mănăstire. Nu trebuia să-l vadă nimeni.

În sfârşit ajunse la ţintă. Poiana de la Izvorul-Rece se întindea în plin soare. Din ascunzişul său Bastl văzu cârdul de fete zburdând pe iarba verde. Voioase, dezgheţate, nebunatice, se jucau cu mingea. Vântul încropit aducea până la Bastl, în adieri uşoare câte un strigăt singuratic, abrupt, întretăiat. Și dacă la marginea rariștei nu s-ar fi aflat călugăriţele însoţitoare, care se adăposteau sub pomii din pădure cu greu ţi-ai fi putut închipui că fetele acestea zburdalnice erau elevele unei şcoli de maici, că poartă toată săptămâna halate de culoare cenuşie şi că se închină de trei ori pe zi.

„Acum!" îşi zise Bastl. „Acum când atenţia tuturor a se îndreaptă asupra jocului, acum trebuie să prind momentul!" Cu privirile încordate o căuta pe Bărbel. Și când o zări, îl cuprinse o bucurie sălbatică. Căci Bărbel se afla la capătul cel mai depărtat al terenului de joc, unde un şanţ adânc, năpădit de un crâng întreg de mărăcini, despărţea poiana de pădure. Şi Bastl observă că Bărbel lasă parcă dinadins mingea să cadă în desişul din şanţ, pentru a avea prilejul să se ducă după ea.

„Ce bine a ticluit asta!" îşi zise Bastl încântat. Strașnică fată! Acum mă duc şi eu acolo".

Tiptil, cu grijă, ferindu-se de orice zgomot, se tupilă după un aluniş des care-l ascundea pe de-a întregul, şi se strecură în şanţ. Ajuns acolo, culese repede un mănunchi de rozişoare, bobiţei şi sulcină.

Dar deodată auzi foşnet de frunze… şi mingea căzu chiar lângă el. „Acum trebuie să vină!" îi săgetă prin minte.

Şi Bărbel veni. Cu amândouă mâinile dădea mărăcinişul la o parte şi căuta.

Bastl şopti abia auzit:

— Bärbel… Bärbel… Aici e mingea.
— Bastl! tresări fata speriată.
— Vino s-o iei.
Bärbel se apropie încet, abia cutezând să calce.
— Bastl! Ai venit?
— Da, Bärbel… Am venit.
Şi acum stăteau ţepeni, nemişcaţi, neştiind ce să-şi spună. Niciunul nu găsea cuvântul cu care să înceapă. Se priviră doar, îndelung, cu ochii mari. Bastl zâmbea. Dar Bärbel avea tristeţe în privire. Şi deodată îi şopti grăbit:
— Trebuie să plec, Bastl!
— Nu, Bärbel. Nu pleca!
— Trebuie, Bastl.
Acum începu şi el să se neliniştească. „Dacă ne prind aici, ce se va întâmpla cu ea?" gândi băiatul cu îngrijorare. „Nu trebuie să ne găsească. E soarta ei în joc". Storcându-și creierul, căută un cuvânt de despărţire. Și fiindcă nu-l găsi, îi spuse rugător:
— O amintire, Bärbel… lasă-mi ceva, drept amintire! Te rog, Bärbel, fă-mi plăcerea!
Şi Bärbel i-o făcu. Desprinse o broşă mică de argint de la guleraşul rochiei şi i-o dădu. Iar Bastl întinse mănunchiul de loricele pe care-l culesese înainte:
— Ne vom mai revedea, Bärbel. Sunt sigur că ne vom mai revedea. În curând, Bärbel.
— Nu, Bastl. Nu ne vom mai vedea niciodată!
— Ba da, Bärbel. Poţi să fii sigură.
Bärbel voi să mai spună ceva, dar în aceeaşi clipă se auzi un glas în apropiere:
— Bärbel! Unde eşti, Bärbel!
Bärbel îşi trase speriată mâna din a lui Bastl.
— Aici sunt! Vin! strigă ea repede.
Şi în clipa următoare dispăru.
— De unde ai florile astea minunate, Bärtel? întrebă o voce apropiată.
Şi îndată se auzi un strigăt străbătând poiana:
— Maică Ferdinande! E voie să culegem flori? Da? O, vă mulţumesc! Veniţi, fetelor, să culegem flori în şanţ!
Bastl încremeni. „A fost o prostie" îşi zise el. „N-ar fi trebuit să-i dau florile. Dacă mă găsesc fetele aici, s-a zis cu noi!" Şi grabnic, dar, cu ochii în patru — de parcă însăși viaţa i-ar fi fost în joc, se furişă printre tufişuri şi pieri.
În mâna încleştată ţinea broşa de argint pe care i-o dăduse Bärbel.

Inspectorul Wagner lămurește pe trei elevi din clasa a şaptea asupra comunismului.

Domnul Zakel, îngrijitorul şi portarul liceului luteran de băieţi şedea în cuşca lui de lângă uşa care dădea în sala de festivităţi, şi se uita la ceas. Peste zece minute

trebuia să sune. În faţa lui se afla un exemplar dinainte de război al almanahului bisericesc „Prietenul Creştinilor”.

Dar domnul Zakel nu citea. Scruta. Îşi rotea privirile în jur: mai întâi spre una din aripile clădirii apoi spre cealaltă şi după aceea spre sala din faţa scării. Cu toate că nu avea nimic de văzut, domnul Zakel scruta numai din obişnuinţă. Sau poate şi din pricină că avea auzul slab.

Din clase se auzeau învăluit vocile profesorilor care explicau, iar de pe ziduri se desprindea din când în când câte o frântură de tencuială scorojită. Dar zgomotele acestea surde nu ajungeau până la urechile domnului Zakel.

Îngrijitorul era supărat. Supărat pe astma care-l necăjea, pe elevii neastâmpăraţi, pe vremea proastă de afară, pe scumpetea care nu mai contenea, pe nevasta lui — pe toată lumea.

Și iată, cineva urcă acum treptele de la intrare. Domnul Zakel zări umbra vizitatorului — căci avea ochii ageri — şi se ridică.

Omul care venea era Dinu Constantinescu.

Domnul Zakel tresări speriat. Iarăşi acest Constantinescu, iarăşi românul acesta despre care nimeni nu știa cine e și ce face. N-o fi cumva vreau inspector din cei mari?

Dinu îl întrerupse din meditaţii:

— Aş dori să vorbesc cu domnul director Leisemann.

Portarul îl rugă să aştepte. Nu se putea încumeta să-l conducă aşa, nitam-nisam, la director. Dacă n-o fi inspector, te pomeneşti că directorul nu e dispus să-l primească. Spuse deci:

— Mă duc să vă anunţ.

Constantinescu aşteptă. Ca să-şi treacă urâtul, începu să se plimbe de colo până colo. La fiecare pas scândurile date cu păcură scârţâiau. „Au îmbătrânit rău”, îşi zise el cu un zâmbet amuzat în colţul gurii.

Apoi se opri în faţa bustului lui Homer dintr-o vitrină de cristal. Trecu cu degetul peste pereţii de pe laturile dulapului. O dată, de două ori… În praful de pe lemnul negru rămaseră două dâre lungi.

O uşă din spatele său se trânti cu zgomot. Constantinescu auzi fărâmituri de tencuială desprinzându-se din zid. Se întoarse: în faţa lui se afla domnul Zakel.

— Poftiţi, domnule Constantinescu! spuse îngrijitorul, topindu-se de bunăvoinţă. Domnul director vă roagă să-l iertaţi că v-a lăsat să aşteptaţi.

Şi-l petrecu până la cabinetul lui Leisemann.

Cu o amabilitate excesivă, directorul îl pofti pe Constantinescu să ia loc. Ca om care n-a făcut niciodată politică, îi venea foarte greu să-şi stăpânească neliniştea. Dacă — mai ştii? – acest Constantinescu este cumva comunist?

— Cu ce vă pot servi, domnule Constantinescu? întrebă directorul Leisemann, hotărât să păstreze cea mai mare prudenţă.

În ochii negri ai lui Constantinescu se furişă un zâmbet. Apoi el expuse directorului motivul vizitei sale:

— Vii la dumneavoastră în calitate de membru al comitetului pentru organizarea

serbării de 1 Mai şi aş vrea să vă supun o rugăminte.

În timp ce Constantinescu vorbea, Leisemann simţi că i se aburesc ochelarii. După câteva secunde nu mai văzu decât ca printr-un păienjeniş pe vorbitorul din faţa lui, iar glasul i se păru că vine din cine ştie ce depărtări.

Constantinescu vorbea foarte repede şi ajunse curând la capătul expunerii sale. Spusese ceva despre marea lipsă de orchestre, despre manifestaţia muncitorilor, despre o serbare în pădure, despre repetiţia fanfarei de la şcoala lui Leisemann, la care asistase într-una din zilele trecute. Și toate acestea în legătură cu ziua de 1 Mai. Apoi ajunsese la miezul chestiunii şi-l întrebase pe Leisemann dacă ar avea ceva împotrivă ca tânăra fanfară să cânte la serbarea din pădure.

Întrebarea era foarte iscusită. „Dacă ar avea ceva împotrivă…" Bineînţeles că la o asemenea întrebare Leisemann nu putea răspunde decât „da". Şi de răspuns trebuia să răspundă! Dar în acelaşi timp îşi aduse aminte de Wagner şi de cuvintele cu care inspectorul comentase articolul din ziarul comunist în legătură cu piesa jucată pe scena de la mănăstire:

„Am dat comuniştilor ocazia să-şi vâre nasul în treburile noastre".

Leisemann îşi aminti şi de deviza lui: „Daţi cezarului ce e al cezarului — şi domnului ce e al domnului". Cu dumnezeu nu era atât de greu: la slujba de luni dimineaţa i se dădea tot ce i se cuvenea. Dar cu cezarul? Ce fel de oameni erau comuniştii ăştia?

Au să ajungă să pună mâna pe întreaga putere. Erau tari, nici vorbă. Dar vor reuşi oare să se menţină?

Ehei, dacă Leisemann ar fi putut şti lucrul acesta nu i-ar fi fost greu să-i răspundă lui Constantinescu.

Dar până la urmă tot găsi o formulă care-i îngăduia barem să câştige puţin timp.

— În principiu — zise el — n-am fireşte nimic împotrivă. Dar hotărârea nu depinde numai de mine. Trebuie să vorbesc şi cu colegii mei. Îi voi întruni în consiliu şi ne vom sfătui.

Apoi făgădui că va face acest lucru chiar în cursul acelei zile.

*

* * *

După plecarea lui Constantinescu, Leisemann rămase pe gânduri. Cum să soluţioneze problema? Ce cale să apuce? Să se ducă la inspectorul Wagner? Nu, asta în niciun caz, căci Wagner se va speria fără doar şi poate şi va propune cine ştie ce măsuri care vor provoca şcolii încurcături inutile.

Cel mai bun lucru era să stea de vorbă cu profesorul Knorr. El va şti cu siguranţă să-i dea un sfat acceptabil.

Leisemann aşteptă până la recreaţie. Apoi trimise după profesorul Knorr. Dar înainte de a-i destăinui ce-i apasă sufletul, îl întrebă cu multă prudenţă:

— Spune-mi, te rog, domnule profesor, ce părere ai dumneata despre comunişti?

Knorr se minună, dar nu avu lipsa de tact să întrebe: „De ce vreţi să ştiţi asta?", ci răspunse de-a dreptul:

— Comuniştii nu sunt atât de negri cum şi-i închipuie unii. Ceea ce vor, e foarte frumos. Mie însă mi se par ceva prea radicali. Şi din acest punct de vedere nu mă împac în toate cu ei.

Leisemann avu o tresărire de spaimă. Păi dacă și acestui Knorr atât de radical comuniştii i se păreau prea radicali, nici vorbă că erau extrem de radicali. Şi directorul aruncă profesorului o privire foarte nedumerită.

Dar Knorr zâmbi:

— În tot cazul, comuniștii sunt astăzi singurii care se opintesc din răsputeri ca ţara noastră să facă un pas înainte. E drept că greşesc de multe ori, dar asta e firesc la început; cu vremea n-au să mai facă atâtea greşeli. Şi atunci — zâmbetul de pe faţa lui Knorr se accentuă — n-au să mai fie nici atât de radicali.

Ah, zâmbetul acesta! Te cucerea fără să vrei. Când îl vedeai, nu se putea să nu câştigi încredere în Knorr şi Leisemann îi spuse tot ce avea pe inimă.

— Dar asta-i minunat! exclamă Knorr după ce luă cunoştinţă de propunerea lui Constantinescu. Se înţelege că fanfara trebuie să se manifeste la serbare!

— Da, dar dacă inspectorul Wagner.

Knorr îl întrerupse:

— Ştiţi ceva, domnule director? Cel mai bun lucru e nici să nu vorbiţi cu el. De aflat va afla și așa, iar dacă ar fi să se scandalizeze şi să facă tărăboi, îmi iau eu întreaga răspundere. De acord?

Şi Knorr îi întinse mâna. O făcea pentru întâia oară. Și cu acelaşi zâmbet pe buze.

Leisemann îi luă mâna, şovăind. Dar când îi simţi strângerea, avu sentimentul că e în deplină siguranţă.

După ultima oră de curs, membrii fanfarei fură convocaţi la o şedinţă.

Înainte de a intra în clasa în care aşteptau tinerii muzicanţi, directorul Leisemann şi profesorul Knorr se opriră o clipă în dreptul uşii.

— Ştiţi ceva, domnule director? spuse Knorr. Vorbiţi-le dumneavoastră.

— Eu? Dar eu… Nu cred… Nu ştiu.

— Nu face nimic. Vorbiţi-le totuşi. În calitate de director.

Şi fără să mai aştepte încuviinţarea, Knorr deschise uşa, silindu-l astfel pe Leisemann să intre imediat în clasă. Iar apoi făcu ceva ce-l descumpăni cu desăvârșire pe bietul director. Se aşeză într-o bancă alături de micul toboşar din clasa a cincea. Acum Leisemann nu mai avea încotro. Trebui să se urce la catedră, și, bâlbâindu-se, abia găsind cuvintele aduse la cunoştinţa băieţilor rugămintea lui Constantinescu.

Dar nu fu lăsat să sfârșească. Un răcnet de bucurie izbucni atât de vehement din rândurile elevilor, încât Leisemann nu mai putu auzi nici propriul său glas.

Directorul stătea aiurit la catedră, cu o căutătură care parcă cerşea ajutor, îndreptată spre Knorr. Dar acesta dădu doar din cap, voind parcă să-l încurajeje, şi ochii lui spuneau: „Ei, haide. Bucură-te şi dumneata!” Și atunci bucuria îl năpădi şi pe director.

Deodată Roli se ridică vijelios din bancă şi întrebă în mijlocul tumultului:

— E necesar ca şi acest lucru să rămână secret?

Leisemann nu era pregătit pentru o asemenea întrebare. Şi desigur că întreaga lui bucurie ar fi fost înăbuşită de teama care începuse să-i încolţească din nou în suflet, dacă profesorul Knorr nu s-ar fi grăbit să răspundă în locul lui, clar şi fără şovăire:

— Nu, de data aceasta nu!

*

* * *

Acum un an, Dinu Constantinescu i-a scăpat pe Rolf, Bastl și Herbert de la secţia de poliţie.

Acum câteva săptămâni le-a făcut rost, fără multă vorbă, de autorizaţiile necesare pentru reprezentaţiile cu piesa lui Grabbe.

Apoi, fără să se ştie de ce, a venit cu Marco Polo la o repetiţie a fanfarei.

Și acum s-a lămurit în sfârșit pentru ce a făcut toate acestea.

E drept că nu ştia încă nimeni cine şi ce era de fapt Dinu Constantinescu. Dar în zilele următoare avea să se limpezească şi lucrul acesta.

Toată şcoala a aflat că fanfara va cânta în public la serbarea de I Mai. Elevii au povestit aceasta părinţilor, părinţii au spus-o cunoscuţilor, şi de aceea nu e de mirare că a ajuns şi la urechile lui Wagner.

Inspectorul făcu gât. De cum află, trimise după directorul Leisemann şi-i ceru socoteală. Directorul fu nevoit să-i relateze amănunţit cum s-au desfăşurat lucrurile. Când pomeni de Dinu Constantinescu, ochii inspectorului se holbară.

— Constantinescu ai spus? îl întrerupse Wagner abia ţinându-și firea. Dinu Constantinescu?

— Da, bâigui Leisemann, descumpănit când văzu faţa înspăimântată a inspectorului.

— Dar, bine, ăsta e comunist! Un vechi şi ireductibil comunist.

Şi apoi îl lămuri pe Leisemann asupra comuniştilor:

— Vor să distrugă proprietatea particulară, să înăbuşe conştiinţa naţională, să suprime religia, să stârpească cultura şi civilizaţia şi să-l transforme pe om în maşină! Pe faţă, da, făgăduiesc marea cu sarea, dar toate acestea nu sunt decât momeli cu care vor să-i prindă în laţ pe băieţii noştri. Iată, ai chiar acum cea mai bună dovadă! Nu există primejdie mai mare! Nu trebuie să dăm crezare acestor oameni dacă vrem să rămânem buni germani.

Pe Leisemann îl trecură mii de năduşeli. Ei, la naiba! Nimeni nu trebuie să spună despre el că nu e un bun german. Şi de comunişti trebuie să te fereşti ca de dracul gol, asta fără doar şi poate!

— Aşa stau lucrurile, domnule Leisemann, glăsui Wagner în încheiere. De când a apărut articolul acela plin de elogii, eu te-am prevenit, dar se pare că vorbele mele ţi-au intrat pe o ureche şi ţi-au ieşit pe alta. E foarte integretabil. Singurul lucru care-ţi mai rămâne de făcut e să-i determini pe elevii dumitale să renunţe la intenţia lor. Şi lucrul acesta ţi-l cer cu toată energia!

Iar pentru întărirea celor spuse izbi cu mâna în placa de cristal de pe biroul său

lustruit. Dar în clipa aceea se produse ceva cu totul de neînţeles, un lucru nemaipomenit.

Leisemann, care a ascultat tot mai înspăimântat violenta diatribă a inspectorului, răsuflă de câteva ori din adâncul plămânilor. Apoi îşi scoase ochelarii şi se apucă să şi-i şteargă cu batista. Degetele îi tremurau. Iar după o clipă începu să vorbească. Pe faţa sa suptă, istovită, se așternu o paloare cadaverică, iar vorbele îi ieşeau anevoie de pe buze.

— Domnule inspector, vă rog să primiţi demisia mea din funcţia de director. Nu mă mai simt în stare să apar în faţa elevilor mei. N-are niciun sens să vorbesc cu ei despre cele relatate de dumneavoastră. Constantinescu e prea iubit de toţi elevii. Şi apoi… apoi… cu ce ochi mă vor privi dacă m-aş apuca să-l defăimez pe Constantinescu, azi, după ce omul acesta i-a ajutat în atâtea rânduri. Eu… eu nu sunt în stare să fac politică.

Încheie cu glasul stins şi tăcu resemnat.

Wagner rămase cu gura căscată. Şi numai după o lungă, foarte lungă scurgere de timp, izbuti să-și biruie uluirea.

Cuvintele lui Leisemann l-au neliniștit până în adâncuri. Să-i accepte demisia? Cu neputinţă. Ar fi însemnat să aţâţe întreaga opinie publică, ba te pomenești că ziarul românesc — foaia aceea comunistă — profitând de ocazie, va găsi cu cale să se amestece din nou în treburile şcolii germane. Şi cine putea şti dacă şleahta asta de comunişti, proletarii ăştia, nu vor ajunge totuşi cândva să preia singuri puterea?

De la o vreme au devenit destul de gălăgioşi, şi nimeni nu-i punea cu botul pe labe. Organizau demonstraţii, strigau în gura mare… Nu, nu — Wagner trebuia să fie cât se poate de prevăzător.

Cătrănit şi cu glasul tot atât de stins ca directorul adineauri, îngăimă în cele din urmă:

— Cum ai putut să te gândești la una ca asta domnule director? Fireşte, fireşte — înţeleg obiecţia dumitale. Şi te rog să mă ierţi că nu m-am gândit şi eu la acelaşi lucru.

Își muşcă buzele. Apoi găsi soluţia:

— Sper că nu vei avea nimic împotrivă să vorbesc chiar eu elevilor dumitale? Ce spui?

— Mă rog! zise Leisemann cu nepăsare.

— Atunci fii atât de bun şi trimite-mi aici pe Windt, Acker şi Zabranek.

După un ceas, cei trei elevi se aflau în faţa inspectorului. Wagner le vorbi îndelung şi cu multă căldură despre profesorul Knorr, dar mai ales despre directorul Leisemann, avu numai cuvinte de laudă pentru succesul lor teatral şi pentru tânăra fanfară, şi aduse deodată vorba despre Constantinescu.

— Ei bine — zise inspectorul — în legătură cu toate acestea mă socot dator să vă previn că trebuie să vă feriţi de prietenia unei anumite persoane. E vorba de domnul Dinu Constantinescu. Şi în primul rând aş vrea să vă întreb dacă ştiţi cine e acest domn.

Făcu o mică pauză şi scrută cu o privire pătrunzătoare pe cei trei elevi din faţa lui. Dar ei nu dădură niciun răspuns. Wagner rosti atunci cu tărie, apăsând pe fiecare cuvânt:

— Ştiţi cine este acest domn Constantinescu? Unul din cei mai primejdioşi comunişti. Dar asta încă n-ar fi nimic. E un puşcăriaş — un puşcăriaş care a înfundat ani de zile închisoare. Da, dragii mei un puşcăriaş! Vă daţi seama ce înseamnă asta? El şi cei de teapa lui sunt vinovaţi că germanii au pierdut războiul şi că trăim azi vremuri atât de grele. Nu v-am prevenit de atâtea ori, nu v-am rugat cu toată stăruinţa să staţi cât mai retraşi şi să nu vă expuneţi? Dar n-aţi vrut să mă ascultaţi. Și acum? Acum n-o să mai scăpăm de el. Cu oamenii tăştia nu-i de glumit. Unde au pus piciorul, nu mai e chip să-i scoţi. Calcă şi peste cadavre. Acum câteva luni nu dădeai un ban pe el, era o nulitate, un funcţionăraş de mâna a zecea la secţia culturală.

Herbert aruncă o căutătură ironică lui Rolf, care-i răspunse cu o privire şi cu un rânjet plin de înţelesuri.

— Da, un funcţionăraş de mâna a zecea, accentuă Wagner cu şi mai multă tărie, zărind acest schimb de priviri. Iar azi… azi este şeful secţiei! Straşnic şef de secţie! Stă toată vremea pe capul rhuncitorilor ca să-i aţâţe împotriva patronilor. Şi asta numeşte el cultură! Dar aşa fac toţi netrebnicii ăştia de comunişti!

Herbert nu-l lăsă să sfârşească şi spuse foarte liniştit:

— Se poate, domnule inspector. Nu ştim prea multe despre comunism şi nici dacă e primejdios sau nu. Un lucru însă este sigur: dacă nu ne-ar fi ajutat Constantinescu, n-am fi putut juca nici azi comedia lui Grabbe.

Wagner tresări când îşi aduse aminte de această penibilă chestiune. Dar Herbert continuă:

— Tot el ne-a ajutat şi la administraţia financiară. Şi datorită lui n-a trebuit să dăm niciun bănuţ din încasări şi am putut să înjghebăm fanfara.

Wagner îşi frânse mâinile cu deznădejde:

— Păi tocmai asta e! Cum de nu vă daţi seama? Cu asemenea mijloace urmăreşte doar să vă prindă în cursă, să vă amăgească. E în detrimentul vostru e pieirea voastră, credeţi-mă.

Herbert ridică din umeri. Roli se hlizea. Numai Bastl şedea nepăsător, fără să se clintească.

— V-am chemat, dragii mei — urmă inspectorul — ca să vă deschid ochii pentru cea din urmă oară. Comunistul ăsta cu crucea în sân vă face din nou propuneri ispititoare. Respingeţi-le! Feriţi-vă de el!

După ce ieşiră de la inspector, Rolf întrebă pe colegii săi:

— Credeţi că e adevărat ce-a spus caraghiosul ăsta despre Dinu? Că e un fost puşcăriaş?

Herbert îşi legănă capul încoace şi încolo:

— Poate să fie adevărat. Întrebarea e doar pentru ce a stat închis.

— Răufăcător nu poate fi în niciun caz.

— Tocmai. E de ajuns să-mi amintesc prigoana pe care au suferit-o comuniştii

pe vremea lui Hitler. Dacă Dinu este într-adevăr comunist, nu m-aş mira de loc ca pe vremea aceea să fi fost închis.

— Mărturisesc că tare mult aş vrea să ştiu ce fel de oameni sunt comuniştii ăştia.

Herbert dădu din cap:

— Şi eu la fel. Un lucru însă este sigur: că Dinu e un om şi jumătate. Dar dumnealui de colo — l-aţi auzit ce spune? „Vor să stârpească cultura şi civilizaţia"! Gogoşi de astea să servească domnul inspector altora, nu nouă.

— Te cred! exclamă Rolf cu dispreţ. În tot cazul, dacă toţi comuniştii sunt ca Dinu, aş vrea să fiu şi eu comunist.

— De când l-am auzit pe Wagner făcându-l albie de porci — întări Herbert — mi-a devenit şi mai simpatic. Cred că e bine să ne călăuzim totdeauna după aprecierile lui Wagner: când te povăţuieşte să te fereşti de un lucru, să-l faci fără nicio grijă, şi când îţi laudă ceva, să te temi ca dracul de tămâie! Nu ești și tu de părerea asta, Bastl?

— Eu n-am nicio părere.

— Ce e cu tine, Bastl? De câteva zile nu-ţi mai sunt boii acasă. Eşti aiurit de tot. Ţi s-a întâmplat ceva?

— Te miri că sunt aiurit? Abia acum? N-am avut totdeauna reputaţia că sunt un aiurit? mârâi Bastl.

— Nu vrei să mai lucrezi cu noi?

— Ba da. Scutiţi-mă însă de comentariile voastre.

— Ce-ai păţit, Bastl?

— Nimic.

Mai mult nu spuse. Întoarse spatele şi se depărtă.

Despre 1 Mai și efectul unei broşe

De la întâlnirea cu Bärbel în poiană, Bastl era îndrăgostit. Îndrăgostit lulea. Îşi pierduse capul în asemenea măsură, încât nu-l mai interesa nimic în afară de dragostea lui. Nu se mai gândea decât la Bärbel. Și se gândea cu atât mai mult la ea, cu cât îşi dădea seama că nu se va mai putea întâlni niciodată cu draga lui.

De aceea n-avea nicio poftă să se destăinuiască vreunuia dintre colegi. Ştia că în ochii lor trece drept un duşman al fiinţelor cu fuste şi cosiţe şi era convins că vor da sfoară în tot oraşul când vor ăla ce i s-a întâmplat.

Într-o zi simţi totuşi nevoia să-şi deschidă inima.

După o repetiţie din preajma zilei de I Mai îl conduse pe Rolf acasă.

— Ascultă, Rolf, începu el pe drum.

— Da?

— Ţi mai aduci aminte cum ne-am rătăcit prin coridoarele mănăstirii?

Rolf rânji cu gura până la urechi:

— Ba bine că nu! Şi?

— Ascultă, Rolf… Aş vrea să-ţi spun ceva.

— Dă-i drumul!

— Dar numai dacă-mi făgăduieşti că nu vei destăinui nimic din cele ce vei afla.

— A, nu, scumpul meu Bastl, așa ceva nu fac. Te pomeneşti că e un lucru necurat, şi dacă-ţi promit să tac, înseamnă că mă oblig să acopăr cine ştie ce. Aşa ceva nu fac. Spune-mi întâi despre ce e vorba, şi după aceea poate să mă învoiesc.

Bastl îşi mușcă buzele:

— Nu, Rolf, n-ai de ce să te temi. Şi dacă te-am rugat să taci… vezi tu… e numai fiindcă n-aş vrea, înţelegi.

— Vorbește. Te ascult.

Și Bastl îi povesti acum, de-a fir a păr, tot ce se întâmplase. De la prima lui întâlnire cu Bärbel până la revederea de duminica trecută. Rolf asculta cu o uimire care creştea din minut în minut. Apoi şuieră prinţe dinţi:

— Tii, drace, dar asta-i ceva din altă lume! E frumoasă?

Bastl ridică înciudat din umeri:

— Nu e momentul acum să pui asemenea întrebări. Cred însă că-ţi dai seama că trebuie să ţii taina numai pentru tine. O vorbă să nu scoţi! Căci dacă află cineva şi dă de veste maicilor, ne-am dus pe copcă!

Rolf încuviinţă din cap. Iar după o clipă de gândire zise:

— Ar trebui s-o scoatem pentru o zi sau două din mănăstire și să-i arătăm lumea în adevărata ei lumină.

— Uşor de zis, Rolf. Dar chiar dacă am reuşi, nu ştiu zău unde am putea-o găzdui.

— La mătuşa Dolly. Sunt sigur că s-ar învoi îndată.

— Ea da, nici vorbă. Şi totuşi nu se poate. Ascultă-mă pe mine. Naiba ştie cine o vede acolo, şi-i vai de capul nostru.

— Hm…

Roli se scărpină în cap. Dar deodată faţa i se ilumină:

— Am găsit, Bastl! Dacă reuşeşti s-o scoţi din închisoarea ei de la mănăstire, o găzduim la rudele mele de la Bârsa. La unchiul meu Georg care mi-a împrumutat trombonul. Pentru două zile nu se face gaură în cer. Asta o aranjăm fără nicio bătaie de cap.

Bastl clătină descurajat din cap:

— Degeaba. N-o să meargă.

*

* * *

Cuvintele lui Rolf au prins totuşi rădăcini în creierul lui Bastl. Ideea era foarte bună, dar nu rezolva totul. Partea cea mai grea rămânea în picioare: cum s-o elibereze pe Bärbel din închisoarea de la mănăstire?

După îndelungate frământări, Bastl găsi o cale. Îi trebuia doar cineva care să-l ajute şi să ştie totodată să păstreze taina. Dar mai ales trebuia să fie o persoană adultă. Și fiindcă mătușa Dolly întrunea toate aceste însuşiri, Bastl se duse la ea.

Mătuşa Dolly se cruci când află secretul lui Bastl.

— Şi toate astea mi le spui abia acum? făcu ea după ce auzi întreaga poveste.

Acum — pentru că ai nevoie de mine? Straşnic prieten îmi mai eşti.

Bastl tăcu stingherit.

Dar mătuşa Dolly urmă fără să mai stăruiască:

— M-am lămurit, nu mai e nevoie de nicio explicaţie. Vrei să-ţi dau o mâna de ajutor?

— Da, tuşă Dolly.

Şi Bastl îi divulgă planul său.

— Iată cum cred că vom izbuti s-o scoatem pentru două zile din mănăstire, încheie el. Din scrisorile ei reiese că n-are pe nimeni. Totuşi n-ar fi exclus ca undeva să mai existe niscaiva rude de ale ei.

— Da, şi?

— Niscaiva rude de care maicile să nu fi ştiut până acum.

— Exclus nu e, fireşte. Dar unde vrei să ajungi?

— Foarte simplu… Într-una din zilele viitoare te duci la mănăstire şi te prezinţi drept mătuşa ei. Şi apoi, invocând un pretext oarecare, rogi să i se dea o învoire de două zile. Iar noi o găzduim la rudele lui Rolf de la Bârsa.

— Dar bine, Bastl, cum îţi închipui că e posibil una ca asta? Hai să zicem că maicile mă vor crede că sunt mătuşa fetei. Dar ce va face ea când se va găsi deodată ochi în ochi cu mine? Uimirea ei va da pe faţă toată înşelăciunea. Se va speria atât de tare, încât… Nu, Bastl… Planul tău e foarte iscusit, dar nu poate fi realizat.

— Ba poate fi realizat, mătuşă Dolly! Gândește-te bine. E foarte plauzibil ca Bärbel să n-o cunoască pe ruda ei.

— Asta da. Dar nu-i de crezut ca ruda respectivă să n-aibă habar de legăturile familiare ale fetei. Şi neştiinţa asta ar bate la ochi de la primele cuvinte. Căci îţi dai seama, cred, că maicile nu mă vor lăsa singură cu Bärbel, ca s-o pot instrui cum să se poarte.

Bastl îşi lăsă capul în pământ. Dezamăgit, îşi frământă mintea multă vreme, şi mătuşa Dolly nu-i putu spune niciun cuvânt de îmbărbătare.

Deodată îl fulgeră însă o idee ingenioasă: broşa! Broşa pe care i-o dăruise Bärbel drept amintire.

*

* * *

Bătrânul Zabranek prelungi repetiţiile nu cu douăzeci de minute, ci cu câte o oră şi jumătate, iar în săptămâna dinaintea lui 1 Mai făcu patru şi nu trei repetiţii. Dar de înjurat nu înjură ca pentru patru ci ca pentru cel puţin patruzeci de repetiţii!

Iar în ultima zi de aprilie, la repetiţia generală noua fanfară avea în repertoriu nu mai puţin de opt bucăţi: trei marşuri şi cinci polci.

Ziua de 1 Mai fu pentru toţi un eveniment de pomină.

Încă din zori, aproape tot oraşul era în picioare. Pe uliţe, furnicar de oameni şi o forfotă neîntreruptă pretutindeni fâlfâiau drapele roşii, iar peste însufleţita voioşie a oamenilor se boltea un cer albastru, poleit de soare. După vreo două ceasuri de aşteptare, pe care şi le-au petrecut cu tot felul de năzdrăvănii, manifestanţii se

puseră în mişcare.

Într-o coloană lungă şi sub un ocean învăpăiat de steaguri roşii, oamenii muncii se îndreptară spre marginea oraşului. Femei şi bărbaţi, germani şi români, salariaţi din toate întreprinderile. Cei din coloană şi oamenii care se înghesuiau pe trotuare, deoparte şi de alta a uliţei, îşi aruncau necontenit cuvinte glumeţe şi pline de prietenie. În faţă şi în spate când mai aproape, când mai departe, se auzeau frânturi de cântec, şi din răstimp în răstimp cineva rostea câte o lozincă, pe care ceilalţi o scandau în ritm.

Bătrânul Zabranek şi fanfara lui se aflau la un colţ de stradă, cu ochii aţintiţi asupra şirurilor care se perindau prin faţa lor. În tot momentul apăreau cunoscuţi. Printre ei zăriră și pe mătușa Dolly, care-i salută voios cu mâna.

Dar nu numai muzicanţii din fanfară se postaseră la acel colţ de stradă. Din simplă curiozitate li se alăturaseră un întreg grup de băieţi şi fete. Căci toţi ardeau de nerăbdare să-i audă cântând. Şi printre ei se afla şi Marco Polo, la fel de bucuros ca şi ceilalţi.

În sfârşit se ivi coada coloanei. După ea se ţineau zeci de oameni şi printre ei se înşiruiră, la înghesuială, și muzicanţii din fanfara unchiului Zabranek cu toţi prietenii şi însoţitorii lor.

După un marş de o oră, ajunseră la destinaţie, în rarişte a unei păduri de stejar, unde se aflau nenumărate chioşcuri cu gustări şi băuturi.

Și apoi se desfăşură o adevărată serbare câmpenească. Mii de oameni şedeau la taifas sau se odihneau lungiţi pe iarba verde a pădurii. Unii căscau gura la producţiile formaţiilor de amatori care-şi executau nume-rele pe cele trei scene în aer liber, construite din lemn şi ţevi de fier; alţii se îngrămădeau în jurul chioşcurilor cu gustări sau dansau pe estradele improvizate în toate colţurile.

Dinu Constantinescu, cu care bătrânul Zabranek pusese ieri la punct, în mod definitiv, toate amănuntele, aştepta la locul convenit. Salută foarte cordial pe tinerii săi prieteni şi-i duse la o mică estradă de scânduri, construită anume pentru ei. Pe ea se aflau cele paisprezece scaune necesare muzicanţilor fanfarei.

Dar Constantinescu nu putu zăbovi multă vreme în mijlocul băieţilor, căci prezenţa lui era solicitată peste tot şi chiar în clipa aceea fu chemat de undeva. Grăbit îşi luă rămas bun, făgăduind că se va înapoia cât va putea mai curând.

Apoi începu munca. Da, munca. Căci singurii care munceau din greu şi în ziua aceasta de sărbătoare erau muzicanţii. Nici modesta şi neexperimentata fanfară a liceului luteran de băieţi, care cânta sub conducerea lui Zabranek — bătrânul dirija cu avântul unui flăcău de douăzeci de ani — nu avu o clipă de odihnă.

Iar fetele și băieţii veniţi odată cu muzicanţii din fanfară dansau de zor printre celelalte perechi. Drept e că nu toţi băieţii ştiau să danseze, dar fetele nu-i lăsau să stea deoparte, ci-i iniţiau cu răbdare, învăţându-i primii paşi.

La un moment dat, când fanfara făcu o mică pauză câţiva muncitori se apropiară râzând de bătrânul Zabranek:

— Cântaţi foarte frumos — îi spuseră ei — dar nu sunteţi muzicanţi adevăraţi. Vă urmărim de câteva cea-suri şi nu v-am văzut nici o singură dată ducând o sticlă

de bere la gură. Ruşine să vă fie! Aşa să ştiţi! Şi acum veniţi cu noi să vă cinstim cum se cuvine.

— Bravo! strigă Rolf. S-a făcut! Trombonul meu are nevoie de aşa ceva, căci nu mai am pic de udătură în mine.

Şi cu un gest demonstrativ goli o cantitate remarcabilă de apă din muştiucul instrumentului său.

— Ăsta scuipat, nu glumă! zise el laconic, făcându-i pe toţi să râdă.

— Păi atunci, poftiţi, domnilor liceeni.

— Să-l întrebăm întâi pe Marco, obiectă Herbert.

— Marco? Cine e Marco?

— Dirigintele nostru.

Iar profesorul Knorr nu numai că încuviinţă, ci fu silit să meargă şi el şi să ciocnească cu elevii săi.

— În cinstea succesului vostru.

— Trăiască fanfara.

— Mereu înainte!

— Trăiască moş Zabranek!

Toţi îl înconjurară pe bătrânul ceh, care dădea pe gât a treia halbă.

— Toate bune — zise el — dar cu o condiţie: să nu mai cântaţi niciodată fals!

Dinu Constantinescu făgăduise că se va mai întoarce la tinerii muzicanţi. Şi reveni într-adevăr, dar nu singur, ci însoţit de trei băieţi.

— Colegi de la liceul românesc, îi prezentă el membrilor fanfarei. Mircea, Grigore şi Dumitru. V-au auzit cântând şi doresc să discute ceva cu voi. Mircea — un băiat oacheş, cu ochii negri şi vioi — spuse râzând:

— Da, fraţilor, v-am auzit cântând şi am rămas cu gura căscată. Sunteţi daţi dracului.

Apoi se întoarse către camarazii săi:

— Aţi văzut ce sunt în stare nemţii ăştia?

Bastl arătă cu clarinetul spre bătrânul Zabranek:

— Las c-am avut şi un dascăl formidabil. Dacă nu ne-ar fi înjurat cât ne-a înjurat — din porci, boi, măgari şi alte lighioane nu ne scotea — n-am fi ajuns unde am ajuns.

Ceilalţi muzicanţi încuviinţară râzând spusele lui Bastl.

— Ia uite ce-a mai scornit bădia! se amestecă bătrânul Zabranek. Vă închipuiţi că sunteţi cine ştie ce? Ei, nu zău! Nişte ageamii sunteţi — toţi o apă! Iac-aşa.

— Trebuie să vă mărturisim — glăsui Mircea — că adineauri ne-am gândit să înjgehebăm şi noi o fanfară.

— Mhm! mormăi altul. Vrem să vă facem concurenţă.

— Bravo! exclamă Marco Polo. O asemenea concurenţă îmi place. Dar acum daţi-i înainte, băieţi.

Lumea vrea să danseze.

Ceasurile treceau în zbor. Oamenii petreceau de minune. Dinu Constantinescu a mai revenit de câteva ori în mijlocul grupului de la şcoala germană şi a aflat de la

Marco Polo tot felul de lucruri interesante despre tinerii săi protejaţi. Mătuşa Dolly, atrasă de melodiile tinerei fanfare — singura care cânta dansuri germane — se apropiase şi ea de grup. Fetele care, cu două luni în urmă, veniseră din două în două zile în bucătăria ei, erau atât de bucuroase c-o revăd încât nu se mai depărtară de ea. Jutta, despre care toată lumea ştia acum că „vorbeşte" cu Herbert: Lotte care nu contenea să-i îndulcească viaţa lui Klaus, înţepându-l cu tot felul de vorbe maliţioase; Johanna care încă mai aştepta ca Bastl să se îndrăgostească de ea; micuţa Else, cea visătoare, care a jucat rolul slujnicuţei şi care dansa acum mereu cu unul din cărturarii comediei lui Grabbe; Maria, durdulia mamă a dracului din piesă. Care stătea toată vremea cu ochii aţintiţi asupra lui Rolf şi se bucura când băiatul îi arunca ocheade, suflând de zor din uriaşul său trombon de alamă — toate au îmbrăţişat-o cu dragoste pe mătuşa Dolly şi n-au mai contenit să-i povestească și să-i tot povestească din ale lor. Ba se grăbiră să-i destăinuiască şi cele mai noi secrete.

Iar când inimoasa femeie îşi luă rămas bun, umbrele serii începură să coboare în poiană.

Dar atmosfera era încă atât de însufleţită, încât niciunul dintre tineri nu simţea o cât mai mică oboseală. Dimpotrivă, abia acum când se aflau numai între ei şi ceilalţi începeau să se îndrepte spre oraş, veselia din mijlocul lor se înteţi mai mult. Dansatorii îşi răsuceau partenerele tot mai sălbatic, muzicanţii cântau fără să se mai uite pe note, ba uneori doi sau trei se şi strecurau din fanfară, ca să danseze şi ei. Însuşi moş Zabranek îşi dezmorţi bătrânele picioare, dansând o polcă şi un vals. Iar la un moment dat, când după vechiul obicei veni rândul fetelor să-şi aleagă dansatorii, şi Lotte — ca şi cum ar fi fost lucrul cel mai firesc din lume — se apropie fără nicio sfială de profesorul Knorr și-l pofti la dans, nu mai putu nici el să stea deoparte.

Numai Bastl nu dansa. Şedea pe un butuc, în mijlocul orchestrei, şi cânta neobosit din clarinet. Degetele îi alunecau fără oprire peste clapele şi găurile instrumentului şi ochii îi râdeau șăgalnic. Se simţea bine. Tot sufletul îi era înseninat de nădejdea că, în curând, cu ajutorul lui Rolf și al mătuşii Dolly, va reuşi s-o revadă pe Bärbel.

Timpul trecea şi orele zburau ca vântul. Dar numai când se închiseră chioşcurile de alimente și fură stin-se ultimele lumini, băieţii şi fetele începură să se gândească că a sosit vremea să plece şi ei acasă. Rolf îşi săltă pe umăr uriaşul trombon şi aşteptă ca şi ceilalţi să se ridice de la locurile lor.

Printre crengile abia înverzite ale bătrânilor stejari lumina lunii revărsa potop de raze, aurind instrumentele de alamă ale suflătorilor şi transformând în râuri de argint rochiile fetelor.

— A fost o zi minunată! spuse bătrânul Zabranek. Dar acum ascultaţi aici, băieţi. Vreau să vă fac o propunere. Debutul l-aţi trecut cu succes. Peste două săptămâni dăm un concert. Aveţi curaj?

— Ba bine că nu!

— Grozav, moş Zabranek!

— Trăiască fanfara!

— De trăit o să trăiască ea! râse bătrânul dirijor. Dar ca orice copil nou-născut trebuie să fie şi botezată. Ce nume-i dăm?

— „Întâi Mai”! propuse Herbert.

— Aprobat!

— Straşnic nume! întări Bastl cu o schimonositură diabolică. O să-i facă o imensă plăcere inspectorului Wagner.

Pe drum, spre casă, se înlănţuiră nenumărate convorbiri. Ziua fusese atât de plină de întâmplări, încât oferea destule subiecte.

Cei mai mulţi elevi îl înconjurau pe profesorul Knorr care se simţea mai fericit decât putea bănui vreunul dintre ei. Și dirigintele răspundea la zeci de întrebări râdea voios cu fetele și cu băieţii, și niciunul dintre ei nu se mai gândea în clipele acelea că Marco Polo le e profesor, iar ei elevii săi. Ba însuşi el uită aceasta.

Ultimii din şirul celor ce se îndreptau spre casă erau Rolf, cu uriaşul instrument după grumaz, şi Bastl cu clarinetul sub braţ. Rămăseseră mai în urmă pentru că Bastl avea să-i spună lui Rolf ceva cu totul confidenţial.

— Mi-ai tăgăduit, dragă Rolf, c-o vei găzdui pe Bärbel pentru două zile la rudele tale din Bârsa. Îţi ţii făgăduiala?

— Ce, ai înnebunit? Vreau să spun: bineînţeles că-mi ţin făgăduiala. Dar întrebarea e… hm… Crezi că vei reuşi s-o scoţi din mănăstire?

— Nici vorbă.

Și Bastl îi destăinui lui Rolf planul său.

— Cred că mătuşa Dolly — încheie el — va şti să se descurce.

— Fantastic, Bastl! exclamă Rolf.

— Șansele sunt egale. N-avem nimic de pierdut şi totul de câştigat.

— Şi vrei să încerci chiar poimâine?

— Da, Roff.

— Perfect. Poţi să contezi pe mine. Sâmbătă plecăm toţi trei la Bârsa. Dar acum trebuie s-o iau din loc. Vreau s-o conduc pe Maria acasă.

*

* * *

O constatare bizară, dar de multe ori confirmată este că timpul, chiar şi atunci când trece, poate sta pe loc. Bärbel simţea aceasta mai mult decât oricine şi suferea nespus. Zilele se înşiruiau una după alta dar toate erau la fel. Niciuna nu-i aducea ceva nou.

Cu sufletul îndurerat, fata stătea la fereastră şi se uita afară. Privirile-i alunecau peste coroanele înverzite ale castanilor şi ulmilor din grădina publică, până departe în zare, la munţii cei înalţi, ale căror creste se înălţau albăstrii spre cerul primăverii.

„Ne vom mai revedea!” a spus atunci Bastl. Dar când? Bärbel închise ochii. S-o fi gândind la mine?

În clipa aceasta uşa se deschise, o soră intră în dormitorul Nr. 1 şi strigă:

— Bärbel! E aici Bärbel Gärtner?

Bärbel se răsuci speriată:

— Da, sunt aici.

— Te caută cineva. Vino repede la poartă.

Bărbel nu se mişcă. Năucită, se uită doar neclintit la sora care o chemase. Apoi, într-un târziu, trezindu-se ca dintr-un vis, întrebă cu glas sugrumat:

— Eu?

— Da. Tu. Nu mai pierde vremea. Te aşteaptă cineva. Vino.

Barbel porni spre uşă cu paşi nesiguri. Nu văzu privirile colegelor care se uitau nedumerite după ea începând imediat să şuşuie; nu văzu zidurile care o înconjurau, nici scara pe care cobora; nu mai ştiu deodată nimic de mănăstire, de maici, de viaţa monotonă pe care o ducea aici… Abia ţinându-se pe picioare coborî treptele pe care le călcase de atâtea sute de ori. Pași de-a lungul coridoarelor, îşi iuţi pașii — mai repede, tot mai repede.

Şi în sfârşit, tremurând de frică şi de nerăbdare bătu încetişor la uşa maicii portărese.

Sora Benignă, cea bolnavă de ochi, dar cu auzul atât de fin, era astăzi de serviciu la poartă. Deschise uşa şi-i dădu drumul înăuntru.

Bărbel se pomeni în faţă cu o străină pe care n-o mai văzuse niciodată.

Şi necunoscuta îi întinse mâna cu un zâmbet plin de bunătate şi-i spuse cald şi blând:

— Nu mă mai recunoşti, drăguţă? Hai, vino mai aproape. Ai uitat-o pe mătuşica ta?

Bărbel se uită buimacă la chipul necunoscut al femeii din faţa ei.

— E adevărat că nu ne-am mai văzut de un car de vreme! cuvânta străina cu un glas ciudat, aproape rugător. Ei, dar ce erai pe atunci? Un nod de fată.

Sora Benignă cea mioapă şedea la masă şi se pregăcea că citeşte cu smerenie în cartea ei de rugăciuni dar asculta atentă, cu urechile ciulite, ca să nu-i scape nicio vorbă.

Deodată se întâmpla ceva neprevăzut: Bărbel începu să tremure ca frunza, un simţământ leşuitor de ameţeală îi întunecă mintea, pământul se clătină sub picioarele ei, pereţii începură să se învârtească într-un vârtej nebun… O clipă doar, şi s-ar fi prăbuşit. Necunoscuta însă, prinzând de veste, se repezi la ea şi o cuprinse în braţe.

Ce se întâmplase? De ce-şi pierduse Bărbel cunoştinţa.

Când se uitase la străină, privirea îi fusese atrasă de mâna ei stângă. Necunoscuta o dusese semnificativ la piept, sub guleraşul rochiei de culoare închisă, şi începuse să se joace acolo cu o broşă de argint. Bărbel deschise ochii mari: recunoscuse broşa! Era a ei… era broşa pe care o dăruise acum două săptămâni lui Bastl! Întreaga ei fiinţă se cutremură, şi pentru o clipă puterile o părăsiră.

Dar imediat îşi reveni. Iar când străina, aruncând o privire furişă către maica Benignă, îi spuse apăsând pe fiecare vorbă: „O veste mare: unchiul Bastl s-a întors din lagărul de prizonieri!”, Bărbel înţelese fulgerător întreaga plăsmuire şi tot ce se ascundea sub ea. Dar totodată îşi dădu seama de primejdia situaţiei şi-şi concentră

întreaga luare-aminte ca să nu se dea de gol. Întrebă de tot felul de unchi şi mătuşi pe care nu le avusese niciodată, dându-le nume născocite, și necunoscuta îi răspunse amănunţit la toate întrebările.

Ba Bărbel reuşi chiar s-o tutuiască pe străină, ca și cum i-ar fi fost cu adevărat mătuşă.

*

* * *

Dar mult nu se cădea să zăbovească la aceste lucruri. Ar fi bătut la ochi. De altfel nici străina n-o mai lăsă să-şi pierdă vremea, ci o trimise sus să-şi strângă lucrurile şi să îmbrace o rochie de stradă.

— Trebuie să ne grăbim. Peste o jumătate de oră pleacă trenul nostru. Am vorbit şi cu maica Benedicta. E o femeie foarte înţelegătoare. (Străina rostise ultimele cuvinte pentru sora Benignă.) Şi maica Benedicta a încuviinţat în mod excepţionat să lipseşti până luni dimineaţa, cu toate că în ultimul timp ai făcut câteva boacăne, ceea ce mă mâhnește foarte mult. Dar despre asta vom mai vorbi între patru ochi. Acum du-te sus, Bărbel. Iute!

Bărbel îşi muşcă buzele ca să nu zâmbească și porni ca fulgerul pe scări.

„Ui, bine că am dus-o la bun capăt!" oftă străina în sinea ei. I se luase o piatră de pe inimă. Sora Benignă îi mai dădu apă la moară:

— Ce vrei? Oricine poate înţelege bucuria ei. Puţin lucru e să revezi o rudă apropiată după atâţia ani?

Aşadar nu-i încolţise în minte nici cea mai mică bănuială. Iar puţinele cuvinte rostite după aceea de Bărbel şi străină avură şi mai puţin darul să fie suspectate, măcar că sora Benignă le urmări şi pe acestea cu toată luarea-aminte, și nu de alta, ci numai fiindcă era curioasă, aşa cum sunt curioşi toţi oamenii miopi.

Bărbel se întoarse după trei minute.

— Sunt gata, mătuşico.

— Atunci putem pleca.

— Lăudat fie Domnul nostru Iisus Christos!

— În veci, amin!

Bărbel plecă din mănăstire, împleticindu-se, ca ameţită.

În piaţa din faţa mănăstirii, străina o luă de braţ şi se opri.

— Fii liniştită, Bărbel! îi spuse, învăluind-o într-o privire caldă. Bastl te aşteaptă cu prietenul lui la gară. Şi acum cred că se cade să-ţi spun şi cine sunt. Mă cheamă Dolly şi sunt mătuşa lui Bastl… şi sper că nu vei avea nimic împotrivă să fiu şi pentru tine tot mătuşa Dolly.

Excursia la Bârsa

E greu de spus ce-au simţit Bărbel şi Bastl când s-au revăzut la gară şi şi-au dat mâna. Până atunci tot ce fusese între ei ţinuse de aventură şi le aşternuse zeci de primejdii în cale. Îi legaseră numai temeri şi nădejdi, îndoieli şi amintiri. Şi acum, deodată, nimic din toate acestea! De nicăieri nu-i mai ameninţa vreun pericol, totul

mersese că pe roate, şi peste câteva minute avea să pornească trenul.

Stângaci şi stingheriţi, ca şi cum s-ar fi temut unul de altul, stăteau tulburaţi pe peron şi nu scoteau o vorbă. Bärbel ţinea ochii în pământ, de parcă nu s-ar mai fi săturat să-şi privească vârful pantofilor, iar Bastl se uita într-o parte, la furnicarul de oameni din gară, avea impresia că s-a prostit şi se simţea străin faţă de sine însuşi. Iar când mătușa Dolly rosti primul cuvânt, o privi aiurit de parcă ar fi picat din cer.

— Ce e cu voi, copii? se minună mătuşa. Ce e cu tine, Bastl? Ai uitat să-l prezinţi pe Rolf.

Asta salvă situaţia. Bastl o prezintă pe Bärbel prietenului său Rolf.

— A fost cu mine când ne-am rătăcit prin mănăstire adăugă apoi răsuflând uşurat.

Găsise în sfârșit un subiect de conversaţie: comedia lui Grabbe sau — cum spunea mătuşa Dolly — farsa de la mănăstire. Bärbel punea, tot mai uimită, întrebări peste întrebări, râzând cu poftă la tot ce auzea cu toate că erau lucruri care, la drept vorbind, ar fi trebuit să umple de oroare pe eleva unei şcoli de maici.

Apoi locomotiva fluieră, pasagerii se suiră în vagoane şi trenul se puse încet în mişcare.

Mătuşa Dolly, rămasă pe peron, îi salută cu mâna.

Și numai când trenul se pierdu în învălmășagul şirurilor de vagoane de pe șine, lăsând deasupra lor doar zdrenţe din norul de fum ce dispărea în zare, mătușa Dolly se întoarse și o luă agale, cu un zâmbet visător în colţul gurii, spre poarta gării.

În timpul acesta Bräbel și cei doi prieteni stăteau la fereastra compartimentului şi priveau afară.

Pe dinaintea lor se perindau peisaje felurite, scăldate în lumina caldă a soarelui. Pe luncile mănoase păşteau turme de oi; mielușeii se înghesuiau sperioși pe lângă mamele lor și Bärbel urmărea cu încântare mişcările lor caraghioase.

Semănăturile abia răsărite se legănau în adierea lină a vântului de primăvară. Rolf știa să le deosebească după culori și formă, spunând care e grâu, care ovăz și care orz, nesăturându-se să dea lămuriri și explicaţii. Urmară apoi livezi întinse cu pomi de tot felul și Rolf arătă și aici fiecare soi în parte:

— Copacii aceștia înfloriţi sunt meri și caiși, iar cei de colo, care şi-au scuturat floarea, sunt vișini şi cireși.

Le arătă apoi coroana pomilor și scoarţa, lămurindu-i asupra deosebirii dintre ele. Rolf cunoștea de minune toate aceste lucruri.

Bärbel îl privi plină de admiraţie.

— De unde le știi atât de bine? îl întrebă.

— Din experienţă și de la orele de biologie. Dar ce tu nu poţi să le deosebești? Nu învăţaţi botanică la mănăstire?

— Drept să-ţi spun, Rolf, acum că mi le arăţi, i pare că n-am auzit niciodată de ele. Botanică se învaţă și la noi, fireşte, dar nu ni s-a vorbit niciodată despre forma coroanelor şi scoarţa copacilor. Sunt sigură de asta!

Trenul gonea fără încetare. Acum trecea prin codri deși, întunecoși, și mai apoi pe lângă potgorii, pe muchia cărora se vedeau, sus de tot, făpturi minuscule ce roboteau de zor. Din când în când trenul se strecura prin chei înguste, cotloane între munţi, care închideau priveliștea și ale cărora stânci râpoase, acoperite cu hăţișuri dese și spinoase, zburau ca fulgerul pe la ferestrele vagonului.

— Salcâmii se plantează din pricina rădăcinilor lor adânci, ca să împiedice surpările de pământ, explică Rolf.

Apoi trenul îşi urmă drumul pe un taluz neînchipuit de înalt, la poalele căruia musteau fâșii întinse de mlaștini tulburi, din care răsăreau bulbuci galbenaurii și păpuriș de un verde închis.

Deodată trenul se năpusti duduind pe un pod masiv.

Bărbel zvâcni speriată de la fereastră când traversele de oţel trecură vâjâind prin faţa ei, atât de aproape, încât i se părea c-o vor lovi. Dar după o clipă îşi aruncă privirea la apele leneșe şi mocirloase ale marelui râu de jos și exclamă uimită:

— Ce de apă! Şi ia uitaţi-vă cum curge! Uită-te Bastl!

Bărbel se minuna de tot ce vedea. Chiar şi de ţăranii care se suiau sau coborau în gări. Dar nu de chipul, de îmbrăcămintea sau de graiul lor, ci pur și simplu pentru că toate acestea se petreceau în chip atât de firesc și de la sine înţeles. Ţăranii care urcau sau coborau erau atât de familiarizaţi cu trenul, ca și când s-ar plimba în fiecare zi cu el. Dar ceea ce i se părea fetei cu totul de neînţeles e că îndată ce se așezau într-un compartiment, îşi rezemau capul de bancă și adormeau buștean, în loc să privească afară.

Mai mult încă o minunau peisajele. Ce viaţă, ce mişcare, ce variaţie! Ce deosebire între iureșul acesta şi priveliștea din dormitorul ei! Cum se schimbau aici aspectele! Copacii și stâlpii de telegraf zburau prin faţa ferestrei, sârmele urcau și coborau, iar luncile ogoarele și drumurile păreau a se desfășura ca un evantai în jurul unui punct nevăzut, de câte ori trenul făcea o curbă. Munţii și dealurile se îmbinau şi iar se despărţeau, se acopereau o clipă și apăreau din nou, vrăjind mereu alte imagini… Ce nostim și ce iute zburau, jucau, săltau lucrurile mari din apropiere și ce tărăgănat și încet se prelingeau în zare lucrurile mici!

Bărbel era atât de prinsă de variaţia aceasta uimitoare, încât şi atunci când trenul se oprea într-o gară i se părea câtva timp că priveliştile sunt încă în mişcare.

— Nu ţi se pare şi ţie tot la fel? îl întrebă pe Bastl tulburată.

— Reflexe condiţionate! zâmbi băiatul.

— Reflexe? Ce mai e și asta?

Și când trenul se puse din nou în mișcare, avu și Bastl prilejul să-și arate cunoştinţele și-i explică ce sunt reflexele condiţionate.

Aiurită de toate cele văzute și auzite, Bărbel uitase cu desăvârșire mănăstirea cu zidurile ei reci şi cu tot ce se găsea într-însa. Şi numai când, după două ceasuri de drum, coborî în gara Bârsa, îşi aminti subit de mănăstire. Și atunci un simţământ ciudat, amestec de bucurie și nerăbdare, de teamă şi sfială, o încercă o clipă. Dar el se mistui îndată.

Roli se apropie de Bărbel și Bastl și-l rugă să-l urmeze. Și călăuziţi de el, porniră

câteșitrei spre sat.

Pe drum, Rolf îi pregăti încetul cu încetul că nu trebuie să se aștepte la cine ştie ce confort şi la mese împărătești. Acum doi ani, cu ocazia reformei agrare unchiul Georg — ca majoritatea ţăranilor sași — a fost alungat de pe ogorul și din ograda lui, așa că acum nu mai locuia în casa sa proprie, ci la un colonist care i-a cedat — dumnezeu știe în ce condiţii — odaia cea mai retrasă din locuinţa sa. Norocul era doar că acest colonist — ţigan de felul lui — se afla ca toţi romii, mereu pe drumuri şi deci mai niciodată acasă.

Dar asta n-avea nicio importanţă: unchiul Georg și mătușa Kathi îi vor primi cu braţele deschise pe cei doi oaspeţi și nu-i vor lăsa să moară de foame.

În toiul acestor explicaţii, ajunseră la ţintă. Roli se opri în faţa unei căsuţe ţărănești care sclipea de cură-ţenie. Fără să bată la poartă și fără să cheme pe cineva, intră în ogradă.

„Ce ciudat!” se minună Bärbel în sinea ei. „Aici oamenii intră şi ies când vor. Nu ca la noi la mănăstire”.

— Poftiţi vă rog! Ca la voi acasă! îndemnă Rolf pe Bastl și Bärbel.

Și fără să se mai sinchisească de ei, se îndreptă spre dulăul curţii, care lătra bucuros, smucindu-se în lanţ.

Nu se vedea ţipenie de om; numai găinile ciuguleau de zor prin ţarina din ogradă.

Abia după un lung răstimp scârţâi ușa șurii din fundul curţii și în prag apăru stăpâna casei. Mirată de ce latră Prinţ, îşi aruncă ochii împrejur. La poartă eraţi doi străini: Bastl și Bärbel nu îndrăzniseră încă să intre în ogradă. Femeia se uită la ei nedumerită. Dar în aceeași clipă zări pe Rolf, și un zâmbet plin de voioșie se așternu pe faţa ei smeadă. Își șterse repede mâinile de șorţ și strigă cu vioiciune:

— Hei, Dutzi! Avem musafiri!

Apoi se îndreptă spre tinerii ei oaspeţi. Roli se grăbi să facă prezentările:

— Asta-i mătușa Kath?… Faceţi cunoștinţă… Prietenul meu Bastl… și Bärbel, prietena noastră.

Bärbel se simţea foarte stingherită. Nu știa ce să spună și încotro să-şi îndrepte ochii. Dar când veni în goană micul Dutzi şi se ascunse ruşinos după fusta bunicii, uitându-se la Bärbel pe furiș, fata nu mai putu să-și ţină râsul.

— Acesta-i nepoţelul nostru, Dutzi cel neastâmpărat, zise femeia.

Și Dutzi întinse frumos mâna şi o salută pe noua sosită.

Apoi femeia îi pofti în casă. Dar Bärbel nu se clinti. Zărise în fundul curţii, lângă şură, o fântână.

— Îmi daţi voie să mă duc până acolo?

— Sigur că da, Bärbel. Ţi-o fi sete. Stai un minut să-ţi aduc o cană.

— Nu, nu vreau să beau. Doresc numai… să mă uit oleacă în fântână, îngăimă ea în șoaptă.

Apoi se îndreptă încet, cu pași șovăitori, spre puţul din ogradă, și înălţă capacul. Bastl se uită lung după ea și se gândi o clipă s-o urmeze, dar imediat îşi dete seama că e mai bine s-o lase singură.

Bärbel se aplecă peste colacul fântânii şi-şi aruncă privirea în adâncuri. Zăbovi multă vreme acolo, atât de mult, încât Bastl deveni nerăbdător. „Să mă duc s-o chem? se întrebă. Nu. Era mai bine să aștepte.

Dar Bärbel nu se urnea. Stătea nemișcată, cu capul plecat deasupra ghizdului fântânii.

După o trecere de timp Bastl nu mai putu să rabde şi se apropie de ea:

— Ce-i cu tine, Bärbel?

Fata îşi îndrepta spinarea, se întoarse încet de tot spre el și-l privi.

— N-am nimic, Bastl, îngăimă ea visătoare.

Și apoi, după o lungă tăcere:

— Am avut și noi cândva o asemenea fântâna și o ogradă ca aceasta… Sunt ani şi ani de atunci… şi le uitasem cu desăvârșire.

*

* * *

Bärbel o ajuta pe mătuşa Kathi în grădina dindărătul șurii.

Rolf a plecat cu Bastl la câmp ca să dea bineţe unchiului Georg. Bastl stătuse o clipă în cumpănă dacă să meargă sau să rămână lângă Bärbel. Dar îi fusese ruşine de Rolf și pornise cu el.

Mătușa Kathi îi arătă fetei ce anume are să plivească și ce să lase neatins. Dar în vreme ce Bärbel abia izbutea să termine un rând, mătușa Kathi curăţa, cu degetele-i iuţi, trei șiruri lungi, măcar că micuţul Dutzi se ţinea scai de fusta ei.

— Ci mai dă-mi pace, copile — îi spuse femeia — și lasă-mă să lucrez, că altfel te spun bunicului când vine acasă.

Dutzi se supuse. Dar acum voi să dea și el o mână de ajutor.

— Ia seama, Dutzi! spuse femeia. Vezi să nu-mi calci salata.

— Da, da! răspunse Dutzi, plivind cu râvnă.

Dar chiar în clipa următoare călcă pe un rând de salate tinere. Mătușa Kathi îl văzu, se repezi la el și-i trase două palme.

— Gură-cască! Dacă nu ești în stare să iei seama mai bine nu te mai băga!

Dutzi începu să miorlăie şi-şi duse la ochi minutele mânjite cu glod, lacrimi cât pumnul i se rostogoliră pe faţă, se amestecară cu pământul de pe degete și-i acoperiră tot obrazul cu un strai umed și lucios de nămol.

„De ce l-a bătut?” se întrebă Bärbel. „Că doar n-a făcut-o dinadins”. Dar când o văzu pe femeie îngenunchind și îndreptând cu drag micile plante călcate în picioare, uită să mai dea grai întrebării care o răscolise.

*

* * *

Pe nesimţite începu să amurgească.

Unchiul Georg se întoarse cu Bastl și Rolf de la câmp. Uliţa satului vuia de larmă. Căruţe hurducau pe caldarâm, cirezile care se întorceau de la păşune înălţau drâmbe de colb, boncăluitul prelung și înăbușit al bivolilor și mugetul gros al vacilor umpleau văzduhul.

Mătușa Kathi aduse într-o vadră lucioasă ca argintul laptele spumos de bivoliţă,

proaspăt muls.

— Așa, copii, acum să stăm la masă. Aprinde lampa, Rolf. Iată chibriturile.

Și aplecându-se pe fereastra deschisă de la bucătărie, strigă în curte:

— Hai, Georg, vino și tu sus. La masă!

— Îndată! răspunse cel chemat. Mai am ceva de isprăvit, și vin!

Bărbel puse masa. Femeia aduse între timp, din beci, un codru de pâine.

— E cam veche și tare, dar anul ăsta n-avem nici noi, ţăranii, pâine din belșug. Până la seceriș trebuie s-o mai ducem cu mămăligă și cartofi. Anul trecut a fost recoltă proastă. Să dea Dumnezeu să fie în ist-an mai bună. Ei, haideţi, ce mai staţi? Așezaţi-vă la masă. Georg! Hei, Georg! Iar trebuie să te chem de șapte ori? Ești surd?

— Iacă, îndată! Vin numaidecât! răspunse cel chemat cu glas molcomitor.

Și totuși nu veni.

Înciudată, mătușa Kathi începu să taie pâinea și puse un maldăr de felii pe masă.

— Aaa! zise când sfârși. Astea cred c-au să ajungă. Uite şi slănina. Dă fuga, Dutzi, în grădină, și adu ceapă verde. Dar multă! Iată și sarea! Îndată fierbe și laptele. Cine vrea lapte crud, să spună.

Apoi se duse a treia oară la fereastră.

— Ce naiba, Georg! Asta e prea de tot. Mâncarea e pe masă. Numai pe tine te așteptăm.

— Începeţi să mâncaţi. Nu staţi de mine. Vin cum sunt gata, răspunse el tacticos.

Mătușa Kathi îşi pierdu răbdarea. Strigă mâniată în curte:

— Frumoase apucături, n-am ce zice! Așa te porţi cu musafirii? Dacă nu vii numaidecât, să ştii că…

— Ai să-ţi cauţi alt bărbat? o întrerupse unchiul Georg cu un râs blajin. Lasă că vin îndată. Doar n-o să se supere musafirii pentru un fleac ca ăsta!

Și după câteva minute intră în sfârșit în bucătărie.

— Iată că am venit, zgriptoroaico! zise voios, bătând-o drăgăstos pe umăr pe mătușa Kathi.

Apoi îşi spălă mâinile pe îndelete și se așeză la masă.

— Ce naiba ai avut să moșmondești atâta vreme afară? îl întrebă femeia.

— Am uns ţâţânile de la ușa grajdului, că scârţâiau de-ţi luau auzul.

— Dar asta nu durează atât de mult!

— Vezi bine că nu, dar mai înainte am făcut oleacă de rânduială în șopron.

— Ce rânduială, omule, că azi dimineaţă am dereticat eu acolo.

— Văzui, văzui! râse gospodarul. Păi tocmai asta e. Mi-a trebuit o veşnicie până ce-am putut găsi sula.

— Sula?

— Păi dar! Şi ghemul de sârmă. Pe toate le-ai ascuns. Și asta se cheamă la tine rânduială?

— Ghemul de sârmă? Parcă spuneai c-ai uns ușa grajdului. Ce treabă aveai cu

sârmă?

— Aveam, vezi bine. Că se rupsese un ham și a trebuit să-l cos. Cum să mai pleci la drum când ţi se rup șleaurile la fiecare pas?

— Dar mâine e duminică!

— Ei, nu mai spune! Lasă, Kathi, nu te mai oţărî că altă dată o să vin îndată ce mă chemi.

— Nu sunteţi obosit de munca de la câmp? se amestecă în vorbă Bastl. Cum de puteţi să mai lucraţi și acasă?

— Ehei, ce întrebări mai pun şi orășenii ăștia! Firește că sunt obosit când vin acasă după o zi de muncă. Dar treburile mărunte din șură și ogradă mă odihnesc de truda de la câmp. Pricepi? Mă prind că nu.

— Nu poţi să stai locului nici când nu e nimic de lucru! îl luă femeia în răspăr. Credeţi-mă, copii: unchiul Georg ar fi în stare să pună mâine balamale ruginite în locul celor unse, numai ca să aibă ce unge din nou, dacă ferească sfântul s-ar pomeni că nu găsește altă treabă.

Dar după o clipă adăugă cu bunătate:

— Haide, mănâncă o dată, omule!

Toţi începură să înfulece de zor. Pâinea, ce-i drept era cam tare și slănina greu de mestecat.

— N-a fost ușor să îngrași umporce în iarna asta se dezvinovăţi femeia.

Cu atât mai gustos li se păru tuturor laptele proaspăt, iar ceapa verde era fragedă și se topea în gură.

După masă, Dutzi fu trimis la culcare. Cei mari rămaseră la taclale și sporovăiră despre toate cele: despre perspectivele recoltei, din anul acesta, despre greutăţile de aprovizionare cu care aveau să lupte orăşenii, ba chiar și despre progresele realizate de Rolf la trombon. Lucrul acesta îl interesa îndeosebi pe unchiul Georg, căci de la el împrumutase Rolf instrumentul, cu o lună și jumătate în urmă, când se alcătuise fanfara.

Iar când Rolf îi spuse câte bucăţi au învăţat de atunci și-i povesti despre serbarea de 1 Mai și despre intenţia băieţilor de a da primul lor concert public, unchiul Georg abia găsi cuvinte ca să-și exprime uimirea.

— Da, da, Kathi, se adresă el râzând soţiei sale. Tot atât de bucuros am cântat și eu pe timpuri din trombon. Haha! Și la o asemenea petrecere ne-am cunoscut şi noi amândoi… îţi mai aduci aminte, dragă? Dar azi — urmă el, întorcându-se spre băieţi — cred că toată lumea a uitat de fanfara noastră din sat. S-a destrămat când toţi cei care o alcătuiau s-au înrolat în SS ca să-și pună viaţa în primejdie pentru Dumnezeu știe ce aiureli.

Unchiul Georg se întunecă la faţă și izbucni cu năduf:

— Și acum mă întreb: câţi dintre ei se vor întoarce? Cei mai mulţi au dat ortul popii. Cu asta s-au ales din setea lor de „expansiune”, din gogoriţa lor cu „spaţiul vital”: o groapă comună în pământ străin și nici măcar o cruce ca lumea pe mormânt!

Mătușa Kathi, care până atunci se ocupase numai de Dutzi, și nu dăduse atenţie

celor ce se vorbeau, îl mustră cu privirea pe soţul ei:

— Cum poţi să vorbești așa, Georg? Ai uitat că și Thomas al nostru a căzut? Ce-ar spune dacă te-ar auzi vorbind așa?

— N-am uitat de fel, răspunse unchiul Georg cu amărăciune. Dar tocmai asta-i buba. Ce-ar spune el? Ar tăcea mâlc și mi-ar da dreptate. Nu l-am prevenit de zeci și zeci de ori? Dar așa sunt copiii: cum se însoară și au și un copil, se cred mai deștepţi decât părinţii. Ei, dar acum s-o fi liniștit.

— Vai, dragă „Georg, cum vorbești despre băiatul tău? Știi bine că a fost cinstit în credinţa lui și că numai din convingere.

— Da, convingere pentru cea mai uriașă neghiobie scornită vreodată! Uite, și azi mi se suie sângele la cap când mi-am intese de obrăznicia fudulă a bădăranilor în uniforme negre și cu trese de argint pe braţ. Dintre boierii cei mari n-a plecat firește niciunul la război. Cu toroipanul aş fi fost în stare să le dau la cap când după aceea au mai început să dea cu gura și despre „doliul care ne înnobilează”! Dobitocii!

— Ce-a fost a fost, grăi mătușa Kathi cu năduf. Dar nu te gândești că azi am rămas săraci și fără drepturi, că ni s-a luat pământul și am fost alungaţi din curţile noastre?

La vorbele acestea fruntea unchiului Georg se întunecă și vâna de la mijloc se îngroșa amenințător.

Abia putând să-şi stăpânească supărarea, trase aerul prin nările umilate și spuse răspicat:

— Nu mai începe cu prostiile astea, Kathi! Știi bine că nu le înghit. E o mârșăvie fără seamăn să coco-loșești ticăloșiile de ieri pentru cuvântul că nici azi nu merg lucrurile mai bine. Cum vor putea să se îndrepte vreodată oamenii, dacă fiecare nemernic se va scoate basma curată sub cuvânt că există și nemernici mai mari decât el? Pe mine nu mă fărămintă deocamdată dacă lucrurile merg mai bine sau mai prost. Că a trebuit să plătim pentru greșelile noastre, nu-i de mirare, dar n-am fi ajuns în halul ăsta, dacă pe vremea aceea n-am fi fost atât de ţanţoși. Știu și eu că mulţi n-au avut nicio vină. Dar numai Dumnezeu e martor cât sânge nevinovat au vărsat germanii. Dreptatea lui Dumnezeu e adesea mai cumplită decât ne putem da seama noi, oamenii. Mereu vă aud văitându-vă că ni s-a luat totul. Ceva însă nu ni se poate lua: mâinile, acestea! Și când vom arăta că nu le folosim numai ca să batem toba și să mânuim pușca, ci că știm să înfăptuim cu ele o muncă pașnică, cinstită atunci o să ne meargă şi nouă mai bine. Așa, de pildă ai vrea să spui cumva că noul nostru primar nu-i om de treabă? E drept că lumea din sat nu-l prea vede cu ochi buni și-i găsește tot felul de cusururi fiindcă e tuciuriu ca un ţigan. Dar dă-i dracului de nătărăi! Nu i-a făcut deunăzi dreptate. Vecinului Roth? Așa că vezi: el nu cunoaşte deosebire între germani și români.

Mătușa Kathi nu mai răspunse. Ceilalţi tăceau de asemenea, duși pe gânduri.

Bărbel se simţea grozav de stânjenită. Totul i se învălmășea în creier. Ce ciudat vorbeau oamenii aceştia! Ce necruţător judecau pe un fiu care le murise!

Și totuși, în ciuda nedumeririi ei, Bărbel simţea că ţăranul îşi iubea și azi feciorul.

Şi cât de aspru veşte-jise ticăloșia oamenilor și felul lor de a se ascunde după deget! Bärbel nu pricepuse tâlcul vorbelor sale dar îşi dădea seama de însemnătatea lor.

Și cum vorbise cu soţia sa! îi spusese „zgriptoroaică” — în glumă se înţelege — dar cum putuse totuși să folosească un asemenea cuvânt! Şi apoi că munca îl odihnește… Așa ceva nu mai auzise Bärbel de când era!

Dar și mătușa Kathi i se păru o femeie ciudată. Cu câtă furie îl pălmuise pe micul Dutzi pentru că strivise câteva salate, și cu câtă dragoste se aplecase apoi să îndrepte frunzele abia mijite.

— Ce e cu tine, drăguţă? o întrebă femeia. Ai adormit? Visezi? Dar nu e de mirare. Desigur că ești frântă de oboseală.

Bärbel îşi înălţă ochii, zăpăcită:

— Nu, nu sunt obosită, bolborosi ea cu sfială.

În lumina lămpii de gaz, Bastl o văzu roşindu-se.

„Ce frumoasă e!” gândi el.

În aceeași clipă privirile li se întâlniră, și acum roși și Bastl, ca și cum s-ar fi rușinat de gândul care-i străbătuse mintea: i se părea că Bärbel l-a ghicit.

Bärbel plânge

Unchiul Georg și mătușa Kathi s-au dus la culcare. Dar cei doi prieteni și Bärbel nu se gândeau încă să doarmă. Îi ispitea prea mult seara călduţă și luna care-și arăta faţa plină printre nouraşii tiviţi cu argint.

Și așa s-au așezat în grădina dindărătul ușii, sub un măr. Din când în când se auzea hămăit de câini pe la vecini, liliecii se strecurau aproape neauziţi printre copaci și o aromă îmbătătoare învăluia grădina, un parfum în care se vesteau, abia simţite, nenumăratele miresme pe care avea să le aducă vara.

Bärbel stătea rezemată de copac, între Rolf și Bastl care se tolănise în iarbă cu ochii aţintiţi spre cerul nesfârșit, spuzit de stele. Băieţii nu vorbeau. Furaţi de gânduri, ascultau doar glasul fetei.

Bärbel le istorisea copilăria ei.

La început, când Bastl a întrebat-o, Bärbel a răspuns cu șovăială, ca și când ar fi atins o rană dureroasă. Apoi însă a prins să vorbească tot mai curgător. Și ca și când şi-ar fi grăit numai ei însăși și băieţii nici n-ar fi fost acolo, desprindea amintire după amintire dintr-un trecut îndepărtat.

Bärbel a fost singură la părinţi. Tatăl — de care iată abia putea să-și amintească, căci avusese patru ani când l-a pierdut — ţinuse o prăvălioară în satul în care Bärbel s-a născut: o prăvălioară unde era și stăpân și vânzător.

— Mai am o fotografie a lui. Se pare că a fost un om dintr-o bucată şi foarte chibzuit.

Mama a murit după câţiva ani, tocmai când Bärbel trebuia să înceapă a merge la școală. Și fiindcă nu avea decât rude îndepărtate care locuiau cine ştie unde, într-un sat sau orășel de la celălalt capăt al ţării, a rămas singură şi neajutorată. Văzând că nimeni nu se învrednicește să sprijine pe mica orfană preotul satului s-a îngrijit de soarta ei. Poate de milă, dar mai degrabă dintr-un sentiment al datoriei faţă de răposată, care fusese o femeie evlavioasă, devotată bisericii, nelipsită de la slujbe și ţinând cu stricteţe toate prescripţiile religioase, preotul a intervenit pe lângă stareţa ursulinelor, și Bärbel fu primită la școala de la mănăstire.

— Aveam, opt ani când am intrat în mănăstire, şi de atunci n-am mai ieșit de acolo.

Bärbel oftă. Băieţii stăteau nemișcaţi și nu scoteau niciun cuvânt. Orologiul din turla bisericii sună aga-le ora. Bătăile se mistuiră tremurând în liniştea adâncă a nopţii. Niciunul nu le număra; toţi erau duși pe gânduri.

Abia într-un târziu, Rolf rupse tăcerea:

— Și după aceea? Ce s-a întâmplat după aceea? întrebă el.

— Nimic. Nimic nu s-a mai întâmplat de atunci. La mănăstire nu se întâmplă absolut nimic. Doar anii au trecut şi s-au adunat la vârsta mea. Măcar dacă aș ști cât timp o să mai trebuie să…

Bärbel vorbise toată vremea în șoaptă, însă ultimele cuvinte le rostise atât de încet, încât cei doi prieteni nu mai putură să le audă. Dar și fără a înţelege, poate și fără a ști să dea grai simţirii sale, Bastl ghici ce-o zbuciumă pe Bärbel.

Își zugrăvi în minte întreaga suferinţă a fetei, înfricoşătoarea singurătate și toată obida care se îngrămădi-disc în sufletul ei de-a lungul anilor petrecuţi la mănăstire. O nesfârșită milă îl cuprinse și ar fi vrut să-i vorbească, să-i aline jalea, dar se temu… se temu că nu va găsi cuvântul potrivit.

Întoarse capul către ea și o privi adânc și îndelung.

Capul bălai al fetei se rezema de trunchiul mărului și ochii ei cătau plini de tristeţe în noapte.

— Și în toţi acești ani n-ai ieșit niciodată din mănăstire? întrebă Rolf.

Bärbel îşi legănă capul cu mâhnire:

— Niciodată.

Și după o lungă tăcere adăugă:

— Uneori am mai ieșit, fireşte. În excursii, la plimbare. Dar totdeauna împreună cu celelalte fete totdeauna sub supravegherea călugăriţelor. Nici nu pot să-mi dau seara ce simte cineva când poate să-și aleagă singur drumul pe care vrea să apuce și s-o ia la stânga sau la dreapta, cum îi abate.

Un tremur ușor îi scutură umerii înguști.

Bastl se ridică de pe pătura pe care șezuse, și i-o înfășură cu grijă în jurul picioarelor. Iar când îi atinse genunchii, îi cutreieră un fior la fel de cald și de neînţeles ca la întâia lor întâlnire, când în întunericul din culoarul mănăstirii se lovise de ea.

*

* * *

A trecut mult până când Bärbel a putut să adoarmă în noaptea aceasta. Cu mintea trează s-a zvârcolit în patul pe care mătușa Kathi i l-a așternut în bucătăria de vară. După-amiaza pe care a petrecut-o azi, a fost ea singură, mai plină de întâmplări și de trăiri decât toţi anii pe care i-a pătimit și i-a pierdut la mănăstire.

Și fiecare lucru trezea o întrebare de care se înnoda alta — și toate erau întrebări la care nu găsea răspuns și care se îngrămădeau din ce în ce mai îngrijorător, învârtejindu-se năvalnic, ca într-o rostogolire de furtună.

Abia după întâiul cântat al cocoșului Bärbel căzu într-un somn greu, fără vise.

Când se trezi, soarele era de două suliţi pe cer. Mătușa Kathi îşi sfârșise de mult treburile casnice din dimineaţa aceea, iar unchiul Georg se și întorcea de la drumul pe care-l făcuse în sat. Treziţi erau de mult și băieţii, Bastl și Rolf, care dormiseră în șură. Bunătăţile pentru gustarea de duminică erau așezate frumos pe masă.

Pe când mâncau, clopotul bisericii din apropiere chemă pe credincioşi la liturghie. Dangăte prelungi sonore răsunau puternic peste sat. Bärbel le ascultă ţinându-și răsuflarea, ca şi cum pentru întâia oară în viaţă ar fi auzit sunete de clopot.

Ţăranul şi ţăranca îşi îmbrăcară straiele de sărbătoare şi plecară la slujbă. Feţele lor răsfrângeau o bunătate adâncă, înţelegătoare. Uitându-se după ei Bärbel se minună de mersul lor domol, cu paşii măsuraţi, pe caldarâmul însorit al uliţei proaspăt măturate. Iar când îi văzu alăturându-se cu un salut aproape ceremo-nios de ceilalţi credincioşi, care se îndreptau spre biserică, un simţământ ciudat îi străbătu fiinţa și inima i se strânse din nou de nedumerire. Cum se putea ca oamenii aceştia să fie tot aceiaşi pe care-i cunoscuse în iu-reşul muncii lor de toate zilele, aceiaşi pe care nu mai departe decât ieri îi auzise glumind şi ciorovăindu-se?

Puţin după aceea porni şi ea cu Bastl, cu Rolf şi cu micuţul Dutzi spre livada dindărătul pădurii.

Pe drumul ce-i ducea către dealurile din apropiere Bärbel simţi nevoia să-i destăinuiască lui Bastl puzderia de gânduri ciudate care o copleşeau, şi să-i pună câteva întrebări.

Îngăimă cu neîndemânare:

— Ascultă, Bastl… aş cea să te întreb ceva…

Dar când Bastl se opri şi se uită în ochii ei, Bärbel îşi pierdu deodată siguranţa.

— Întreabă, Bärbel! zise el.

Dar fata se temea de răspunsul lui. Cu gura încleştată, îşi urmă drumul. Încercă să-şi îndrepte toată luarea-aminte asupra micului Dutzi care o luase voiniceşte de mână şi o trăgea după sine. Băieţelul o asalta cu zeci de întrebări, râdea şi-i arăta fără încetare moşoroaie de sobol, flori, pietricele şi norii de pe cer. Dar toate străduinţele micuţului Dutzi au fost zadarnice şi n-au izbutit să risipească gândurile lui Bärbel.

Întrebarea nerostită a fetei și răspunsul nerostit al lui Bastl pluteau totuşi în aer. Şi amândoi simţeau că întrebarea şi răspunsul aveau să fie hotărâtoare pentru viaţa lor. Simţământul acesta îi răscolea atât de puternic, încât niciun alt sentiment nu se putu lipi de ei în cursul întregii zile. Până seara nu reuşiră să schimbe aproape niciun cuvânt.

Ieri, după ce părăsise mănăstirea, apoi în tren şi la sosirea în gara Bârsa, după aceea seara în grădină şi înainte de a adormi, Bärbel îşi dăduse seama că fiecare întâmplare era însoţită de simţământul îmbătător: e pentru întâia oară!

Dar azi? Şi azi, fireşte, în duminica aceasta minunată, totul era nou, nespus de frumos şi plin de cea mai dulce încântare. Dar când începu să se însereze ameţitorul simţământ se adumbri încetul cu încetul. „E pentru ultima oară!" gândi acum Bärbel. Şi întrebarea nerostită devenea din clipă în clipă tot mai îmbolditoare, tot mai nestăvilită.

Pe la chindie, Bärbel şi cei doi prieteni ieşiră încă o dată din sat, pe un drumeag îngust şi moale de pădure care ducea, printre tufişuri visătoare, spre un grind mărunt din apropiere. De acolo se întindeau privelişti minunate peste întreaga vale, până la munţii din zare — aceeași munţi către care alergau dorurile fetei, când zăbovea la fereastra de la mănăstire.

Roli se năpusti în goană pe coasta lină ce pornea de sus.

— Mă duc să tai trei nuiele de alun, pentru fiecare câte una! strigă la plecare, dar în realitate zăbovi mai multă vreme decât ar fi fost nevoie pentru tăierea nuielelor.

Cei doi şedeau acum unul lângă altul, singuri şi tăcuţi. În spatele dealurilor, soarele scăpăta şi un vântuleţ uşor de seară adia prin părul fetei.

Tăcere adâncă învăluia întreaga fire. Bärbel simţea năvalnica bătaie a inimii în piept. Şi apoi rosti chinuitoarea întrebare, dar o rosti atât de încet, încât ai fi zis că se teme să nu profaneze liniştea serii:

— Spune-mi, te rog, Bastl: crezi în dumnezeu?

Bastl nu făcu nicio mişcare, doar mâna lui stângă smulgea un smoc de iarbă din pământ.

Într-un târziu întoarse capul către ea şi spuse gânditor:

— În dumnezeu?

Bărbel dădu din cap fără să-l privească.

Bastl chibzui oleacă ce să-i răspundă. De bună seamă, el nu credea în Dumnezeu. Era sigur de asta măcar că rareori îi încolţiseră în minte asemenea întrebări. Dar cum putea să-i spună fetei, fără s-o tulbure? Şi pasămite niciun răspuns în doi peri nu se cădea să-i dea.

După un lung timp de gândire rosti cu încetineală:

— Vezi tu, Bărbel… eu nu cred decât în ceea ce văd. Şi pe Dumnezeu nu l-am văzut nicicând. Văd însă că există oameni cumsecade şi oameni răi, şi lucrul acesta îl ştii desigur şi tu. Credinţa sau necredinţa atârna doar de înrâuririle pe care le suferim. Dacă ţie bunăoară, nu ţi s-ar fi vorbit niciodată de Dumnezeu, n-ai şti nimic despre el şi prin urmare nici n-ai crede într-însul. Eu n-am nevoie de niciun Dumnezeu.

Basil se opri o clipă şi se uită la Bărbel care ofta din adâncuri.

— Priveşte, Bărbel, ce minunată este seara asta! urmă băiatul cu glasul scăzut. Nu simţim oare amândoi frumuseţea ei? Mai e nevoie să ne-o spună cineva?

Bastl depăna gândurile, aşa cum îi treceau prin cap. Bărbel tăcea, nu ştia ce să răspundă. Vorbele băiatului îi aminteau de maica Ferdinande şi de cuvintele pe care le spusese ea despre Dumnezeu. Ca şi Bastl maica Ferdinarde tot numai despre oameni îi vorbise.

Maica Ferdinande!

Subit, o teamă fără margini o năpădi pe Bărbel la gândul că seara aceasta era cea din urmă, că mâine dimineaţă va fi din nou la mănăstire. Iar când îşi aminti de sora Benignă şi de maica Benedicta, de invidiile şi de arţagul colegelor de şcoală, îşi simţi inima atât de copleşită, încât se rugă aproape implorator de Bastl şi Rolf — care se întorsese între timp cu nuielele de alun — să plece cât mai degrabă spre casă.

— Nu mai pot sta aici. E peste puterile mele. Veniţi o dată! Să plecăm! Vă rog!

Bastl se înspăimântă:

— Dar ce e, Bărbel? Ce s-a întâmplat?

— Nimic, Bastl, absolut nimic, nu mă întreba, vino. Veniţi, vă rog!

— Tocmai acum când privighetorile au început să cânte şi luna e gata să răsară? întrebă Rolf pe un ton plin de mustrare. Tocmai acum când seara se face tot mai frumoasă? Hai, zău, să mai rămânem!

— Nu, Rolf! exclamă Bărbel. Nu mai pot sta. V-am spus: e peste puterile mele. Vă rog din suflet să plecăm.

Glasul îi tremura.

Bastl se uită nedumerit la Rolf. Dar când văzură lacrimi în ochii fetei, cei doi prieteni nu mai îndrăzniră să stăruie.

Tăcuţi, coborâră dâmbul. La dreapta şi la stânga lor, în lăstărişuri, privighetorile cântau pe întrecute, iar îndărătul munţilor se mistuia ultima geană de lumină a amurgului.

Dar Bärbel nu vedea şi nu auzea nimic din toate acestea. Un singur gând i se încleştase în minte: „E cea din urmă oară”.

Tristeţea fetei îl molipsi şi pe Bastl. Ba chiar şi Rolf, care n-avea nimic sentimental într-însul, începu să se simtă prost. Nuielele de alun pe care le ţinea sub braţ i se părură deodată atât de inutile şi de caraghioase, încât îi venea să le arunce. Înciudat rupse tăcerea apăsătoare:

— Vă spun drept: când mă uit la mutrele voastre îmi vine să cred că nu v-a plăcut la noi.

Bärbel se opri şi-i răspunse cu glasul plin de mâhnire:

— Nu, Rolf, să nu-ţi închipui asta. N-am petrecut niciodată zile mai frumoase decât aici la voi. Dar vezi că… vezi că…

Și deodată nu se mai putu stăpâni și începu să plângă deznădăjduit.

Speriat, Bastl o luă de umăr:

— Bärbel! Draga mea Bärbel! Ce e cu tine? Ce s-a întâmplat? Te rog din suflet.

— Vai, Bastl — răspunse ea plângând — de ce m-ai luat de la mănăstire? Acum totul îmi va fi de o mie de ori mai greu… Ah, de n-ar mai trebui să mă întorc niciodată acolo.

*

* * *

Masa de seară, vorbirea nesilită a unchiului Georg şi a mătușii Kathi, râsetele stârnite de stângăciile copilăreşti ale micului Dutzi au alungat pentru o clipă gândurile chinuitoare ale fetei.

Nu că ar fi uitat cumva că mâine trebuia să fie din nou la mănăstire. Dar teama care o copleşise din pricina aceasta a făcut loc, încetul cu încetul, unei sălbatice îndârjiri. E drept că Bärbel nu-şi dădea seama de acest simţământ şi nici n-ar fi putut spune împotriva cui se îndrepta, dar îndârjire era totuşi — şi o îndârjire care creştea din clipă în clipă.

În seara aceasta, toţi erau foarte obosiţi. Numai Rolf ar fi vrut să mai facă o plimbare prin sat:

— Ca să vă prezint prietenilor mei, explică el. Nici nu vă daţi seama ce plăcut e. Ne aşezăm în grădina din faţa hanului şi stăm un ceas sau două la taifas. Dacă ne vine pofta, cântam… De altfel, prietenii mei se vor supăra dacă vor afla că am fost pe aici şi nu m-am întâlnit cu ei.

Dar Bärbel îl rugă pe Rolf să renunţe. Trecuse prin atâtea de ieri după amiază, încât nu mai avea puterea şi nici n-ar fi simţit vreo plăcere în mijlocul unor străini, oricât de drăguţi ar fi fost cu ea.

Rolf nu mai stărui, şi la zece se duseră cu toţii la culcare.

Când se trezi a doua zi, era încă întuneric afară.

Luară gustarea de dimineaţă la lumina lămpii de petrol. Bastl, Rolf şi Bärbel şedeau singuri la masă căci unchiul Georg şi mătuşa Kathi, sculaţi mai de dimineaţă, roboteau în prajd și ogradă şi nu aveau timp să vadă de oaspeţi. Numai micul Dutzi dormea încă.

La despărţire nu se schimbară multe vorbe. Cu atât mai călduroase fură însă

strângerile de mână. Mătuşa Kathi pofti pe cei trei prieteni să mai vină la ei, iar unchiul Georg ieşi din grajd şi le ură drum bun.

— Nu pot să vă dau mâna, că-s murdar ca dracul. Dar vă doresc să ajungeţi cu bine acasă. Şi mai daţi pe aici.

În duduitul trenului care-i ducea spre oraş, Bastl şi Bärbel chibzuiră cum şi când să se mai întâlnească.

Rolf opină că soluţia cea mai simplă ar fi ca Bärbel să vină din două în două duminici la Bârsa.

Dar Bastl nu voia să audă de aşa ceva. I se părea de neînchipuit şi atât de imposibil să aştepte două săptămâni ca s-o revadă pe Bärbel, încât ticlui cu ea în plan de o îndrăzneală nebunească, pe care Bärbel îl sprijini cu o dârzenie neaşteptată.

Hotărârea celor doi şi consecinţele care au decurs din planul lor aveau să dovedească încă o dată dictonul că socoteala de acasă nu se potriveşte cu cea din târg.

Trădarea cea mare

Planul pe care l-au pus la cale Bastl şi Bärbel când s-au întors de la Bârsa era atât de bine ticluit, că totul ar fi mers strună dacă… da, dacă n-ar fi fost pe lume Emmi şi Hilde.

Aceste două fete, care dormeau împreună cu Bärbel în dormitorul Nr. 1, nu erau prietene. Se certau la tot pasul, şi uneori o nimica toată era de ajuns ca să aprindă între ele o gâlceavă atât de cumplită, încât aproape că te ruşinai să asculţi cuvintele ce şi le aruncau. Celelalte eleve se amestecau şi ele, şi cearta se sfârşea de obicei cu o vrăjmăşie care cuprindea pe toate cele douăzeci de fete din dormitorul Nr. 1.

Singura care nu lua parte la aceste sfade era Bärbel. Şi de aceea colegele nu puteau s-o sufere. Îi simţeau superioritatea — şi asta nu le venea la socoteală.

După întoarcerea lui Bärbel din excursia de la Bârsa, această superioritate se accentuase mai mult. Emmi şi Hilde o simţeau îndeosebi. Se vedea că ceva neobişnuit se petrecuse cu Bärbel, că păstra o taină. Şi toate acestea se sprijineau pe o siguranţă de sine şi pe o mândrie aproape provocătoare, cu atât mai provocătoare cu cât fata refuza cu încăpăţânare să scoată o vorbă despre cele ce i se întâmplaseră.

De aceea Emmi și Hilde se hotărâră s-o urmărească pas cu pas şi să-i descopere taina.

Şi iată că însăşi Bärbel le dădu mură în gură. Cele două zile petrecute la Bârsa îi deschiseseră ochii şi o făcuseră să vadă mai limpede cât de nefirească și plină de minciună era viaţa dintre zidurile reci ale mănăstirii. Odată cu constatarea aceasta se treziră într-însa curaj şi hotărâre. Acum nu se mai temea de nimic. În privinţa lui Bastl conştiinţa îi era curată. Nimeni nu-i putea găsi cusur pentru faptul că-i era drag şi nimeni n-avea dreptul s-o oprească de a rămâne în legătură cu el. „Chiar dacă ar fi să mă prindă din nou şi să mă pedepsească să port zi de zi „rasa

neagră", gândi ea cu îndiârjire, „o s-o port cu plăcere pentru ca toantele de aici să vadă că nu sunt ca ele".

Emmi şi Hilde, care deveniseră prietene la cataramă, o urmăreau pe Bärbel pas cu pas şi n-o scăpau nicio clipă din ochi. Totuşi n-au văzut-o scriind o nouă scrisoare lui Bastl.

De data aceasta Bärbel a scris-o în clasă, în timpul unei ore de curs, şi fiindcă nu s-a trădat prin nicio mişcare şi a ales momentul când celelalte fete lucrau la o teză, Emmi şi Hilde n-au observat nimic.

În dimineaţa următoare însă, când cele două fete s-au dus la utrenia de la biserica mănăstirii, au făcut o mare descoperire.

Ca totdeauna, Bärbel stătea îngenuncheată în faţa „altarului sfântului Vincenţiu de Paul. Asta nu era ceva nou. Totuşi, din simplă curiozitate, Emmi îşi aruncă ochii peste umărul lui Bärbel. Și constată cu uimire că mâna ei dreaptă cotrobăieşte sub tăblia scăunelului de rugăciuni. Cu o mişcare bruscă o apucă pe Hilde de braţ:

— Ai văzut?

— Ce să văd?

— Sst! Stai să plece Bärbel. Am să-ţi arăt ceva.

Nu trebuiră să aştepte mult. Bärbel se ridică şi ieşi pe uşa din naosul lateral al bisericii.

— Ce s-o fi întâmplat? se minună Hilde. Nu şi-a făcut cruce! Asta e ceva cu totul nou.

— O fi având alte griji, răspunse Emmi, îndreptându-se cu Hilde spre altarul sfântului Vincenţiu de Paul.

Ajunsă acolo, îşi roti ochii împrejur, apoi se aplecă repede şi scoase de sub scăunelul de rugăciuni o hârtie împăturită.

— Ce-i asta? făcu Hilde uluită.

— O să vedem îndată.

— De unde ai ştiut?

— Am observat-o la momentul oportun.

Despăturiră hârtia şi citiră cu o diabolică bucurie:

„Dragă Bastl! Nădăjduiesc că n-ai să uiţi să vii să iei scrisoarea. De data aceasta mi-a fost mai uşor să-ţi scriu. Toantele de colege…"

Emmi izbi mânioasă cu piciorul în pământ:

— „Toante"?… Asta o s-o plătească cu vârf şi îndesat!

Şi citi mai departe:

„… n-au observat absolut nimic".

— Aici ai scrântit-o! izbucni Hilde cu arţag. Haha!

Te lecuim noi de îngâmfarea dumitale, stimată domnişoară Bärbel!

Emmi citi cu nesaţ restul scrisorii:

„Putem să ne vedem vineri dimineaţa. În ora a doua avem gimnastică în curtea mănăstirii. Voi spune că mă doare capul și voi putea lipsi de la oră. Vino la nouă la portiţa din Uliţa Călugăriţelor. Nu ne va vedea nimeni. Nu uita să aduci o cheie care să se potrivească în broască. Mai râd și azi când mi-amintesc isprăvile pe care mi

le-ai povestit.

Aşadar vineri la nouă dimineaţa te aştept.

A ta, Bărbel".

— Ehehei! făcu Hilde, uitându-se la Emmi cu o privire plină de înţelesuri. Acum am prins-o! Vino! Să mergem imediat la maica Benedicta şi să-i dăm scrisoarea.

— Eşti proastă? Fii serioasă! Asta ne-ar înjumătăţi plăcerea. Aș! Altfel trebuie să procedăm. O iniţiem numai pe sora Benignă. Ne facem că nu știm nimic și-i prindem asupra faptului tocmai în momentul când se întâlnesc. Nu-i mai bine aşa?

— E grozav.

— Dar nicio vorbă, Hilde! Să nu spui nimănui nimic. Altfel s-a dus toată distracţia.

Emmi împături scrisoarea și o puse la loc sub scăunelul de rugăciuni. Apoi cele două prietene ieşiră din biserică. Aveau să discute o mulţime de lucruri.

Cinci minute după aceea intră Bastl în biserică.

Bărbel îi descrisese totul până în cele mai mici amănunte și-i dăduse lămuriri precise.

Bastl îngenunche, îşi făcu cruce şi-şi înclină capul ca și cum s-ar fi închinat. Apoi dibui sub tăblia scăunelului de rugăciuni scrisoarea era acolo. O vârî în buzunar, îşi făcu din nou cruce şi ieşi.

*

* * *

Trei zile mai târziu, Bastl lipsi de la ora de latină tocmai în momentul când elevele din dormitorul Nr. I se aliniau în curtea mănăstirii pentru ora de gimnastică.

Bărbel spuse că o doare capul şi rugă să fie scutită.

— Dacă te doare capul — răspunse sora — du-te sus și culcă-te. Închină-te sfântului Atanasie și a să-ţi treacă.

Bărbel voi să protesteze. Dar spre uimirea ei Emmi i-o luă înainte și spuse surorii cu voce mieroasă:

— Lăsaţi-o să se ducă în grădină. Poate să se închine și acolo, și aerul o să-i facă bine. E atât de frumos afară.

Sora încuviinţă.

„Ciudat" îşi zise Bărbel. „Același lucru voisem să-l cer și eu". Și fără să se întrebe ce anume a putut pricinui subita amabilitate a lui Emmi, porni degrabă de-a lungul gangului boltit, spre grădină. Dacă ar fi zărit privirile diabolice pe care le schimbară Emmi şi Hilde în spatele ei, ar fi căzut poate pe gânduri. Dar nu le văzu.

Nu văzu nici făptura cenușie care pândea nemișcată în dosul alunișului de lângă portiţa grădinii.

Bărbel se apropie tiptil de portiţă și trase cu urechea. O veni oare? Inima îi ticăia sălbatic, picioarele n-o mai ţineau. Sleită de puteri, trebui să se rezeme de uscior.

Trecură câteva secunde. Deodată, Bărbel auzi paşi repezi dincolo de zid. Apoi cineva se opri în dreptul portiţei.

— Eşti acolo, Bărbel? întrebă un glas șoptit.

— Da, Bastl.

Din partea cealaltă, o cheie fu introdusă în broască şi răsucită o dată şi apoi încă o dată.

— Ei, drace, nu prinde! mormăi Bastl cu ciudă şi încercă din nou.

De astă dată broasca clămpăni zgomotos și portiţa se deschise scârţâind.

Din prag, Bastl întinse mâna

— Bună dimineaţa! zise râzând.

— Bună dimineaţa, răspunse Bärbel.

Un val fierbinte îi năpădi în inimă. Cuprinse mâna lui Bastl și-l trase în grădină.

— Hai, vino. Repede!

— Nu ne vede nimeni?

— Dinăuntru nu. Numai de afară să nu ne vadă cineva. Închide poarta.

Bastl intră în grădină și se uită cu grijă împrejur.

— Nu te teme, Bastil. Nu ne vede nimeni. Îndărătul tufișurilor suntem în siguranţă.

Făptura cenușie care pândea nemișcată în spatele alunișului nu vedea, într-adevăr, nimic, dar avea urechi bune şi auzea fiecare cuvânt.

— Nu ţi-a fost greu să vii în grădină, Bärbel?

— De loc.

Și-i povesti râzând cum reuşise să scape de ora de gimnastică.

Bastl se molipsi de râsul ei.

— Grozav aș vrea să văd și eu o dată ce fel de exerciţii vă învaţă călugăriţele voastre! Să faceţi cruce?

— Cam așa ceva. Dar ia spune: tu cum ai scăpat de la școală?

— Foarte simplu. Am șters-o de la ora de latină. Portarul era gata-gata să nu mă lase să ies, fiindcă sunase, și după ce-a sunat n-are voie nimeni să părăsească școala. M-am strecurat pe lângă cușca lui că e cam fudul de urechi, dar are al naibii niște ochi de nu-i scapă nimic. Și în ultimul moment m-a zărit. Dar eu și trecusem de el, așa că nu m-a mai putut opri. A strigat el ce-a strigat, dar eu ţușt! pe ușă afară și ia-o, băiete, la picior:

Bärbel izbucni în râs.

— De ce râzi, Bärbel?

— De caraghiosul vostru de portar.

— Nu înţeleg.

— Îmi amintește de sora Benignă de la noi. Ce s-ar mai potrivi ea cu portarul vostru! Ar face împreună o pereche tare hazlie! Numai că sora Benignă vede prost și are în schimb un auz care te bagă în sperieţi. Aude totul zgriptoroaica asta.

Dar Bärbel nu apucă să-și sfârșească vorba. Un foșnet se auzi deodată îndărătul tufișului… și „zgripto-roaica” apăru aievea în faţă celor doi.

— Netrebnico! șuieră ea printre dinţi. Acum te-am prins! Asta n-o să ţi-o ierte Dumnezeu! Iar dumneata, banditule — se întoarse către Bastl, fulgerându-l cu o privire veninoasă — să pleci numaidecât de aici! De astă dată n-ai să mai scapi nepedepsit.

Apoi o înşfăcă pe Bärbel de braţ și o trase după ea.

Bastl rămase o clipă înlemnit de spaimă. Apoi îl cotropi o mânie înfricoșătoare. Îi venea să se repeadă după nesuferita soră şi s-o smulgă pe Bärbel de lângă ea. I se părea că a pângărit-o, că a dezonorat-o prin atingerea ei.

Dar nu putu face nicio mişcare. Încremenise ca o stană. Un singur gând îi înclește mintea: „Acum se ştie totul… acum totul s-a sfârșit!" Altceva nu mai cunoștea, nu mai simţea, nu mai vedea.

Cât timp a zăbovit acolo, cum a plecat și pe ce drum a apucat — nu și-a mai amintit niciodată. Nu și-a dat seama nici că a uitat să încuie portiţa și că grădina mănăstirii a rămas ceasuri întregi deschisă.

O îmbrăţișare neobișnuită

La apariţia surorii Benignă, un zvâcnet de spaimă a scuturat-o și pe Bärbel. Dar tulburarea n-a durat decât o clipă. Cei câţiva pași din grădină până la cancelaria maicii Benedicta au fost de ajuns ca să-i redea întreaga siguranţă. Își aminti cuvintele lui Emmi: „Lăsaţi-o să se ducă în grădină" şi înţelese cine-i trădase secretul.

Un, dezgust fără margini îi cuprinse întreaga fiinţă. Dar totodată crescu într-însa o neînduplecare, o dârzenie, care alungă orice teamă de urmări.

„N-am făcut nimic rău!" gândi ea cu îndărătnicie hotărâtă să ia asupră-și orice pedeapsă, oricât de grea.

Fu interogată de maica Benedicta, dar Bärbel nu arătă niciun pic de căinţă, ba se împotrivi chiar să răspundă la unele întrebări. Ţinea capul sus cu atâta îndărătnicie, încât stareţa, scoasă din sărite, se zbârli la ea:

— Neobrăzato! Încăpăţânato! Am să te învăţ eu minte, păcătoasă, destrăbălată ce ești! Am să-ţi dau o pedeapsă pe care n-ai s-o uiţi câte zile vei avea!

Dar când văzu că și la cuvintele acestea Bärbel rămâne neclintită, ba are chiar neobrăzarea să înfrunte privirile ei pline de mânie, maica Benedicta îşi ieși cu totul din sărite, răcni ca o bezmetică și o dădu afară din cancelarie. Fata ieși cu fruntea sus. Ploaia de sudălmi cu care o împroșcase nu-i făcu absolut nicio impresie, ci dimpotrivă, îi oţeli mai mult dârzenia și hotărârea de a suporta urmările, oricare ar fi ele.

Pentru ziua aceea i se interzise în primul rând de a mai asista la ore. Sub paza surorii Benignă trebui să aștepte într-o chilioară verdictul care avea să fie pronunţat de un sobor de judecată, alcătuit din cele mai merituoase și respectate maici, și care se întruni, sub prezidenţia stareţei, îndată după terminarea orelor de curs.

La judecată fu poftită și maica Ferdinande, cu toate că stareţa ar fi dorit să treacă peste ea. Căci ura ei împotriva maicii Ferdinande se înteţise tot mai aprig din ziua soborului la care se dezbătuse schimbul de scrisori dintre Bärbel și Bastl. Maica Ferdinande se bucura însă de o prea mare vază în mănăstire, ca să poată fi trecută cu vederea la judecata de acum.

Și întocmai cum atunci, fără să se sinchisească de indignarea celorlalte călugăriţe, a fost singura care a luat apărarea tinerei fete, tot aşa o apără și azi

împotriva violentelor învinuiri ale stareţei şi ale celorlalte maici care cântau și de astă dată, fireşte, în struna superioarei lor.

— Greşeala lui Bärbel e scuzabilă, începu ea. Şi dacă iată nu se simte vinovată și are conștiinţa curată este firesc ca…

Dar nu mai puţin de trei maici îi tăiară vorba:

— Scuzabilă? O asemenea încălcare a regulilor mănăstirii noastre?

— Nevinovată? O vicleană ca asta?

— Ea și „conștiinţă curată”? Care conştiinţă? Dacă nu știe ce-i conștiinţa, înseamnă că nici n-o are!

Maica Ferdinande aminti de copilăria lui Bärbel:

— Şi să nu uităm — urmă ea, repetând aproape aidoma cuvintele pe care le rostise la primul sobor de judecată — că de când se află în mijlocul nostru — și sunt ani de-atunci — ea este singura care n-a părăsit zidurile mănăstirii. Să ne gândim și la tinereţea ei, și gândul acesta să fie pentru noi îndemn de a fi cât mai blânde în judecata noastră.

Ba maica Ferdinande îndrăzni chiar să amintească păcatele neasemuit mai grele pe care le-au săvârșit multe dintre călugăriţe, înainte de a intra în mănăstire. Atinse astfel punctul cel mai dureros și toate fulgerele indignării se năpustiră asupra ei. Călugăriţele începură să ţipe ca ieșite din minţi.

— Chiar dacă ar fi așa cum spui — glăsui maica Benedicta, apăsând pe fiecare cuvânt — greșeala lui Bärbel nu poate fi iertată, ci dimpotrivă, ne sileşte s-o pedepsim cu și mai multă străşnicie. Tocmai în virtutea dragostei, milostivirii și bunătăţii pe care i le-am dăruit de când e aici, greșeala ei se cade a fi privită ca o nelegiuire fără pereche. Fără ruşine şi-a bătut joc de străduinţele necurmate de a o feri de ispitele și păcatele împotriva cărora noi cestelalte a trebuit cândva să luptăm din greu. Nicio pedeapsă nu mi se pare de ajuns de aspră pentru ispășirea unei asemenea mârșavii. Sfânta Ursula, milostiva noastră ocrotitoare, n-a fost nicicând atât de groaznic pângărită ca acuma de către ticăloșia lui Bärbel.

Maicile, până la una, încuviinţară cuvintele stareţei scrutând-o în același timp pe maica Ferdinande cu priviri pline de mustrare.

Stareţa urmă:

— Cuvioase maici! Întreaga dimineaţă m-am închinat Fecioarei Maria și sfintei noastre ocrotitoare. Le-am rugat să mă lumineze și mi-am scrutat conştiinţa, inima și sufletul.

Maica Benedicta îşi petrecu privirea de la o călugăriţă la alta. După o tăcere bine chibzuită rosti apoi cu glasul scăzut, dar hotărât:

— Pentru păcatul săvârșit de Bärbel nu poate fi altă osânda decât izgonirea ei din mănăstire!

Cutremurate, maicile îşi lăsară ochii în pământ. La o asemenea pedeapsă nu se așteptaseră. Totuși, niciuna nu îndrăzni să se împotrivească, și când stareţa le ceru părerea, toate încuviinţară.

Numai maica Ferdinande se uită în ochii stareţei şi întâmpină cu glasul liniștit și rugător:

— Dragi surori! Găsesc pedeapsa mult prea aspră. Dar nu numai pedeapsa asta. Orice pedeapsă — cât de mică — ar fi de neiertat și o nerozie. Nu trebuie să pedepsim. Pedeapsa o va înrăi pe Bärbel. Îi va zdrobi credinţa. Dacă vorbim atât de mult elevelor noastre despre iubire și iertare, trebuie să le arătăm că știm să le și aplicăm. Aceasta e justiţia adevărată, justiţia care știe să se înalţe mai presus de slăbiciunile ormenești. Și dacă n-o vom aplica, putea-va oare Bärbel să nu se îndoiască de vorbele noastre, de noi înșine și până la urmă chiar de Dumnezeu? Însuşi Dumnezeu i se va părea o minciună, dacă o vom alunga din mijlocul nostru. Gândiţi-vă la asta, dragi surori, şi renunţaţi la nemiloasa voastră sentinţă. Întrebaţi-vă și ce se va întâmpla cu Bärbel. Ştiţi doar prea bine că nu are pe nimeni pe lume.

Cuvintele acestea blânde, rostite din adâncul inimia rușinară pe câteva dintre călugăriţe. Dar teama lor de stareţă, supunerea oarbă cu care se plecau în faţa voinţei ei, erau prea puternice ca măcar una dintre ele să fi avut curajul de a se alătura maicii Ferdinande. Trebuiau să vadă mai întâi ce va răspunde maica Benedicta.

Dar aceasta spuse cu ironie:

— Maica Ferdinande se teme probabil de răspunderea ei personală. Eu însă cred că avem datoria faţă de sfânta noastră patroană s-o pedepsim pe Bärbel așa cum am arătat. Chiar și fără încuviinţarea maicii Ferdinande. Și ceea ce se va întâmpla cu Bärbel cred că ne poate fi cu totul indiferent. Şi-a găsit o rudă. Să se îngrijească ea de dânsa. Îi vom de bani de drum și asta cred că ajunge. Iar dacă vreuna dintre voi ţine la Bärbel mai mult decât la onoarea mănăstirii noastre, să ne spună!

După această întorsătură nu mai îndrăzni nimeni să scoată o vorbă.

Pe maica Ferdinande o cuprinse însă o nesfârșită scârbă de atitudinea aceasta înjositoare. Și fără să mai ţină seama de reguli şi obicei, se ridică, își aruncă privirile împrejur și glăsui cu hotărâre:

— Atunci vă voi spune cel puţin eu ce gândesc. Iată: după părerea mea Bärbel n-a săvârșit niciun păcat. Tocmai ce vi se pare vouă nelegiuire, infamie crimă, e ceea ce Bärbel are mai curat și mai neprihănit în sufletul ei. Ea a urmat chemarea inimii. Şi chiar dacă a călcat regulile aspre ale mănăstirii noastre, a dovedit în schimb că simţămintele ei curate sunt mai puternice decât teama de o pedeapsă cruntă, decât constrângerea unei rânduieli care înăbușă orice pâlpâire de dragoste, și nu poate face să încolţească decât invidie, frică și lașitate. Bärbel a avut curajul să mărturisească deschis tot ce a făcut. Eu, una, nu pot vedea decât puritate și virtute în fiinţa aceasta pe care voi o înfieraţi drept păcătoasă.

Acum se ridică și stareţa. Asta era prea mult! O asemenea ocară la adresa mănăstirii și a sfintei Ursula nu putea fi tolerată.

— Maică Ferdinande! izbucni ea. Vorbele dumitale sunt un atac dușmănos împotriva mănăstirii noastre împotriva muncii însufleţite și pline de sacrificii pe care o depunem. Rostind asemenea cuvinte, ne-ai arătat că însăși dumneata ești dușmanul nostru cel mai înverșunat. Căci dacă poate să existe o crimă mai scelerată decât aceea pe care a săvârșit-o Bärbel această crimă este cuvântarea

dumitale!

Stareţa îşi roti încă o dată privirile în jur. Călugăriţele îşi îndesară capetele între umeri, atât de adânc încât vălurile făcură cutecute peste gulerele albe.

Cu glasul aproape sugrumat de mânie, maica Benedicta voi să urmeze:

— De aci rezultă categoric că…

Dar maica Ferdinande îi luă vorba din gură și rosti ea însăși până la capăt amenințarea stareței:

— De aci rezultă că s-ar cuveni să fiu şi eu excomunicată. Nu e nevoie să vă osteniţi, maică Benedicta. Voi părăsi chiar astăzi mănăstirea. Dacă iubirea a dispărut cu totul dintre aceste ziduri, nu mai am nicio misiune de îndeplinit aici. Şi că a dispărut, e sigur. Micimea dumneavoastră de suflet mi-a arătat-o azi din plin.

Și cu aceste cuvinte le întoarse spatele și ieși.

*

* * *

— Așa! Și acum du-te, târâtură! Pe-aci ţi-e drumul!

Cu aceste cuvinte sora Benignă trânti poarta în urma lui Bärbel şi o încuie de două ori. Îndeplinise întocmai porunca maicii Benedicta.

Bärbel se afla pe stradă. Abia putându-se ţine pe picioare, străbătu piaţeta din faţa mănăstirii și se rezemă de balustrada de peste drum. Sângele îi zvâcnea vijelios în tâmple, era palidă ca sfinţii de ceară din biserica mănăstirii. Cu ochii în gol privea de-a lungul străzii ce ducea spre gară. Dar nu vedea nici oamenii și nici vehiculele care treceau pe lângă ea. Nu auzea nici clopotul tramvaielor, nici tropăitul cailor pe caldarâmul străzii, nici claxoanele maşinilor. Toate simţurile îi erau amorţite.

Ieri, când i s-a adus la cunoștinţă că a fost eliminată și că trebuie să părăsească mănăstirea, s-a cutremurat de spaimă. Dar nu i-a venit să creadă că poate fi adevărat. Era încredinţată că este doar o amenințare, că maicile vor s-o înspăimânte ca să se cuminţească.

A stat toată noaptea în chiliuţa strâmtă în care au încuiat-o dimineaţa. S-a zvârcolit în pat fără odihnă fără să poată închide ochii, şi a așteptat într-o neliniște crescândă să se facă dimineaţă. A nădăjduit că o să vină cineva să-i spună că osânda i-a fost îndulcită. Era gata să primească orice altă pedeapsă, numai pe asta nu: i se părea prea nemiloasă. La cine să se ducă? Ce se va întâmpla cu ea?

A tot sperat că maica Ferdinande va veni să-i aducă o mângâiere. Dar maica Ferdinande n-a venit. N-a știut unde se află Bärbel, și Bärbel n-a avut de unde şti că maica Ferdinande a căutat-o peste tot.

Apoi s-a făcut dimineaţă. Zadarnice au fost nădejdile lui Bärbel. Ceea ce n-a putut să creadă, s-a întâmplat.

Cum să facă? Niciun gând nu i se deslușea în minte. Tulburată, descumpănită, stătea nemişcată în piaţa din faţa mănăstirii, cu mâinile încleștate de balustrada de fier.

Apoi, într-un târziu, a pornit cu pași șovăitori, ca o lunatică. S-a depărtat din piaţă și a pătruns în forfota și furnicarul de pe stradă.

Cu ochii stinși a luat-o spre oraș pe strada gării.

Mergea atât de încet, atât de încovoiată, de parcă geanta care-i atârna de umăr, cu puţinele ei lucrușoare și cu cele câteva bancnote pe care i le înmânase stareţa, ar fi fost o povară nemaipomenită, gata s-o doboare dintr-un moment într-altul.

Oamenii zoreau pe lângă ea și nimeni nu se uita la iată cu umerii înguști, cu ochii speriaţi și trişti; niciunul nu știa că e izgonită dintr-o lume și străină în cealaltă și că se întreabă unde va sta la masă și unde va dormi azi.

— Nu ești de aici? Cauţi pe cineva? Pot să te ajut domnișoară? o întrebă deodată cu blândeţe un domn în vârstă, care o zărise.

Bărbel tresări speriată din amorţirea care-o cuprinsese.

— Ce-aţi spus? îl întrebă.

Bătrânul repetă întrebarea.

Și atunci, deodată, Bărbel îşi aminti de Bastl. Și răspunse încet:

— Da… V-aș ruga să-mi spuneţi cum aș putea ajunge la liceul de băieţi.

*

* * *

Bastl a trecut şi el prin ceasuri grele. După cumplita spaimă pe care i-a pricinuit-o ivirea bruscă a surorii Benignă, ieri, când s-a întâlnit cu Bärbel, şi apoi după explozia de revoltă împotriva mănăstirii şi a nesuferitelor călugăriţe, a căzut pradă unui noian de gânduri negre: „Ce au să-i facă fetei maicile acestea necruţătoare? Şi cum am să mai pot s-o văd vreodată?

Își făcea cele mai aspre mustrări, chibzuia o mie de posibilităţi. Îi veni chiar năstruşnica idee de a se duce personal la stareţă, ca să-i explice totul şi să ceară iertare pentru Bärbel. Dar nu ştia ce va putea să-i spună. Şi apoi, gândindu-se mai bine, îşi dădu seama că totul ar fi zadarnic.

După amiază a trecut pe la mătuşa Dolly şi i-a povestit în fraze fără şir cele întâmplate, dar nici după aceea n-a reuşit să se liniştească. Mătuşa Dolly a încercat să-l consoleze, spunându-i că peste câteva zile o va putea scoate din nou pe Bärbel de la mănăstire şi că de data aceasta lucrurile vor merge mult mai lesne. De vreme ce acum ştie o seamă de lucruri despre fată şi se va putea prezenta cu mai multă siguranţă. Dar Bastl a scuturat doar din cap:

— Nu, tanti. Călugăriţele au mirosit desigur şi înşelăciunea asta. Dar chiar dacă n-ar bănui nimic crezi c-o vor mai lăsa vreodată pe Bärbel să iasă din mănăstire?

La vorbele acestea n-a mai putut răspunde nici mătuşa Dolly.

*

* * *

În faţa portalului de stejar al liceului luteran de băieţi. Bärbel șovăi o clipă. Apoi apăsă cu hotărâre clanţa de bronz și sui treptele.

Domnul Zakel zări mai întâi umbra vizitatorului. Voi să se ridice ca să-l întâmpine, dar când o văzu pe Bärbel, rămase nemișcat, cu gura căscată. La o asemenea vizită nu se așteptase.

Codana blondă se apropie sfioasă de el.

— Ce doreşti? o întrebă îngrijitorul pe un ton foarte puţin politicos.

— Lăudat fie Domnul nostru Iisus Christos! susură Bärbel.

— Aud? mârâi domnul Zakel.

Fetele tinere îi erau deosebit de antipatice. Mai ales când se găseau să fie şi drăguţe. Şi Bärbel era chiar frumoasă.

— Îl caut pe elevul Bastl Acker, îngăimă ea.

— Ce-ai spus? proferă Zakel, de astă dată pe un ton şi mai răstit decât adineauri.

Intimidată, Bärbel înghiţi în sec şi colţurile gurii începură să-i pâlpâie nervos. Cu o privire deznădăjduită repetă întrebarea, acum însă aproape în şoaptă.

— Ce-ai spus? se zborşi domnul Zakel din nou la ea. Vorbeşte mai tare dacă vrei ceva. Nu înţeleg nimic.

Bärbel îşi dădu seama că se află în faţa îngrijitorului fudul de urechi, de care i-a pomenit ieri Bastl. Vorbi deci ceva mai tare, iar domnul Zakel înţelese în sfârșit.

— Vino la unu jumătate, când se termină şcoala se răsti el. În timpul orelor nu-i voie.

Nările fetei începură să tremure şi buzele îi pâlpâiau, abia putând să stăpânească plânsul. Asta avu darul să-l moaie puţin pe domnul Zakel. Privirea-i deveni mai binevoitoare. Nu se putu abţine totuşi să întrebe:

— Cine ești? Cum te cheamă?

Acum Bärbel nu se mai putu ţine. Lacrimile o podidiră. Ochii împăienjeniţi căutau cu deznădejde într-o parte; nu mai voia să-l vadă pe morocănosul îngrijitor.

Zakel se scărpină în cap. Asemenea situaţii nu erau prevăzute în programul lui zilnic; nu ştia cum să le rezolve; n-avea instrucţiuni în privinţa lor. De aceea socoti nimerit să nu mai pună alte întrebări. Arătă doar cu degetul spre stânga:

— Vezi uşa aceea? A treia pe stânga. Aşteaptă acolo până sună, până când anunţ eu recreaţţia.

Bärbel se îndreptă spre uşa indicată. De câte ori auzea o scândură scârţâindu-i sub picioare, tresărea. Puterile o părăseau încetul cu încetul. Trebui să se rezeme de un zid. N-a dormit toată noaptea şi era acum frântă de oboseală. Închise ochii, istovită. Mii de cercuri de foc îi jucau pe dinainte. Pleoapele o dureau: fruntea-i ardea.

Deodată, o sonerie asurzitoare sfâșie tăcerea. Ţiuitul ei îi pricinui o aprigă durere în urechi. Bärbel îşi încreţi fruntea.

În clipa aceasta se deschise uşa de lângă ea. Un domn mărunt cu faţa veselă apăru în prag cu un catalog uriaş sub braţ şi strigă peste umăr:

— Așadar astă-seară la șapte și jumătate la repetiţie. Vin sigur să vă ascult. Să sperăm c-o să cântaţi ca lumea, căci altfel faceţi de râs fanfara și fuge publicul din sală.

Zărind-o pe Bärbel, se opri mirat.

— Aştepţi pe cineva?

Bärbel îi aruncă o privire rugătoare, dar nu răspunse.

În timpul acesta coridorul se însufleţi. Din toate clasele ieșeau profesori și elevi. Bärbel se afla în văzul tuturor. Și toţi se opreau când o zăreau. În câteva secunde

fu înconjurată de un cârd întreg de băieţi care-şi holbau ochii la ea.

Bärbel simţi că-i fuge pământul de sub picioare.

Mai aruncă o ultimă privire deznădăjduită împrejur și în clipa aceea ochii ei întâlniră pe ai lui Bastl.

— Bastl! strigă ea din adâncul pieptului.

— Bärbel!

Bastl rămase o clipă ca lovit de trăsnet şi apoi — uitând totul din jur — se repezi la fată şi o cuprinse vijelios în braţe.

— Ce s-a întâmplat, Bärbel?

Scăldată în lacrimi, Bärbel abia putu să îngăimeze:

— M-au… dat… afară!

Acum văzu şi Bastl cercuri de foc jucând pe dinainte-i.

În jurul lor. Se îngrămădiră tot mai mulţi elevi. Zeci de ochi îi sfredeleau obraznic, şi râsetele deveneau din ce în ce mai îndrăzneţe. Din fericire profesorul Knorr — domnul cel mărunţel cu faţa veselă — era în apropiere. Se întoarse către haita de băieţi şi se răsti la ei:

— Plecaţi numaidecât de aici!

Apoi se apropie de Bastl şi de Bärbel. N-avea habar ce se întâmplase, dar îşi dădea seama că nu era acum momentul să pună întrebări. Rosti deci într-o doară:

— Nu mai sta, Bastl. Du-te şi aranjează totul, şi când eşti gata, întoarce-te aici.

Bastl şi Bärbel se îndepărtară. Băiatul o ducea de braţ pe fată, căci Bärbel nu se mai putea ţine pe picioare. Şi până ce trecură de portar şi cotiră spre scară, profesorul Knorr îi urmări zâmbind, cu o privire plină de bunătate.

Și la sfârșit… un nou început

În tulburarea lui, negăsind altă cale, Bastl s-a dus cu Bärbel la mătuşa Dolly. Şi mătușa Dolly a înţeles totul fără să ceară multe lămuriri şi a primit-o pe Bärbel cu braţele deschise, ca pe o fiică.

De atunci Bärbel o ajută pe mătuşa Dolly în gospodărie, iar Bastl — care a început acum s-o viziteze pe mătuşa sa aproape zilnic — lucrează cu fata la confecţionarea de lucrări artistice, pline de gust şi îndemânare, cu care Bärbel agoniseşte tocmai de ajuns ca să nu i se pare că e întreţinută de binelăcătoarea ei.

După câtva timp a găsit şi altă şcoală. Dar nu i-a fost uşor să se înscrie. Directoarea liceului luteran de fete i-a făcut o seamă de dificultăţi, referindu-se la tot felul de paragrafe din regulamentul şcolii. Atunci Bastl s-a adresat profesorului Knorr şi acesta s-a dus personal la inspectorul Wagner.

Auzind despre ce e vorba, inspectorul şi-a dres glasul şi a declarat că e de acord cu înscrierea fetei. Nu mai îndrăznea să-l refuze pe Knorr. Desigur că în sinea sa se căia de faptul că toamna trecută a angajat pe profesorul acesta ultrarevoluţionar. Dar nimeni nu ştia acest lucru, iar el însuşi îl ascundea cu multă iscusinţă.

După numai trei zile de la eliminarea din şcoala de la mănăstire, Bärbel a intrat la liceul luteran de fete. Îmbrăcată cu o rochiţă uşoară, colorată, şi ţinând sub braţ

geanta de piele pe care i-a dăruit-o mătuşa Dolly, a pornit spre şcoală, pe străzile pline de lume; nimeni dintre oamenii care treceau pe lângă ea n-ar fi putut bănui că nu mai departe decât acum o săptămână fata aceasta purtase un halat cenuşiu cu guler alb, încheiat sub bărbie.

La început, fireşte, a păşit cu oarecare teamă în viaţa cu totul nouă ce i se deschidea în faţă. Dar Jutta, Johanna şi Lotte, care-i erau colege de clasă o ajutau să-şi găsească echilibrul. Şi nu numai ele ci toate fetele îi căutau prietenia, căci povestea palpitantă a idilei ei cu Bastl era acum cunoscută de aproape tot oraşul, şi Bärbel devenise o adevărată celebritate.

Multe din lucrurile pe care le vedea în noua ei viaţă i s-au părut lui Bärbel cu totul neobişnuite. Bastl începu chiar să se teamă că fata va rămâne cu anumite stânjeneli şi că influenţele trecutului îi vor frâna dezvoltarea. Dar temerile lui se dovediră neîntemeiate. Bärbel a reuşit în scurtă vreme să se adapteze noului mediu. Sufleteşte se descătușase de mult din lanţurile mănăstirii — chiar înainte de a fi fost eliminată.

Iar cu Dumnezeu a scos-o la capăt mai lesne decât şi-a închipuit. O durea, fireşte, că Bastl nu crede în el; îi era totuși recunoscătoare că nu vorbeşte niciodată despre acest lucru. Ea însăşi se ferea să atace gingaşul subiect. Mai ales în faţa lui. Dar de mătuşa Dolly nu trebuia să se teamă. Ei îi putea spune chiar că uneori, se mai închină şi acum bunului ei ocrotitor, sfântul Vincenţiu de Paul, dar nu ca să-i ceară un pic de fericire cum obişnuise la mănăstire. Ci ca să-i mulţumească pentru marile bucurii pe care i le-a hărăzit.

Dar de mai mare folos îi erau cuvintele rostite de maica Ferdinande în dimineaţa aceea de iarnă, în biserica mănăstirii, despre Dumnezeu şi diavol. Bärbel şi le amintea desluşit, şi cu cât se gândea mai ades la ele, cu atât îl simţea pe Dumnezeu mai viu şi mai întreg în ea însăşi. Întocmai cum îi spusese maica Ferdinande.

Şi iată că într-o zi maica Ferdinande a venit la şcoala lui Bastl ca să se intereseze de Bärbel. Şi în aceeaşi după amiază s-a dus s-o vadă la mătuşa Dolly.

Bärbel şedea în faţa jurnalului pe care i-l dăruise maica Ferdinande de crăciun şi se pregătea să treacă într-însul primele ei „bucurii".

Maica Ferdinande n-a stat mult. Înainte de plecare întrebată de mătuşa Dolly ce plănuieşte pentru viitor a răspuns cu un zâmbet liniştit că va găsi cu siguranţă o îndeletnicire care să-i convină, pe lângă oameni lipsiţi de prejudecăţi, cărora să le fie de folos Câteva săptămâni mai târziu a trimis o carte poştală dintr-un mic orăşel. Fusese angajată acolo la o grădiniţă de copii.

*

* * *

Aici se sfârşeşte povestirea mea. Dar totodată începe una nouă. Și deoarece sfârșitul vechii povestiri n-ar avea niciun înţeles fără începutul celei noi, se cade să relatăm ce s-a întâmplat în următoarele săptămâni.

Domnul inspector Wagner și-a schimbat tactica. Nu-i mai înjura pe comuniști şi nu-i mai zugrăvea ca pe niște oameni grozav de primejdioşi; găsise că e mai potrivit

să se adapteze situaţiei — măcar de ochii lumii.

Iar la slujba religioasă de luni dimineaţa — pentru întâia oară după trei ani — preotul Martini n-a mai vorbit elevilor despre stoicismul germanilor în a îndura toate suferinţele, ci a atins o altă coardă. A luat-o de departe. A pornit din regnul animal, care prezintă atâtea exemple de adaptare. A dovedit cu date istorice că popoarele mici sunt sortite pieirii, dacă nu ştiu să se acomodeze la marile evenimente mondiale. A citat zicale din graiul popular şi bineînţeles fragmente din biblie, ca de pildă pasajul din epistola către romani, în care se arată cum trebuie să te comporţi faţă de stăpânire. Dar chiar dacă spusele lui nu erau formulate cu toată limpezimea, toţi cei de faţă au înţeles încotro bate.

Bastl îl parodie chiar în recreaţia de după prima oră. Îşi îmbrăcă haina de-a-ndoaselea și şi-o încheie la spate, astfel că gulerul îi ajungea sub bărbie, se sui apoi la catedră şi rosti o predică atât de impresionantă, că nici preotul Martini nu i-ar fi putut găsi vreun cusur, sfârșind cu declaraţia plină de suspine:

— De aceea, dragi mei fraţi, nu trebuie să ne mai batem cu morile de vânt. E o nerozie să cânţi la pian contra vântului şi cine nu urlă cu lupii, de lupi va fi mâncat. Astfel grăiește domnia-sa Wagner, inspectorul liceului luteran de băieţi. Amin.

Bastl înţelesese perfect tâlcul predicii preotului Martini şi cine se ascundea îndărătul ei şi exprimase lămurit ceea ce predica se mulţumise să sugereze doar.

E drept că forma aleasă de Bastl era lipsită de respect şi nu urmărea decât să stârnească râsul clasei. El însuși nu zăbovi prea mult să analizeze cele spuse de preot.

Herbert, în schimb, privi lucrurile cu mai multă seriozitate.

— Dacă stăm strâmb şi judecăm drept, nu eşti decât un măscărici, îi spuse lui Bastl. A-l imita pe Martini nu e mare lucru. Ce vină are el? E obligat să vorbească aşa… cu toate că s-ar putea să fie şi sincer în ce priveşte persoana lui. Bieţii noştri profesori şi-au cam pierdut capul. Au priceput, în sfârşit, că nu mai pot sta deoparte… şi de aceea încearcă acum să meargă cu timpul, măcar de ochii lumii. Dar asta e cea mai mare neghiobie, câtă vreme nu-și dau osteneala să înţeleagă temeinic ce se petrece în jurul nostru.

Cam tot astfel gândea şi Marco Polo. Şi chiar la prima oră pe care o avu săptămâna aceasta în clasa a şaptea, veni cu o inovaţie care stârni senzaţie. Și nu numai printre elevii săi.

— Începând de azi — anunţă el — fiecare dintre voi vă urmări pe rând — în fiecare săptămână câte unul — ştirile cele mai importante din presă şi radio în legătură cu politica internă şi externă, şi va face o scurtă dare de seamă despre ele într-una din orele noastre de geografie. Primul referat ar fi să ne fie prezentat miercurea viitoare. Cel mult zece minute. E timpul să vă ocupaţi și voi puţin de evenimentele din lumea largă. De altfel preotul Martini a arătat în ultima lui alocuţiune că nu ne mai putem ţine deoparte.

Rosti aceste cuvinte cu un zâmbet fin în colţul gurii și urmă apoi cu toată seriozitatea:

— Este însă cu neputinţă să te ţii în pas cu vremea câtă vreme n-o cunoşti.

Herbert îşi luă sarcina să facă prima dare de seamă.

*

* * *

Ca acum câteva săptămâni, când elevii liceului luteran de băieţi au reprezentat comedia lui Grabbe în sala din Mănăstirea Ursulinelor, cetăţenii orăşelului avură acum de discutat o nouă realizare: fanfara liceului. Și ca şi atunci se găsiră şi de astă dată mulţi curioşi care ţineau să audă cum cântă băieţii.

Așa că bătrânul Zabranek continuă să repete, să boscorodească și să înjure, dar nu fără rost, căci în timpul cel mai scurt reuși să-i pregătească pe elevi atât de temeinic, încât putură anunţa primul lor concert. El avu loc zece zile după întâi mai, şi anume în aula liceului, bineînţeles.

Însuși inspectorul Wagner se afla de astă dată printre ascultători. Din motive de prestigiu: nu se mai cădea să compromită activitatea elevilor. Într-o pauză reuşi chiar să-şi calce pe inimă și să lege o convorbire extrem de cordială cu Dinu Constantinescu.

Totuși când publicul aplauda, inspectorul Wagner, cu diplomaţia care-l caracteriza, îşi cruţa mâinile. În ciuda acestui fapt, succesul a fost excepţional de mare, şi în raport cu numeroasele chixuri, deosebit de mărinimos.

Cea mai valoroasă apreciere veni însă a doua zi sub forma unei delegaţii a liceului românesc de băieţi. Conducătorul ei era oacheșul şi vioiul Mircea, cu care Bastl, Herbert şi Rolf au făcut cunoştinţă la serbarea de 1 Mai și care aruncase de pe atunci o vorbă în legătură cu intenţiile elevilor români.

Acum chestiunea devenise actuală: băieţii de la liceul românesc hotărâseră să înjghebeze şi ei o fanfară. Și au venit să afle dacă li se îngăduie ca la început să asiste la câteva din repetiţiile conduse de bătrânul Zabranek. Se gândeau chiar să-l roage pe inimosul dirijor să lucreze și cu ei.

— Avem de pe acum instrumentele cele mai importante, zise Mircea. Numai toba mare şi un clarinet ne lipsesc, dar clarinetul nu e atât de necesar deocamdată.

— Exact. Iar în ce priveşte toba, v-o împrumutăm pe a noastră! exclamă Rolf cu căldură.

După plecarea lui Mircea şi a prietenilor săi, Bastl întrebă ironic:

— Ce te-a apucat, Rolf? Cum se face că tocmai ţie ţi-a venit să le împrumuţi toba? Ai uitat că băieţii aceştia sunt valahi.

Dar Rolf nu se supără de data aceasta. Se hlizi doar şi răspunse:

— Dacă vor să facă muzică, asemenea lucruri n-au nicio importanţă. În tot cazul, eu unul le dau binecuvântarea mea. Dar ţie am să-ţi ard două palme dacă-ţi vei mai permite să mă iei în balon.

Încasările realizate cu prilejul concertului au întrecut toate așteptările. Elevii se puteau gândi acum din nou, cu tot temeiul, la sala de gimnastică, a cărei reconstrucţie fusese cu două luni înainte obiectul celor mai înverșunate dezbateri. Banii nu ajungeau fireşte, pentru întreaga lucrare, dar dificultatea aceasta nu era o problemă de nerezolvat.

Într-una din zilele următoare, Dinu Constantinescu apăru la o repetiţie a fanfarei,

însoţit de Mircea și colegii săi. Iar după repetiţie, venind vorba despre sala de gimnastică, Constantinescu găsi numaidecât o soluţie:

— Banii pentru material şi pentru un meşter cumsecade îi aveţi. Restul puteţi să-l faceţi singuri. Ce nu sunteţi cumva în stare să cerneţi nisip, să amestecaţi mortar, să puneţi geamuri, să instalaţi lumină electrică şi la nevoie să faceţi puţin și pe zugravii? Pentru toate astea nu-i nevoie decât de îndemânare şi de bunăvoinţă. Câteva zile de muncă voluntară, şi totul e în perfectă regulă.

Fără să stea mult pe gânduri, Mircea îi luă vorba din gură:

— Și ca să terminaţi mai curând, o să vă ajutăm şi noi. La fel cum ne-aţi ajutat şi voi la alcătuirea fanfarei.

Apoi se întoarse către prietenii care veniseră odată cu el și-i întrebă:

— Aşa-i?

— Bineînţeles! răspunseră toţi.

Și două zile mai târziu sala de gimnastică de lângă cimitirul vechi intră în reparaţii. Un meşter dulgher pe care-l adusese Dinu şi care nu cerea aproape nimic pentru munca sa îi îndrumă pe băieţi. Ucenicii lui erau elevii de la liceul german şi de la cel românesc, precum şi o droaie de fete: „actriţele” din piesa lui Grabbe şi „dansatoarele” de la 1 Mai.

În mijlocul lor lucra şi Bärbel. Cu Jutta, Lotte şi Johanna trebăluia la varniţa pe care au săpat-o Bastl şi Mircea. Și în vreme ce stingeau varul, sporoviau despre tot felul de lucruri: Bärbel despre călugăriţele sucite de la mănăstire și despre romantica ei corespondenţă cu Bastl, iar Jutta despre comedia lui Grabbe, despre 1 Mai şi, fireşte, mereu şi mereu, despre Herbert și Klaus.

Din sala de gimnastică răsunau loviturile ciocanelor zuruitul ferăstraielor și din când în când câte un strigăt în limba germană sau română.

Fetele râdeau adesea de neîndemânarea și nepriceperea lui Bärbel. Dar Bärbel nu le-o lua în nume de rău, ci le ruga doar să-i arate cum să facă mai bine și îndată ce prindea mișcarea, lucra cu o iuţeală şi o dibăcie care-i uimea pe toţi. Iar când băieţii și fetele se adunau din când în când, ca să se odihnească oleacă pe iarba de lângă zidul mănăstirii, Bärbel vorbea ea însăși despre neîndemânarea ei şi râdea împreună cu ceilalţi.

Din zi în zi sala de gimnastică, până mai ieri atât de coșcovită și de dărăpănată, lua o înfăţișare tot mai frumoasă și tot mai îmbietoare, iar într-o zi nu mai avură decât două — trei mărunţişuri de pus la punct şi putură să exclame fericiţi:

— Am terminat.

*

* * *

Anul şcolar se apropia de sfârșit. În toate clasele se muncea pe capete pentru examene. Într-o duminică însorită rămase totuși timp şi pentru o excursie.

Dis-de-dimineaţă, cu primul tramvai, prietenii plecară din oraş. De-a lungul unei păduri tinere de stejar înaintau cu fată spre soarele care răsărea. Iarba înrourată le mângâia picioarele cu prospeţimea ei răcoritoare, iar piţigoiul ciripea de mama focului în creștetul copacilor, de parcă ar fi fost pizmaș de cântecele tinerilor

drumeţi.

Herbert mergea lângă Jutta: nu mai era o taină pentru nimeni că se îndrăgeau. Dar și Klaus îşi găsise o fată. Acum nu mai râdea nimeni de el: o cucerise pe Lotte. Așa, cel puţin, credea el. În realitate era însă tocmai pe dos: nu Klaus o cucerise pe Lotte, ci Lotte pe Klaus.

Departe în urma lor, mână în mână, păşeau Bärbel şi Bastl. Iar de la un loc unde cărarea cotea brusc în pădure, se pomeniră deodată singuri.

— Uită-te, Bastl — zise Bärbel, luându-l de braţ — uite ce frumuseţe!

Prin frunzișul des ce se boltea deasupra lor, soarele arunca un mănunchi învăpăiat de raze. Bärbel îşi ţinu răsuflarea. Și în clipa aceea simţi braţul lui Bastl cuprinzându-i umerii.

Tăcuţi, rămaseră în nemişcare. Bärbel îndepărtă cu mâna o șuviţă de păr de pe frunte și zise încet, ca și cum s-ar fi trezit dintr-un somn lung:

— Vezi tu, Bastl… Domnișoarele de la mănăstire ne-au învăţat mereu că pământul este o vale a plângerii, iar viaţa nimic altceva decât o pregătire pentru moarte. E foarte adevărat. Călugăriţele n-au minţit acolo în mănăstire între zidurile ei reci și groase e chiar așa cum ne-au spus ele.

Bastl i se uită râzând în ochi şi o strânse în braţe atât de tare, încât îi auzi inima bătând la pieptul lui.

În clipa aceea răsună un strigăt în pădure:

— Hei, Bärbel, Bastl, unde sunteţi? Veniţi aici!

Bastl nu răspunse. Se aplecă puţin, cuprinse capul fetei și o sărută pe gură.

Apoi o luă de mână și strigă tare:

— Da, da, venim.

Și cu un râs zglobiu porniră în goană după ceata de prieteni.